

EBA/GL/2026/06

26 June 2026

Smjernice (revidirane) o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) i nadzorno testiranje otpornosti na stres prema Direktivi 2013/36/EU

Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadrži smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade sa smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi EBA-ino stajalište o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora i o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela određena člankom 4. točkom 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebala bi se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući u slučajevima kada su smjernice prvenstveno upućene institucijama.

Zahtjevi za izvješćivanje

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju do 28/12/2026 obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti. U slučaju izostanka obavijesti unutar tog roka EBA će smatrati da nadležno tijelo nije usklađeno. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na mrežnom mjestu EBA-e s naznakom „EBA/GL/2026/06”. Obavijesti bi trebale dostaviti osobe s odgovarajućim ovlastima za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti također mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će biti objavljene na mrežnom mjestu EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3.

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>)

Glava 1. Predmet, područje primjene i definicije te provedba

Predmet

1. U ovim smjernicama navode se zajednički postupci i metodologije za provedbu postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) iz članka 48.n, 97. i članka 107. stavka 1. točke (a) Direktive 2013/36/EU², uključujući one za procjenu organizacije i postupanja s rizicima, uključujući pranje novca i financiranje terorizma, iz članaka 76. do 87. navedene direktive te postupke i mjere koji su poduzeti s obzirom na članke 48.o, 98., 100., 101., 102., 104., 104.a, 104.b, 104.c, 105., članak 107. stavak 1. točku (b) i članak 117. te direktive. Svrha je ovih smjernica pružiti zajedničke metodologije kojima se nadležna tijela trebaju koristiti u provedbi nadzornog testiranja otpornosti na stres u okviru svojih SREP-ova, kako se navodi u članku 100. stavku 2. Direktive 2013/36/EU. Osim toga, ove smjernice također preciziraju, u skladu s člankom 104a. stavkom 7. Direktive (EU) 2024/1619, kako operativno primijeniti zahtjeve kada je institucija dužna primjenjivati minimalnu donju granicu.
2. Ovim smjernicama ne utvrđuju se metodologije za testiranje otpornosti na stres koje EBA provodi u suradnji s drugim nadležnim tijelima u skladu s člankom 22. Uredbe (EU) br. 1093/2010; međutim, u smjernicama se opisuje raspon testiranja otpornosti na stres kako bi se pomoglo odrediti odgovarajući kontekst za razmatranje budućih EBA-inih testiranja otpornosti na stres kao jednog dijela nadzornog testiranja otpornosti na stres.

Područje primjene

3. Nadležna tijela trebaju primijeniti ove smjernice u skladu s razinom primjene utvrđenom u članku 110. Direktive 2013/36/EU, uzimajući u obzir zahtjeve i izuzeća primijenjene na temelju članaka 108. i 109. Direktive 2013/36/EU.
4. Kad je riječ o matičnim društvima i društvima kćerima koji su uključeni u konsolidaciju, nadležna tijela trebaju prilagoditi dubinu i razinu granularnosti svojih procjena kako bi one odgovarale razini primjene utvrđenoj u zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 575/2013, u njezinu prvom dijelu, glavi II., pri čemu se posebno priznaju izuzeća primijenjena na temelju članaka 7. i 10. Uredbe (EU) br. 575/2013 i članka 21. Direktive 2013/36/EU.

² Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

5. U slučaju kada institucija ima društvo kćer u istoj državi članici, no nisu odobrena nikakva izuzeća iz prvog dijela Uredbe (EU) br. 575/2013, moguće je primijeniti proporcionalan pristup procjeni adekvatnosti kapitala i likvidnosti tako da se pozornost usmjeri na procjenu raspodjele kapitala i likvidnosti po subjektima i na moguće prepreke za prenosivost kapitala i likvidnosti unutar grupe.
6. Kad je riječ o prekograničnim grupama, primjena postupovnih zahtjeva trebala bi biti koordinirana u okviru kolegija nadzornih tijela osnovanih u skladu s člankom 116. ili člankom 51. Direktive 2013/36/EU. U glavi 10. dane su pojedinosti o tome kako se ove smjernice primjenjuju na prekogranične grupe i njihove subjekte.
7. U slučaju kada je institucija uspostavila likvidnosnu podgrupu na temelju članka 8. Uredbe (EU) br. 575/2013, za subjekte koji su uključeni u takvu podgrupu nadležna tijela trebaju na razini likvidnosne podgrupe provesti svoju procjenu rizika za likvidnost i izvore financiranja te primijeniti nadzorne mjere.

Adresati

8. Ove smjernice upućene su nadležnim tijelima kako su definirana u članku 4. stavku 2. točkama i. i viii. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Definicije

9. Ako nije drukčije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Uredbi (EU) br. 575/2013³, Direktivi 2013/36/EU, Direktivi 2014/59/EU⁴ ili Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres⁵ imaju isto značenje u ovim smjernicama. Osim toga, za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:

„Nadzorno tijelo za SPNFT” znači nadzorno tijelo, kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki 45. Uredbe (EU) 2024/1624, odgovorno za nadzor usklađenosti institucija s odredbama te uredbe.

„Zahtjevi za zaštitni sloj kapitala” znači zahtjevi za regulatorni kapital koji su određeni u glavi VII. poglavlju 4. Direktive 2013/36/EU.

„Konsolidirajuća institucija” znači institucija od koje se zahtijeva pridržavanje bonitetnih zahtjeva na temelju konsolidiranog položaja u skladu s dijelom 1. glavom 2. poglavljem 2. Uredbe (EU) br. 575/2013.

³ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

⁴ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

⁵ EBA-ine smjernice za testiranje otpornosti institucija na stres (EBA/GL/2018/04).

„Kapacitet likvidnosne pokrivenosti” znači sposobnost institucije da posjeduje ili da ima pristup višku likvidnosti kroz kratkoročno, srednjoročno ili dugoročno razdoblje kao odgovor na stresne scenarije.

„Rizik izvora financiranja” znači rizik da institucija neće imati stabilne izvore financiranja u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, što će dovesti do postojećeg ili potencijalnog rizika od neispunjenja njezinih financijskih obveza, kao što su plaćanja i potrebe za kolateralom, kako te obveze budu dospijevale u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju, bilo u potpunosti bez troškova financiranja ili bez njihova neprihvatljivog povećanja.

„Kreditiranje u stranoj valuti” znači kreditiranje dužnika bez obzira na zakonski oblik kreditnog proizvoda (npr. uključujući odgode plaćanja ili slične financijske pogodnosti), u valutama koje nisu zakonsko sredstvo plaćanja države u kojoj dužnik ima prebivalište.

„Valutno inducirani kreditni rizik” znači postojeći ili potencijalni rizik za prihod i regulatorni kapital institucije koji proizlazi iz kreditiranja u stranoj valuti nezaštićenih dužnika.

„Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP)” znači postupak utvrđivanja, mjerenja i praćenja internog kapitala te upravljanja njime, koji institucija provodi na temelju članka 73. Direktive 2013/36/EU.

„Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP)” znači postupak utvrđivanja, mjerenja i praćenja likvidnosti te upravljanja njome, koji institucija provodi na temelju članka 86. Direktive 2013/36/EU.

„Kategorija institucije” znači pokazatelj sistemske važnosti institucije koji joj je dodijeljen na temelju njezine veličine i složenosti te opsega njezinih aktivnosti.

„Unutardnevna likvidnost” znači sredstva do kojih je moguće doći tijekom radnog dana kako bi institucija mogla izvršiti plaćanja u stvarnom vremenu.

„Rizik unutardnevne likvidnosti” znači postojeći ili potencijalni rizik da institucija neće moći učinkovito upravljati svojim unutardnevnim likvidnosnim potrebama.

„Makrobonitetni zahtjev” ili „mjera” znači zahtjev ili mjera koje nalaže nadležno ili imenovano tijelo kako bi se odgovorilo na makrobonitetni ili sistemski rizik.

„Značajna valuta” znači valuta u kojoj institucija ima značajne bilančne ili izvanbilančne pozicije.

„Rizik od pranja novca i financiranja terorizma” znači rizik kako je definiran u Smjernicama EBA-e za nadzor koji se temelji na riziku⁶.

⁶ Smjernice EBA-e o značajkama pristupa nadzoru sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma koji se temelji na riziku i mjerama koje se poduzimaju kada se provodi nadzor koji se temelji na procjeni rizika u skladu s člankom 48. stavkom 10. Direktive (EU) 2015/849 (kojima se izmjenjuju Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela ESAs/2016/72) („Smjernice o nadzoru koji se temelji na riziku”) (EBA/GL/2021/16).

„Operativna otpornost” znači sposobnost institucije da obavlja ključne ili važne funkcije unatoč poremećajima.

„Ukupni kapitalni zahtjev (OCR)” znači zbroj ukupnog kapitalnog zahtjeva u okviru SREP-a (TSCR), zahtjeva za zaštitni sloj kapitala i makrobonitetnih zahtjeva kada su iskazani kao kapitalni zahtjevi.

„Ukupni zahtjev za omjer financijske poluge (OLRR)” znači zbroj ukupnog zahtjeva za omjer financijske poluge u okviru SREP-a (TSLRR) i zahtjeva za zaštitni sloj omjera financijske poluge za globalne sistemski važne institucije u skladu s člankom 92. stavkom 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013.

„Ukupna procjena na temelju SREP-a” znači najnovija procjena ukupne održivosti institucije utvrđena na temelju procjene elemenata SREP-a.

„Ukupna ocjena na temelju SREP-a” znači brojčani pokazatelj ukupnog rizika za održivost institucije koji se temelji na ukupnoj procjeni na temelju SREP-a.

„Kapitalni zahtjevi iz prvog stupa” ili „P1R” znače kapitalne zahtjeve koje institucija mora držati u skladu s trećim, četvrtim i sedmim dijelom Uredbe (EU) br. 575/2013 i poglavljem 2. Uredbe (EU) 2017/2402.

„Preporuka u sklopu drugog stupa” „P2G” znači razina i kvaliteta očekivanog regulatornog kapitala institucije koji premašuje njezin ukupni kapitalni zahtjev utvrđen u skladu s kriterijima navedenima u ovim smjernicama.

„Preporuka u sklopu drugog stupa za rizik prekomjerne financijske poluge” ili „P2G-LR” znači razina i kvaliteta očekivanog regulatornog kapitala institucije koji premašuje njezin ukupni zahtjev za omjer financijske poluge utvrđen u skladu s kriterijima navedenima u ovim smjernicama.

„Zahtjev u sklopu drugog stupa” ili „P2R” znači zahtjev za dodatni regulatorni kapital određen u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU za potrebe odgovaranja na rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge.

„Zahtjev u sklopu drugog stupa za rizik prekomjerne financijske poluge” ili „P2R-LR” znači dodatni regulatorni kapital određen u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU za odgovaranje na rizik prekomjerne financijske poluge.

„Reputacijski rizik” znači postojeći ili potencijalni rizik za zaradu, regulatorni kapital ili likvidnost institucije koji proizlazi iz štetnog utjecaja na reputaciju institucije.

„Sklonost preuzimanju rizika” znači ukupna razina i vrste rizika koje je institucija spremna preuzeti u okviru svoje sposobnosti podnošenja rizika, u skladu sa svojim poslovnim modelom, kako bi ostvarila svoje strateške ciljeve.

„Ocjena rizika” znači brojčani iskaz koji ukratko prikazuje nadzornu procjenu pojedinačnog rizika za kapital, likvidnost i izvore financiranja i predstavlja vjerojatnost da će rizik imati značajan bonitetni učinak na instituciju (npr. potencijalni gubitak) nakon razmatranja upravljanja rizicima i kontrola

rizika i prije razmatranja sposobnosti institucije da smanji rizike s pomoću dostupnog kapitala ili sredstava likvidnosti.

„Rizici za kapital” znači određeni rizici koji će, ako se ostvare, imati značajan bonitetni učinak na regulatorni kapital institucije tijekom sljedećih 12 mjeseci. Oni uključuju, ali nisu ograničeni na, rizike obuhvaćene člancima od 79. do 87. Direktive 2013/36/EU.

„Rizici za likvidnost i izvore financiranja” znači određeni rizici koji će, ako se ostvare, imati značajan bonitetni učinak na likvidnost institucije u različitim razdobljima.

„SREP element” znači jedno od sljedećeg: analiza poslovnog modela, procjena internog upravljanja i kontrola rizika na razini institucije, procjena rizika za kapital, SREP procjena kapitala ili SREP procjena likvidnosti i financiranja.

„Nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti” znači kvantitativni alati ili metodologije specifični za rizike koje je razvilo nadležno tijelo u svrhu davanja procjene regulatornog kapitala koji je potreban za pokriće rizika ili elemenata rizika koji nisu obuhvaćeni Uredbom (EU) br. 575/2013.

„Razdoblje preživljenja” znači razdoblje tijekom kojeg institucija može nastaviti poslovati u stresnim uvjetima te i dalje ispunjavati svoje obveze plaćanja.

„Ukupni iznos izloženosti riziku (TREA)” znači ukupan iznos izloženosti riziku u smislu članka 92. Uredbe (EU) br. 575/2013.

„Ukupni kapitalni zahtjev u okviru SREP-a (TSCR)” znači zbroj kapitalnih zahtjeva kako su navedeni u članku 92. stavku 1. točkama (a) do (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 i dodatnih kapitalnih zahtjeva koji su određeni u skladu s kriterijima iz ovih smjernica za potrebe odgovaranja na rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge.

„Ukupni zahtjev za omjer financijske poluge u okviru SREP-a (TSLRR)” znači zbroj kapitalnih zahtjeva kako su navedeni u članku 92. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) br. 575/2013 i dodatnih kapitalnih zahtjeva koji su određeni u skladu s kriterijima iz ovih smjernica za potrebe odgovaranja na rizik prekomjerne financijske poluge.

„Nezaštićeni dužnici” znači stanovništvo i dužnici MSP-a bez prirodne ili financijske zaštite koji su izloženi valutnim neusklađenostima između valute u kojoj je odobren kredit i zaštićene valute; prirodne zaštite uključuju prije svega slučajeve u kojima dužnici primaju dohodak u stranoj valuti (npr. doznake/izvozni primici), dok financijske zaštite pretpostavljaju postojanje ugovora s financijskom institucijom.

„Ocjena održivosti” znači brojčani iskaz koji ukratko prikazuje nadzornu procjenu elementa SREP-a i pokazatelj je rizika za održivost institucije koji proizlazi iz procijenjenog elementa SREP-a.

Datum početka primjene

10. Ove se Smjernice primjenjuju od 1. siječnja 2027.

Stavci 102., 103., 239., 462., 463. i stavak 470. točka (f) primjenjuju se od 1. siječnja 2027., osim za uzimanje u obzir rizika od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija, koji se primjenjuju od 10. srpnja 2027.

Glava 12. primjenjuje se od 11. siječnja 2027.

Stavljanje izvan snage

11. Smjernice EBA-e o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) i nadzorno testiranje otpornosti na stres od 18. ožujka 2022. (EBA/GL/2022/03) i Smjernice EBA-e o procjeni rizika IKT-a u okviru SREP-a (EBA/GL/2017/05) stavljaju se izvan snage od 1. siječnja 2027. Upućivanje na smjernice stavljene izvan snage smatra se upućivanjem na ove smjernice.

Glava 2. Okvir SREP-a

2.1. Pregled okvira SREP-a

12. Nadležna tijela trebaju imati sveobuhvatan okvir SREP-a koji obuhvaća sljedeće komponente, a koje je potrebno redovito procjenjivati, uzimajući u obzir popis pravnih akata koji se objavljuju zasebno na mrežnom mjestu EBA-e na temelju kojih se treba ocjenjivati usklađenost institucije. Modelom angažmana u okviru SREP-a u odjeljku 2.4. utvrđuje se kako se taj okvir može kalibrirati na razini različitih institucija primjenom načela proporcionalnosti. Te komponente obuhvaćaju:

- a. kategorizaciju institucije na način određen u odjeljku 2.1.1.;
- b. praćenje ključnih pokazatelja na način određen u glavi 3.;
- c. analizu poslovnog modela na način određen u glavi 4.;
- d. procjenu internog upravljanja i kontrola na razini institucije na način određen u glavi 5.;
- e. procjenu rizika za kapital na način određen u glavi 6.;
- f. procjenu adekvatnosti regulatornog kapitala institucije na način određen u glavi 7.;
- g. procjenu rizika za likvidnost i izvore financiranja te procjenu likvidnosti i izvora financiranja u okviru SREP-a na način određen u glavi 8.;
- h. ukupnu procjenu u okviru SREP-a (uključujući primjenu nadzornih mjera – i mjera rane intervencije, prema potrebi) i komunikaciju na način određen u glavi 9. odnosno odjeljku 2.1.2.

13. Nadležna tijela trebala bi SREP smatrati kontinuiranim procesom kojim se ishod svih nadzornih aktivnosti i svi dostupni izvori informacija integriraju u sveobuhvatni nadzorni pregled institucije. SREP bi trebao uključivati razmatranje sljedećeg:

- a. rezultate prethodnih procjena u okviru SREP-a, analize poslovnog modela i kontinuiranog neizravnog nadzora;
- b. financijsko izvještavanje institucije, strateške planove, regulatorno izvještavanje (zajedničko izvještavanje – COREP, financijsko izvještavanje – FINREP i registar kredita, gdje je dostupan) i interno izvještavanje (npr. informacije o upravljanju, izvještaji o kapitalu i likvidnosti, interni izvještaji o riziku);
- c. mehanizme institucije za planiranje ICAAP-a/ILAAP-a i oporavka;
- d. neposredne nadzore;
- e. procjene internih modela;
- f. ciljne detaljne analize;
- g. horizontalne tematske preglede;
- h. analize testiranja otpornosti na stres;

- i. izvješća trećih strana (npr. revizorska izvješća, izvješća analitičara vlasničkog kapitala / kreditnih analitičara);
- j. drugih relevantnih sektorskih ili makroekonomskih studija/istraživanja.

2.1.1. Kategorizacija institucija

14. Nadležna tijela trebaju kategorizirati sve institucije koje su u njihovoj nadzornoj ovlasti u četiri različite kategorije na temelju veličine, systemske važnosti, prirode, opsega i složenosti aktivnosti predmetnih institucija i uzimajući u obzir članak 97. stavak 4. Direktive 2013/36/EU. Kategorizacija bi trebala odražavati procjenu systemskog rizika koji institucije predstavljaju za financijski sustav.
15. Unutar grupe subjekata, ako nadležna tijela utvrde da se relevantnost različitih subjekata unutar grupe, na temelju elemenata navedenih u točki 17., razlikuje, mogu primijeniti kategorizaciju na pojedinačnoj razini kako bi uzela u obzir te razlike (npr. dodjeljivanje različitih kategorija različitim društvima kćerima grupe i/ili konsolidiranom subjektu).
16. Nadležna tijela trebaju povremeno preispitivati kategorizaciju svojih institucija, kao i nakon događaja koji mogu utjecati na rizičnost poslovnih modela ili velikih korporativnih operacija, poput velikog otuđenja imovine, spajanja ili preuzimanja te važnih strateških poteza.
17. Kako bi se osigurao minimalni stupanj usporedivosti, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće kategorije kao polaznu osnovu:
 - ▶ 1. kategorija – sve institucije definirane kao „velike institucije” u članku 4. stavku 1. točki 146. Uredbe (EU) br. 575/2013. Nadležna tijela mogu klasificirati „velike institucije” kao institucije 2. ili 3. kategorije iz razloga proporcionalnosti pod uvjetom da nisu GSV institucije. Reklasifikaciju „velikih institucija” koje nisu GSV institucije trebalo bi provesti u skladu s kvalitativnim kriterijima 2. i 3. kategorije u nastavku, uzimajući u obzir veličinu, systemsku važnost, vrstu, opseg i složenost aktivnosti institucije.
 - ▶ 2. kategorija – i. srednje velike i velike institucije koje nisu uključene u 1. kategoriju, a koje nisu „male i jednostavne institucije” kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 145. Uredbe (EU) 575/2013 i posluju u više poslovnih linija, uključujući nebankarske djelatnosti, ili imaju značajne prekogranične aktivnosti te nude kreditne i financijske proizvode maloprodajnim i korporativnim klijentima; ii. specijalizirane institucije koje nisu systemski važne, a imaju značajan tržišni udio u svojim poslovnim linijama ili platnim sustavima, ili platformama/tržištima za financijske instrumente; iii. institucije koje se smatraju važnima zbog svoje veličine, djelatnosti ili poslovnog modela (npr. središnje institucije u institucionalnom sustavu zaštite, središnje druge ugovorne strane, središnji depozitoriji vrijednosnih papira, središnje zadružne banke ili središnje štedne banke), za gospodarstvo (npr. u pogledu ukupne imovine u odnosu na bruto domaći proizvod – ukupna imovina/BDP) ili za bankarski sektor u određenoj državi članici.
 - ▶ 3. kategorija – i. male do srednje institucije koje nisu uključene u 1. i 2. kategoriju, a koje nisu „male i jednostavne institucije” kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 145.

Uredbe (EU) 575/2013 i posluju u ograničenom broju poslovnih linija ili imaju neznatne prekogranične aktivnosti te nude pretežno kreditne proizvode maloprodajnim, korporativnim i institucionalnim klijentima uz ograničenu ponudu financijskih proizvoda; ii. specijalizirane institucije s manje značajnim tržišnim udjelima u svojim poslovnim linijama ili platnim sustavima, ili financijskim burzama.

- ▶ 4. kategorija – sve institucije definirane kao „mala i jednostavna institucija” u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 145. Uredbe (EU) br. 575/2013 i sve druge male i jednostavne institucije koje nisu obuhvaćene kategorijama od 1. do 3. (npr. s ograničenim opsegom poslova i tržišnim udjelima u svojim poslovnim linijama koji nisu značajni).

2.1.2. Kontinuirana procjena rizika, okvir za eskalaciju i nadzorne mjere

18. Nadležna tijela trebaju kontinuirano procjenjivati rizike kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena putem svojih nadzornih aktivnosti u skladu s modelom angažmana u okviru SREP-a koji je utvrđen u odjeljku 2.4.

19. Nadležna tijela trebaju osigurati da su nalazi njihovih procjena jasno dokumentirani, s naglaskom na temeljne uzroke utvrđenih nedostataka. Ove nalaze trebalo bi odraziti u ocjenama na temelju SREP-a dodijeljenim u skladu s ovim smjernicama i trebalo bi ih uzeti u obzir u naknadnim nadzornim mjerama koje nadležna tijela mogu poduzeti, kako je propisano člancima 102., 104. i 105. Direktive 2013/36/EU i nacionalnim zakonodavstvom, te, kada je primjenjivo, u mjerama rane intervencije kako je propisano člankom 27. Direktive 2014/59/EU, ili bilo kojoj kombinaciji navedenog.

20. U okviru svojih kontinuiranih nadzornih aktivnosti nadležna tijela trebaju poduzeti odgovarajuće i pravodobne daljnje aktivnosti kako bi se osiguralo da je institucija učinkovito otklonila utvrđene nedostatke. U tom bi pogledu nadležna tijela trebala uspostaviti okvir za eskalaciju na visokoj razini za nadzorne mjere, čime bi podržala odabir najprikladnijih mjera (kvantitativnih i kvalitativnih) za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Time se ne dovode u pitanje nadzorne ovlasti predviđene primjenjivim pravnim okvirom i diskrecijsko pravo nadležnih tijela da utvrde najprikladnije mjere na temelju posebnih okolnosti i nedostataka.

21. Okvir naveden u prethodnom odlomku trebao bi obuhvatiti sljedeće radnje, koje nisu zamišljene kao strogo uzastopne i mogu se po potrebi eskalirati ili deeskalirati:

- a. sudjelovanje u poboljšanom nadzornom dijalogu s institucijom, kao što je održavanje sastanka s upravljačkim tijelom ili zahtijevanje samoprocjene od institucije;
- b. obavješćivanje o korektivnim mjerama koje se očekuju od institucije (neobvezujuće mjere), kao što su očekivanja ili preporuke nadzornih tijela;
- c. zahtijevanje od institucije da poduzme određene korektivne mjere (obvezujuće mjere), kao što su postavljanje kvalitativnih mjera kojih se institucija mora pridržavati i/ili postavljanje/povećanje zahtjeva u sklopu drugog stupa ili zahtjeva za likvidnost;
- d. provedbu nadzornih mjera za otklanjanje utvrđenih nedostataka, kao što su administrativne sankcije, korektivne mjere ili novčane kazne.

22. Pri odabiru nadzornih mjera nadležna tijela trebaju utvrditi cjelokupnu putanju eskalacije, uzimajući u obzir dostupne informacije, prirodu, veličinu i složenost institucije te potrebu osiguranja pravodobnog otklanjanja utvrđenih nedostataka. Ovisno o slučaju, pri odabiru bi trebalo razmotriti sljedeće:
- a. namjeravani ishod koji se mjerama nastoji postići i, ako je izvedivo, očekivane rokove u kojima institucija treba otkloniti nedostatke;
 - b. težinu nedostataka i potencijalni bonitetni učinak neotklanjanja problema (tj. je li potrebno otkloniti problem posebnom mjerom) te jesu li nedostaci već otklonjeni/pokriveni drugim mjerama;
 - c. dokazanu sposobnost ili namjeru institucije da otkloni nedostatke;
 - d. bi li se drugim mjerama postigao isti cilj s manjim administrativnim i financijskim učinkom na instituciju;
 - e. mogućnost da utvrđeni rizici i ranjivosti mogu biti korelirani ili mogu dovesti do međusobnog povećanja (ili oboje), čime bi se opravdala veća rigoroznost nadzornih mjera;
 - f. sve druge čimbenike koje nadležna tijela smatraju relevantnima.
23. Bez utjecaja na diskreciju nadležnih tijela pri odabiru najprikladnijih mjera, sve dostupne kvantitativne i kvalitativne mjere trebaju se koristiti na način koji omogućuje najbolje rješavanje razine rizika i/ili nedostataka. Pritom bi trebalo uzeti u obzir prirodu rizika (kvantitativni i/ili kvalitativni), postupak eskalacije i činjenicu da bi trebalo primijeniti kvantitativne mjere za otklanjanje nedostataka u internom upravljanju, uključujući mehanizme unutarnje kontrole, i drugih problema ako druge nadzorne mjere nisu bile učinkovite ili se smatraju nedostatnima za otklanjanje utvrđenih nedostataka u odgovarajućem vremenskom okviru⁷.
24. Odredbama ove glave ne dovodi se u pitanje mogućnost da nadležna tijela poduzimaju nadzorne mjere koje su izravno povezane s rezultatima bilo kojih nadzornih aktivnosti (npr. izravnih nadzora, procjene prikladnosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija) ako rezultati tih aktivnosti zahtijevaju neposrednu primjenu nadzornih mjera za otklanjanje značajnih nedostataka.

2.1.3. Dijalog s institucijama

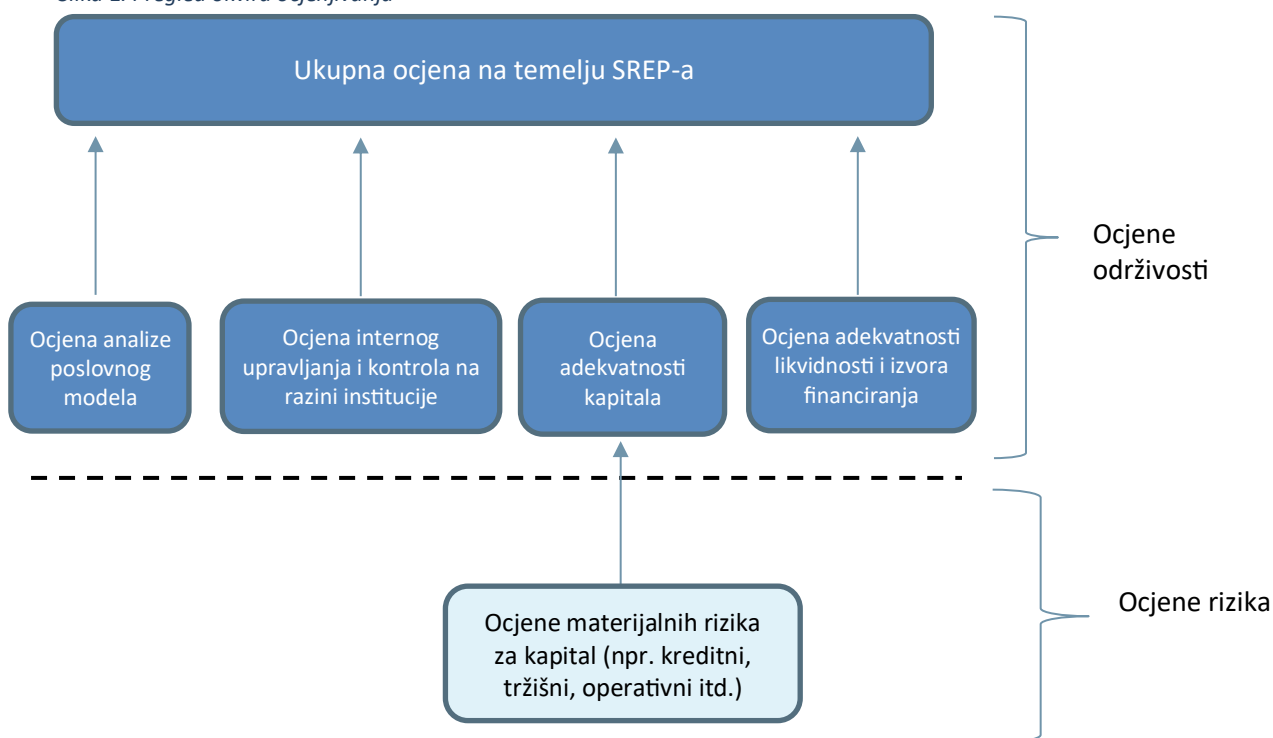
25. Nadležna tijela trebaju sudjelovati u dijalogu s institucijama tijekom provedbe svojih nadzornih aktivnosti.
26. Nadležna tijela trebaju obavijestiti instituciju o ishodima procjene u okviru SREP-a u skladu s glavom 9. i obavijestiti instituciju o svim mjerama koje su potrebne za usklađivanje s nadzornim mjerama koje se primjenjuju na temelju tih nalaza.

⁷ U skladu s člankom 104a. stavkom 1. točkom b Direktive 2013/36 Europske unije i Vijeća o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11>).

2.2. Ocjenjivanje na temelju SREP-a

27. Nadležna tijela trebaju primjenjivati dosljedan sustav ocjenjivanja kako bi se olakšala komunikacija između nadležnih tijela i kolegija nadzornih tijela, poticala usporedivost i jednaki uvjeti za sve institucije te odredili prioritete u pogledu nadzornih resursa i mjera u procjeni elemenata SREP-a. Trebaju sažeti rezultate svojih procjena dodjeljivanjem ocjena rizika, ocjena elemenata SREP-a i ukupne ocjene na temelju SREP-a.
28. Pri dodjeli ocjena rizika, ocjena elemenata SREP-a i ukupne ocjene na temelju SREP-a nadležna tijela trebaju se pozvati na razmatranja iznesena u tablicama na kraju svakog relevantnog odjeljka i glave ovih smjernica, uz primjenu prosudbe nadzornih tijela. Iako ovi kriteriji služe kao osnovna polazna točka za dodjelu ocjena, ne bi se smjeli tumačiti kao mehanička kontrolna lista koju treba ispuniti za svaki element, niti kao uspostavljanje hijerarhije važnosti među elementima. Umjesto toga, njihova je svrha usmjeriti nadležna tijela da pri dodjeli ocjena uzmu u obzir međusobnu povezanost i relevantnost različitih elemenata unutar specifične dimenzije institucije koja se ocjenjuje.
29. Ocjene rizika imaju za cilj obuhvatiti vjerojatnost da će rizici za kapital, likvidnost i izvore financiranja imati značajan utjecaj na instituciju. Ocjene elemenata SREP-a i ukupna ocjena na temelju SREP-a upućuju na razmjer rizika za održivost institucije; konkretno, ukupna ocjena na temelju SREP-a trebala bi odražavati mišljenje nadzornih tijela o ukupnoj održivosti institucije kako je navedeno u glavi 9.

Slika 1. Pregled okvira ocjenjivanja

30. Ocjene su sljedeće: 1 (nizak rizik), 2 (umjereno nizak rizik), 3 (umjereno visok rizik) i 4 (visok rizik – predstavlja najgoru moguću procjenu). Dodatna ocjena „F” dostupna je samo za ukupnu ocjenu na temelju SREP-a, kako je objašnjeno u stavku 38. Nadležna tijela također mogu uvesti granularnije ocjenjivanje za interne potrebe, kao što je planiranje resursa, pod uvjetom da se poštuje opći okvir ocjenjivanja utvrđen u ovim smjernicama.

31. Nadležna tijela trebaju preispitati ocjene nakon dovršetka procjena na temelju SREP-a minimalnom učestalošću utvrđenom u modelu angažmana u okviru SREP-a u odjeljku 2.4. Ocjene bi također trebalo preispitati bez nepotrebne odgode na temelju značajnih novih saznanja ili kretanja.

2.2.1. Ocjene rizika

32. Ocjene rizika dodjeljuju se radi sažimanja rizika za kapital (kako je navedeno u glavi 6). Te ocjene predstavljaju vjerojatnost da će rizik imati značajan bonitetni učinak na instituciju (npr. potencijalni gubitak), nakon razmatranja kvalitete kontrola rizika kako bi se ublažio taj učinak (tj. rezidualni rizik), ali prije razmatranja sposobnosti institucije da smanji rizike s pomoću dostupnog kapitala ili sredstava likvidnosti.

33. Nadležna tijela trebaju odrediti ocjenu rizika na temelju procjene razine inherentnog rizika institucije, uzimajući pritom u obzir primjerenost okvira institucije za upravljanje rizicima i kontrole. Konkretno, odgovarajućim okvirom za upravljanje rizicima i kontrole može se ublažiti bonitetni učinak određenog rizika, dok nedostatan okvir može pojačati bonitetni učinak. Procjena inherentnog rizika i adekvatnosti upravljanja i kontrola treba se provesti s obzirom na razmatranja navedena u tablici 6 za kreditni i rizik druge ugovorne strane, u tablici 8 za tržišni

rizik, u tablici 10 za operativni rizik, u tablici 12 za rizik kamatnih stopa i kreditne marže u bankarskoj knjizi (IRRBB i CSRBB) te u tablici 17 za likvidnost i izvore financiranja.

34. Pri procjeni rizika za kapital nadležna tijela trebaju razmotriti i relevantne potkategorije (npr. koncentracijski rizik ili rizik zemlje kao dio procjene kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane, kako je utvrđeno u glavi 6.). Ovisno o značajnosti bilo koje od tih potkategorija za određenu instituciju, nadležna tijela mogu odlučiti procijeniti ih i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi.
35. Nadležna tijela mogu upotrebljavati različite metode za primjenu ocjena rizika, mogu zasebno ocijeniti „rizik” i „upravljanje rizicima i kontrole” (što dovodi do međuocjene i konačne ocjene) ili ih mogu ocijeniti zajedno. Nadležna tijela također mogu agregirati sve rizike za kapital u agregiranu ocjenu.

2.2.2. Ocjene elemenata SREP-a i ukupna ocjena na temelju SREP-a

36. Na kraju ukupne procjene u okviru SREP-a nadležna tijela trebaju izraditi sveobuhvatan pregled profila rizičnosti i održivosti institucije na temelju četiriju elemenata SREP-a:
- a. poslovnog modela i strategije na način određen u glavi 4.;
 - b. internog upravljanja i kontrola na razini institucije na način određen u glavi 5.;
 - c. adekvatnosti kapitala u okviru SREP-a, na način utvrđen u glavi 7.;
 - d. adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja, na način utvrđen u glavi 8.
37. Adekvatnosti kapitala te adekvatnost likvidnosti i izvora financiranja predstavljaju mišljenje nadzornih tijela o sposobnosti kapitala i sredstava likvidnosti institucije za smanjenje/pokrivanje rizika za kapital, likvidnost i izvore financiranja, kao što je navedeno u glavama 6. i 8., i/ili drugih elemenata za koje je utvrđen dodatni regulatorni kapital, kao što je navedeno u glavi 7.
38. Konačna ocjena je ukupna ocjena na temelju SREP-a. Ona obuhvaća četiri prethodno navedene ocjene elemenata SREP-a i prosudbu nadzornih tijela. Nadležna tijela trebaju osigurati da ukupna ocjena na temelju SREP-a upućuje na opću održivost institucije, među ostalim i na to smatra li se da institucija „propada ili joj prijeti propast” u smislu članka 32. Direktive 2014/59/EU te uzimajući u obzir Smjernice EBA-e o „propadanju ili vjerojatnoj propasti”⁸. Kada rezultat ukupne procjene na temelju SREP-a upućuje na to da se može smatrati da institucija „propada ili će vjerojatno propasti”, nadležna tijela trebaju dodijeliti ocjenu „F” i, slijediti postupak suradnje sa sanacijskim tijelima kako je navedeno u članku 32. Direktive 2014/59/EU.
39. Nadležna tijela trebaju osigurati da ocjene pojedinih elemenata SREP-a i ukupna ocjena na temelju SREP-a:
- a. odražavaju vjerojatnost da su potrebne nadzorne mjere kako bi se otklonili razlozi za zabrinutost;

⁸ Smjernice EBA-e u vezi s tumačenjem različitih okolnosti u kojima se smatra da institucija propada ili će vjerojatno propasti temeljem članka 32. stavka 6. Direktive 2014/59/EU (EBA/GL/2015/07).

- b. smatraju se okidačima za donošenje odluke o tome treba li primijeniti mjere rane intervencije u skladu sa Smjernicama EBA-e o okidačima za primjenu mjera rane intervencije⁹;
- c. Pružaju informacije za davanje prioriteta i planiranje nadzornih resursa te određivanje prioriteta u okviru plana nadzora (SEP).

2.3. Organizacijski mehanizmi

40. Nadležna tijela trebaju osigurati da njihovi organizacijski mehanizmi za provođenje SREP-a uključuju barem sljedeće:

- a. opis uloga i odgovornosti njihova nadzornog osoblja u pogledu provedbe SREP-a, kao i relevantne linije izvješćivanja, kako u uobičajenim tako i u izvanrednim situacijama;
- b. postupke za dokumentiranje i evidentiranje nalaza i prosudbi nadzornih tijela;
- c. mehanizme za odobrenje nalaza i ocjena, kao i postupke za eskaliranje u slučaju kada postoje neslaganja u mišljenjima unutar nadležnog tijela, kako u uobičajenim tako i u izvanrednim situacijama;
- d. mehanizme za uspostavljanje dijaloga s institucijom na temelju modela minimalnog angažmana na način opisan u odjeljku 2.4. za potrebe procjene pojedinačnih elemenata SREP-a;
- e. mehanizme za savjetovanja s institucijom i priopćavanje rezultata SREP-a instituciji, koji odražavaju interakciju unutar kolegija nadzornih tijela za prekogranične grupe i njihove subjekte, u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 710/2014¹⁰.
- f. interne provjere i nadzore kojima se podupire učinkovito donošenje odluka, dosljednost rezultata i odgovornost.

41. Pri utvrđivanju mehanizama za dijalog s institucijama nadležna tijela trebaju razmotriti i moguće posljedice obavješćivanja institucija o ocjenama, s obzirom na njihove obveze objavljivanja informacija u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 596/2014¹¹ te direktiva 2014/57/EU¹² i 2004/109/EZ¹³.

⁹ Smjernice EBA-e o okidačima za primjenu mjera rane intervencije ([EBA/GL/2015/03](#)).

¹⁰ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 710/2014 od 23. lipnja 2014. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u pogledu uvjeta primjene postupka zajedničkog odlučivanja za bonitetne zahtjeve specifične za instituciju u skladu s Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 188, 27.6.2014., str. 19., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/710/oj).

¹¹ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

¹² Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta) (SL L 173, 12.6.2014., str. 179., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/596/oj>).

¹³ Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31.12.2004., str. 38., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/109/oj>).

2.4. Proporcionalnost i angažman nadzornih tijela

42. Nadležna tijela trebaju prilagoditi opseg, učestalost, razinu granularnosti i intenzitet angažmana nadzornih tijela s institucijom u skladu s njezinom kategorijom i uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti. Pri planiranju aktivnosti u okviru SREP-a nadležna tijela trebaju se služiti modelom minimalnog angažmana u okviru SREP-a koji je prikazan u tablici 1. U modelu se iskazuje intenzitet angažmana nadzornih tijela prema kategoriji institucije. Model se ne bi trebao tumačiti kao prepreka za raspodjelu resursa prema utvrđenim nadzornim prioritetima. Nadležna tijela stoga mogu, bez obzira na kategorizaciju institucije, odrediti usmjerenost i granularnost svoje procjene kako bi ona odražavala profil rizičnosti institucije, značajnost različitih rizika, trendova i rizika u nastajanju utvrđenih praćenjem ključnih pokazatelja kako je navedeno u glavi 3., testiranjem otpornosti na stres kako je navedeno u glavi 11. ili ishode prethodnih procjena na temelju SREP-a.
43. U okviru tog modela nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o svim elementima SREP-a (analiza poslovnog modela, upravljanje / unutarnje kontrole, rizici za kapital i rizici za likvidnost i izvore financiranja) u skladu s minimalnom učestalošću utvrđenom u tablici 1., pri čemu trebaju i dalje moći provesti godišnju smislenu i sveobuhvatnu procjenu održivosti institucije (sažetak ukupne procjene u okviru SREP-a).
44. To bi se mišljenje trebalo temeljiti na informacijama prikupljenima tijekom cijelog niza nadzornih aktivnosti navedenih u točki 13. Konkretno, informacije iz prethodnih godina mogu poslužiti i kao osnova za procjenu i sažetak ukupne procjene u okviru SREP-a, pod uvjetom da je nadležno tijelo utvrdilo, uzimajući u obzir i tromjesečno praćenje pokazatelja, da se profil rizičnosti institucije nije značajno promijenio.
45. Nadležna tijela trebaju surađivati s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije¹⁴ na temelju minimalne učestalosti navedene u tablici 1. Bez obzira na kategoriju institucije, nadležna tijela trebaju pojačati svoje aktivnosti praćenja nalaza prethodnih procjena u okviru SREP-a ili praćenja institucija s višim/brzo promjenjivim profilima rizičnosti ili općenito lošom ocjenom na temelju SREP-a koja upućuje na ozbiljne zabrinutosti nadzornih tijela.
46. Ako su institucije dio prekograničnih grupa, nadležna tijela trebala bi raspraviti o tome kako planiraju provesti svoju procjenu na temelju SREP-a u okviru kolegija nadzornih tijela kako bi utvrdila razloge za zabrinutost u ranoj fazi te prilagodila i koordinirala pristup među tijelima kako je navedeno u glavi 10.

Tablica 1. Primjena SREP-a na različite kategorije institucija

¹⁴ Kako je definirano u članku 3. stavku 9. Direktive 2013/36 Europske unije i Vijeća o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11>).

Kategorija	Praćenje ključnih pokazatelja	Procjena elemenata svih SREP-a (najmanje)*	Sažetak procjene na temelju SREP-a	Minimalna razina angažmana/dijaloga s upravljačkim tijelom i višim rukovodstvom institucije
1	tromjesečno	godišnje	godišnje	kontinuirano/stalno
2	tromjesečno	svake dvije godine	godišnje	kontinuirano/stalno
3	tromjesečno	svake tri godine	godišnje	najmanje svake tri godine, ovisno o riziku
4	tromjesečno	svake 3 godine, s mogućnošću produljenja do 5 godina**	godišnje	najmanje svake tri godine, ovisno o riziku

*S naglaskom i granularnošću pregleda prilagođenima profilu rizičnosti institucije, značajnosti različitih rizika te trendovima i rizicima u nastajanju utvrđenima u okviru nadzornih aktivnosti. Ovo se može temeljiti na prethodnim procjenama ako se ništa bitno nije promijenilo u skladu s raspoloživim informacijama (npr. praćenje pokazatelja i izvještavanje), bez obzira na kategorizaciju institucije.

**Minimalna učestalost procjene svih elemenata SREP-a može se produljiti s tri na pet godina za institucije 4. kategorije pod uvjetom da: i. imaju stabilan niskorizičan profil, stabilne financijske pokazatelje i stabilne marže; i ii. tromjesečno praćenje ključnih pokazatelja rizika ne izaziva zabrinutost.

47. Kada nadležna tijela utvrde da institucije imaju slične profile rizičnosti ili mogu biti izložene sličnim rizicima u nastajanju, ona mogu provesti tematske procjene na temelju SREP-a kojima će obuhvatiti više institucija jednom procjenom (npr. moguće je provesti analizu poslovnog modela svih malih hipotekarnih zajmodavaca s obzirom na vjerojatnost utvrđivanja istih problema u pogledu poslovne održivosti za sve takve institucije). Nadležna tijela mogu upotrijebiti i prilagođene metodologije za primjenu SREP-a za institucije sličnih profila rizičnosti, kao što su slični modeli poslovanja ili geografski položaj izloženosti u skladu s člankom 97. stavkom 4.a Direktive 2013/36/EU.

48. Kad je riječ o institucijama obuhvaćenima planom nadzora u skladu s člankom 99. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebaju osigurati da se tim planom odrede stupanj angažmana i razina primjene SREP-a.

49. Pri planiranju nadzornih aktivnosti nadležna tijela trebaju koordinirati aktivnosti unutar vlastitih struktura kako bi osigurala dosljednu procjenu te s drugim stranama koje su izravno ili neizravno uključene u procjenu, osobito kada se od njih traži doprinos.

Glava 3. Praćenje ključnih pokazatelja

50. Nadležna tijela trebaju redovito pratiti ključne financijske i nefinancijske pokazatelje kako bi pratila promjene u financijskim i operativnim okolnostima te profilima rizičnosti institucija. U slučaju da se praćenjem utvrdi značajna promjena u profilu rizičnosti institucije ili bilo kakva anomalija u pokazateljima, nadležna tijela trebaju analizirati uzroke te, po potrebi, provjeriti procjenu relevantnog elementa SREP-a, uključujući, prema potrebi, ocjenu rizika, kako bi obuhvatile nove informacije. Nadležna tijela trebaju redovito preispitivati i, prema potrebi, ažurirati svoje pokazatelje i alate za praćenje kako bi ostali relevantni i učinkoviti.
51. U skladu s modelom angažmana u okviru SREP-a iz odjeljka 2.4., nadležna tijela trebaju pratiti ključne financijske i nefinancijske pokazatelje najmanje jednom u tri mjeseca za sve institucije i uspostaviti češće praćenje kako bi se uzele u obzir posebne značajke institucije ili rizici u nastajanju i trendovi, ovisno o dostupnosti podataka (npr. tržišni podatci).
52. Nadležna tijela trebaju uspostaviti sustave nadzora za otkrivanje obrazaca, značajnih promjena i anomalija u ponašanju pokazatelja (ili kombinacija pokazatelja), na primjer postavljanjem upozorenja temeljenih na pragovima materijalnosti. Nadležna tijela trebaju uspostaviti postupke za eskaliranje radi rješavanja anomalija. Značajne promjene ili anomalije u pokazateljima, posebno u slučajevima u kojima su promjene netipične za rezultate grupe usporedivih institucija, nadležnim tijelima trebale bi služiti kao poticaj za daljnju analizu.
53. Nadležna tijela trebaju prilagoditi sustave praćenja i postupke za eskaliranje u slučaju anomalija kako bi odražavali veličinu institucije, njezinu složenost, poslovni model i profil rizičnosti, pri čemu se treba usredotočiti na geografska područja, sektore i tržišta na kojima institucija posluje.
54. Sustavi nadzora trebali bi se u najmanju ruku temeljiti na informacijama i podacima prijavljenim nadležnim tijelima te mogu uključivati prikaze ili pokazatelje EBA-e. Sustavi nadzora trebali bi uključivati najmanje sljedeće pokazatelje koji su specifični za pojedinu instituciju:
- pokazatelje povezane s analizom poslovnog modela institucije (vidi glavu 4.), internim upravljanjem i kontrolama (vidi glavu 5.), rizicima za kapital (vidi glavu 6.) i rizicima za likvidnost i izvore financiranja (vidi glavu 8.); pokazatelje rizika prekomjerne financijske poluge (vidi glavu 7.) i pokazatelje izvedene iz primjene Uredbe (EU) 2022/2554;
 - sve omjere koji proizlaze iz primjene Uredbe (EU) 575/2013 i nacionalnog zakonodavstva kojim se prenosi Direktiva 2013/36/EU za izračun minimalnih bonitetnih zahtjeva (npr. stopa osnovnog kapitala (CET1), koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR), omjer neto stabilnih izvora financiranja (NSFR), omjer financijske poluge);
 - minimalne zahtjeve za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (MREL), kako je utvrđeno u Direktivi 2014/59/EU;
 - relevantne tržišne pokazatelje (npr. cijena dionica, razlike između ugovora o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, razlike u prinosima obveznica);

- e. ako je primjenjivo¹⁵, a posebno na pojedinačnoj razini i na razini sustava, pokazatelje oporavka koji se upotrebljavaju u vlastitim planovima oporavka institucije;
- f. ako su dostupni, pokazatelje koji se temelje na kvantitativnim ili kvalitativnim informacijama iz izvješća dostavljenih nadležnim tijelima koji mogu upućivati na rizik od pranja novca i financiranja terorizma.

55. Nadležna tijela trebaju pokazatelje koji su specifični za instituciju upotpuniti relevantnim makroekonomskim pokazateljima, ovisno o dostupnosti, za geografska područja, sektore i tržišta na kojima institucija posluje. Također bi trebali uzeti u obzir relevantna neovisna istraživanja i analize tržišta, uključujući izvještaje o prijetnjama, ako su dostupni, kao informativan izvor alternativnih gledišta.

¹⁵ Ako nije izuzeto u okviru pojednostavljenih obveza kako je utvrđeno člankom 4. Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12. 6. 2014., str. 190., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

Glava 4. Analiza poslovnog modela

4.1. Opća razmatranja

56. U ovoj glavi utvrđeni su kriteriji za procjenu poslovnog modela i strategije institucije. Svrha je te procjene koju provode nadležna tijela postići sveobuhvatno razumijevanje poslovanja institucije, u trenutačnoj i anticipativnoj perspektivi, utvrditi značajne postojeće ili potencijalne ranjivosti koje će najvjerojatnije imati značajan učinak na instituciju te procijeniti opću stabilnost njezina poslovnog modela i strategije. Nakon ove procjene, nadležna tijela trebaju utvrditi:

- a. održivost postojećeg poslovnog modela institucije koja se mjeri njezinom sposobnošću da ostvari prihvatljive povrate tijekom narednih 12 mjeseci;
- b. provedivost strategije institucije na temelju njezine sposobnosti da ostvari prihvatljive povrate tijekom narednog razdoblja od najmanje tri godine, kako proizlazi iz njezinih strateških planova i financijskih prognoza.

57. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti rezultat analize poslovnog modela za potrebe podupiranja procjene svih drugih elemenata SREP-a. Nadležna tijela mogu procjenu posebnih aspekata analize poslovnog modela, posebno kvantitativnu procjenu poslovnog modela, provesti kao dio procjene drugih elemenata SREP-a (npr. razumijevanje strukture financiranja može biti dio procjene likvidnosnog rizika).

58. Pri provedbi analize poslovnog modela nadležna tijela trebaju uzeti u obzir okolišne, socijalne i upravljačke (ESG) rizike, dajući prednost okolišnoj tranziciji i fizičkim rizicima, kako bi procijenila strateške i bonitetne implikacije tih rizika za poslovni model institucije u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.

59. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti analizu poslovnog modela i za procjenu bonitetnih implikacija rizika od pranja novca i financiranja terorizma, povezanih s poslovnim modelom institucije. U tom pogledu nadležna tijela trebaju upotrijebiti informacije dobivene od nadzornih tijela za SPNFT kako bi dopunila svoje nalaze iz kontinuiranog nadzora i procijenila izazivaju li zabrinutosti u vezi s bonitetnosti koje su povezane s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma. Ako procjena pokazuje da poslovni model institucije izaziva zabrinutost u vezi s bonitetnosti koja je povezana s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, nadležna tijela trebaju podijeliti rezultate bonitetne procjene poslovnog modela s nadzornim tijelima za SPNFT¹⁶.

60. Kako bi provela analizu poslovnog modela, nadležna tijela trebaju upotrijebiti najmanje sljedeće izvore kvantitativnih i kvalitativnih informacija:

- a. strateški plan odnosno planove institucije s prognozama za tekuću godinu i buduća razdoblja te prateće ekonomske pretpostavke;

¹⁶ U skladu sa Smjernicama EBA-e o suradnji u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

- b. financijske izvještaje (npr. račun dobiti i gubitka, objavljeni podatci iz bilance);
- c. regulatorno izvještavanje (COREP, FINREP i kreditni registar, ako su dostupni);
- d. interno izvještavanje (informacije za rukovodstvo, uključujući, ako je dostupno, doprinos profitabilnosti po poslovnim linijama, planiranje kapitala, izvještavanje o likvidnosti, operativnu otpornost, interne izvještaje o rizicima);
- e. planove oporavka;
- f. planove sanacije, uključujući rezultate procjene mogućnosti sanacije koje dostavlja sanacijsko tijelo u skladu s člankom 14. Direktive 2014/59/EU;
- g. plan institucije za rješavanje ESG rizika, koji treba izraditi u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU;
- h. izvješća trećih strana (npr. revizorska izvješća, izvješća analitičara vlasničkog kapitala / kreditnih analitičara);
- i. druge relevantne studije i istraživanja o makrobonitetnoj ili financijskoj stabilnosti (npr. Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), makrobonitetnih tijela i institucija, europskih institucija).

4.2. Utvrđivanje područja na koja treba usmjeriti analizu poslovnog modela

Područja za procjenu

61. U skladu s modelom angažmana koji je utvrđen u glavi 2., nadležna tijela trebala bi svoju analizu usmjeriti na najznačajnija područja procjene poslovnog modela institucije. Opseg i dubina analize poslovnog modela mogu se razlikovati ovisno o broju i vrsti nadzornih pregleda koji su već provedeni nad tom institucijom. Tom bi se procjenom nadležnim tijelima u svakom slučaju trebalo omogućiti da donesu mišljenje o općoj održivosti i provedivosti poslovnog modela institucije.
62. Nadležna tijela trebaju zauzeti stav o materijalnosti promjena u poslovnom modelu institucije u usporedbi s prethodnim nadzornim pregledom, kako bi odlučila o opsegu i dubini svoje procjene te o tome u kojoj mjeri se prethodna nadzorna procjena može koristiti kao polazna osnova za novu. Pri zauzimanju takvog stava nadležna tijela trebaju posebno razmotriti jesu li se dogodile relevantne promjene u sljedećim područjima institucije:
- a. prethodno priopćenom i procijenjenom strateškom planu;
 - b. strukturi i sastavu bilance, uključujući promjene izvora dobiti i njihove koncentracije, rast imovine, promjene strukture obveza ili promjene relevantnih financijskih pokazatelja i pokazatelja rizika te uzeti u obzir rezultate praćenja pokazatelja iz glave 3.;
 - c. upravljanju i poslovanju, uključujući preuzimanja, spajanja ili prodaje drugih subjekata, otvaranje ili napuštanje poslovnih linija ili geografskih tržišta, kao i promjene IT infrastrukture.

Utvrđivanje najvažnijih poslovnih linija

63. Nadležna tijela trebaju provesti procjenu materijalnosti poslovnih linija institucije kako bi utvrdila ključna područja na koja se analiza poslovnog modela treba usredotočiti. Pri toj procjeni nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti sljedeće:

- a. relevantnost poslovnih linija u smislu stvaranja dobiti/gubitaka, uključujući geografska područja, društva kćeri/podružnice i linije proizvoda koje su najznačajnije na temelju njihova doprinosa ukupnim prihodima/troškovima u računu dobiti i gubitka, riziku (npr. na temelju TREA-e ili drugih mjera rizika) i/ili organizacijskim/zakonskim prioritetima (npr. posebne obveze za banke javnog sektora u pogledu ponude posebnih proizvoda);
- b. prethodne nadzorne nalaze, uključujući one proizašle iz izravnih nadzora, kada ti nalazi mogu pružiti pokazatelje o poslovnim linijama koje zahtijevaju daljnju istragu, kao i nalaze i zapažanja iz izvješća unutarnjih ili vanjskih revizora – primjerice li je funkcija unutarnje revizije utvrdila specifična pitanja u vezi s održivosti ili isplativosti određenih poslovnih linija;
- c. rezultate tematskih nadzornih provjera – je li analiza provedena na razini sektora otkrila zajedničke temeljne probleme zbog kojih je potrebna dodatna analiza institucije;
- d. važnost za strateške planove – postoje li poslovne linije koje institucija želi značajno razvijati ili smanjivati;
- e. usporedbe s usporedivim institucijama – je li u usporedbi s usporedivim institucijama poslovna linija ostvarila netipičan rezultat (odskake li od grupe usporedivih institucija), ako su te informacije dostupne nadležnim tijelima. Kako bi utvrdila relevantne usporedive institucije za potrebe analize poslovnog modela, nadležna tijela trebaju razmotriti konkurentne linije proizvoda/poslovanja usmjerene na isti izvor dobiti/klijenata, regulatorne režime i geopolitičke rizike u pogledu lokacije poslovanja, kao i druge čimbenike primjerene sektoru u kojem institucija posluje.

4.3. Procjena robusnosti analize poslovnog modela i utvrđivanje ranjivosti

64. Nadležna tijela trebaju provesti analizu kvantitativnih obilježja postojećeg poslovnog modela institucije kako bi procijenila njezinu sposobnost stvaranja prihvatljive dobiti u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, s obzirom na sklonost institucije preuzimanju rizika te njezine strukture financiranja i kapitala. Područja analize nadležnih tijela trebaju obuhvaćati:

- a. pokretače profitabilnosti, uključujući trendove, procjenom osnovnih elemenata sposobnosti institucije da ostvaruje dobit, nakon izvanrednih stavki i jednokratnih stavki, raščlambe tokova prihoda, raščlambe troškova i raspodjele troškova, rezervacija za umanjeње vrijednosti i ključnih pokazatelja (npr. neto kamatna marža, trošak/prihod, umanjeње vrijednosti kredita i trošak rizika). Ta se procjena može dopuniti analizom relevantnih pokazatelja profitabilnosti prilagođenih riziku (npr. povrat na dodijeljeni kapital – ROAC ili povrat na kapital prilagođen riziku – RAROC), ako su dostupni i smatraju se pouzdanima;
- b. bilancu, uključujući trendove, procjenom kombinacije imovine i obveza, strukture financiranja, promjene u TREA-i i regulatornom kapitalu, i ključnih pokazatelja (npr. povrat

na kapital/imovinu, stopa osnovnog kapitala, manjak financijskih sredstava), kao i koncentracija u računu dobiti i gubitka i bilanci koje se odnose na klijente, sektore i geografska područja;

- c. sklonost preuzimanju rizika i razine tolerancije rizika, procjenom formalnih ograničenja koje je institucija postavila prema vrsti rizika i njezina pridržavanja tih ograničenja kako bi razumjela rizike koje je institucija spremna preuzeti radi poticanja svoje financijske uspješnosti i osiguravanja operativne otpornosti. Ovime bi također trebalo obuhvatiti otpornost na utjecaj poremećaja u području IKT-a.

65. Nadležna tijela trebaju provesti analizu kvalitativnih obilježja postojećeg poslovnog modela institucije kako bi utvrdila pokretače uspjeha i ključne ovisnosti. Područja analize nadležnih tijela trebaju obuhvaćati:

- a. poslovno okruženje, procjenom budućeg okruženja u kojem institucija posluje na temelju svojih glavnih ili značajnih geografskih i poslovnih izloženosti. U okviru te procjene nadležna tijela trebaju steći razumijevanje ključnih makroekonomskih varijabli, tržišnih trendova, konkurentnog okruženja i drugih relevantnih kretanja (kao što su regulatorne i pravne promjene);
- b. ključne unutarnje i vanjske ovisnosti procjenom glavnih egzogenih i endogenih čimbenika koji mogu utjecati na uspjeh poslovnog modela, uzimajući u obzir povezane mehanizme upravljanja i unutarnje kontrole;
- c. franšizu i područja konkurentne prednosti procjenom ugleda institucije i snage odnosa s klijentima, dobavljačima i partnerima, kao i postoje li područja u kojima institucija ima konkurentsku prednost u odnosu na usporedive institucije;
- d. podršku IKT-a procjenom razine i primjerenosti usklađenosti između IKT-a i poslovanja u smislu strategije, ciljeva, aktivnosti, resursa i funkcija te razmatranjem mogu li razlozi za zabrinutost povezani s IKT-om utjecati na poslovnu strategiju i ciljeve institucije.

66. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti analizu provedbom (kvantitativne i kvalitativne) analize financijskih projekcija i strateškog plana institucije usmjerene na budućnost kako bi razumjela temeljne pretpostavke i ovisnosti, uvjerljivost i rizičnost njezine poslovne strategije. Područja analize nadležnih tijela trebaju obuhvaćati:

- a. cjelokupne strategije i pokretače uspjeha, procjenom glavnih kvantitativnih i kvalitativnih ciljeva upravljanja i razlike između predviđenog poslovnog modela – nakon izvršenja – i trenutnog modela;
- b. predviđene financijske rezultate procjenom uvjerljivosti i dosljednosti pretpostavki institucije na temelju kojih su određene njezina strategija i prognoze;
- c. sposobnosti izvršavanja, procjenom dosadašnjih rezultata upravljanja u pogledu provedbe prethodnih strategija i prognoza, kao i sveukupne sposobnosti institucije da iskoristi konkurentne prednosti i pokretače uspjeha u obavljanju svojeg poslovanja i da ostvari povrate na učinkovit način. Nadležna bi tijela u sklopu te procjene trebala razmotriti sljedeće:

- i. adekvatnost okvira raspodjele troškova – u smislu prikazivanja profitabilnosti poslovnih linija/jedinica;
- ii. okvir određivanja transfernih cijena izvora financiranja – u smislu adekvatnog utvrđivanja komponente neto dobiti za svaku poslovnu liniju/jedinicu, proizvod i kupca;
- iii. okvir određivanja cijena kredita – u smislu odgovarajućeg upravljanja procesom određivanja cijena kredita, metodologije određivanja cijena, primjerenog uzimanja u obzir svih komponenti određivanja cijena kredita te naknadnog praćenja profitabilnosti i izvještavanja o odlukama o određivanju cijena proizvoda;
- iv. okvir za podjelu prihoda između institucija s poslovnim nastanom u Uniji koje su dio grupa iz treće zemlje i drugih subjekata te grupe s poslovnim nastanom izvan Unije koje matično društvo iz EU-a nije konsolidiralo – u smislu pravedne podjele dobiti i gubitka između subjekata ili poslovnih linija koji sudjeluju u životnom ciklusu transakcija, te odgovarajućeg upravljanja.

67. U analizi nadležna tijela trebaju razmotriti sve indikacije da poslovni model i aktivnosti dovode do povećanih rizika od pranja novca i financiranja terorizma, uključujući aktivnosti povezane s kriptoinovinom ili uzimanje depozita ili osnivanje ili korištenje pravnih subjekata u visokorizičnim trećim zemljama, kako je utvrđeno u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2015/849. Ako postoje, te bi indikacije prema potrebi trebalo dopuniti kvantitativnom analizom, posebno usmjerenom na značajnost prihoda i prihoda od poslovanja u takvim visokorizičnim trećim zemljama te koncentracije izloženosti prema klijentima za koje institucija primjenjuje postupak pojačane dubinske analize stranke kako je navedeno u poglavlju II. odjeljku 3. Direktive 2015/849. Nadležna tijela trebaju razmjenjivati informacije s nadzornim tijelom za SPNFT o tim indikacijama, kako je utvrđeno u točki 59.

4.4. Održivost i provedivost poslovnog modela

68. Nadležna tijela trebaju procijeniti otpornost poslovnog modela institucije na vanjske šokove i njezinu prilagodljivost strukturnim promjenama u pogledu sposobnosti da ih apsorbira i prilagodi se egzogenim čimbenicima koji bi mogli ugroziti poslovne i strateške ciljeve. Područja analize nadležnih tijela trebaju obuhvaćati:

- a. rizike povezane s klimom i druge rizike za okoliš, procjenjujući njihov utjecaj na postojeće i buduće poslovno okruženje i poslovnu strategiju institucije, izloženost institucije značajnim tranzicijskim i fizičkim rizicima, kao i izradu i provedbu plana za praćenje i rješavanje financijskih rizika koji proizlaze iz ESG čimbenika, uključujući one koji proizlaze iz postupka prijelaza na regulatorne ciljeve, posebno ciljeve povezane s klimom primjenjive u nadležnostima u kojima institucija posluje;
- b. digitalizaciju, procjenom razine korištenja i usvajanja novih tehnologija te utjecaja na poslovnu strategiju i poslovni plan institucije, sposobnosti izvršenja i kontrolu troškova, kao i na ostvarivanje prihoda;
- c. operativnu otpornost pregledom pristupa operativne otpornosti institucije i načina na koji ju upravljačko tijelo uzima u obzir pri definiranju poslovne strategije;

- d. geopolitičke rizike, procenom izvora geopolitičkih nesigurnosti i njihovog uključivanja u poslovnu strategiju, kao i njihovog financijskoga utjecaja na trenutnu i buduću profitabilnost institucije, uzimajući u obzir i kapacitet institucije da izdrži takve nesigurnosti, na primjer putem diversifikacije svojeg geografskoga i poslovnog profila;
- e. aktivnosti povezane s kriptoinovinom, ako je primjenjivo, procenom načina na koji institucija pruža usluge povezane s kriptoinovinom i svih drugih aktivnosti povezanih s kriptoinovinom.

69. Na temelju provedene analize, nadležna tijela trebaju oblikovati ili ažurirati svoje stajalište o sljedećim elementima:

- a. ključnim ranjivostima kojima poslovni model i strategija institucije izlažu ili bi mogli izložiti instituciju, kao što su prekomjerne koncentracije ili preuzimanje rizika, slabo strateško upravljanje profitabilnošću i sposobnosti izvršenja;
- b. održivosti postojećeg poslovnog modela institucije, kako je definirano u točki 56., s obzirom na njezinu kvantitativnu uspješnost, sklonost preuzimanju rizika, strukturu financiranja, ključne pokretače uspjeha, ključne ovisnosti i poslovno okruženje;
- c. provedivosti strategije institucije, kako je definirana u točki 56., na temelju vjerodostojnosti njezina strateškog plana i financijskih prognoza te s obzirom na nadzornu procjenu projiciranih financijskih rezultata, ukupne strategije, razine operativne otpornosti i sposobnosti izvršenja. Nadležna tijela također trebaju razmotriti sposobnost institucije da osigura svoju srednjoročnu do dugoročnu otpornost na okolišne rizike uzimajući u obzir dugoročna razdoblja od najmanje deset godina, uključujući preispitivanjem analiza otpornosti poslovnog modela na okolišne rizike koje je institucija provela u skladu sa Smjernicama EBA-e o analizi scenarija u području okoliša¹⁷;

4.5. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

70. Na temelju procjene održivosti i provedivosti te svih potencijalnih rizika i ranjivosti za instituciju nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o poslovnom modelu institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u tablici 2.

Tablica 2. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene poslovnog modela

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Poslovni model i strategija predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija je snažan konkurent na svojim odabranim tržištima i ima strategiju kojom će vjerojatno ojačati taj položaj. Institucija ostvaruje snažne i stabilne povrate koji su razmjerni riziku koji preuzima, s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju rizika i strukturu financiranja, a koji nisu uzrokovani prekomjernim preuzimanjem rizika ili oslanjanjem na nerealističnu strategiju. Ne postoji značajna koncentracija imovine ili neodrživa koncentracija izvora prihoda.

¹⁷ EBA/GL/2025/04

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju uvjerljivih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. Institucija se bavi strateškim posljedicama materijalnih ESG rizika, posebice okolišne tranzicije i fizičkih rizika, na svoj poslovni model u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju kroz pouzdano planiranje tranzicije. Strateški planovi primjereni su s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.
2	Poslovni model i strategija predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija je suočena s pritiskom konkurencije na svoje proizvode/usluge na jednom ili više ključnih tržišta. Postoje određene sumnje u primjerenost strategije za rješavanje tog problema. U usporedbi s usporedivim institucijama i/ili povijesnim rezultatima, institucija ostvaruje prosječne povrate koji su uglavnom razmjerni riziku koji preuzima, s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju rizika i strukturu financiranja. Postoji određena koncentracija imovine ili izvora prihoda. Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju optimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. Institucija se općenito bavi strateškim posljedicama značajnih ESG rizika, posebno okolišne tranzicije i fizičkih rizika, za svoj poslovni model putem općenito razumnog, ali ne potpuno pouzdanog postupka planiranja tranzicije. Strateški planovi prihvatljivi su s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu, no ne bez rizika.
3	Poslovni model i strategija predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija ima slab konkurentski položaj za svoje proizvode/usluge na svojim odabranim tržištima i može imati tek nekoliko poslovnih linija s dobrim izgledima. Tržišni udio institucije mogao bi se značajno smanjiti. Postoje sumnje u sposobnost njezine strategije za rješavanje tih okolnosti. Institucija ostvaruje povrate koji su često slabi ili nestabilni ili nisu razmjerni riziku koji preuzima s obzirom na njezinu sklonost preuzimanju rizika ili strukturu financiranja, što izaziva zabrinutost nadzornih tijela. Postoji značajna koncentracija imovine ili izvora prihoda. Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju prekomjerno optimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. Institucija se tek djelomično bavi strateškim posljedicama značajnih ESG rizika, posebno okolišne tranzicije i fizičkih rizika, za svoj poslovni model. Njezin postupak planiranja tranzicije pokazuje određene slabosti i/ili nedostatke. Strateški planovi možda nisu uvjerljivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.
4	Poslovni model i strategija predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija ima vrlo slab konkurentski položaj za svoje proizvode/usluge na svojim odabranim tržištima i sudjeluje u poslovnim linijama s vrlo slabim izgledima. Nije vjerojatno da bi strateški planovi mogli dati rješenja za te okolnosti. Institucija ostvaruje vrlo slabe i izrazito nestabilne povrate, ili se pak za ostvarenje odgovarajućih povrata oslanja na neprihvatljivu sklonost preuzimanju rizika ili strukturu financiranja. Institucija ima prekomjernu koncentraciju imovine ili neodrživu koncentraciju izvora prihoda.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> Financijske prognoze institucije izrađene su na temelju vrlo nerealističnih pretpostavki o budućem poslovnom okružju. Institucija je izložena značajnim ESG rizicima, posebno riziku okolišne tranzicije i fizičkim rizicima, te se ne bavi strateškim posljedicama za svoj poslovni model. Postupak planiranja tranzicije nije u skladu sa širom poslovnom strategijom. Njezin postupak planiranja tranzicije pokazuje ozbiljne slabosti i/ili nedostatke. Strateški planovi nisu uvjerljivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti rukovodstva za provedbu.

71. U tablici u nastavku prikazuje se neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u poslovnom modelu institucije. Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti nadzorne mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak.

72. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere (uključujući kvantitativne mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU) ili njihovu kombinaciju ako se to smatra prikladnijim za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Tablica 3. Potencijalni i neisključiv popis nadzornih mjera koje proizlaze iz analize poslovnog modela

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (m) i (n) Direktive 2013/36/EU – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. prilagodi financijski plan naveden u strategiji ako nije potkrijepljen planiranjem internog kapitala ili vjerodostojnim pretpostavkama;
B. uvede promjene organizacijske strukture, ojača funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije te mehanizme podrške za provedbu poslovnog modela ili strategije;
C. uvede promjene u informacijske sustave i ojača te sustave u svrhu potpore provedbi poslovnog modela ili strategije;
D. uvede promjene u poslovni model ili strategiju;
E. smanji rizik svojstven proizvodima koje ugovara/distribuiraju, uključujući zahtijevanje promjena rizika svojstvenih određenim ponuđenim proizvodima i/ili zahtijevanje poboljšanja mehanizama upravljanja i kontrole za razvoj i održavanje proizvoda;
F. smanji rizik svojstven njenim sustavima, uključujući zahtijevanje poboljšanja sustava, povećanje razine ulaganja ili ubrzanje uvođenja novih sustava; i/ili zahtijevanje poboljšanja mehanizama upravljanja i kontrole za razvoj i održavanje sustava;
G. smanji rizik svojstven njihovim aktivnostima, uključujući eksternalizirane aktivnosti, te zahtijevanje promjena ili smanjenja određenih aktivnosti s ciljem smanjenja njihova svojstvenog rizika; i/ili zahtijevanje poboljšanja mehanizama upravljanja i kontrole te nadzora eksternaliziranih aktivnosti;
H. smanji ESG rizike, posebno okolišne rizike, prilagodbom svoje poslovne strategije, za koju bi se moglo zatražiti jačanje ciljeva, mjera i aktivnosti uključenih u plan institucije koji se priprema u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU.

Glava 5. Procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije

5.1. Opća razmatranja

73. Pri procjeni internog upravljanja i kontrola na razini institucije nadležna tijela trebaju, među ostalim, ocijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji su zasebno objavljeni na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12.

74. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost sustava internog upravljanja institucije, uzimajući u obzir vrstu, opseg i složenost rizika svojstvenih poslovnom modelu i aktivnostima institucije. Nadležna tijela trebaju utvrditi u kojoj je mjeri institucija usklađena s primjenjivim pravnim i regulatornim zahtjevima koji se odnose na stabilne mehanizme internog upravljanja, uključujući one navedene u prethodnoj točki, te utvrditi sve nedostatke. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija izložena značajnim rizicima zbog loših mehanizama internog upravljanja i mogući utjecaj tih rizika na profil rizičnosti, operativnu otpornost i održivost institucije. U te bi svrhe trebalo procijeniti sljedeća područja, u skladu s načelom proporcionalnosti i angažmanom nadzornih tijela navedenima u glavi 2.:

- a. organizacijsku strukturu, upravljačko tijelo i njegove odbore;
- b. kulturu rizika i poslovno ponašanje;
- c. politike i prakse primitaka;
- d. interne kontrolne funkcije;
- e. okvir upravljanja rizicima;
- f. sustave IKT-a, agregiranje podataka o rizicima i izvješćivanje o rizicima;
- g. rizike od pranja novca i financiranja terorizma i zabrinutost u pogledu boniteta;
- h. upravljanje planiranjem oporavka.

75. Pri procjeni područja obuhvaćenih točkama od (a) do (f) prethodne točke nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir ESG rizike, dajući prednost okolišnoj tranziciji i fizičkim rizicima.

76. Procjena internog upravljanja trebala bi se uzeti u obzir pri posebnoj procjeni upravljanja rizicima i kontrola rizika, kako je utvrđeno u glavama 6. i 8., kao i pri procjeni ICAAP-a i ILAAP-a u procjeni kapitala SREP-om (glava 7.) i procjeni likvidnosti i izvora financiranja SREP-om (glava 8.). Jednako tako, analiza izračuna ICAAP-a / procjena kapitala po pojedinačnom riziku, provjerenih u skladu s glavom 7., kao i svi pritom uočeni nedostatci, trebali bi se uzeti u obzir pri procjeni općeg okvira ICAAP-a koji se procjenjuje u skladu s ovom glavom.

77. Kao dio ukupne procjene internog upravljanja i kontrola na razini institucije, nadležna tijela trebaju ocijeniti sposobnost institucije da učinkovito i pravodobno otkloni utvrđene nedostatke i/ili nadzorne zabrinutosti koje su izrazila nadležna tijela. Pri provedbi tog ocjenjivanja nadležna tijela trebaju razmotriti pokazuju li rezultati institucije njezinu sposobnost i namjeru da djelotvorno i pravodobno otkloni zabrinutosti u pogledu nadzora i/ili utvrđene nedostatke te je li to već uzeto u obzir u procjeni drugih područja SREP-a. U tu svrhu nadležna tijela trebaju iskoristiti procjenu sljedećih elemenata:

- a. uloge upravljačkog tijela u i. procjeni učinkovitosti mehanizama upravljanja institucije, posebno u pogledu korektivnih mjera, i ii. poduzimanju odgovarajućih mjera za otklanjanje zabrinutosti nadzornih tijela i/ili nedostataka (djelotvorna reakcija na zabrinutosti nadzornih tijela);
- b. kulture rizika unutar institucije;
- c. primjerenosti i pravodobnosti informacija koje se pružaju i razmjenjuju s nadležnim tijelom;
- d. kvalitete internog izvještavanja upravljačkog tijela, višeg rukovodstva i funkcija interne kontrole o korektivnim mjerama;
- e. uloge funkcija interne kontrole u preispitivanju primjerenosti i učinkovitosti poduzetih korektivnih mjera.

78. U slučaju kada se procjena internog upravljanja i kontrola na razini institucije provodi na razini društva kćeri, uz elemente navedene u ovoj glavi nadležna tijela trebaju procijeniti provode li se politike i postupci na razini grupe dosljedno na razini društva kćeri te jesu li subjekti grupe poduzeli odgovarajuće mjere kako bi osigurali usklađenost svojeg poslovanja sa svim primjenjivim zakonima i propisima.

5.2. Organizacijska struktura, upravljačko tijelo i njegovi odbori

79. Pri procjeni organizacijske strukture, upravljačkog tijela i odbora institucije nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije s člancima 74., 88. i 91. Direktive 2013/36/EU, Smjernicama EBA-e o internom upravljanju¹⁸ i Zajedničkim smjernicama ESMA-e i EBA-e za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija¹⁹. U kontekstu procjene organizacijske i operativne strukture institucije, a gdje je primjenjivo i strukture grupe, nadležna tijela trebaju, između ostalog, razmotriti:

- a. je li prikladno i jasno utvrđena, s dobro definiranim, transparentnim i dosljednim linijama odgovornosti, uključujući u pogledu upravljačkog tijela i njegovih odbora;
- b. odgovara li veličini i složenosti poslovanja i operacija;
- c. je li transparentna za dionike, uključujući osoblje i dioničare.

80. U kontekstu procjene upravljačkog tijela institucije, nadležna tijela trebaju, između ostalog, razmotriti:

¹⁸ EBA/GL/2021/05

¹⁹ EBA/GL/2021/06

- a. poznaje li i razumije li upravljačko tijelo pravnu, organizacijsku i operativnu strukturu institucije („poznavanje strukture”) i njezine rizike, uključujući odgovarajući nadzor;
- b. gdje je primjenjivo, razumije li upravljačko tijelo konsolidirajuće institucije organizaciju grupe i uloge njezinih različitih subjekata, kao i njihove međusobne veze i odnose;
- c. ima li upravljačko tijelo u cjelini odgovarajuće razumijevanje poslovnog modela i aktivnosti institucije te održava li redovitom obukom dovoljnu razinu znanja i vještina o relevantnim rizicima, uključujući IKT rizike, ESG rizike i druge nove rizike;
- d. ima li institucija politiku promicanja raznolikosti i uključivosti unutar upravljačkog tijela te procjenjuje li ih redovito, uključujući rodnu ravnotežu, te podržavaju li sastav, funkcioniranje i planiranje zamjena upravnog odbora učinkovito donošenje odluka i odražavaju li ciljeve institucije u pogledu raznolikosti i uključivosti;
- e. komuniciraju li djelotvorno članovi upravljačkog tijela međusobno, uključujući između njegove upravljačke i nadzorne funkcije;
- f. djeluje li svaki član upravljačkog tijela neovisno, osigurava li dovoljno vremena za to i je li na odgovarajući način obaviješten o situaciji institucije u pogledu rizika;
- g. je li upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji osnovalo, ako je to primjenjivo, odbore za rizike, reviziju, imenovanja i primitke te ispunjavaju li ti odbori svoje zadaće kako je propisano primjenjivim pravnim i regulatornim okvirom.

81. Pri preispitivanju sastava i funkcioniranja upravljačkog tijela institucije i njegovih odbora nadležna tijela trebaju razmotriti i sve relevantne nalaze procjena primjerenosti članova upravljačkog tijela i nositelja ključnih funkcija institucije, koje provodi institucija ili, prema potrebi, nadležna tijela. Nadležna tijela trebaju preispitati ishod postupka institucije za utvrđivanje nositelja ključnih funkcija i ocijeniti razinu pojedinačne odgovornosti, uzimajući u obzir pojedinačne izjave u vezi s ulogama i dužnostima svih članova upravljačkog tijela u upravljačkoj funkciji, višeg rukovodstva i nositelja ključnih funkcija, kao i raspored dužnosti, uključujući pojedinosti o linijama izvještavanja, linijama odgovornosti i osobama koje su dio sustava upravljanja institucije te njihovim dužnostima.

5.3. Kultura rizika i poslovno ponašanje

82. Pri procjeni kulture rizika i poslovnog ponašanja institucije, nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije s EBA smjernicama o internom upravljanju. U tom kontekstu nadležna tijela trebala bi, među ostalim, razmotriti sljedeće:

- a. ima li institucija dosljedne korporativne vrijednosti i čvrstu kulturu upravljanja rizicima, koje (i) su podržane učinkovitim i pouzdanim politikama i procedurama, komunikacijom i obukom za sve zaposlenike, uključujući kodeksom ponašanja i odgovarajućim okvirom za upravljanje sukobima interesa te mehanizmima izvještavanja radi poticanja odgovornog i etičkog ponašanja i praćenja i upravljanja izloženostima povezanih ugovornih strana, i (ii) koje promiču okruženje otvorene komunikacije i učinkovitog osporavanja;

- b. jesu li upravljačko tijelo, više rukovodstvo i nositelji ključnih funkcija posvećeni promicanju snažne kulture upravljanja rizicima i korporativne kulture te odgovornog poslovnog ponašanja;
- c. je li dokazana visoka razina svijesti o rizicima u cijeloj instituciji;
- d. integrira li institucija svijest o riziku u svoje procese donošenja odluka, uključujući odgovarajuće preuzimanje vlasništva nad rizikom.

83. Nadležna tijela trebaju procijeniti postoji li u instituciji primjeren okvir za utvrđivanje, dokumentiranje i upravljanje transakcijama s povezanim ugovornim stranama, uključujući postupak odobrenja, ograničenja izloženosti, tržišne uvjete, mehanizme praćenja i izvještavanja. Nadležna tijela također bi trebala ocijeniti razinu nadzora koji provodi upravljačko tijelo.

5.4. Politike i prakse primitaka

84. Pri procjeni politika i praksi primitaka institucije, nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije s člancima 74., 92. i 94. Direktive 2013/36/EU, Delegiranom uredbom (EU) 2021/923 i Smjernicama EBA-e o dobrim politikama primitaka²⁰. U tom kontekstu nadležna tijela trebala bi, među ostalim, razmotriti sljedeće:

- a. je li institucija provela odgovarajuće i rodno neutralne politike i prakse primitaka za cjelokupno osoblje, koje je odobrilo, redovito provjerava i nadzire upravljačko tijelo, te jesu li te politike u skladu s primjenjivim pravnim i regulatornim zahtjevima;
- b. jesu li funkcije interne kontrole uključene u izradu politika primitaka i provjeravaju li njihovu pravilnu provjeru, praćenje i ažuriranje;
- c. promiče li se politikama i praksama primitaka dobro i učinkovito upravljanje rizicima, među ostalim uzimanjem u obzir sklonosti institucije preuzimanju rizika u smislu ESG rizika, te jesu li one u skladu s poslovnim strategijama i strategijama rizika, kulturom rizika i korporativnim vrijednostima institucije, dugoročnim interesima institucije i mjerama za sukob interesa te ne pružaju li se njima poticaji za prekomjerno preuzimanje rizika;
- d. je li institucija ispravno utvrdila sve svoje zaposlenike čije aktivnosti imaju značajan utjecaj na njezin profil rizičnosti u skladu s primjenjivim pravnim i regulatornim zahtjevima;
- e. je li omjer varijabilnih i fiksnih primitaka primjeren, a komponenta varijabilnih primitaka ne premašuje 100 % fiksnih komponenti primitaka (ili 200 % uz odobrenje dioničara) za utvrđeno osoblje;
- f. je li institucija izvršila pravilnu raspodjelu fiksnih i varijabilnih komponenti, bez upotrebe instrumenata ili praksi za zaoblazanje zahtjeva za primitke;
- g. temelje li se varijabilni primitci na učinku (uzimajući u obzir i financijske i nefinancijske kriterije) te pridržava li se institucija povezanih zakonskih i regulatornih zahtjeva o razdobljima odgode i zadržavanja, isplati u instrumentima te klauzulama o povratu primitaka i malusu.

²⁰ EBA/GL/2021/04

5.5. Interne kontrolne funkcije

85. Pri procjeni internih kontrolnih funkcija institucije, nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju i relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2022/2554 (DORA)²¹. U tom kontekstu nadležna tijela trebala bi, među ostalim, razmotriti sljedeće:

- a. ima li institucija primjeren okvir interne kontrole koji obuhvaća sva područja, u skladu s modelom „tri linije obrane”, uključujući dobro funkcioniranje, učinkovito i neovisno upravljanje rizicima, funkciju praćenja usklađenosti i funkciju unutarnje revizije;
- b. osobe odgovorne za rad kontrolnih funkcija i. postavljene su na odgovarajuću hijerarhijsku razinu koja im pruža odgovarajuće ovlasti i uporište za izvršavanje svojih odgovornosti; ii. imaju izravan pristup i mogu izravno izvještavati upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji i iii. imaju sve resurse potrebne za izvršavanje svojih zadaća;
- c. ima li institucija odgovarajuće pisane politike interne kontrole koje se učinkovito provode i jasnu raspodjelu odgovornosti za provedbu okvira, razdvajanje dužnosti, dobre administrativne i računovodstvene postupke te pouzdane mehanizme izvještavanja.

86. Nadležna tijela trebaju procijeniti pokriva li funkcija upravljanja rizicima cijelu instituciju, ima li holistički pogled na sve rizike, je li aktivno uključena u ranoj fazi izrade strategije institucije za upravljanje rizicima i nadzire li njezinu učinkovitu provedbu. Nadležna tijela također bi trebala utvrditi pruža li funkcija upravljanja rizicima upravljačkom tijelu potpune, ažurirane i relevantne informacije o rizicima kako bi se omogućilo određivanje razine sklonosti riziku institucije i pripadajućih granica rizika. Nadležna tijela također trebaju razmotriti procjenu pouzdanosti i održivosti strategije i sklonosti preuzimanju rizika funkcije upravljanja rizicima, kao i njezino sudjelovanje u procjeni utjecaja značajnih promjena ili izvanrednih transakcija na (ako je primjenjivo) ukupni rizik institucije i grupe.

87. Nadležna tijela trebaju procijeniti učinkovitost funkcije praćenja usklađenosti u procjenjivanju i ublažavanju rizika u pogledu usklađenosti koji proizlaze iz nepoštivanja primjenjivih zakonskih i regulatornih zahtjeva, ugovornih obveza ili internih pravila i kodeksa ponašanja, uključujući pravila o etici, te osigurati da sve odluke o upravljanju značajnim rizicima adekvatno uzimaju u obzir te rizike.

88. Nadležna tijela trebaju procijeniti provodi li funkcija interne revizije neovisno provjere i pruža li objektivna jamstva, u skladu s planom revizije i detaljnim radnim programom, o prikladnosti i učinkovitosti politika, postupaka i internih kontrola institucije te o usklađenosti svih aktivnosti institucije, uključujući aktivnosti koje pružaju pružatelji usluga trećih strana, s pravnim i regulatornim zahtjevima. Ako je primjenjivo, nadležna tijela trebaju procijeniti je li funkcija interne revizije na razini grupe neovisna, ima li plan revizije na razini grupe koji se temelji na

²¹ DORA – Uredba (EU) 2022/2554 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 909/2014 i (EU) 2016/1011 (SL L 333, 27.12.2022., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj>).

rizicima, ima li odgovarajuće resurse i status te postoji li izravna linija izvještavanja upravljačkom tijelu konsolidirajuće institucije.

5.6. Okvir upravljanja rizicima

89. Pri procjeni okvira upravljanja rizicima institucije nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju, Uredbom DORA i drugim smjernicama EBA-e izdanim u skladu s člankom 74. stavkom 3. Direktive 2013/36/EU o sustavima, procesima i mehanizmima internog upravljanja. U tom kontekstu nadležna tijela trebala bi, među ostalim, razmotriti sljedeće:

- a. je li institucija uspostavila odgovarajući okvir i procese upravljanja rizicima, koji obuhvaćaju odgovarajuću i provedenu strategiju upravljanja rizicima, sklonost riziku, uključujući politiku upravljanja rizicima trećih strana, okvire ICAAP-a i ILAAP-a te sposobnosti za testiranje otpornosti na stres i rezultate;
- b. gdje je primjenjivo, obuhvaća li okvir upravljanja rizicima na razini grupe sve značajne rizike, bez obzira na to proizlaze li rizici iz subjekata koji nisu predmet konsolidacije, i uspostavlja li sveobuhvatan pregled svih rizika kojima je institucija izložena ili bi mogla biti izložena;
- c. ima li upravljačko tijelo konačnu odgovornost za strategiju upravljanja rizicima, sklonost riziku i okvir upravljanja rizicima te osigurava li odgovarajuće smjernice i nadzor;
- d. je li institucija, a gdje je primjenjivo i konsolidirajuća institucija, dokumentirala i provela odgovarajuću strategiju upravljanja rizikom i sklonost riziku, koje obuhvaćaju sve značajne rizike institucije, sadrže granice i tolerancije rizika te odražavaju financijske resurse institucije;
- e. uspostavljaju li se okvirom upravljanja rizicima primjereni postupci za utvrđivanje, mjerenje, smanjenje i praćenje rizika te u kojoj je mjeri okvir ugrađen u ukupnu strategiju institucije i kako utječe na nju;
- f. jesu li procesi donošenja odluka jasni, transparentni i adekvatno dokumentirani te uzimaju u obzir odgovarajuća razmatranja rizika, kao i to obavještava li se o politikama i izmjenama politika na ispravan i pravovremen način;
- g. postoje li odgovarajuće i dosljedne poveznice između poslovne strategije, strategije upravljanja rizikom, strategije digitalne operativne otpornosti, sklonosti preuzimanju rizika i okvira upravljanja rizicima te okvira za upravljanje kapitalom i likvidnošću, kao i plana institucije za odgovaranje na ESG rizike u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU.

90. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija dobro dokumentiranu politiku odobravanja novih proizvoda koju je odobrilo upravljačko tijelo, a koja se odnosi na razvoj novih i značajne promjene postojećih tržišta, proizvoda i usluga te na izvanredne transakcije. Nadležna tijela također trebaju razmotriti jesu li funkcije upravljanja rizicima i funkcije u pogledu usklađenosti primjereno uključene u procjenu i odobravanje novih proizvoda ili značajnih promjena postojećih, pri čemu se odobrenja povezuju s adekvatnošću odgovarajućih kontrola.

Okviri ICAAP-a i ILAAP-a

91. Pri procjeni okvira ICAAP-a i ILAAP-a institucije nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije sa Smjernicama EBA-e o informacijama o postupku procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i postupku procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP)²². Procjena okvira ICAAP-a i ILAAP-a institucije trebala bi obuhvatiti periodički pregled ICAAP-a i ILAAP-a te utvrđivanje njihove ispravnosti, učinkovitosti i sveobuhvatnosti. U tom pogledu nadležna tijela trebaju:

- a. procijeniti na koji su način ICAAP i ILAAP integrirani u opće prakse upravljanja rizicima i strateškog upravljanja institucije, uključujući planiranje kapitala i likvidnosti, kao i u kojoj su mjeri anticipativni;
- b. razmotriti prikladnost ICAAP-a i ILAAP-a za procjenu i održavanje adekvatne razine internog kapitala i likvidnosti za pokriće rizika institucije i za donošenje ispravnih poslovnih odluka (npr. u vezi s raspodjelom kapitala prema poslovnom planu), uključujući i u uvjetima stresa;
- c. procijeniti jesu li ICAAP i ILAAP integrirani u procese donošenja odluka i upravljanja na svim razinama institucije (npr. postavljanje ograničenja, mjerenje učinka);
- d. provjeriti podliježu li okviri ICAAP-a i ILAAP-a redovitu nadzoru upravljačkog tijela, uključujući odobrenje tih okvira i njihovih ishoda;
- e. procijeniti provode li se ICAAP i ILAAP dosljedno i proporcionalno u svim poslovnim linijama i pravnim subjektima institucije te obuhvaćaju li sve značajne rizike kojima je institucija izložena ili bi mogla biti izložena;
- f. procijeniti usklađenost s povezanim zakonskim i regulatornim zahtjevima te razmotriti utvrđuje li ICAAP institucije nove rizike i/ili rizike niske vjerojatnosti i visokog utjecaja, uključujući rizike povezane s IKT-om, okolišne rizike i geopolitičke neizvjesnosti;
- g. procijeniti jesu li odstupanja od standardnog ICAAP-a ili ILAAP-a institucije za jedan ili više njenih pravnih subjekata ili poslovnih linija opravdana.

92. Te bi procjene trebale pridonijeti izračunu zahtjeva u sklopu drugog stupa i procjeni adekvatnosti kapitala kako je opisano u glavi 7., kao i procjeni likvidnosti i adekvatnosti izvora financiranja kako je opisano u glavi 8.

Procjena testiranja otpornosti institucije na stres

93. Pri procjeni testiranja otpornosti institucije na stres nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije sa Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres²³ i Smjernice EBA-e o analizi okolišnih scenarija radi uključivanja okolišnih rizika. Ta procjena obuhvaća pregled programa testiranja otpornosti institucije na stres, uzimajući u obzir veličinu i unutarnju organizaciju te vrstu, opseg i složenost aktivnosti institucije.

²² Smjernice EBA-e o informacijama o postupku procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i postupku procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP) koje se prikupljaju za potrebe postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) (EBA/GL/2016/10).

²³ EBA-ine smjernice za testiranje otpornosti institucija na stres (EBA/GL/2018/04).

94. Nadležna tijela trebaju provesti kvalitativnu procjenu programa testiranja otpornosti na stres institucije, kao i kvantitativnu procjenu rezultata testiranja otpornosti na stres. Nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate kvalitativne i kvantitativne procjene usporedno s rezultatima nadzornih testiranja otpornosti na stres (vidjeti glavu 11.) za potrebe procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti i utvrđivanja odgovarajućeg nadzornog odgovora na utvrđene nedostatke. Ako se pregledom testiranja otpornosti na stres utvrde nedostaci u upravljanju institucijom i kontrolama na razini institucije, nadležna tijela trebala bi ih uzeti u obzir pri procjeni tih područja. Nadalje, rezultati testiranja otpornosti institucije na stres mogu se upotrijebiti za procjenu planiranja kapitala institucije i za kvantifikaciju likvidnosnih zahtjeva za procjenu adekvatnosti likvidnosti.
95. Nadležna tijela trebaju procijeniti u kojoj je mjeri testiranje otpornosti na stres integrirano u okvir upravljanja rizicima institucije, uključujući način na koji se testiranje otpornosti na stres uzima u obzir u postupcima utvrđivanja sklonosti institucije preuzimanju rizika i limita rizika. Nadalje, nadležna tijela trebaju procijeniti sudjelovanje višeg rukovodstva i upravljačkog tijela institucije u programu testiranja otpornosti na stres, uključujući povezano interno izvještavanje, i stupanj integracije testiranja otpornosti na stres i njegovih rezultata u postupke donošenja odluka.
96. Pri procjeni programa testiranja otpornosti na stres, rezultata testiranja otpornosti na stres i predloženih upravljačkih mjera, nadležna tijela trebaju razmotriti situaciju na pojedinačnoj razini i na razini sustava. Nadležna tijela trebaju razmotriti izvedivost upravljačkih mjera u stresnim situacijama, uključujući jesu li rokovi za provedbu tih mjera realni, te uzeti u obzir specifičnosti institucije. Pri preispitivanju programa testiranja otpornosti na stres prekograničnih grupa nadležna tijela trebaju uzeti u obzir moguće prepreke prenosivosti kapitala i likvidnosti unutar grupe te funkcioniranje svih unutargrupnih aranžmana financijske potpore, koji mogu nastati u stresnim uvjetima.
97. Nadležna tijela trebaju procijeniti rezultate testiranja otpornosti na stres²⁴ i može li institucija u nepovoljnom scenariju u svakom trenutku održavati primjenjivi TSCR te je li institucija utvrdila niz upravljačkih mjera za rješavanje mogućih kršenja TSCR-a. Nadležna tijela trebaju razmotriti i utjecaj testiranja otpornosti na stres na omjer financijske poluge institucije, kao i na njezine prihvatljive obveze namijenjene za potrebe ispunjavanja minimalnih zahtjeva za prihvatljive obveze (MREL), kako je navedeno u Direktivi 2014/59/EU.
98. Tijekom procjene rezultata testiranja otpornosti na stres nadležna tijela trebala bi razmotriti i sve poznate buduće regulatorne izmjene koje će utjecati na instituciju unutar obuhvata i vremenskog horizonta testa otpornosti na stres.

²⁴ Za potrebe ovog stavka, testiranja otpornosti na stres ne obuhvaćaju povratno testiranje otpornosti na stres.

5.7. Sustavi IKT-a, agregiranje podataka o rizicima i izvještavanje o rizicima

99. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li sustavi IKT-a institucije pouzdani, otporni i primjereni za mjerenje, procjenu i izvještavanje o veličini, sastavu i kvaliteti izloženosti po svim vrstama rizika, proizvodima i drugim ugovornim stranama institucije te podržavaju li u potpunosti sposobnosti agregiranja podataka o rizicima u normalnim uvjetima poslovanja i u vrijeme stresa.
100. Nadležna tijela trebaju provjeriti razvija li i održava li institucija primjerene sposobnosti agregiranja podataka o rizicima i izvještavanja o rizicima koje su razmjerne njezinu profilu rizičnosti i sistemskoj važnosti. Pri ocjenjivanju sposobnosti institucije za agregaciju podataka o riziku i izvještavanje o riziku nadležna tijela trebaju uzeti u obzir načela BCBS 239 za učinkovitu agregaciju podataka o riziku i izvještavanje o riziku²⁵ za nadzirane institucije koje spadaju u područje primjene tih načela. Nadležna tijela posebno trebaju procijeniti može li institucija generirati točne, dosljedne, potpune i pouzdane podatke o rizicima i izvješća za cijelu instituciju, na način da obuhvati sve značajne rizike i na odgovarajući način odražava profil rizičnosti institucije i potrebe za kapitalom i likvidnošću te mogu li se oni pravodobno i fleksibilno objediniti i staviti na raspolaganje upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu. Ako je primjenjivo, nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila učinkovit sustav za upravljanje informacijama i izvještavanje na razini grupe koji se primjenjuje na sve poslovne jedinice i pravne subjekte te jesu li te informacije pravodobno dostupne upravljačkom tijelu matičnog društva institucije.
101. Nadležna tijela trebaju utvrditi odobrava li upravljačko tijelo institucije okvir za agregaciju podataka o riziku i izvještavanje o riziku te nadzire li njegovu učinkovitu provedbu, uključujući osiguravanje odgovarajućih resursa za podršku tim aktivnostima. Nadležna tijela također trebaju procijeniti jesu li sposobnosti agregiranja podataka o rizicima i prakse izvještavanja o rizicima institucije neovisno validirane u skladu s okvirom interne kontrole institucije.

5.8. Rizici od pranja novca i financiranja terorizma i zabrinutost u pogledu boniteta

102. Pri analizi okvira internog upravljanja i kontrola na razini institucije nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i procjene dobivene od nadzornih tijela za SPNFT te ocijeniti izazivaju li one zabrinutost u vezi s bonitetnosti. S druge strane, ako procjena nadležnog tijela upućuje na nedostatke u okviru unutarnjih kontrola i internog upravljanja institucije, a kontrole na razini institucije izazivaju zabrinutost u vezi s bonitetnosti koja je povezana s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma te rizicima od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija, nadležna tijela trebala bi rezultate te procjene podijeliti s nadzornim tijelima za SPNFT.

²⁵ Bazelski odbor za nadzor banaka, Načela učinkovitoga sakupljanja podataka i izvješćivanja o rizicima (BCBS 239).

103. Nadležna tijela trebaju procijeniti uključuje li cjelokupni okvir unutarnjeg upravljanja i upravljanja rizicima institucije i upravljanje rizicima od pranja novca i financiranja terorizma te rizicima od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija.
104. Nadležna tijela trebaju iz bonitetne perspektive procijeniti ispunjavaju li se uloge i odgovornosti upravljačkog tijela u pogledu okvira za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir sve dodatne informacije primljene od nadzornih tijela za SPNFT nakon njihove procjene u skladu sa Smjernicama EBA-e o politikama i postupcima povezanim s upravljanjem usklađenosti te o ulozi i odgovornostima službenika za usklađenost u području SPNFT-a²⁶.

5.9. Upravljanje planiranjem oporavka

105. Kako bi procijenila interno upravljanje i kontrole na razini institucije, nadležna tijela trebaju razmotriti nalaze i nedostatke utvrđene tijekom procjene okvira upravljanja planiranjem oporavka, koja je provedena u skladu s člancima 6. i 8. Direktive 2014/59/EU.
106. Slično tomu, nalazi iz procjene elemenata SREP-a, uključujući interno upravljanje i kontrolne mehanizme na razini institucije, trebali bi pridonijeti procjeni planova oporavka.

5.10. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

107. Slijedom gore navedene procjene, nadležna bi tijela trebala donijeti mišljenje o primjerenosti mehanizama internog upravljanja institucije i kontrola na razini institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 4.

Tablica 4. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene o internom upravljanju i kontrolama na razini institucije

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ima snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnim odgovornostima i funkcijom preuzimanja rizika odvojenom od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Upravljačko tijelo ima primjeren sastav i način rada. • Članovi upravljačkog tijela posvećuju odgovarajuće vrijeme obavljanju svojih dužnosti i pridržavaju se ograničenja u pogledu broja direktorskih pozicija, ako je primjenjivo. • Postoji dobra kultura upravljanja rizicima i odgovorno poslovno ponašanje, uključujući postupke za upravljanje sukobima interesa i postupke za zviždače.

²⁶ EBA/GL/2022/05

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Institucija je donijela politiku raznolikosti koja potiče raznolik sastav upravljačkog tijela i u skladu je s postavljenim ciljevima. • Politika primitaka u skladu je sa strategijom rizika institucije i dugoročnim interesima. • Okvir upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, politiku odobravanja novih proizvoda, okvir testiranja otpornosti na stres, planove za kapital i planove za likvidnost, primjereni su. • Okvir unutarnje kontrole i same unutarnje kontrole primjereni su. • Funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije neovisne su, učinkovite i imaju dovoljno resursa, a funkcija unutarnje revizije djeluje u skladu s utvrđenim međunarodnim standardima i zahtjevima. • Sustavi IKT-a, agregiranje podataka o rizicima i izvještavanje o rizicima primjereni su. • Integracija ESG rizika u okvir internog upravljanja i upravljanja rizicima je primjerena. • Okvir upravljanja planiranjem oporavka primjeren je. • Institucija brzo otklanja utvrđene nedostatke i/ili zabrinutosti koje izraze nadležna tijela te ih učinkovito otklanja u kratkom roku, osiguravajući zadovoljavajuće rezultate. Osim toga, institucija tijekom tog postupka proaktivno izvještava i obavještava nadležna tijela.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
2	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija uglavnom ima snažnu i transparentnu organizacijsku strukturu s jasnim odgovornostima i funkcijom preuzimanja rizika odvojenom od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Sastav i način rada upravljačkog tijela uglavnom su primjereni. • Članovi upravljačkog tijela uglavnom posvećuju odgovarajuće vrijeme obavljanju svojih dužnosti i pridržavaju se ograničenja u pogledu broja direktorskih pozicija, ako je primjenjivo. • Postoji uglavnom dobra kultura upravljanja rizicima i odgovorno poslovno ponašanje, uključujući postupke za upravljanje sukobima interesa i postupke za zviždače. • Institucija je donijela politiku raznolikosti koja potiče raznolik sastav upravljačkog tijela i uglavnom ispunjava postavljene ciljeve ili je poduzela odgovarajuće mjere za postizanje ciljeva utvrđenih tom politikom. • Politika primitaka uglavnom je u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima institucije. • Okvir upravljanja rizicima i postupci upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, politiku odobravanja novih proizvoda, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i planove likvidnosti, uglavnom su primjereni. • Okvir unutarnje kontrole i same unutarnje kontrole uglavnom su primjereni. • Funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije neovisne su i njihovo je djelovanje uglavnom učinkovito. • Sustavi IKT-a, agregiranje podataka o rizicima i izvještavanje o rizicima uglavnom su primjereni. • Integracija ESG rizika u okvir internog upravljanja i upravljanja rizicima uglavnom je primjerena. • Okvir upravljanja planiranjem oporavka uglavnom je primjeren. • Institucija je u stanju adekvatno otkloniti većinu utvrđenih nedostataka i/ili zabrinutosti koje su izrazila nadležna tijela, unutar prihvatljivog vremenskog okvira i – gdje je primjenjivo – ispunjava zahtjeve nadležnih tijela za izvještavanje u vezi s tim nedostacima.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
3	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacijska struktura institucije i odgovornosti nisu u potpunosti transparentne, a funkcija preuzimanja rizika nije u potpunosti odvojena od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Postoje sumnje o primjerenosti sastava i načina rada upravljačkog tijela. • Postoje sumnje u pogledu vremena koje članovi upravljačkog tijela posvećuju obavljanju svojih dužnosti i, ovisno o slučaju, ne pridržavaju se ograničenja broja direktorskih pozicija. • Postoje sumnje o primjerenosti kulture upravljanja rizicima i poslovnog ponašanja, uključujući postupke za upravljanje sukobima interesa i/ili postupke za zviždače. • Institucija nije donijela politiku raznolikosti i nije provela mjere za postizanje odgovarajuće razine raznolikosti u upravljačkom tijelu. • Postoje razlozi za zabrinutost da politika primitaka nije usklađena sa strategijom rizika i dugoročnim interesima institucije. • Postoje sumnje o primjerenosti okvira upravljanja rizicima i postupaka upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, politiku odobravanja novih proizvoda, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i/ili planove likvidnosti. • Postoje sumnje o primjerenosti okvira unutarnje kontrole i samih unutarnjih kontrola. • Postoje sumnje u pogledu neovisnosti i učinkovitog djelovanja funkcija upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i unutarnje revizije. • Postoje sumnje u prikladnost sustava IKT-a, agregacije podataka o rizicima i izvještavanja o rizicima. • Postoje sumnje u prikladnost integracije ESG rizika u okvir internog upravljanja i upravljanja rizicima. • Procijenjeno je da postoji mogućnost da okvir upravljanja planiranjem oporavka ima značajne nedostatke i/ili da postoje značajne prepreke za njegovu provedbu, a pitanja koja izazivaju zabrinutost nadzornih tijela nisu u potpunosti riješena. • Institucija se suočava sa znatnim izazovima ili pokazuje ograničenu namjeru da na odgovarajući način otkloni utvrđene nedostatke i/ili zabrinutosti koje su izrazila

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		nadležna tijela u pogledu kvalitete korektivnih mjera i/ili vremenskog okvira za njihovu provedbu, što bi moglo upućivati na potrebu za eskalacijom. Institucija ima poteškoća i s izvještavanjem nadležnih tijela o njezinom statusu otklanjanja nedostataka.
4	Nedostatci internog upravljanja i kontrolnih mehanizama na razini institucije predstavljaju visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacijska struktura institucije i odgovornosti nisu transparentne, a funkcija preuzimanja rizika nije odvojena od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. • Sastav i način rada upravljačkog tijela nisu primjereni. • Članovi upravljačkog tijela ne posvećuju dovoljno vremena obavljanju svojih dužnosti i ne pridržavaju se ograničenja u pogledu broja direktorskih pozicija, ako je primjenjivo. • Kultura upravljanja rizicima i poslovno ponašanje, uključujući postupke za upravljanje sukobima interesa i/ili postupke za zviždače, nisu primjereni. • Institucija nije donijela politiku raznolikosti, upravljačko tijelo nije raznoliko i institucija nije provela mjere za postizanje odgovarajuće razine raznolikosti. • Politika primitaka nije u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima institucije. • Okvir upravljanja rizicima i postupci upravljanja rizicima, uključujući ICAAP, ILAAP, politiku odobravanja novih proizvoda, okvir testiranja otpornosti na stres, planove kapitala i planove likvidnosti, nisu primjereni. • Funkcije upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti i/ili unutarnje revizije nisu neovisne, ne djeluju učinkovito i/ili funkcija unutarnje revizije ne djeluje u skladu s utvrđenim međunarodnim standardima i zahtjevima. • Okvir unutarnje kontrole i same unutarnje kontrole nisu primjereni. • Sustavi IKT-a, agregiranje podataka o rizicima i izvještavanje o rizicima nisu primjereni. • Integracija ESG rizika u okvir internog upravljanja i upravljanja rizicima nije primjerena. • Procijenjeno je da okvir upravljanja planiranjem oporavka ima značajne nedostatke i/ili da postoje značajne prepreke za njegovu provedbu, a pitanja koja izazivaju

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>zabrinutost nadzornih tijela nisu u potpunosti riješena.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Institucija nije u stanju ili ne namjerava adekvatno otkloniti utvrđene nedostatke i/ili zabrinutosti izražene od strane nadležnih tijela te nema sposobnost da ih otkloni u prihvatljivom roku nakon eskalacije od strane nadležnih tijela. Institucija ima ozbiljnih poteškoća i s izvještavanjem nadležnih tijela o njezinom statusu otklanjanja nedostataka.

108. U tablici u nastavku prikazuje se neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u unutarnjem upravljanju institucije i kontrolama na razini cijele institucije. Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti nadzorne mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere ili njihovu kombinaciju s onima navedenima u tablici u nastavku, ako se smatra da su prikladnije za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Za kršenja DORA-e nadležna tijela trebaju razmotriti primjenjive korektivne mjere predviđene člankom 50. DORA-e.

Tablica 5. Potencijalan i neisključiv popis nadzornih mjera koje proizlaze iz procjene unutarnjeg upravljanja institucije i kontrola na razini cijele institucije

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (g), (j), (l), (m) i (n) Direktive 2013/36/EU i člankom 50. Uredbe (EU) 2022/2554 – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. unaprijedi i osigura aktivnije sudjelovanje upravljačkog tijela ili njegovih odbora;
B. izradi i provede planove korektivnih mjera za otklanjanje nedostataka;
C. ojača unutarnje kontrole;
D. poboljša okvir unutarnjeg upravljanja;
E. unaprijedi mehanizme izvještavanja i nadzora;
F. ograniči varijabilne primitke;
G. implementira sustave upravljanja usklađenošću;
H. ima zahtjeve za dodatno ili češće izvještavanje;
I. ojača specifične aranžmane, procese, mehanizme i strategije;
J. ponovno provede testiranje otpornosti na stres primjenom izmijenjenih pretpostavki;
K. poboljša mehanizme upravljanja i upravljanja rizicima koji se primjenjuju na ESG rizike, posebno okolišne rizike.

Glava 6. Procjena rizika za kapital

6.1. Opća razmatranja

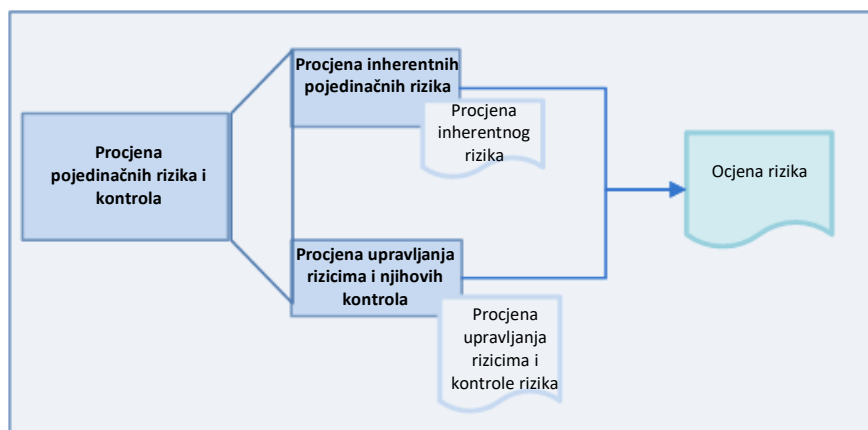
109. Nadležna tijela trebaju procijeniti i ocijeniti rizike za kapital koji su utvrđeni kao značajni za instituciju.
110. Svrha je ove glave pružiti zajedničke metodologije koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni pojedinačnih rizika, upravljanja rizicima i kontrola rizika. Namjera nije dati sveobuhvatan pregled i nadležna tijela imaju slobodu u obzir uzeti i dodatne kriterije koje mogu smatrati relevantnima na temelju vlastitog iskustva i posebnih obilježja institucije.
111. U ovoj glavi nadležnim se tijelima daju smjernice za procjenu i ocjenjivanje sljedećih rizika za kapital:
- a. kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane;
 - b. tržišni rizik;
 - c. operativni rizik;
 - d. kamatni rizik koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje (IRRBB).
112. U ovoj je glavi utvrđen i niz potkategorija unutar svake gore navedene kategorije rizika, koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni rizika za kapital. Ovisno o značajnosti bilo koje od tih potkategorija za određenu instituciju, moguće ih je procijeniti i ocijeniti pojedinačno. Prilozi I. – IV. sadrže neisključive popise potkategorija za kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik i IRRBB koje nadležna tijela trebaju uzeti u obzir, kada je to primjenjivo.
113. Odluka o značajnosti ovisi o prosudbi nadzornih tijela. Međutim, za valutno inducirani kreditni rizik, s obzirom na Preporuku ESRB-a o kreditiranju u stranim valutama²⁷, značajnost bi se trebala utvrditi uzimajući u obzir sljedeći prag: krediti nezaštićenim dužnicima nominirani u stranoj valuti čine najmanje 10 % ukupnog kreditnog portfelja neke institucije (ukupni krediti nefinancijskim poduzećima i stanovništvu) kada taj sveukupni kreditni portfelj čini najmanje 25 % ukupne imovine institucije.
114. Nadležna tijela trebaju procijeniti i druge rizike koji nisu prethodno navedeni, ali su za određenu instituciju utvrđeni kao značajni (npr. mirovinski rizik, strateški i poslovni rizik, rizik od pružanja financijske potpore (eng. step-in risk), koncentracija unutar rizika i koncentracija između rizika). U postupku utvrđivanja mogu pomoći sljedeće točke:
- a. pokretači TREA-e;
 - b. rizici u okviru ICAAP-a institucije;

²⁷ Preporuka Europskog odbora za sistemske rizike od 21. rujna 2011. o kreditiranju u stranim valutama (ESRB/2011/1) (SL C 342, 22.11.2011., str. 1.).

- c. rizici koji proizlaze iz poslovnog modela institucije (uključujući one koje su utvrdile druge institucije sa sličnim poslovnim modelom);
- d. informacije koje proizlaze iz praćenja ključnih pokazatelja;
- e. nalazi i opažanja iz izvješća unutarnjih ili vanjskih revizora;
- f. preporuke i smjernice koje je objavila EBA, kao i upozorenja i preporuke koje su izdala makrobonitetna tijela ili ESRB.

115. Nadležna tijela također bi trebala uzeti u obzir prethodno navedene elemente pri planiranju intenziteta svojih nadzornih aktivnosti u pogledu procjene konkretnog rizika.
116. Kad je riječ o kreditnom, tržišnom i operativnom riziku, nadležna tijela trebaju, među ostalim, ocijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji su zasebno objavljeni na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12. Međutim, ovim se smjernicama proširuje područje primjene procjene u odnosu na te minimalne zahtjeve kako bi se nadležnim tijelima omogućio sveobuhvatan pregled rizika za kapital.
117. Pri procjeni rizika za kapital nadležna tijela trebaju razmotriti i mogući utjecaj rizika troška izvora financiranja u skladu s metodologijom iz glave 8. i odlučiti o nužnosti poduzimanja mjera za smanjenje tog rizika.
118. U provedbi metodologija navedenih u ovoj glavi nadležna tijela trebaju utvrditi relevantne kvantitativne pokazatelje i druge parametre, koji bi se mogli upotrijebiti i za praćenje ključnih pokazatelja, kako je navedeno u glavi 3 te, kad je prikladno, trebaju uzeti u obzir i interne mjere za upravljanje rizicima institucija.
119. Za svaki značajni rizik nadležna tijela trebaju procijeniti i u ocjeni rizika uzeti u obzir:
- a. inherentni rizik (izloženosti riziku);
 - b. kvalitetu i učinkovitost upravljanja rizicima i kontrola rizika.
120. Tijek procjene prikazan je na slici 2.

Slika 2 Tijek procjene rizika za kapital

121. Pri provedbi procjena nadležna tijela trebaju upotrebljavati dostupne izvore informacija, uključujući regulatorno izvještavanje, interne pokazatelje i izvješća institucije (npr. izvješće unutarnje revizije, izvješća o upravljanju rizicima, informacije iz ICAAP-a), izvješća o izravnom nadzoru i vanjska izvješća (npr. informacije koje institucija dostavlja investitorima, izvješća agencija za kreditni rejting). U skladu s člankom 104. stavkom 2. drugim podstavkom CRD-a nadležna tijela trebaju primijeniti *ad hoc* izvještavanje ako je to strogo potrebno i razmjerno za obavljanje njihovih nadzornih zadaća i ako informacije nisu udvostručene ili na drugi način dostupne. Iako bi procjena trebala biti specifična za pojedinu instituciju, trebalo bi razmotriti usporedbu s usporedivim institucijama kako bi se utvrdila moguća izloženost rizicima za kapital. Za takve potrebe usporedive institucije trebalo bi utvrditi na osnovi pojedinačnog rizika i one se mogu razlikovati od onih utvrđenih za potrebe analize poslovnog modela ili drugih analiza.
122. Pri procjeni rizika za kapital nadležna tijela isto tako trebaju procijeniti točnost i razboritost izračuna minimalnih kapitalnih zahtjeva kako bi utvrdila okolnosti u kojima se izračunima minimalnog regulatornog kapitala može podcijeniti stvarna razina rizika. Ta procjena činila bi temelj za određivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa na način predviđen odjeljkom 7.2.3.
123. Rezultat procjene svakog značajnog rizika trebao bi se uključiti u sažetak nalaza u kojem su objašnjeni glavni pokretači rizika te u ocjeni rizika, kao što je navedeno u odjeljcima u nastavku.

6.2. Procjena kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane

6.2.1. Opća razmatranja

124. Pri procjeni okvira upravljanja kreditnim rizikom nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji su zasebno objavljeni na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12.
125. Nadležna tijela trebaju procijeniti kreditni rizik koji proizlazi iz svih izloženosti u knjizi pozicija kojima se ne trguje (uključujući izvanbilančne stavke). Trebaju procijeniti i kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire koji bi mogli biti obuhvaćeni i knjigom pozicija kojima se ne trguje i knjigom trgovanja. Kako bi provela takvu procjenu nadležna tijela trebaju razmotriti sve elemente kojima se određuju mogući kreditni gubitci, a posebno:
- a. vjerojatnost nastanka kreditnog događaja (odnosno nastanka statusa neispunjavanja obveza) ili povezanih kreditnih događaja, koji se uglavnom tiču dužnika i njihove sposobnosti otplate relevantnih obveza;
 - b. veličinu izloženosti koje podliježu kreditnom riziku;
 - c. stopu naplate za kreditne izloženosti u slučaju da dužnici ne ispune svoje obveze.
126. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir mogućnost da s vremenom može doći do pogoršanja i degradacije tih elemenata u usporedbi s očekivanim ishodom.

127. Nadležna tijela trebaju procijeniti utjecaj ESG rizika na inherentni kreditni rizik, kao i adekvatnost kontrola kreditnog rizika povezanih s ESG rizicima, dajući prednost okolišnim rizicima. Nadležna tijela naročito bi trebala uzeti u obzir rizik okolišne tranzicije i fizičke rizike pri provedbi procjene rizika kreditne koncentracije i rizika ulaganja u nekretnine, kao i pri procjeni kreditnog rizika u određenim portfeljima ili klasama izloženosti koje se smatraju značajno izloženima okolišnim rizicima.
128. Osim toga, nadležna tijela trebaju obratiti pozornost i na razmatranje rizika od pranja novca i financiranja terorizma u kontekstu postupka odobravanja kredita, uključujući pitanje ima li institucija uspostavljene sustave i kontrole kako bi osigurala da sredstva koja se upotrebljavaju za otplatu kredita potječu iz legitimnih izvora.

6.2.2. Procjena inherentnog kreditnog rizika

Utvrđivanje značajnih izvora kreditnog rizika

129. Nadležna tijela trebaju procijeniti kreditni rizik iz trenutačne i anticipativne perspektive tako da integriraju analizu kreditnog rizika trenutačnog portfelja s procjenom strategije kreditnog rizika institucije, sklonosti preuzimanju rizika i granica rizika (moguće kao dio šire procjene strategije koja se provodi u okviru analize poslovnog modela). Nadležna tijela trebaju razmotriti i kako bi očekivana makroekonomska kretanja, kao i makroekonomska kretanja u stresnim uvjetima, mogla utjecati na te elemente.
130. Kako bi procijenila inherentni kreditni rizik institucije, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi njezinu izloženost kreditnom riziku. Kako bi se to postiglo i osiguralo dosljedno utvrđivanje izvora kreditnog rizika kojem institucija jest ili bi mogla biti izložena, trebaju razmotriti sljedeće izvore informacija:
- a. obrasce za regulatorno izvještavanje, kao što su COREP i FINREP, uzimajući u obzir relevantne regulatorne klase izloženosti na temelju pristupa institucije kapitalnim zahtjevima (tj. standardizirani ili IRB);
 - b. uvide dobivene procjenom drugih elemenata SREP-a (kao što je analiza poslovnog modela) i iz prethodnih nadzornih aktivnosti;
 - c. usporedbe položaja institucije s usporedivim institucijama, ako su dostupne. Konkretno, kad je riječ o institucijama koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting sustavima, nadležna tijela trebala bi razmotriti rezultat nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti provedenog u skladu s člankom 78. Direktive 2013/36/EU.
131. Nadležna tijela trebala bi usmjeriti svoju procjenu prvenstveno na najznačajnije utvrđene izvore kreditnog rizika, ocjenjujući njihovu materijalnost za instituciju iz bonitetne perspektive. Kako bi provela tu procjenu, trebala bi razmotriti sljedeće elemente:
- a. strategiju kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika te relevantne limite;
 - b. iznos vrijednosti izloženosti za razmatrani portfelj, u usporedbi s ukupnom vrijednošću izloženosti kreditnih izloženosti, uključujući njegov rast tijekom vremena;

- c. iznos kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik za razmatrani portfelj u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevom, uključujući njegov rast tijekom vremena;
- d. prema potrebi, interni kapital koji je institucija dodijelila za kreditni rizik za razmatrani portfelj u usporedbi s ukupnim internim kapitalom;
- e. sastav i kvalitetu bilančnih i izvanbilančnih stavki institucije koje su povezane s kreditima u prihodujućem (uključujući restrukturiranu izloženost) i neprihodujućem portfelju, uključujući razinu umanjenja vrijednosti i otpisa i njihovu promjenu tijekom vremena, kao i stope statusa neispunjavanja obveza u kreditnom portfelju i njihovu promjenu tijekom vremena.

132. Nadležna tijela trebaju procijeniti značajnost rizika u odnosu na trenutačni portfelj, kao i iz povijesne i anticipativne perspektive (prethodne promjene tih brojki i prognoza, gdje su dostupne).

133. Kao dodatni izvor informacija za procjenu značajnosti, nadležna tijela bi – gdje je to dostupno i prikladno – trebala uzeti u obzir interne parametre kreditnog rizika koje koristi institucija. To uključuje procjenu njihove adekvatnosti u točnom kvantificiranju izloženosti kreditnom riziku u različitim portfeljima, s posebnim naglaskom na dokaze iz godišnjeg izvještaja koji izrađuje funkcija za validaciju institucije, a osobito na rezultate retroaktivnog testiranja – odnosno usporedbu procijenjenih parametara s opaženim ishodima kako ih provodi institucija. Nadležna tijela trebala bi staviti naglasak na portfelje u kojima su procijenjeni parametri podcijenili opažene ishode.

134. Nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti rezultate testiranja otpornosti na stres koje provodi institucija kako bi utvrdila bilo koje prethodno neutvrđene izvore kreditnog rizika, kao što su oni koji nastaju iz promjena u kvaliteti kredita, koncentracijama kredita, vrijednosti kolaterala i kreditnoj izloženosti tijekom razdoblja stresnih uvjeta.

135. Na temelju procjene značajnosti provedene u prethodnim stavcima, kao i veličine i složenosti kreditnog rizika i kreditnog portfelja institucije, nadležna tijela trebaju odabrati odgovarajuću razinu pojedinosti za procjenu.

Priroda, veličina i struktura kreditnog portfelja institucije (bilančnih i izvanbilančnih stavki koje su povezane s kreditima)

136. Nadležna tijela trebaju procijeniti vrstu kreditnih izloženosti (tj. vrste dužnika i izloženosti) i analizirati strukturu kreditnog portfelja institucije. Pri provedbi te procjene nadležna tijela trebaju razmotriti i način na koji vrsta izloženosti kreditnom riziku može utjecati na veličinu izloženosti (npr. kreditne linije / neiskorišteni iznosi po obvezujućoj kreditnoj liniji dužnika, nominacija u stranoj valuti) uzimajući pritom u obzir pravnu sposobnost institucije da jednostrano otkaže neiskorištene iznose odobrenih obvezujućih kreditnih linija.

137. Kako bi procijenila vrstu kreditnog rizika, nadležna tijela trebaju razmotriti barem sljedeće potkategorije kreditnog rizika provođenjem detaljnije procjene onih potkategorija koje se smatraju najrelevantnijima za instituciju²⁸:
- a. rizik kreditne koncentracije;
 - b. kreditni rizik druge ugovorne strane i rizik namire i isporuke;
 - c. rizik države;
 - d. kreditni rizik sekuritizacije;
 - e. valutno inducirani kreditni rizik;
 - f. rizik ulaganja u nekretnine;
 - g. rizik vlasničkih instrumenata u knjizi banke;
 - h. razrjeđivački rizik;
 - i. rizik modela za modele koje su odobrila regulatorna tijela.
138. Ako se izloženosti specijaliziranom kreditiranju smatraju značajnima, nadležna tijela trebala bi procijeniti takve izloženosti zasebno od drugih aktivnosti kreditiranja jer je rizik takvih izloženosti povezan s profitabilnošću imovine ili projekta koji se financira (npr. poslovne nekretnine, energetska postrojenja, brodarstvo, roba itd.), a ne s dužnikom (najčešće je riječ o subjektu posebne namjene). Tijekom te procjene nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće:
- a. profitabilnost projekata i konzervativnost temeljnih pretpostavki poslovnih planova (uključujući kreditni rizik glavnih clijenata);
 - b. utjecaj izmjena propisa, posebno za sektore koji se subvencioniraju, na buduće novčane tokove;
 - c. utjecaj nestalne tržišne potražnje, kada je to relevantno, i postojanje tržišta za moguću buduću prodaju financiranog objekta;
 - d. postojanje sindikata ili drugih zajmodavaca koji dijele kreditni rizik;
 - e. bilo koji oblik jamstva sponzora;
 - f. potencijalno povećanje koncentracijskog rizika koje ove aktivnosti mogu podrazumijevati.

Kvaliteta kreditnog portfelja

139. Pri procjeni kvalitete kreditnog portfelja nadležna tijela trebala bi posebno obratiti pozornost na primjerenost klasifikacije kreditnih izloženosti i procijeniti utjecaj moguće pogrešne klasifikacije na odgodu izdvajanja rezervacija i priznavanje gubitaka od strane institucije.
140. Nadležna tijela trebala bi provesti analizu kako bi razlikovala kategorije prihodujućih, neprihodujućih i restrukturiranih izloženosti, uzimajući u obzir broj dužnika i relevantne iznose/količine. Kako bi utvrdila ukupni kreditni rizik institucije, nadležna tijela trebaju procijeniti ukupnu kreditnu kvalitetu na razini portfelja i različite razrede kvalitete unutar svake od prethodno navedenih kategorija. U okviru te procjene nadležna tijela trebala bi analizirati

²⁸Vidjeti Prilog I. za neisključiv pregled potkategorija kreditnog rizika i dodatne pojedinosti o njihovoj procjeni.

rizik od nastanka statusa neispunjavanja obveza i migracijski rizik prema kategorijama izloženosti, uzimajući u obzir trendove u kreditnoj kvaliteti tijekom vremena, te bi trebala razmotriti je li stvarna kvaliteta kreditnog portfelja u skladu s iskazanom sklonošću preuzimanju rizika kao i utvrditi razloge za bilo kakva odstupanja.

141. To bi trebalo dovesti do ukupne procjene kreditnog ciklusa institucije od početka do kraja, od odobravanja izloženosti kroz praćenje svake kategorije izloženosti i upravljanje njome. Pri provedbi tih analiza nadležna tijela trebala bi, prema potrebi i u skladu s mogućnostima, provesti analizu usporedivih institucija i referentnih portfelja (tj. portfelja dužnika koji su zajednički grupi institucija). Tu analizu treba provesti uzimajući u obzir:
 - a. pokazatelje kvalitete imovine, povijesne trendove i stope rasta po vrstama dužnika, sektorima i proizvodima, distribuciju dužnika po kreditnim razredima, povijesne stope migracije između kreditnih razreda, stope kašnjenja u plaćanju i stope statusa neispunjavanja obveza u različitim razdobljima;
 - b. postotak neprihodujućih izloženosti i pokrivenost po portfelju, sektoru, zemljopisnom području i promjenama tijekom vremena, uzimajući u obzir i relevantne priljeve/odljeve iz svakog relevantnog portfelja, raspodjelu izloženosti po kategorijama neprihodujućih izloženosti (tj. dospjele, sumnjive), razinu umanjenja vrijednosti i otpisa i njihovu promjenu tijekom vremena za svaki relevantni čimbenik, povijesne stope naplate i trajanje postupka naplate, oduzetu imovinu i promjene tijekom vremena, kao i vrijeme od klasifikacije izloženosti kao neprihodujućih.
142. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li razina rezervacija za kreditne gubitke i prilagodbe kreditnom vrednovanju primjerena kvaliteti izloženosti te, gdje je to relevantno, razini kolaterala, a osobito treba utvrditi je li razina rezervacija za kreditne gubitke u skladu s razinom rizika u različitim portfeljima tijekom vremena i u odnosu na relevantne usporedive institucije, kao i relevantna makroekonomska kretanja, te odražavaju li prilagodbe kreditnom vrednovanju na tržišne vrijednosti izvedenica kreditnu sposobnost relevantnih drugih ugovornih strana. Kada to ocijene potrebnim, nadležna tijela trebaju provesti izravan nadzor ili druge primjerene nadzorne aktivnosti kako bi procijenila adekvatnost razine rezervacija za kreditne gubitke i pokriće rizika, na primjer procjenom uzorka kredita. Pri provođenju takve procjene nadležna tijela također bi trebala uzeti u obzir sve nalaze unutarnjih i vanjskih revizora, ako su dostupni.
143. Pri procjeni inherentnog kreditnog rizika određene institucije nadležna tijela trebala bi u obzir uzeti rezultate testiranja otpornosti na stres koje provodi institucija kako bi utvrdila bilo koje prethodno neutvrđene izvore kreditnog rizika, kao što su oni koji nastaju iz promjena u kvaliteti kredita, koncentracijama kredita, vrijednosti kolaterala i kreditnoj izloženosti tijekom razdoblja stresnih uvjeta.

Razina i kvaliteta okvira za ublažavanje kreditnog rizika

144. Nadležna tijela također trebaju razmotriti razinu i kvalitetu jamstava (uključujući kreditne izvedenice) i raspoloživog kolaterala kojima bi se smanjili kreditni gubitci u slučaju nastanka

kreditnih događaja, uključujući one koji nisu prihvaćeni kao priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika za izračun regulatornog kapitala. Pri provedbi te procjene nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće:

- a. pokriće kolateralom i jamstvima po portfelju, vrsti dužnika, rejtingu, sektoru i drugim relevantnim aspektima;
- b. vrijednosti kolaterala za prihodujuće i neprihodujuće izloženosti;
- c. povijesne pokazatelje naplate prema vrsti i iznosu kolaterala i jamstava;

145. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti značajnost rezidualnog rizika (kako je navedeno u članku 80. Direktive 2013/36/EU), a osobito adekvatnost i provedivost ugovora o kolateralu i jamstava, rokove i mogućnost realizacije kolaterala i izvršenja jamstava u skladu s nacionalnim pravnim okvirom, likvidnost i volatilitet vrijednosti imovine koja služi kao kolateral te vrijednosti kolaterala koja se može realizirati na temelju bilo kojih prisilnih mjera naplate po kreditu. Nadležna tijela također trebaju procijeniti koncentraciju davatelja jamstava i kolaterala, kao i povezanost s kreditnom sposobnošću dužnika (tj. povratni rizik) i mogući utjecaj s obzirom na učinkovitosti zaštite.

ESG čimbenici

146. Pri procjeni učinka ESG rizika i okolišnih rizika, posebno na inherentni kreditni rizik, nadležna tijela trebaju nastojati uzeti u obzir posebne značajke tih rizika, kao što su njihova anticipativna priroda i različiti učinci u različitim vremenskim razdobljima, prepoznajući nesigurnosti povezane s dugoročnim projekcijama, istodobno razvijajući svoju sposobnost da u svojoj procjeni uzmu u obzir te značajke.

6.2.3. Procjena okvira upravljanja kreditnim rizikom i kontrole kreditnog rizika

147. Kako bi u potpunosti razumjela profil kreditnog rizika institucije, nadležna tijela trebaju preispitati okvir upravljanja kreditnim rizikom i kontrole kreditnog rizika te njegovu adekvatnost u odnosu na izloženosti inherentnom kreditnom riziku. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju se osloniti i na ishod koji proizlazi iz procjene drugih elemenata SREP-a (kao što su analiza poslovnog modela i područja upravljanja). Kad je riječ o institucijama koje podliježu primjeni strategija za (smanjenje) neprihodujućih izloženosti i povezanih smjernica u pogledu upravljanja i operativnih smjernica, nadležna tijela trebaju procijeniti i ispunjavaju li institucije posebne zahtjeve navedene u relevantnim Smjernicama EBA-e za takve strategije i njihovu operacionalizaciju, uključujući u pogledu ispunjavanja obveza povezanih sa zaštitom potrošača.

Strategija kreditnog rizika i sklonost preuzimanju kreditnog rizika

148. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formulanu i dokumentiranu sklonost preuzimanju kreditnog rizika, strategiju kreditnog rizika i limite povezane s kreditnim rizikom koje je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, uzeti u obzir ulogu upravljačkog tijela u određivanju, odobravanju i

preispitivanju strategije i sklonosti preuzimanju kreditnog rizika, pravilne provedbe te strategije od strane višeg rukovodstva, kao i njezinu primjerenost za instituciju s obzirom na njezin poslovni model, ukupnu sklonost preuzimanju rizika, postojeće i buduće tržišno okruženje i financijsko stanje.

Organizacijski okvir i okvir interne kontrole

149. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir i mehanizme upravljanja kako bi omogućila učinkovito preuzimanje kreditnog rizika, upravljanje njime, njegovo mjerenje i kontrolu, uz dostatne (kvantitativne i kvalitativne) ljudske i tehničke resurse za provedbu potrebnih zadataka. Posebno trebaju procijeniti razumiju li upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije pretpostavke na kojima se temelji sustav mjerenja kreditnog rizika. Za ovu procjenu nadležna tijela trebaju uzeti u obzir adekvatnost linija odgovornosti, kao i vještine i iskustvo osoblja za obavljanje njihovih zadataka pri preuzimanju, mjerenju, praćenju i izvještavanju o kreditnom riziku, uključujući upravljanje neprihodujućim izloženostima, a osobito oporavak neprihodujućih izloženosti, te naposljetku postojanje jasne razdvojenosti između onih koji preuzimaju rizik i onih koji njime upravljaju.
150. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajuće politike i postupke za odobravanje kredita, utvrđivanje, mjerenje kreditnog rizika, izvještavanje o kreditnom riziku i kontrolu kreditnog rizika te jesu li oni u skladu sa strategijom kreditnog rizika institucije i obuhvaćaju li sva glavna poslovanja i postupke. To uključuje procjenu jesu li te politike jasno formalizirane, komunicirane i dosljedno primjenjivane unutar institucije i bankarske skupine kojoj ona pripada. Za ovu procjenu nadležna tijela trebaju uzeti u obzir odobrava li upravljačko tijelo te politike te raspravlja li redovito o njima i pregledava ih u skladu sa strategijama upravljanja rizicima, kao i je li više rukovodstvo odgovorno za izradu i provedbu politika i postupaka, kako ih je definiralo upravljačko tijelo.
151. Nadležna bi tijela trebala procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, razumijevanje, mjerenje, praćenje i izvještavanje o kreditnom riziku, u skladu sa veličinom i složenošću institucije. U tom pogledu nadležna tijela trebaju razmotriti ima li institucija odgovarajuću podatkovnu infrastrukturu i jesu li analitičke tehnike primjerene kako bi se instituciji omogućilo da na odgovarajući način upravlja svojim kreditnim rizikom te da ispuni zahtjeve nadzornog izvještavanja te da otkrije, mjeri i redovito prati kreditni rizik svojstven svim bilančnim i izvanbilančnim aktivnostima (prema potrebi na razini grupe).
152. Nadležna tijela trebaju procijeniti razumiju li upravljačko tijelo i više rukovodstvo institucije temeljne pretpostavke sustava mjerenja kreditnog rizika i jesu li svjesni stupnja rizika relevantnog modela. Trebaju procijeniti je li institucija provela testiranje otpornosti na stres kako bi razumjela utjecaj nepovoljnih događaja na svoje izloženosti kreditnom riziku i na adekvatnost svojih rezervacija za kreditni rizik, uzimajući u obzir učestalost testiranja otpornosti na stres, utvrđene relevantne čimbenike rizika, pretpostavke na kojima se temelji stresni scenarij i internu upotrebu rezultata testiranja otpornosti na stres za planiranje kapitala i strategije kreditnog rizika.

153. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija definirala i primijenila kontinuirano i učinkovito praćenje izloženosti kreditnom riziku (uključujući kreditnu koncentraciju) u cijeloj instituciji, među ostalim putem posebnih pokazatelja i relevantnih okidača kako bi omogućila učinkovite znakove ranog upozorenja. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uvela redovito izvješćivanje upravljačkog tijela, višeg rukovodstva i relevantnih osoba koje upravljaju kreditnim rizikom o izloženostima kreditnom riziku kao i o rezultatima testiranja otpornosti na stres.
154. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila snažan i sveobuhvatan okvir interne kontrole kao i dobre zaštitne mjere za smanjenje kreditnog rizika u skladu sa svojom strategijom za kreditni rizik i sklonošću preuzimanja kreditnog rizika. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju posebno obratiti pozornost na odgovarajući opseg koji su pokrile kontrolne funkcije institucije (uključujući sve konsolidirane subjekte, geografske lokacije i kreditne aktivnosti), na postojanje operativnih ograničenja i drugih praksi usmjerenih na održavanje izloženosti kreditnom riziku unutar razina prihvatljivih instituciji u skladu s njezinom sklonošću preuzimanju rizika i ograničenjima. U tu svrhu nadležna tijela trebaju obratiti posebnu pozornost na to ima li institucija odgovarajuće interne kontrole i prakse kako bi se osiguralo da se kršenja (ili iznimke od) politika, postupaka i ograničenja pravodobno prijavljuju odgovarajućoj razini upravljanja radi poduzimanja mjera, uključujući provjere za otkrivanje, procjenu i upravljanje rizicima od pranja novca i financiranja terorizma kojima je institucija izložena kao posljedica aktivnosti odobravanja kredita.
155. Pri provođenju ove procjene nadležna tijela trebaju razmotriti je li sustav limita primjeren složenosti institucije i njezinoj sposobnosti mjerenja i upravljanja kreditnim rizikom. To uključuje procjenu toga jesu li utvrđeni limiti apsolutni ili može doći do njihova prekoračenja. U potonjem slučaju politike institucije trebale bi sadržavati jasan opis vremenskih razdoblja i posebnih okolnosti u kojima je moguće prekoračiti takve limite. Nadalje, nadležna tijela trebala bi procijeniti primjerenost postupaka koji su uspostavljeni kako bi se upravitelje kredita informiralo o njihovim ograničenjima, kao i o tome podliježu li takva ograničenja redovitom preispitivanju i ažuriranjima (npr. kako bi ostala usklađena s promjenama strategije).
156. Nadležna tijela također trebaju procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije u smislu prikladnosti, opsega i učestalosti unutarnjih revizija okvira upravljanja kreditnim rizikom. Ove revizije trebaju obuhvatiti pregled glavnih elemenata okvira upravljanja kreditnim rizikom, mjerenja i kontrola unutar institucije te usklađenost internih politika i postupaka s relevantnim vanjskim propisima, kao i sva odstupanja od njih.
157. Za institucije koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting sustavima za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, nadležna tijela također bi trebala procijeniti je li interni postupak validacije pouzdan i učinkovit u preispitivanju pretpostavki modela i u otkrivanju svih potencijalnih nedostataka u sustavu upravljanja kreditnim rizikom. Ta bi se procjena trebala temeljiti – ako je dostupno – na informacijama koje proizlaze iz već provedenih nadzornih aktivnosti povezanih s internim modelima (kao što su izravni nadzori) i

uzimajući u obzir nadzorne prakse opisane u EBA-inu Priručniku o nadzoru za validaciju internih sustava temeljenih na rejtingu²⁹.

6.2.4. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

158. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o kreditnom riziku i riziku druge ugovorne strane institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom rizika utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 6. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti razmatranja iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 6. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene kreditnog rizika i rizika druge ugovorne strane

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na rizik koji nije značajan / vrlo nizak rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama nije značajna / vrlo je niska. Razina rizika kreditne koncentracije nije značajna / vrlo je niska. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti nije značajna / vrlo je niska. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti nije značajan / vrlo je nizak. Utjecaj ESG rizika, posebno rizika okolišne tranzicije i fizičkih rizika, na kreditni rizik nije značajan / vrlo je nizak. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi vrednovanja kredita adekvatna je i pouzdana s vrlo visokom razinom sigurnosti. Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvaliteta jamstava i kolaterala vrlo je visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje rizicima i kontrole rizika primjereni su s obzirom na zahtjeve utvrđene u relevantnim smjernicama EBA-e. Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za kreditni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za kreditni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasnu raspodjelu zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i funkcije kontrole rizika. Sustavi za mjerenje i praćenje kreditnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za kreditni rizik pouzdani su. Limiti koji omogućuju smanjenje ili ograničenje kreditnog rizika u skladu su sa strategijom upravljanja kreditnim rizikom i sklonošću preuzimanju kreditnog rizika. ESG rizici, osobito rizik okolišne tranzicije i fizički rizici, pravilno su integrirani u upravljanje kreditnim rizikom i u kontrole kreditnog rizika.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na nizak do umjeren rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama niska je do umjerena. 	<ul style="list-style-type: none"> ESG rizici, osobito rizik okolišne tranzicije i fizički rizici, pravilno su integrirani u upravljanje kreditnim rizikom i u kontrole kreditnog rizika.

²⁹ EBA/REP/2023/29.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Razina rizika kreditne koncentracije niska je do umjerena. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti niska je do umjerena. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti nizak je do umjeren. Utjecaj ESG rizika, posebno rizika okolišne tranzicije i fizičkih rizika, na kreditni rizik nizak je do umjeren. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi vrednovanja kredita adekvatna je i pouzdana s visokom razinom sigurnosti. Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvalitete jamstava i kolaterala visoka je. 	
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na umjeren do visok rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama umjerena je do visoka. Razina rizika kreditne koncentracije umjerena je do visoka. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti umjerena je do visoka. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti umjeren je do visok i podložan je daljnjem pogoršanju u stresnim uvjetima. Utjecaj ESG rizika, posebno rizika okolišne tranzicije i fizičkih rizika, na kreditni rizik umjeren je do visok. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi kreditnom vrednovanju umjerena je. Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvalitete jamstava i kolaterala umjerena je. 	<ul style="list-style-type: none"> Upravljanje rizicima i kontrole rizika nisu u skladu sa zahtjevima utvrđenima u relevantnim smjernicama EBA-e. Postoji nedostatak usklađenosti između politike i strategije institucije za kreditni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za kreditni rizik nije dovoljno stabilan; nema jasne raspodjele zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i funkcije kontrole rizika. Sustavi za mjerenje i praćenje kreditnog rizika te za izvješćivanje o njemu nisu primjereni. Interni limiti i okvir kontrola za kreditni rizik nisu dovoljno pouzdani. Limiti koji omogućuju smanjenje ili ograničenje kreditnog rizika nisu u skladu sa strategijom upravljanja

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku upućuju na visok rizik. Izloženost složenim proizvodima i transakcijama visoka je. Razina rizika kreditne koncentracije je visoka. Razina restrukturiranih i neprihodujućih izloženosti visoka je. Kreditni rizik koji proizlazi iz prihodujućih izloženosti visok je. Utjecaj ESG rizika, posebno rizika okolišne tranzicije i fizičkih rizika, na kreditni rizik visok je. Razina pokrivenosti rezervacijama i prilagodbi kreditnom vrednovanju niska je. Razina pokrivenosti jamstvima i kolateralom i kvalitete jamstava i kolaterala niska je. 	<p>kreditnim rizikom i sklonošću preuzimanju kreditnog rizika.</p> <ul style="list-style-type: none"> ESG rizici, osobito rizik okolišne tranzicije i fizički rizici, nisu dovoljno integrirani u upravljanje kreditnim rizikom i u kontrole kreditnog rizika.

159. U tablici u nastavku prikazan je neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u okviru upravljanja kreditnim rizikom institucije i rizikom druge ugovorne strane. Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere (uključujući kvantitativne mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU) ili njihovu kombinaciju ako se to smatra prikladnijim za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Tablica 7. Potencijalne i neisključive nadzorne mjere za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (j), (l), (m) i (n) Direktive 2013/36/EU – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. aktivnije uključi upravljačko tijelo ili njegove odbore u relevantne kreditne odluke;
B. unaprijedi sustave za mjerenje kreditnog rizika;
C. poboljša kontrole kreditnih postupaka, uključujući odobravanje kredita, praćenje i naplatu;
D. unaprijedi upravljanje kolateralom, procjenu i praćenje kolaterala;
E. poveća kvalitetu i učestalost izvještavanja o kreditnom riziku za upravljačko tijelo i više rukovodstvo;
F. primijeni specifičnu politiku rezerviranja i, ako to dopuštaju računovodstvena pravila i propisi, poveća ispravke vrijednosti i rezervacije;
G. prilagodi interne parametre rizika i/ili pondere rizika koji se upotrebljavaju za izračunavanje iznosa izloženosti riziku za određene proizvode, sektore ili vrste dužnika;
H. primijeni veće korektivne faktore na vrijednost kolaterala;
I. smanji velike izloženosti ili druge izvore rizika kreditne koncentracije;
J. postroži kriterije za odobravanje kredita za sve ili neke kategorije proizvoda ili dužnika;

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (j), (l), (m) i (n) Direktive 2013/36/EU – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:

K. smanji svoju izloženost ili pribavi zaštitu za određene vrste instrumenata (npr. hipoteke, financiranje izvoza, poslovne nekretnine, sekuritizacije itd.), kategorije dužnika, sektore, države itd.;

L. primijeni odgovarajuću strategiju za smanjenje iznosa ili udjela neprihodujućih izloženosti;

M. poboljša upravljanje kreditnim rizicima povezanim s ESG rizicima, posebno okolišnim rizicima, koji se mogu temeljiti na jednoj ili više prethodno navedenih mjera.

6.3. Procjena tržišnog rizika

6.3.1. Opća razmatranja

160. Pri procjeni okvira upravljanja tržišnim rizikom nadležna tijela trebaju, među ostalim, ocijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji su zasebno objavljeni na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12.

161. U ovim smjernicama, upućivanja na „tržišni rizik” obuhvaćaju sve sljedeće rizike koje bi nadležna tijela trebala procijeniti:

- a. tržišni rizik koji proizlazi iz svih bilančnih i izvanbilančnih pozicija koje su podložne gubicima koji proizlaze iz kretanja cijena na tržištu, tj. rizici u pozicijama iz knjige trgovanja kao i valutni rizik i robni rizik u knjizi pozicija kojima se ne trguje;
- b. rizik gubitaka koji proizlazi iz promjene iznosa prilagodbe kreditnom vrednovanju kao odgovor na promjene kreditnih marži druge ugovorne strane i/ili tržišnih cijena, što utječe na fer vrijednost transakcija izvedenicama i, ako je primjenjivo, transakcija financiranja vrijednosnih papira;
- c. rizik povezan s vrednovanjem instrumenata po fer vrijednosti u smislu članka 105. Uredbe (EU) br. 575/2013.

162. Nadležna tijela mogu provesti manje granularnu analizu za institucije koje ispunjavaju uvjete za mali obujam poslova iz knjige trgovanja kako je utvrđeno u članku 94. Uredbe (EU) br. 575/2013. Kad je riječ o institucijama s izloženostima koje nisu značajne, procjena bi se trebala usredotočiti na primjerenost strukture upravljanja rizicima i upravljanja te kvalitete i učinkovitosti sustava i kontrola.

163. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir utjecaj ESG rizika na inherentni tržišni rizik, kao i na adekvatnost okvira upravljanja tržišnim rizikom i kontrola povezanih s ESG rizicima, dajući prednost okolišnim rizicima.

6.3.2. Procjena inherentnog tržišnog rizika

164. Procjenom inherentnog tržišnog rizika nadležna tijela trebaju utvrditi glavne pokretače izloženosti institucije tržišnom riziku i ocijeniti rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju. Kako bi stekla takvo razumijevanje, nadležna tijela prvo trebaju utvrditi tržišne rizike kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena i usmjeriti svoju pozornost na potkategorije i pokretače koji se smatraju najznačajnijima za instituciju.

165. Kako bi potkrijepila tu analizu, nadležna tijela trebaju razmotriti barem proizvode, aktivnosti i poslovne linije institucije. Trebala bi usporediti kapitalne zahtjeve za tržišni rizik i rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju te dodatnu prilagodbu vrednovanja koja se odbija od regulatornog kapitala institucije, u odnosu na ukupne kapitalne zahtjeve. Prema potrebi, trebaju usporediti interni kapital koji je institucija dodijelila tim rizicima s ukupnim internim kapitalom. Također mogu uzeti u obzir relativni ponder pozicija tržišnog rizika u odnosu na ukupnu imovinu, relativni ponder neto dobitaka od pozicija tržišnog rizika u odnosu na ukupni prihod od poslovanja te povijesne promjene tih brojki i predviđanja. Također, trebala bi uzeti u obzir strategiju institucije u pogledu tržišnih aktivnosti i povezanu sklonost preuzimanju rizika. Pri razmatranju tržišnih aktivnosti nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir rizike navedene u točki 161. koji mogu obuhvaćati knjigu trgovanja i knjigu pozicija kojima se ne trguje.

Vrsta i struktura aktivnosti institucije koje su izložene riziku

166. Prvi korak u procjeni prirode inherentnog tržišnog rizika institucije jest dosljedno i sveobuhvatno utvrđivanje izloženosti tržišnom riziku. Nadležna tijela trebaju koristiti dostupne obrasce za regulatorno izvještavanje, kao što su COREP i FINREP, interno izvještavanje, uvide dobivene procjenom drugih elemenata SREP-a (kao što je analiza poslovnog modela) ili prethodnih nadzornih aktivnosti te usporedbe s usporedivim institucijama, gdje je to dostupno.

167. Nadležna tijela trebala bi temeljiti svoju procjenu prvenstveno na najznačajnijim utvrđenim izvorima rizika, procjenjujući njihovu značajnost za instituciju iz bonitetne perspektive. Kako bi procijenila vrstu tržišnog rizika, nadležna tijela trebala bi razmotriti barem sljedeće potkategorije³⁰:

- a. kamatni rizik (knjiga trgovanja);
- b. kreditnu maržu za nesekuritizaciju, kreditnu maržu za sekuritizaciju (knjiga trgovanja);
- c. rizik vlasničkih vrijednosnih papira (trgovačka knjiga);
- d. migracijski rizik (za poslovne subjekte koji podliježu kapitalnom zahtjevu za rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza)³¹;
- e. rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza (za poslovne subjekte koji podliježu kapitalnom zahtjevu za rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza);
- f. valutni rizik, uključujući rizik preračunavanja između izvještajne valute i osnovne valute (kako u knjizi trgovanja tako i u knjizi pozicija kojima se ne trguje);
- g. robni rizik (knjiga trgovanja i knjiga pozicija kojima se ne trguje);
- h. rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju (knjiga trgovanja i knjiga pozicija kojima se ne trguje);
- i. rizik vrednovanja (instrumenti po fer vrijednosti u knjizi trgovanja i knjizi pozicija kojima se ne trguje).

³⁰ Vidjeti Prilog II. za neisključiv pregled potkategorija tržišnog rizika.

³¹ Migracijski rizik tretira se kao dio rizika kreditne marže u okviru Temeljitog preispitivanja knjige trgovanja.

168. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti:

- a. složenost financijskih proizvoda (npr. proizvoda koji se vrednuju tehnikama vrednovanja prema modelu, proizvoda koji podliježu riziku osim delte i riziku osnovice. Nadležno tijelo može to procijeniti tako da kao pokazatelj upotrebljava dodatne kapitalne zahtjeve za rezidualne rizike utvrđene u skladu s člankom 325.u Uredbe 575/2013/EU;
- b. likvidnost izloženosti institucije. Nadležno tijelo to može učiniti tako da procijeni je li institucija izložena potkategorijama s visokim razdobljima likvidnosti u skladu s tablicom 2. iz članka 325.bd Uredbe 575/2013/EU;
- c. koncentraciju tržišnog rizika prema određenim nazivima, sektorima, gospodarstvima, kategorijama rizika;
- d. provedbu posebnih tržišnih operacija čiji rizik možda nije u potpunosti prikazan kapitalnim zahtjevima za tržišni rizik (npr. visokofrekventno trgovanje).

169. Nadležna tijela prema potrebi trebaju razmotriti i interne mjere rizika institucija. Te bi mjere mogle uključivati interni VaR ili očekivani manjak koji se ne upotrebljava u izračunu kapitalnih zahtjeva ili osjetljivosti tržišnog rizika na različite čimbenike rizika i potencijalne gubitke.

170. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti sposobnost institucije da stekne sveobuhvatan uvid u razinu koncentracije tržišnog rizika kojem je izložena, bilo zbog izloženosti jednom čimbeniku rizika ili zbog izloženosti više međusobno povezanih čimbenika rizika, pritom posvećujući posebnu pozornost koncentracijama u složenim i nelikvidnim proizvodima. Trebala bi preispitati procjenu koncentracija i nelikvidnih pozicija koju je provelo društvo. Nadležna tijela trebala bi od institucija zahtijevati da smanje izloženost prema određenoj središnjoj drugoj ugovornoj strani u slučaju prekomjernog koncentracijskog rizika ili da ponovno usklade izloženosti na svojim obračunskim računima u skladu s člankom 7. točkom (a) Uredbe 648/2012.

171. Pri utvrđivanju treba li primijeniti zahtjev u sklopu drugog stupa na tržišni rizik kojem je institucija izložena, u skladu s točkom 300., nadležna tijela trebaju razmotriti obuhvaća li metodologija prvog stupa adekvatno rizik, uzimajući u obzir da:

- a. institucije koje primjenjuju alternativni standardizirani pristup u okviru prvog stupa obvezne su izračunati faktor uvećanja (faktor uvećanja za rezidualni rizik) za rizike svojstvene složenim financijskim proizvodima koji nisu u dovoljnoj mjeri obuhvaćeni metodom koja se temelji na osjetljivosti i kapitalnom zahtjevu za rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza;
- b. institucije koje primjenjuju pristup internog modela ili alternativni pristup internog modela dužne su obuhvatiti sve značajne rizike u tim internim modelima;
- c. ponderi rizika predviđeni alternativnim standardiziranim pristupom, mjere očekivanog manjka iz članka 325.bb Uredbe 575/2013/EU i mjere rizika stresnog scenarija iz članka 325.bk Uredbe 575/2013/EU u alternativnom pristupu internih modela osmišljeni su kako bi se pokrila likvidnost pozicija u skladu s razdobljem likvidnosti iz tablice 2. članka 325.bd Uredbe 575/2013/EU.

172. Nadležna tijela trebaju utvrditi i analizirati, u odnosu na pozicije tržišnog rizika i odgovarajuće sustave upravljanja, sve sporazume o transfernim cijenama između institucija s poslovnim nastanom u Uniji koje su dio grupe iz treće zemlje i drugih subjekata te grupe s poslovnim nastanom izvan Unije koje matično društvo iz EU-a nije konsolidiralo. Analiza treba uključivati:
- kvantitativnu komponentu za utvrđivanje značajnosti mehanizama određivanja transfernih cijena u odnosu na ukupni račun dobiti i gubitka knjige trgovanja te regulatorni kapital institucije;
 - kvalitativnu komponentu radi procjene je li učinak tih mehanizama transparentan za upravljački odbor institucije i odražava li se na odgovarajući način u upravljanju rizicima;
 - kvalitativnu komponentu za procjenu načina na koji mehanizam određivanja transfernih cijena utječe na poslovne odluke institucije, uključujući način na koji dinamika mehanizma određivanja transfernih cijena može utjecati na odluke jedinica za trgovanje te potencijalne sukobe interesa do kojih bi mehanizam mogao dovesti.
173. Nadležna tijela trebaju utvrditi značajnost određivanja transfernih cijena u kontekstu stavki knjige trgovanja usmjeravanjem na mehanizme određivanja transfernih cijena koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
- uključuju najmanje jedan subjekt iz grupe koji je osnovan izvan Unije i za koji je najviša razina konsolidacije izvan Unije;
 - temelje se na metodi dobiti od transakcija – ili bilo kojoj sličnoj praksi koja bi bila ekonomski ekvivalentna – prema kojoj se dobiti i gubici koji se odnose na pozicije u vlasništvu više subjekata redistribuiraju među tim subjektima na temelju marginalnog doprinosa „m” svakog subjekta prema ključnim pokazateljima navedenim u mehanizmu određivanja cijena.
174. Za institucije iz točke 173., pod (a), u kojima su dobiti i gubici, preraspoređeni kao rezultat mehanizama određivanja transfernih cijena temeljenih na metodama dobiti od transakcija, značajni (npr. čine više od 5 % dobiti i gubitaka koje je institucija ostvarila) i za koje rizik nije pokriven ili nije u potpunosti pokriven zahtjevima u sklopu prvog stupa, nadležna tijela trebaju:
- uzeti u obzir taj rizik pri utvrđivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa;
 - uzeti u obzir rezultate komponenti navedenih u točki 172., kao što je značajnost mehanizama za određivanje transfernih cijena u odnosu na kapitalne zahtjeve za tržišni rizik portfelja čija se dobit i gubici upotrebljavaju za utvrđivanje iznosa koji se prenosi na instituciju, kao i moguće slabosti povezanih mehanizama upravljanja;
 - odrediti zahtjeve u sklopu drugog stupa koji u dovoljnoj mjeri pokrivaju tržišne rizike koji nisu obuhvaćeni zahtjevom u sklopu prvog stupa, a koji nastaju u okviru mehanizma za određivanje transfernih cijena. U tu svrhu nadležna tijela mogu upotrijebiti metodu izračuna kako je utvrđena u Prilogu V. ili alternativnu metodologiju kojom se omogućuje točno mjerenje rizika koji nije obuhvaćen zahtjevom u sklopu prvog stupa i utvrđuje posljedični zahtjev u sklopu drugog stupa, pri čemu se kao referentna vrijednost uzima metodologija iz Priloga V.

Analiza profitabilnosti i testiranje otpornosti na stres

175. Nadležna tijela trebaju provesti analizu povijesne profitabilnosti, kao i volatilnosti dobiti, tržišnih aktivnosti kako bi bolje razumjela profil rizičnosti institucije kad je riječ o tržišnom riziku. Ta bi se analiza mogla provesti na razini portfelja te raščlaniti po poslovnim linijama, kategorijama imovine ili organizacijskim jedinicama, ovisno o značajnosti i složenosti izloženosti institucije (kao što proizlazi iz analize poslovnog modela ili drugog nadzornog uvida).
176. Nadležna tijela trebaju razlikovati prihode od aktivnosti trgovanja od prihoda od netrgovačkih aktivnosti (kao što su provizije, naknade od klijenata i sl.) s jedne strane te realizirane i nerealizirane dobiti/gubitke s druge strane.
177. Kad je riječ o kategorijama imovine i/ili izloženosti koje generiraju značajne dobiti ili gubitke, nadležna tijela trebaju procijeniti profitabilnost u odnosu na razinu rizika koji je institucija preuzela (npr. VaR / neto dobitci od financijske imovine i obveza koje se drže radi trgovanja) kako bi utvrdila i analizirala moguće nedosljednosti. Ako je moguće, nadležna tijela trebaju usporediti brojčane podatke institucije s njezinim povijesnim rezultatima i usporedivim institucijama.
178. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija provela adekvatna testiranja otpornosti na stres koja nadopunjuju njezin sustav za mjerenje rizika. Za potrebe navedenog nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće elemente:
 - a. učestalost testiranja otpornosti na stres;
 - b. jesu li utvrđeni relevantni pokretači rizika (npr. nelikvidnost / razlike u cijenama, koncentrirane pozicije, jednosmjerna tržišta);
 - c. temeljne pretpostavke u stresnim scenarijima;
 - d. internu upotrebu rezultata testiranja otpornosti na stres za strategije planiranja kapitala i strategije tržišnog rizika.

6.3.3. Procjena okvira za upravljanje tržišnim rizikom i kontrolu tržišnog rizika

179. Kako bi se postiglo adekvatno razumijevanje upravljanja tržišnim rizikom, u skladu s profilom rizika institucije, nadležna tijela trebaju pregledati okvir za upravljanje rizikom i kontrolu institucije te njegovu adekvatnost u odnosu na izloženosti inherentnom riziku. Za potrebe te procjene nadležno tijelo trebalo bi upotrijebiti stavke utvrđene u ovom odjeljku, ali i sljedeće:
 - a. ishod procjene drugih elemenata SREP-a (kao što su analiza poslovnog modela i područja upravljanja);
 - b. ishod procjene iz članka 325.c Uredbe 575/2013/EU za institucije koje primjenjuju alternativni standardizirani pristup te ishod procjene provedene u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2024/1085, posebno u vezi sa zahtjevima iz članaka 104.b, 325.bi i 325.bj Uredbe 575/2013/EU.

180. Nadležna tijela trebaju procijeniti i politike i postupke institucija za raspoređivanje pozicija u knjigu trgovanja i knjigu pozicija kojima se ne trguje, kako je opisano u glavi 1. poglavlja 3. Uredbe 575/2013/EU.

Strategija tržišnog rizika i sklonost preuzimanju rizika

181. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formulanu i dokumentiranu sklonost preuzimanju rizika, strategiju rizika i limite povezane s rizikom koje je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, uzeti u obzir ulogu upravljačkog tijela u utvrđivanju, odobravanju i preispitivanju strategije i sklonosti preuzimanju rizika, urednu provedbu te strategije od strane upravljačkog tijela te njezinu prikladnost za instituciju s obzirom na njezin poslovni model, ukupnu sklonost preuzimanju rizika, postojeće i buduće tržišno okruženje i financijsko stanje.

Organizacijski okvir i okvir interne kontrole

182. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir za utvrđivanje, razumijevanje, mjerenje, praćenje i kontrolu tržišnog rizika, uz dostatne (kvantitativne i kvalitativne) ljudske i tehničke resurse za provedbu potrebnih zadataka. Za ovu procjenu nadležna tijela trebaju uzeti u obzir adekvatnost linija odgovornosti za preuzimanje, praćenje, izvještavanje i kontrolu tržišnog rizika, njihovu pokrivenost cijele institucije, postojanje jasne razdvojenosti između članova osoblja u jedinici za trgovanje i članova osoblja u jedinici za pozadinske poslove te između funkcija preuzimanja rizika i kontrole, kao i vještine i stručnost uključenog osoblja.
183. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija jasno definirane politike i postupke za utvrđivanje, mjerenje i kontrolu tržišnog rizika te upravljanje njime te jesu li one dobre i usklađene sa strategijom preuzimanja rizika institucije te obuhvaćaju li sve glavne djelatnosti i postupke. To uključuje procjenu jesu li ove politike i procedure jasno formalizirane, komunicirane i dosljedno primjenjivane u cijeloj instituciji.
184. Konkretno, procjena bi trebala obuhvatiti pozicije koje treba uključiti/isključiti iz knjige trgovanja za regulatorne potrebe, politike o internim zaštitama od rizika i postupke za nove tržišne aktivnosti i/ili proizvode.
185. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, razumijevanje i mjerenje tržišnog rizika koji je u skladu s veličinom i složenošću institucije te je li taj okvir usklađen s relevantnim minimalnim zahtjevima u skladu s primjenjivim pravnim i regulatornim okvirom.
186. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija uspostavljen odgovarajući okvir za praćenje tržišnog rizika i izvještavanje o njemu, koji prema potrebi omogućuje provođenje pravodobnih radnji na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije u slučaju povreda. Sustav nadzora trebao bi uključivati specifične pokazatelje i relevantne okidače kako

bi osigurao učinkovita rana upozorenja te obavijestiti upravljačko tijelo i više rukovodstvo o trenutačnim izloženostima i poduzetim mjerama u usporedbi s limitima iz politike.

187. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila snažne i sveobuhvatne sustave limita i okvir kontrole s dobrim zaštitnim mjerama za smanjenje rizika u skladu sa svojom strategijom upravljanja rizikom i sklonošću preuzimanja rizika. Za potrebe te procjene nadležna tijela trebaju obratiti posebnu pozornost na odgovarajuće područje primjene kontrolnih funkcija institucije (uključujući sve konsolidirane subjekte, geografske lokacije i tržišne aktivnosti), na postojanje operativnih limita (uključujući pojedinačne limite na razini odjela ili poslovne jedinice koje bi trebalo svakodnevno pratiti) i drugih praksi usmjerenih na održavanje izloženosti tržišnom riziku unutar razina prihvatljivih instituciji u skladu s njezinom sklonošću preuzimanju rizika i limitima.

188. Nadležna tijela također trebaju procijeniti je li interni postupak validacije pouzdan i učinkovit u preispitivanju pretpostavki modela i u otkrivanju svih potencijalnih nedostataka u sustavu upravljanja tržišnim rizikom. Za institucije koje primjenjuju interni pristup za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik, ova procjena trebala bi se temeljiti, gdje je dostupno, na informacijama koje proizlaze iz već provedenih nadzornih aktivnosti na internim modelima (kao što su izravne inspekcije).

189. Nadležna tijela također trebaju procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije u smislu prikladnosti, opsega i učestalosti unutarnjih revizija okvira upravljanja tržišnim rizikom. To bi trebalo obuhvatiti pregled glavnih elemenata okvira upravljanja rizicima, mjerenja i kontrola unutar institucije te usklađenost internih politika i postupaka s relevantnim vanjskim propisima, kao i sva odstupanja od istih.

6.3.4. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

190. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o tržišnom riziku institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom rizika utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 8. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti razmatranja iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 8 Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene tržišnom riziku

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na rizik koji nije značajan / vrlo je nizak. Izloženosti institucije tržišnom riziku nisu složene. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za tržišni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<ul style="list-style-type: none"> Razina koncentracije tržišnog rizika nije značajna / vrlo je niska. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate koji nisu volatilni. 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacijski okvir za tržišni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasnu raspodjelu zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na nizak do umjeren rizik. Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku niska je do umjerena. Razina koncentracije tržišnog rizika niska je do umjerena. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate niske do umjerene razine volatilnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje tržišnog rizika te za izvještavanje o njemu su primjereni. Interni limiti i okvir kontrola za tržišni rizik pouzdani su i u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na umjeren do visok rizik. Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku umjerena je do visoka. Razina koncentracije tržišnog rizika umjerena je do visoka. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate umjerene do visoke razine volatilnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji određena neusklađenost između politike i strategije institucije za tržišni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. U organizacijskom okviru za tržišni rizik nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku upućuju na visok rizik. Složenost izloženosti institucije tržišnom riziku visoka je. Razina koncentracije tržišnog rizika je visoka. Izloženosti institucije tržišnom riziku generiraju povrate visoke razine volatilnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> Sustavi za mjerenje i praćenje tržišnog rizika te za izvješćivanje o njemu ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. Interni limiti i okvir kontrola za tržišni rizik nisu u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije ili njezinom sklonošću preuzimanju rizika.

191. U tablici u nastavku prikazan je neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u okviru upravljanja tržišnim rizikom institucije.

Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak. Nadležna tijela mogu primijeniti druge nadzorne mjere (uključujući kvantitativne mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU) ili njihovu kombinaciju ako se smatraju prikladnijima za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Tablica 9. Potencijalne i neisključive nadzorne mjere za tržišni rizik

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (j), (l), (m) i (n) Direktive 2013/36/EU – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. poveća kvalitetu i učestalost izvještavanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o tržišnom riziku;
B. poboljša učinak internih pristupa institucije ili njezine sposobnosti za retroaktivno testiranje ili testiranje otpornosti na stres;
C. zahtijeva češće i iscrpnije interne revizije tržišne aktivnosti;
D. ograniči ulaganje u određene proizvode ako politike i postupci institucije ne osiguravaju da će rizici koji proizlaze iz tih proizvoda biti adekvatno pokriveni i kontrolirani;
E. napusti financijske proizvode za koje postupci vrednovanja institucije ne daju konzervativne procjene vrijednosti koje su u skladu sa standardima iz Uredbe (EU) br. 575/2013.
F. smanji razinu inherentnog tržišnog rizika (npr. zaštitom od rizika ili prodajom imovine ili povećanjem izvedenica namirenih putem središnjih drugih ugovornih strana) ako su utvrđeni značajni nedostaci u sustavima mjerenja ili kontrole institucije;
G. predstavi plan za postupno smanjenje izloženosti koje proizlaze iz imovine umanjene vrijednosti i/ili nelikvidnih pozicija.

6.4. Procjena operativnog rizika

6.4.1. Opća razmatranja

192. Pri procjeni okvira upravljanja operativnim rizikom nadležna tijela trebaju, među ostalim, ocijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji su zasebno objavljeni na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12.
193. Nadležna tijela trebaju procijeniti operativni rizik kroz sve poslovne linije i poslovne aktivnosti institucije, uzimajući u obzir nalaze procjene mehanizma internog upravljanja i kontrola na razini institucije na način određen u glavi 5. Pri provedbi ove procjene nadležna tijela trebaju utvrditi na koji se način operativni rizik može materijalizirati, uzimajući u obzir i skup podataka o gubitcima institucije te potencijalne učinke drugih povezanih rizika (npr. granični kreditno-operativni rizik i tržišno-operativni rizik).
194. Nadležna tijela trebaju procijeniti značajnost operativnog rizika koji proizlazi od pružatelja usluga trećih strana, uključujući koncentraciju (na razini subjekta i, gdje je primjenjivo, na razini grupe) na jednoj ili više usluga koje pruža jedan pružatelj usluga treće strane (izravno ili neizravno putem lanaca podugovaranja) ili ograničen broj pružatelja usluga trećih strana koji podržavaju kritične ili važne funkcije institucije, te utječu li ti rizici na operativnu otpornost, učinkovitost i upravljanje rizicima institucije. Pri provedbi te procjene nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir mjeru u kojoj se druge institucije oslanjaju na iste pružatelje usluga treće strane, ako su im takve informacije dostupne.

195. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela trebaju procijeniti rizik IKT-a, u skladu s DORA-om, i njegov mogući utjecaj na kritične ili važne funkcije institucije, uključujući svaki mogući financijski, reputacijski, regulatorni i strateški utjecaj na instituciju.
196. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija adekvatan pristup operativnoj otpornosti kako bi mogla izdržati, prilagoditi se i oporaviti od poremećaja kada nastanu te je li taj pristup adekvatno i dosljedno usklađen s postojećim okvirom upravljanja rizicima, planovima kontinuiteta poslovanja i upravljanjem trećim stranama.
197. Pri procjeni operativnog rizika nadležna tijela trebaju, ako je to primjenjivo, procijeniti utvrđuju li i ocjenjuju li politike i postupci institucije operativne rizike koji proizlaze iz aktivnosti povezanih s kriptoinovinom i njihove pomoćne tehnologije te upravljaju li njima na odgovarajući način.
198. Nadležna tijela trebaju procijeniti reputacijski rizik zajedno s operativnim rizikom jer je on sam po sebi povezan s događajima povezanim s operativnim rizikom. Međutim, rezultati procjene reputacijskog rizika ne bi se trebali odražavati u ocjeni operativnog rizika, već bi se, ako je to relevantno, trebali smatrati dijelom analize poslovnog modela i/ili procjene likvidnosnog rizika, s obzirom na to da se njegovim glavnim učincima može pogoršati povjerenje ulagača, deponenata ili sudionika na međubankarskom tržištu u instituciju.
199. Nadležna tijela trebaju procijeniti utjecaj ESG rizika na inherentne operativne i reputacijske rizike, kao i na adekvatnost kontrola operativnih i reputacijskih rizika povezanih s ESG rizicima, dajući prednost okolišnoj tranziciji i fizičkim rizicima. Nadležna tijela posebno bi trebala razmotriti okolišne rizike i rizike manipulativnog zelenog marketinga pri provedbi procjene pravnog rizika i reputacijskog rizika.

6.4.2. Procjena inherentnog operativnog rizika

200. Nadležna tijela trebaju steći temeljito razumijevanje izloženosti institucije inherentnom operativnom riziku i procijeniti značaj bonitetnog učinka koji taj rizik ima na instituciju, kao i učinak na njezinu sposobnost obavljanja ključnih ili važnih funkcija zbog poremećaja.
201. Kako bi potkrijepila tu procjenu, nadležna tijela trebala bi razmotriti kapitalni zahtjev za operativni rizik u usporedbi s ukupnim kapitalnim zahtjevom i, prema potrebi, internim kapitalom koji je institucija dodijelila za operativni rizik u usporedbi s ukupnim internim kapitalom. Nadalje, nadležna tijela trebala bi iskoristiti znanje stečeno procjenom drugih elemenata SREP-a (posebno iz glave 4. i glave 5.), usporedbom s usporedivim institucijama, svim drugim nadzornim aktivnostima, uključujući informacije dobivene od nadzornih tijela za SPNFT i tijela za nadzor tržišta te iz drugih relevantnih izvora informacija.
202. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir barem ključne čimbenike operativnog rizika, potencijalne scenarije poremećaja te, gdje je to relevantno, analizirati ih prema poslovnoj liniji, pravnom subjektu, geografskom području i kategoriji vrste događaja (ovisno o dostupnosti podataka) te usporediti položaj institucije s položajem usporedivih institucija. Ti čimbenici trebaju barem

obuhvatiti glavnu strategiju institucije za operativni rizik i sklonost preuzimanju operativnog rizika, poslovno okruženje (uključujući geografsku prisutnost, IKT operacije i kanale distribucije), nedavne značajne korporativne događaje (kao što su spajanja, pripajanja, prodaje dijela poslovanja i restrukturiranja), IKT sustave i druge aspekte povezane s IKT-om prema odjeljku 6.4.2.3, promjene procesa, aranžmane s trećim stranama, pitanja usklađenosti s propisima, poslovne ambicije i poticajne sheme te ostale ključne pokretače operativnog rizika.

Vrsta i značaj izloženosti operativnom riziku

203. Nadležna tijela trebaju odrediti vrstu izloženosti operativnom riziku analizom izloženosti glavnim izvorima i pokretačima operativnog rizika kako bi se izradio anticipativan pregled potencijalnog operativnog rizika. Za ovu analizu nadležna tijela:

- a. mogu razmotriti operativni model, poslovne linije, proizvode, postupke i geografska područja relevantna za instituciju, procjenu ovisnosti i izloženosti operativnom riziku prema primarnim pokretačima rizika (npr. postupci, ljudi, sustavi i vanjski čimbenici) i interakcije pokretača rizika, koristeći se samoprocjenom institucije, analizom usporedivih institucija, podacima i javnim bazama podataka i/ili bazama podataka konzorcija, ako su dostupne i relevantne;
- b. trebaju razmotriti i učestalost i ozbiljnost događaja kojima je institucija izložena te razlikovati one koji uzrokuju velike gubitke od onih koji se događaju s velikom učestalošću. Na temelju te razlike nadležna tijela trebala bi procijeniti trendove gubitaka od operativnog rizika i njihovu koncentraciju i
- c. trebaju iskoristiti analize scenarija i uzeti u obzir planirane poslovne operacije te analize budućih operativnih rizika koje je institucija provela, gdje su dostupne, uzimajući u obzir sve korektivne mjere i mjere ublažavanja koje su već provedene i na snazi.

204. Nakon utvrđivanja i analize glavnih izvora i pokretača operativnog rizika nadležna tijela trebaju se usredotočiti na one s najznačajnijim mogućim učinkom na instituciju.

205. Primaran izvor informacija koji nadležna tijela trebaju uzeti u obzir jest skup podataka o gubicima i događajima institucije, jer može pružiti vrijedne uvide u razvoj profila operativnog rizika institucije. Nadležna tijela trebaju periodično procjenjivati sveobuhvatnost, točnost i kvalitetu podataka o gubicima. Još jedan izvor informacija trebala bi biti evidencija institucije o svim incidentima povezanim s IKT-om i značajnim kiberprijetnjama (u skladu s člankom 17. stavkom 2. Uredbe DORA) te o utvrđenim izvorima rizika IKT-a (u skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe DORA).

Procjena potkategorija operativnog rizika

206. Nadležna tijela trebaju usmjeriti procjenu potkategorija operativnog rizika na one koje se smatraju značajnima za instituciju. Nadležna tijela trebaju primijeniti i svoju stručnu prosudbu kako bi utvrdila značajne potkategorije na temelju svih dostupnih unutarnjih i vanjskih izvora

informacija. Pri provedbi procjene nadležna tijela trebala bi uvijek obratiti pozornost na sljedeće aspekte operativnog rizika³²:

- a. pravni rizik;
- b. rizik modela;
- c. rizik informacijske i komunikacijske tehnologije (rizik IKT-a).

6.4.2.1. Pravni rizik

207. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sljedeće pri procjeni relevantnosti i značaja izloženosti institucije pravnom riziku:

- a. zloupotrebu pri prodaji proizvoda ili usluga;
- b. sukobe interesa u poslovanju;
- c. manipulaciju referentnim kamatnim stopama, deviznim tečajem ili bilo kojim drugim financijskim instrumentima ili indeksima;
- d. zapreke zamjeni financijskih proizvoda tijekom njihova razdoblja upotrebe i/ili zamjeni pružatelja financijskih usluga;
- e. automatske obnove korištenja proizvoda ili naknade za otkazivanje upotrebe i/ili
- f. obradu pritužbi klijenata;
- g. kršenje nacionalnih i međunarodnih pravila i propisa (porezna pravila, interna prevara ili interna krađa, pravila protiv pranja novca, pravila protiv terorizma i gospodarske sankcije);
- h. izloženosti u sudskim sporovima koje su povezane s ESG-om, posebno one povezane s okolišem i manipulativnim zelenim marketingom.

208. Nadležna tijela trebala bi razmotriti mogu li institucija imati bilo kakve troškove, novčane kazne, sankcije ili kaznene odštete iz pravnih postupaka te broj i sadržaj pritužbi. Rezultati procjene iz glave 4. trebali bi se također iskoristiti, zajedno s pomnim ispitivanjem politika poticaja, kako bi se dobili visokorazinski uvidi u izvore potencijalnog nezakonitog postupanja. U tom kontekstu nadležna tijela također bi trebala razmotriti je li institucija uspostavila adekvatne i učinkovite sustave i procese za provedbu i poštivanje restriktivnih mjera (npr. sankcija), uključujući procjenu usklađenosti institucije sa Smjernicama EBA-e o unutarnjim politikama, postupcima i kontrolama³³.

209. Međutim, nadležno tijelo trebalo bi primijeniti anticipativan pristup, razmatrajući i potencijalni utjecaj promjena u propisima i aktivnost relevantnih tijela u pogledu zaštite potrošača i pružanja financijskih usluga općenito.

³² Vidjeti Prilog III. za neisključiv pregled potkategorija operativnog rizika.

³³ Smjernice o unutarnjim politikama, postupcima i kontrolama za osiguravanje provedbe Unijinih i nacionalnih mjera ograničavanja (EBA/GL/2024/14)

6.4.2.2. Rizik modela

210. U okviru operativnog rizika nadležna tijela trebaju procijeniti rizik modela, posebno s obzirom na interne neregulatorne modele (npr. modeli umjetne inteligencije, određivanje cijena proizvoda, utvrđivanje i praćenje ograničenja rizika, modeli ICAAP-a/ILAAP-a, mogućnosti oporavka).

211. Za procjenu rizika modela nadležna tijela trebaju uzeti u obzir:

- a. u kojoj mjeri i za koje potrebe institucija upotrebljava modele kako bi donijela odluke te poslovni značaj takvih odluka. Nadležna tijela trebaju utvrditi poslovnu djelatnost/aktivnost za koju institucija značajno koristi modele i procijeniti potencijalni utjecaj rizika modela, između ostalog, putem analiza osjetljivosti i scenarija ili testiranja otpornosti na stres i
- b. pouzdanost kontrolnih mehanizama (u smislu metoda, učestalosti, praćenja itd.), uključujući postupak odobrenja modela, redovita preispitivanja koja se provode i razinu svijesti institucije o nedostacima modela ili tržišnim i poslovnim kretanjima.

212. Kada se modeli upotrebljavaju u svrhu donošenja odluka (npr. određivanje cijena proizvoda, modeli umjetne inteligencije, ocjenjivanje financijskih instrumenata, profiliranje klijenata), nadležna tijela trebaju procijeniti postoji li pouzdan postupak interne validacije i/ili postupak provjere modela za utvrđivanje i ublažavanje rizika modela (osim regulatornih modela).

213. Pri provedbi procjene rizika modela nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate procjene drugih rizika za kapital i rizika za likvidnost i izvore financiranja, posebno u pogledu primjerenosti metodologija za mjerenje rizika, određivanje cijena i procjenu imovine i/ili obveza. Rezultati takve procjene trebali bi poslužiti kao izvor podataka za nalaze o operativnom riziku.

6.4.2.3. Rizik IKT-a – procjena inherentnog rizika IKT-a

Utvrđivanje značajnih rizika IKT-a

214. U skladu s DORA-om, nadležna tijela trebaju pregledati identifikaciju, klasifikaciju i dokumentaciju svih poslovnih funkcija, uloga i odgovornosti koje podržava IKT, informacijske imovine³⁴ i IKT imovine³⁵ koje podržavaju te funkcije, te njihove uloge i ovisnosti u odnosu na rizik IKT-a. Taj bi pregled trebao pomoći nadležnim tijelima da steknu temeljito razumijevanje inherentnih izloženosti institucije riziku IKT-a (profil rizičnosti u pogledu IKT-a), utvrde njezine značajne inherentne rizike IKT-a i donesu mišljenje o njihovom bonitetnom učinku. U tu svrhu nadležna tijela trebaju, gdje je to relevantno i primjenjivo, uzeti u obzir barem sljedeće:

- a. izvješće o preispitivanju okvira za upravljanje rizikom IKT-a (u skladu s člankom 6. stavkom 5. Uredbe DORA);

³⁴ Članak 3. stavak 6. Uredbe (EU) 2022/2554

³⁵ Članak 3. stavak 7. Uredbe (EU) 2022/2554

- b. izvore rizika IKT-a, posebno izloženost riziku drugih financijskih subjekata i od drugih financijskih subjekata, koje je institucija utvrdila u skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe DORA;
- c. prijavljene značajne incidente povezane s IKT-om (u skladu s člankom 19. stavkom 1. Uredbe DORA), uključujući trend agregiranih godišnjih troškova i gubitaka uzrokovanih značajnim IKT incidentima (u skladu s člankom 11. stavkom 10. Uredbe DORA);
- d. rezultate testiranja predviđenih programom testiranja digitalne operativne otpornosti (u skladu s člankom 24. DORA-e), uključujući sažetak nalaza penetracijskog testiranja vođenog prijetnjama (TLPT) i povezane planove za ispravljanje nedostataka (u skladu s člankom 26. stavkom 6. DORA-e);
- e. registar informacija (u skladu s člankom 28. stavkom 3. Uredbe DORA), uključujući stupanj koncentracije trećih strana pružatelja IKT usluga, uključujući pružatelje IKT usluga unutar grupe, prema vrsti usluga IKT-a i/ili sustava IKT-a;
- f. preporuke i mišljenja glavnih nadzornih tijela (u skladu s člankom 40. stavkom 3. i člankom 42. stavkom 7. Uredbe DORA) i povezane odgovore, izvješća i informacije ključnih trećih strana pružatelja usluga IKT-a (u skladu s člankom 35. stavkom 1. točkom (c), člankom 42. stavkom 1. i člankom 48. stavkom 2. Uredbe DORA);
- g. razinu složenosti sustava IKT-a i rezultate procjene rizika IKT-a u pogledu postojećih sustava IKT-a (u skladu s člankom 8. stavkom 7. Uredbe DORA);
- h. procjenu rizika u pogledu značajnih promjena (u skladu s člankom 8. stavkom 3. Uredbe DORA);
- i. razinu usvajanja i integracije inovativnih IKT rješenja;
- j. lokacije, odnosno regije ili zemlje, podatkovnih centara i osjetljivih određenih područja, uključujući područja u kojima ugovorne usluge IKT-a pružaju treći pružatelji usluga IKT-a, što obuhvaća i lokaciju obrade i pohrane podataka;
- k. sve povezane značajne nedostatke ili slabosti utvrđene u glavi 5.;
- l. samoprocjene rizika IKT-a i kontrola (ako se navode u informacijama o ICAAP-u);
- m. upravljačke informacije povezane s IKT rizikom dostavljene upravljačkom tijelu institucije;
- n. nalaze unutarnjih i vanjskih revizija povezanih s IKT-om;
- o. vanjsko okruženje prijetnji, uključujući obavještajne podatke o prijetnjama i ranjivostima.

Pregled IKT sustava i IKT usluga

215. Nadležna tijela trebaju pregledati relevantnu dokumentaciju, metodologiju i procese institucije te oblikovati mišljenje o tome je li institucija ispravno identificirala IKT sustave i IKT usluge koje podržavaju kritične ili važne funkcije. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala razmotriti:
- a. IKT sustave koji podržavaju kritične ili važne funkcije, kao i kritične informacijske imovine i IKT imovine koje je institucija identificirala (u skladu s člankom 8. Uredbe DORA);
 - b. ključne procese koji ovise o trećim stranama koje su pružatelji IKT usluga, uključujući međusobnu povezanost s trećim stranama koje su pružatelji IKT usluga i koje podržavaju

ključne ili važne funkcije, a koje je utvrdila institucija (u skladu s člankom 8. stavkom 5. Uredbe DORA).

Identifikacija i mapiranje značajnih IKT rizika za IKT sustave i IKT usluge koje podržavaju kritične ili važne funkcije

216. Nakon pregleda ovisnosti institucije o informacijskoj imovini i IKT imovini, IKT profilu rizika, IKT sustavima i IKT uslugama, nadležna tijela trebaju oblikovati mišljenje o značajnim IKT rizicima koji mogu imati značajan bonitetni utjecaj na IKT sustave i usluge institucije koji podržavaju kritične ili važne funkcije te značajan utjecaj na njezinu sposobnost poslovanja usprkos poremećajima. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala razmotriti:

- a. financijski gubitak, uključujući moguću naknadu štete kupcima, pravne i sanacijske troškove, ugovorne odštete, troškove i izgubljene prihode;
- b. potencijal za poremećaj poslovanja, uzimajući u obzir (ali ne ograničavajući se na) kritičnost pogođenih usluga, uključujući transakcije i poslovanje institucije (uključujući ovisnost o trećim stranama), broj klijenata i/ili financijskih drugih ugovornih strana i/ili poslovnica i zaposlenika koji bi mogli biti pogođeni;
- c. moguće gubitke podataka;
- d. potencijalni utjecaj na ugled;
- e. potencijalni regulatorni učinak, uključujući mogućnost javnog ukora, novčane kazne ili čak izmjenu odobrenja za rad;
- f. potencijalni strateški utjecaj na instituciju;
- g. potencijalnu geografsku raširenost.

217. Nadležna tijela potom bi trebala povezati utvrđeni značajan IKT rizik s kategorijama IKT rizika navedenima u Prilogu III. Institucije bi trebale uspostaviti vlastite kategorizacije rizika, a ne upotrebljavati onu iz Priloga.

6.4.3. Procjena okvira upravljanja operativnim rizikom i kontrole operativnog rizika

218. Nadležna tijela trebaju procijeniti okvir i mehanizme koje institucija ima na raspolaganju za upravljanje i kontrolu operativnog rizika, uzimajući u obzir rezultate analize cjelokupnog okvira upravljanja rizicima i unutarnjih kontrola iz Glave 5, jer će to utjecati na izloženost institucije operativnom riziku. Kad je riječ o riziku od pranja novca i financiranja terorizma, nadležno tijelo treba uzeti u obzir procjenu koju je dostavilo nadzorno tijelo za SPNFT.

Strategija sklonost preuzimanju operativnog rizika

219. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formulanu i dokumentiranu strategiju operativnog rizika i razinu sklonosti preuzimanju operativnog rizika koju je odobrilo upravljačko tijelo, a u kojoj se navode priroda, vrste i razine operativnog rizika koji je institucija spremna preuzeti. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, uzeti

u obzir ulogu upravljačkog tijela u utvrđivanju, odobravanju, provedbi i preispitivanju strategije i sklonosti preuzimanju operativnog rizika (uključujući sklonost preuzimanju IKT rizika i strategiju digitalne operativne otpornosti), dostatnu pokrivenost i primjerenost strategije s obzirom na prirodu i značajnost profila operativnog rizika institucije.

Organizacijski okvir i okvir interne kontrole

220. Nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije s člankom 323. Uredbe (EU) br. 575/2013. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju procijeniti stabilnost i učinkovitost organizacijskog okvira i mehanizama upravljanja kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje operativnim rizikom, njegovo mjerenje i kontrola, uz dostatne ljudske i tehničke resurse za obavljanje potrebnih zadataka. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir postoje li jasne linije odgovornosti za utvrđivanje, procjenu, ublažavanje, praćenje operativnog rizika i izvještavanje o njemu, kao i pridržavanje modela „tri linije obrane”.
221. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija čvrst okvir kontrole i pouzdane zaštitne mjere za ublažavanje operativnog rizika, uključujući odgovarajuće politike i postupke, koji obuhvaćaju i rezidualni rizik, te jesu li oni u skladu sa sklonošću institucije preuzimanju operativnog rizika i njezinom strategijom upravljanja operativnim rizikom te obuhvaćaju li sve ključne operacije i procese. To uključuje, između ostalog, procjenu jesu li te politike i procedure jasno formalizirane, komunicirane i dosljedno primjenjivane u cijeloj instituciji.
222. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti funkcionalnost funkcije interne revizije u pogledu adekvatnosti, opsega i učestalosti internih revizija okvira upravljanja operativnim rizicima.

Kontinuitet poslovanja, odgovor i oporavak

223. Nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije sa i. Smjernicama EBA-e o internom upravljanju u pogledu cjelokupnog upravljanja kontinuitetom poslovanja te s ii. Uredbom DORA u pogledu politike kontinuiteta poslovanja IKT-a te planova odgovora i oporavka IKT-a. U tom pogledu nadležna tijela trebaju utvrditi jesu li politika kontinuiteta poslovanja IKT-a i planovi odgovora i oporavka IKT-a sastavni dio sveukupne politike kontinuiteta poslovanja te plana odgovora i oporavka institucije.
224. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila učinkovito upravljanje kontinuitetom poslovanja uz testirane planove kontinuiteta poslovanja, odgovora i oporavka koji obuhvaćaju barem njezine ključne ili važne funkcije, uključujući one ugovorene s trećim stranama koje su pružatelji usluga, te uzimaju li u obzir niz ozbiljnih, ali vjerojatnih scenarija na koje institucija može biti ranjiva. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti omogućuje li politika kontinuiteta poslovanja institucije odgovarajuće mjere za odgovor i oporavak od bilo koje vrste incidenta.
225. Nadležna tijela trebaju utvrditi uključuje li upravljanje kontinuitetom poslovanja institucije:
- a. analizu poslovnog utjecaja;

- b. primjerene strategije oporavka koje uključuju ključne ovisnosti o internim i eksternim pokretačima i jasno definirane prioritete oporavka te razine otpornosti;
- c. sveobuhvatne i fleksibilne planove za rješavanje potencijalnih scenarija poremećaja, koji se utvrđuju na temelju analize učinka na poslovanje i u koordinaciji s unutarnjim i vanjskim dionicima;
- d. planove kojima se uspostavljaju strategije postupanja u kriznim situacijama te postupci odgovora i oporavka;
- e. djelotvorno ispitivanje izrade i operativne učinkovitosti planova;
- f. programe osposobljavanja i upoznavanja s upravljanjem kontinuitetom poslovanja;
- g. komunikacijske planove za informiranje rukovodstva i svih relevantnih dionika te dokumentaciju o upravljanju kriznim situacijama, mjere i funkciju upravljanja kriznim situacijama ako je to primjenjivo (u skladu s člankom 11. stavkom 7. Uredbe DORA).

226. Nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće u vezi s planovima kontinuiteta poslovanja, odgovora i oporavka institucije:

- a. utvrđuju li se njima uloge i odgovornosti, uključujući jasne smjernice o mogućem nasljeđivanju, te interni postupak donošenja odluka zajedno s definicijom okidača aktivacije;
- b. preispituju li se kako bi se osiguralo da strategije za nepredvidive situacije ostanu usklađene s trenutačnim aktivnostima, rizicima i prijetnjama, razinama otpornosti te ciljevima i prioritetima u pogledu oporavka;
- c. određuju li se njima prioriteti u pogledu mjera za kontinuitet poslovanja primjenom pristupa koji se temelji na riziku;
- d. testiraju li se redovito kako bi se osiguralo da se ciljevi i vremenski okviri oporavka mogu ispuniti; i
- e. uključuju li testiranje usluga koje pružaju treći pružatelji usluga, ako je primjenjivo.

227. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti dokumentiraju li se rezultati testiranja i izvještavaju li se upravljačkom tijelu.

Procjena okvira upravljanja IKT rizikom

228. Nadležna tijela trebaju procijeniti usklađenost institucije s Uredbom DORA i Smjericama EBA-e o internom upravljanju u pogledu internog upravljanja i organizacije upravljanja IKT rizikom. Nadležna tijela trebaju zauzeti stav o tome je li upravljačko tijelo institucije općenito odgovorno za upravljanje IKT rizikom te adekvatno definira, odobrava i nadzire provedbu svih IKT mehanizama. Nadležna tijela trebaju razmotriti posjeduju li članovi upravljačkog tijela dovoljno znanja i vještina za razumijevanje i procjenu IKT rizika te njihovog utjecaja na poslovanje institucije.

229. Nadležna tijela trebaju procijeniti na koji su način uloge i odgovornosti za sve funkcije povezane s IKT-om i uspostavljeni sustavi upravljanja ugrađeni i integrirani u okvir unutarnje kontrole i

upravljanja institucije za upravljanje IKT rizikom. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala razmotriti je li institucija učinkovito dodijelila odgovornost za upravljanje IKT rizikom i nadzor nad njime neovisnoj kontrolnoj funkciji koja ima izravan pristup i može izravno izvještavati upravljačko tijelo u nadzornoj funkciji te procijeniti pokazuje li institucija:

- a. jasnu komunikaciju, raspodjelu i integraciju uloga i odgovornosti u svim funkcijama povezanim s IKT-om, uključujući poslovne funkcije i procese koje podržava IKT;
- b. dostatan i primjeren proračun za ispunjavanje digitalne operativne otpornosti u smislu svih vrsta resursa, uključujući relevantne programe za podizanje svijesti, osposobljavanje i vještine u području IKT-a za cjelokupno osoblje (u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (g) Uredbe DORA);
- c. adekvatno praćenje i odgovor upravljačkog tijela na ključne nalaze revizije IKT-a i nalaze o kojima se izvješćuje na temelju članka 13. stavka 5. Uredbe DORA.

230. Nadležna tijela trebaju steći temeljito razumijevanje okvira institucije za upravljanje IKT rizicima i procijeniti je li institucija uspostavila dovoljne i prikladne strategije, politike, procedure, IKT protokole i alate, uključujući razine tolerancije, kako bi značajne IKT rizike učinkovito, efikasno i sveobuhvatno riješila u skladu s Uredbom DORA-a. U tu svrhu nadležna tijela trebaju razmotriti, ako je to primjenjivo:

- a. primjerenost i učinkovitost politika, procesa i postupaka za upravljanje IKT rizicima³⁶, koji, među ostalim, obuhvaćaju upravljanje trećim stranama u području IKT-a, otkrivanje i odgovor incidenata povezanih s IKT-om, upravljanje procjenom IKT-a, šifriranje i kriptografiju, sigurnost operacija IKT-a, sigurnost mreže, kontrolu pristupa te je li ih odobrilo upravljačko tijelo i jesu li o njima obaviješteni svi relevantni dionici (u skladu s člankom 14. Uredbe DORA);
- b. primjerenost razine tolerancije rizika institucije u pogledu IKT rizika i tolerancije utjecaja za poremećaje u području IKT-a (u skladu s člankom 6. stavkom 8. točkom (b) Uredbe DORA);
- c. primjerenost i provedbu strategije digitalne operativne otpornosti institucije, uključujući njezinu usklađenost s poslovnom strategijom;
- d. usklađenost strategije upravljanja IKT rizikom trećih strana, uključujući, gdje je dostupna, strategiju nabave od više IKT dobavljača, s cjelokupnom poslovnom strategijom i okvirom upravljanja IKT rizicima;
- e. preostali rizik od utvrđenih rizika institucije u vezi s ugovornim aranžmanima o korištenju IKT usluga koje podržavaju kritične ili važne funkcije;
- f. preostali rizik od utvrđenih rizika institucije u pogledu IKT projekata koji utječu na ključne ili važne funkcije o kojima je obaviješteno upravljačko tijelo, kao i u pogledu nabave, razvoja i održavanja IKT sustava i promjena u IKT-u;

³⁶ U skladu s Uredbom DORA, to bi trebalo uključivati barem politiku sigurnosti informacija, politike sigurnosnog kopiranja, politiku upravljanja IKT imovinom, politiku šifriranja i kriptografskih kontrola, politiku upravljanja kriptografskim ključevima, politiku upravljanja IKT projektima, politiku nabave, razvoja i održavanja IKT sustava, politiku ljudskih resursa, politiku fizičke i okolišne sigurnosti, politiku upravljanja incidentima vezanim uz IKT te politiku korištenja IKT usluga koje podržavaju kritične ili važne funkcije, a koje pružaju treći pružatelji IKT usluga.

- g. pouzdanost i sveobuhvatnost programa testiranja digitalne operativne otpornosti;
- h. trend i razmjer značajnih IKT incidenata i nalaza prijavljenih upravljačkom tijelu u skladu s člankom 17. stavkom 3. točkom (e) i člankom 13. stavkom 5. Uredbe DORA;
- i. kontrole rizika IKT-a koje su specifične za utvrđeni značajni rizik IKT-a;
- j. pravodobno izvještavanje upravljačkog tijela i višeg rukovodstva o aspektima upravljanja IKT rizikom;
- k. obuhvat i nalaze unutarnje revizije.

231. Pri procjeni upravljanja IKT rizicima nadležna tijela trebala bi obratiti posebnu pozornost na upravljanje IKT rizicima trećih strana, uključujući razinu koncentracije institucije na treće strane pružatelje IKT usluga. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala osigurati blisku suradnju s glavnim nadzornim tijelima za ključne treće strane pružatelja usluga IKT-a, u skladu sa Zajedničkim smjernicama³⁷ europskih nadzornih tijela, u slučaju da institucija koja se procjenjuje primi IKT usluge od ključne treće strane pružatelja usluga IKT-a. Nadležna tijela također bi trebala pregledati učinkovitost namjenske uloge koju je uspostavila institucija ili imenovanog člana višeg rukovodstva u nadzoru ugovornih aranžmana s trećim stranama u području IKT-a.

232. Nadležna tijela trebaju razmotriti je li funkcija interne revizije učinkovita i posjeduje li dovoljno znanja, vještina i stručnosti za reviziju okvira institucije za upravljanje IKT rizicima, provjerom sljedećeg:

- a. jesu li revizije okvira za kontrolu IKT rizika dovoljno kvalitetne, usmjerene, učestale i razmjerne profilu rizičnosti institucije u pogledu IKT-a;
- b. uključuje li plan revizije reviziju značajnih IKT rizika koje je institucija identificirala, uključujući neovisne preglede planova za odgovor i oporavak u vezi s IKT-om;
- c. provjeravaju li se i otklanjaju li se kritični nalazi revizije IKT-a pravodobno, uključujući izvještavanje upravljačkom tijelu;
- d. jesu li poduzete daljnje aktivnosti povezane s nalazima revizija IKT-a, uključujući dogovorene mjere i provjerava li više rukovodstvo i/ili odbor za reviziju redovito izvješća o napretku.

6.4.4. Procjena reputacijskog rizika

233. Nadležna tijela trebaju procijeniti reputacijski rizik kojem je institucija izložena koristeći saznanja stečena u okviru glava od 4. do 6.2. Takva bi procjena trebala biti usmjerena i na cjelokupni okvir reputacijskog rizika, čime se osigurava sposobnost institucije da upravlja svim događajima koji mogu ugroziti njezin ugled. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju izbjegavati aspekte dvostrukog obračunavanja koji su već razmotreni u okviru procjene pravnog rizika (odjeljak 6.4.2.1.).

³⁷ Zajedničke smjernice europskih nadzornih tijela o suradnji u području nadzora i razmjeni informacija između europskih nadzornih tijela i nadležnih tijela na temelju Uredbe (EU) 2022/2554 (JC/2024/36).

234. Pri procjeni relevantnosti reputacijskog rizika nadležna tijela trebaju uzeti u obzir veličinu institucije, kao i vrstu, opseg i složenost njezinih usluga, aktivnosti i poslovanja (na primjer, dionice ili obveznice koje kotiraju na burzi ili one koje posluju na međubankarskim tržištima).
235. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir i unutarnje i vanjske čimbenike ili događaje koji bi mogli izazvati zabrinutosti u pogledu ugleda institucije, osim događaja koji dovode do pravnih postupaka. Kad je riječ o institucijama 1. i 2. kategorije, nadležna tijela trebaju u svojoj procjeni uzeti u obzir sve sljedeće pokazatelje:
- a. negativnu pokrivenost medija / društvenih mreža te inicijative potrošačkih udruga koje bi mogle narušiti javnu percepciju i ugled institucije;
 - b. broj i promjene pritužbi klijenata ili iznenadni gubitak klijenata ili ulagatelja;
 - c. negativne događaje koji utječu na usporedive institucije, a koje bi javnost mogla povezati sa cjelokupnim financijskim sektorom ili grupom institucija;
 - d. ugled pojedinaca uključenih u upravljanje institucijom ili s kvalificiranim udjelima;
 - e. uključenost ili poslovanje u sektorima ili nadležnostima koje su vrlo izložene pranju novca / financiranju terorizma ili s pojedincima povezanim s visokim rizikom iz perspektive pranja novca / financiranja terorizma;
 - f. uključenost ili poslovanje u sektorima ili nadležnostima i/ili s drugim ugovornim stranama koji su u velikoj mjeri izloženi značajnim pitanjima ili javnim kontroverzama vezanim uz ESG čimbenike, uključujući, ali ne nužno ograničavajući se na okolišne čimbenike;
 - g. učinak na ugled povezan s IKT incidentima, kako ga je zabilježila institucija u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2024/1772³⁸;
 - h. druge „tržišne” pokazatelje, ako su dostupni (npr. smanjenje rejtinga ili promjene u cijeni dionice tijekom godine).
236. Nadležna tijela trebaju procijeniti značaj izloženosti institucije reputacijskom riziku i njezinu povezanost s drugim rizicima primjenom relevantnih procjena rizika (uključujući procjene drugih nadzornih tijela) kako bi utvrdila sve moguće sekundarne učinke u oba smjera.
237. U kontekstu analize operativnog rizika nadležna tijela trebaju uzeti u obzir relevantnost i značaj izloženosti institucije riziku od pranja novca i financiranja terorizma iz bonitetne perspektive u okviru operativnog rizika. U tom pogledu nadležna tijela trebaju upotrijebiti relevantne informacije dobivene od nadzornih tijela za SPNFT kako bi dopunila svoje nalaze iz kontinuiranog nadzora i procijenila izazivaju li zabrinutosti u vezi s bonitetnosti koje su povezane s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma.
238. Nadležna tijela trebaju imati na umu da svaka institucija može biti izložena riziku od pranja novca i financiranja terorizma bez obzira na njezinu veličinu ili financijsku stabilnost. Stoga

³⁸ Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/1772 od 13. ožujka 2024. o dopuni Uredbe (EU) 2022/2554 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju kriteriji za klasifikaciju IKT incidenata i kiberprijetnji, pragovi značajnosti i pojedinosti izvješća o značajnim incidentima, C/2024/1519 (SL, 2024/1772, 25.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1772/oj).

trebaju posvetiti dovoljno pozornosti i institucijama za koje se smatra da su financijski stabilne i koje možda imaju dobar ugled s obzirom na to da bi upravo na te institucije mogle biti usmjerene aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma. Pozornost bi trebalo posvetiti i institucijama koje su vrlo uspješne u privlačenju novih klijenata / širenju tržišnog udjela, posebno upotrebom netradicionalnih kanala distribucije, budući da bi to moglo biti povezano sa slabim kontrolama postupka dubinske analize klijenata u početnoj fazi poslovnog odnosa.

239. Nadležna tijela trebaju s nadzornim tijelima za SPNFT podijeliti relevantne informacije o utvrđenim problemima povezanim s operativnim rizicima koji mogu dovesti do rizika od pranja novca i financiranja terorizma, rizika od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija kao što su nedostaci u IKT sustavima institucija ili okviru unutarnje kontrole.

240. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uvela primjerene sustave, strategije, postupke i mehanizme za upravljanje reputacijskim rizikom. Nadležna tijela posebno trebaju u obzir uzeti sljedeće:

- a. je li institucija formalizirala politike i postupke za utvrđivanje i praćenje tog rizika i upravljanje njime, uključujući pouzdan kodeks ponašanja, te jesu li te politike i postupci razmjerni njezinoj veličini i značaju u sustavu;
- b. primjenjuje li institucija za taj rizik mjere predostrožnosti, uključujući uspostavu odgovarajućih alata za mjerenje i praćenje, pokrivanje mogućih problema s ugledom u planovima postupanja u kriznim situacijama, provođenje relevantnog osposobljavanja i sastanaka za podizanje svijesti te korištenje stečenih iskustava;
- c. provodi li institucija testiranje otpornosti na stres ili analizu scenarija kako bi procijenila bilo kakve sekundarne učinke reputacijskog rizika (npr. likvidnost i troškovi financiranja, sekuritizacijske transakcije, pristup uslugama korespondentnih banaka);
- d. institucija djeluje kako bi zaštitila svoj brend putem alata za praćenje medija i društvenih mreža, protokola za rješavanje dezinformacija i nepovoljnog publiciteta, kao i brzih komunikacijskih kampanja;
- e. razmatra li institucija potencijalni utjecaj svoje strategije i poslovnih planova, i općenito svojeg ponašanja, na svoj ugled.

6.4.5. Operativna otpornost

241. Nadležna tijela trebaju steći cjelovit uvid u sposobnost institucije da obavlja ključne ili važne funkcije unatoč poremećajima (razina operativne otpornosti), što je ishod koji proizlazi iz učinkovitog upravljanja operativnim rizikom, uzimajući u obzir veličinu institucije, poslovni model i cjelokupan profil rizika. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala iskoristiti svoje postojeće procjene upravljanja operativnim rizikom, kontinuiteta poslovanja, sposobnosti upravljanja promjenama, usluga trećih strana i IKT-a na koje se institucija oslanja kako bi holistički procijenila podržavaju li ti elementi kolektivno operativnu otpornost institucije. Nadležna tijela također trebaju razmotriti provodi li institucija svoj okvir upravljanja rizicima, planove kontinuiteta poslovanja, upravljanje trećim stranama (već procijenjeno u kontekstu Uredbe DORA i Smjernica EBA-e izdanih u skladu s člankom 74. stavkom 3.

Direktive 2013/36/EU o sustavima, procesima i mehanizmima internog upravljanja) te okvire za oporavak i sanaciju na dosljedan i koordiniran način. Nadalje, nadležna tijela trebala bi razmotriti je li institucija u dovoljnoj mjeri mapirala unutarnju i vanjsku međusobnu povezanost i međuovisnosti koje su potrebne za obavljanje njezinih ključnih ili važnih funkcija.

242. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir pozornost koju upravljačko tijelo i više rukovodstvo posvećuju sposobnosti institucije da odgovori na poremećaje i oporavi se od njih, polazeći od pretpostavke da će do poremećaja doći. U tu svrhu nadležna bi tijela trebala razmotriti sljedeće:

- a. preuzima li upravljačko tijelo aktivnu ulogu u uspostavljanju širokog razumijevanja pristupa operativnoj otpornosti unutar institucije i u praćenju učinkovitosti pristupa operativnoj otpornosti institucije;
- b. izvješćuje li se pravodobno o kontinuiranoj operativnoj otpornosti institucije radi potpore nadzoru upravljačkog tijela, posebno ako bi veći utvrđeni nedostaci mogli utjecati na obavljanje ključnih ili važnih funkcija institucije.

6.4.6. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

243. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o operativnom riziku institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom rizika utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 10. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti razmatranja iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 10. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene operativnog rizika

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti operativnom riziku ograničene su na nekoliko kategorija visoke učestalosti / niskog učinka. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku nije značajna / vrlo je niska. Razina bruto gubitaka (prije naplate i uključujući gubitke po kreditnom portfelju uzrokovane operativnim rizikom) koje je institucija ostvarila posljednjih godina nije značajna / vrlo je niska ili se smanjila s više razine. Nema značajnih izloženosti IKT rizicima, jednostavna/otporna/agilna IKT 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za operativni rizik i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za operativni rizik pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Okvir operativnog rizika uključuje sve relevantne rizike. Sustavi za mjerenje i praćenje operativnog rizika te za izvješćivanje o njemu primjereni su.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<p>arhitektura i nema značajnih / vrlo niskih IKT rizika.</p> <ul style="list-style-type: none"> Razina koncentracijskog rizika prema trećim stranama koje su pružatelji usluga je niska, s jednostavnim lancima podugovaranja. Intenzitet prijetnji koji bi mogao dovesti do velikih operativnih poremećaja (uključujući IKT incidente) u pogledu ključnih ili važnih funkcija nizak je. 	<ul style="list-style-type: none"> Okvir kontrola za operativni rizik je dobar. Upravljanje IKT rizikom i kontrole IKT rizika primjereni su s obzirom na zahtjeve utvrđene u Uredbi DORA. Okvir upravljanja rizicima trećih strana čvrst je i učinkovit, zajedno s odgovarajućim ugovornim aranžmanima. Učinkovito i pouzdano upravljanje kontinuitetom poslovanja, uključujući testirane planove kontinuiteta poslovanja, odgovora i oporavka.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti operativnom riziku uglavnom se odnose na kategorije visoke učestalosti / niskog učinka. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku niska je do umjerena. Razina bruto gubitaka koje je institucija ostvarila posljednjih godina niska je do umjerena ili se očekuje da će porasti s niže povijesne razine ili se smanjiti s više povijesne razine. Niska izloženost IKT rizicima, umjereno složena / djelomično ograničena IKT arhitektura i niski / srednji IKT rizici. Razina koncentracijskog rizika prema pružateljima usluga trećih strana je umjerena, s umjerenim lancima podugovaranja. Intenzitet prijetnji koji bi mogao dovesti do velikih operativnih poremećaja (uključujući IKT incidente) u pogledu ključnih ili važnih funkcija umjeren je. 	
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti operativnom riziku obuhvaćaju nekoliko kategorija niske učestalosti / visokog učinka. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku umjerena je do visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Usklađenost između politike i strategije institucije za operativni rizik i njezine sveukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika nije dovoljno razvijena ili je čak neadekvatna. Organizacijski okvir za operativni rizik nije dovoljno stabilan.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Razina bruto gubitaka koje je institucija ostvarila posljednjih godina bila je umjerena do visoka ili se očekuje da će porasti s niže povijesne razine ili se smanjiti s više povijesne razine. Naznake moguće znatne izloženosti IKT riziku, složena/kruta/fragmentirana IKT arhitektura i srednji/visoki IKT rizici. Razina koncentracijskog rizika prema trećim stranama koje su pružatelji usluga visoka je, s umjerenim do dugim / složenim lancima podugovaranja. Intenzitet prijetnji koji bi mogao dovesti do velikih operativnih poremećaja (uključujući IKT incidente) u pogledu ključnih ili važnih funkcija visok je. 	<ul style="list-style-type: none"> Okvir operativnog rizika ne uključuje sve relevantne rizike. Sustavi za mjerenje i praćenje operativnog rizika te za izvješćivanje o njemu nisu primjereni. Okvir kontrola za operativni rizik je slab. Upravljanje IKT rizikom i kontrole IKT rizika nisu u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Uredbi DORA. Okvir upravljanja rizicima trećih strana je nepotpun/slab, zajedno s neodgovarajućim ugovornim aranžmanima. Neodgovarajuće upravljanje kontinuitetom poslovanja, uključujući nepouzdanu/neučinkovite/nepotpune planove kontinuiteta poslovanja, odgovora i oporavka.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Izloženosti operativnom riziku obuhvaćaju sve glavne kategorije. Prema analizi scenarija i u usporedbi s gubitcima usporedivih institucija izloženost institucije operativnom riziku visoka je i u porastu. Razina bruto gubitaka koje je institucija ostvarila proteklih nekoliko godina bila je visoka ili je rizik značajno porastao. Višestruke naznake o znatnoj izloženosti IKT riziku, vrlo složena / krhka IKT arhitektura i visoki IKT rizici. Razina koncentracijskog rizika prema trećim stranama koje su pružatelji usluga vrlo je visoka / ozbiljna, s dugim / složenim lancima podugovaranja. Intenzitet prijetnji koji bi mogao dovesti do velikih operativnih poremećaja (uključujući IKT incidente) u pogledu ključnih ili važnih funkcija vrlo je visok / ozbiljan. 	

244. Tablica u nastavku prikazuje neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u okviru upravljanja operativnim rizikom i operativne otpornosti institucije (uzimajući u obzir usku povezanost između operativne otpornosti i upravljanja operativnim rizikom). Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere (uključujući kvantitativne mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU) ili kombinaciju tih mjera s onima navedenima u donjoj tablici, ako se smatra da su prikladnije za otklanjanje utvrđenih nedostataka. U slučaju kršenja Uredbe DORA nadležna tijela trebaju razmotriti primjenjive korektivne mjere i mjere za otklanjanje nedostataka iz članka 50. Uredbe DORA.

Tablica 11. Potencijalni i neisključiv popis nadzornih mjera koje proizlaze iz procjene operativnog rizika i operativne otpornosti

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (j), (l), (m) i (n) Direktive 2013/36/EU i člankom 50. Uredbe (EU) 2022/2554 – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. aktivnije uključi upravljačko tijelo ili njegove odbore u odluke o upravljanju operativnim rizikom;
B. unaprijedi sustave za mjerenje operativnog rizika;
C. ojača kontrole nad operativnim procesima, uključujući utvrđivanje, nadzor, odgovor i oporavak;
D. poboljša okvira operativnog upravljanja;
E. unaprijedi izvještavanje upravljačkog tijela i višeg rukovodstva o operativnom riziku;
F. razvije i provede planove korektivnih radnji za otklanjanje nedostataka;
G. ograniči određene aranžmane s trećim stranama, osobito za kritične ili važne funkcije;
H. poboljša testiranje otpornosti na stres i analizu scenarija operativnog rizika;
I. provede snažnije operativne mjere;
J. poboljša planove za kontinuitet poslovanja, odgovor i oporavak;
K. poboljša upravljanje operativnim rizikom povezanim s ESG rizicima, posebno okolišnim rizicima, koji se mogu temeljiti na jednoj ili više prethodno navedenih mjera.

6.5. Procjena kamatnog rizika i rizika kreditne marže koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje

6.5.1. Opća razmatranja

245. Pri procjeni inherentnog kamatnog rizika koji proizlazi iz kamatno osjetljivih pozicija iz bilančnih i izvanbilančnih aktivnosti koje nisu trgovanje (obično se naziva kamatni rizik u knjizi pozicija kojima se ne trguje ili IRRBB) i rizika kreditne marže koji proizlazi iz pozicija u knjizi pozicija kojima se ne trguje (obično se naziva CSRBB) te primjerenosti okvira unutarnje kontrole nadležna tijela trebaju, među ostalim, ocijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji se zasebno objavljuju na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12.

246. Nadležna tijela trebala bi procijeniti IRRBB, uključujući zaštite za te pozicije, bez obzira na njihovo priznavanje i mjerenje, te bez obzira na priznavanje i mjerenje gubitaka i dobitaka, u računovodstvene svrhe.

247. Pri procjeni IRRBB-a nadležna tijela trebala bi razmotriti relevantnost i značajnost barem sljedećih potkategorija³⁹: rizik jaza, rizik osnove i rizik opcije.
248. Procjenu IRRBB-a trebalo bi razlikovati od procjene CSRBB-a koju bi nadležna tijela također trebala provoditi u skladu s odjeljkom 6.5.3. Nadležna tijela posebno bi trebala uzeti u obzir jesu li interni sustavi institucija primjereno procijenili i pratili rizik od CSRBB-a iz perspektive ekonomske vrijednosti i neto kamatnih prihoda (uključujući promjene tržišne vrijednosti) te definiraju li na odgovarajući način CSRBB i njegovo područje primjene⁴⁰.
249. Na temelju ukupne procjene inherentnog rizika IRRBB-a te upravljanja rizicima i kontrola rizika za IRRBB i CSRBB nadležna tijela trebala bi donijeti mišljenje o IRRBB-u i CSRBB-u, što bi dovelo do kombinirane ocjene primjenom kriterija utvrđenih u tablici 12. Rezultat procjene svakog pojedinačnog rizika trebao bi se odražavati u sažetku nalaza i objašnjenju glavnih pokretača rizika.

6.5.2. IRRBB

6.5.2.1. Procjena inherentnog IRRBB-a

250. Procjenom inherentne razine IRRBB-a nadležna tijela trebala bi odrediti glavne pokretače izloženosti institucije IRRBB-u i ocijeniti potencijalni bonitetni učinak ovog rizika na instituciju.

Preliminarna procjena

251. Kako bi odredila opseg procjene IRRBB-a, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi izvore IRRBB-a kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena te je li došlo do značajnih promjena. Kako bi to učinila, nadležna tijela trebaju iskoristiti saznanja stečena na temelju podataka prikupljenih u okviru ICAAP-a i ILAAP-a za potrebe SREP-a, izvješća sastavljenih na temelju IRRBB-a, procjene ostalih elemenata SREP-a, usporedbe položaja institucije s položajem usporedivih institucija i svih drugih nadzornih aktivnosti. U sklopu toga nadležna tijela trebaju razmotriti upravljanje institucije kamatnim rizikom, uključujući njezinu glavnu strategiju IRRBB-a i njezinu sklonost riziku u odnosu na IRRBB, te razinu unutarnjeg kapitala koju je institucija dodijelila za IRRBB.

Vrsta i struktura profila kamatnog rizika institucije

252. Nadležna tijela trebaju stvoriti jasnu sliku o tome kako promjene kamatnih stopa mogu negativno utjecati na neto kamatni prihod institucije (i, ako je primjenjivo, njezinu zaradu) i ekonomsku vrijednost institucije (sadašnja vrijednost očekivanih novčanih tokova) kako bi stekla predodžbu o kratkoročnim i dugoročnim potencijalnim prijetnjama adekvatnosti kapitala.
253. U tu svrhu nadležna tijela trebaju analizirati i steći jasnu sliku o strukturi i značajkama imovine, obveza i izvanbilančnih izloženosti institucije, uključujući njihovu osjetljivost na promjene

³⁹ Vidjeti Prilog IV. za neisključiv pregled potkategorija IRRBB-a.

⁴⁰ Uzimajući u obzir i smjernice EBA/2022/14.

kamatnih stopa, rokova dospijea i datuma ponovnog odredivanja kamatnih stopa, te udio proizvoda i pozicija s neizvjesnim rokovima dospijea (npr. s ugrađenim opcijama ili značajkama prijevremenog otkupa) i sve povezane pretpostavke o ponašanju.

254. Osim toga, nadležna tijela trebala bi preispitati strategiju zaštite od rizika institucije i mjeru u kojoj se može primjenjivati prirodna zaštita od rizika (uzimajući u obzir i pouzdanost modeliranja dospijea ponovnog vrednovanja kamatnih stopa za stavke s nedefiniranim dospijecom), iznos izvedenica koje se upotrebljavaju za zaštitu od rizika te može li se izvedenicama smanjiti osjetljivost u pogledu EVE-a, NII-ja ili drugih pokazatelja koje institucija interno upotrebljava.
255. Nadležna tijela također bi trebala obratiti pozornost na sve koncentracije (npr. u portfeljima kredita ili obveznica) u pogledu dospijea ponovnog vrednovanja kamatnih stopa ili u proizvodima s automatskom opcijom ili opcijom povezanom s ponašanjem, neprihodujućih izloženosti te prirode IRRBB-a integriranog u instrumente po fer vrijednosti, uključujući manje likvidne instrumente poput imovine i obveza 3. razine.
256. Pri analizi utjecaja na prihode institucije nadležna tijela trebala bi biti svjesna koliko povrati institucije ovise o kamatno osjetljivim pozicijama te odrediti kako različite promjene kamatnih stopa mogu utjecati na neto kamatni prihod institucije, kao i odrediti učinke promjena tržišne vrijednosti instrumenata koji se – ovisno o računovodstvenom tretmanu – iskazuju u računu dobiti i gubitka ili izravno u kapitalu (npr. u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti).
257. Pri analizi utjecaja na ekonomsku vrijednost i zaradu institucije nadležna tijela trebala bi najprije razmotriti rezultate nadzornih testova netipičnih vrijednosti utvrđenih u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU i dodatno određenih u Delegiranoj uredbi (EU) 2024/856 kako bi odredila početnu referentnu vrijednost za usporedbu utjecaja promjena kamatnih stopa na instituciju. Za ovu procjenu nadležna tijela trebala bi obratiti posebnu pozornost na osjetljivost novčanih tokova na ponovno odredivanje cijene, u pogledu i vremena i iznosa, i promjene osnovnih ključnih pretpostavki (posebno za račune klijenata bez određenih datuma ponovnog odredivanja cijene, račune klijenata sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta i/ili kapital).
258. Ako je institucija u nadzornom testu netipičnih vrijednosti neto kamatnih prihoda utvrđena kao netipična, nadležna tijela trebala bi razmotriti analizu dodatnih dimenzija radi nadopune procjene, ako se to smatra primjerenim (npr. s obzirom na poslovni model institucije). Dodatne dimenzije koje treba razmotriti mogu uključivati promjene tržišne vrijednosti instrumenata po fer vrijednosti, procjenu najgorih projekcija NII-ja u odnosu na trenutačni ostvareni NII i u odnosu na administrativne troškove / opće troškove i neto provizije / naknade za obuhvaćanje ugrađenih gubitaka / dobitaka zbog uočenih promjena kamatnih stopa i tržišnih uvjeta.
259. Nadležna tijela trebala bi obratiti posebnu pozornost na osjetljivost novčanih tokova na promjene u vrednovanju instrumenata koji se vode po fer vrijednosti u knjizi pozicija kojima se ne trguje, uključujući i kamatne izvedenice koje se upotrebljavaju za zaštitu instrumenata iz

knjige pozicija kojima se ne trguje (npr. utjecaj promjene tržišnih vrijednosti instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti na račun dobiti i gubitka, učinkovitost računa za zaštitu od rizika).

260. Osim primjene nadzornog testa netipičnih vrijednosti propisanog u članku 98. stavku 5. Direktive 2013/36/EU i dodatno određenog u Delegiranoj uredbi (EU) 2024/856, nadležna tijela mogu zahtijevati od institucija da uzmu u obzir druge scenarije šoka kamatnih stopa.
261. U svojoj kvantitativnoj procjeni nadležna tijela trebaju također uzeti u obzir rezultate internih ili standardiziranih metodologija institucije za mjerenje IRRBB-a, pri čemu trebaju procijeniti, za one institucije koje posluju u različitim valutama, utjecaj na pokazatelje ekonomske vrijednosti i dobiti koji potječu iz različitih valuta te, kada se primjenjuje interna metodologija, pristupe koje institucije koriste za agregaciju tih valuta. Analizom tih metodologija nadležna tijela trebala bi bolje shvatiti glavne čimbenike rizika na kojima se temelji profil IRRBB-a institucije.
262. Pri analizi rezultata učinka nadzornih testova netipičnih vrijednosti te internih ili standardiziranih metodologija institucije, nadležna tijela trebaju razmotriti vrijednosti u određenom trenutku kao i povijesne trendove. Te bi stope trebalo usporediti s usporedivim institucijama i razmotriti u kontekstu situacije na globalnom tržištu.

Scenariji šoka i testiranje otpornosti na stres

263. Nadležna tijela trebaju procijeniti i uzeti u obzir rezultate scenarija šoka kamatnih stopa za kontinuirano upravljanje i testiranja otpornosti na stres u pogledu IRRBB-a koje provodi institucija kao dio svojeg kontinuiranog internog procesa upravljanja. U ovom kontekstu nadležna tijela trebala bi biti svjesna glavnih izvora IRRBB-a institucije, a osobito učinka promjena u pretpostavkama o ponašanju, kao što je depozit bez ugovorenog roka dospijeca.
264. Ako se pregledom rezultata scenarija šoka i testiranja otpornosti institucije na stres otkriju određena gomilanja ponovnog određivanja cijena / dospijeca u različitim točkama krivulje ili se na njih sumnja, nadležna tijela možda će trebati provesti dodatne analize.

6.5.2.2 Procjena okvira upravljanja i kontrole IRRBB-a

265. Radi potpunog razumijevanja profila kamatnog rizika institucije u knjizi pozicija kojima se ne trguje nadležna tijela trebaju preispitati upravljanje i okvir koji čine osnovu njezinih izloženosti kamatnom riziku.

Strategija za IRRBB i sklonost preuzimanju IRRBB-a

266. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija pouzdanu, jasno formuliranu i dokumentiranu strategiju za IRRBB i sklonost preuzimanju IRRBB-a koje je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, uzeti u obzir ulogu upravljačkog tijela u utvrđivanju, odobravanju i preispitivanju strategije za IRRBB i sklonosti preuzimanju IRRBB-a, pravilnu provedbu te strategije od strane višeg rukovodstva, kao i njezinu prikladnost

za instituciju s obzirom na njezin poslovni model, njezino tržišno okruženje i ulogu u financijskom sustavu te adekvatnost kapitala.

Organizacijski okvir i okvir interne kontrole

267. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren organizacijski okvir za funkcije mjerenja, praćenja i kontrole IRRBB-a te upravljanja njime, uz dostatne ljudske i tehničke resurse, te jesu li odgovornosti u tom smislu jasno dodijeljene. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju uzeti u obzir primjerenost linija odgovornosti za opće upravljanje IRRBB-om te za preuzimanje, praćenje i kontrolu IRRBB-a te izvještavanje o njemu, uključujući neovisnost područja kontrole IRRBB-a.
268. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija jasno definirala politike i postupke za upravljanje IRRBB-om koje su u skladu s njezinom strategijom za IRRBB i sklonošću preuzimanju IRRBB-a, a koje upravljačko tijelo redovito odobrava i pregledava. Politike bi trebale biti jasno formalizirane, komunicirane i dosljedno primjenjivane unutar institucije, kao i unutar bankarskih grupa. Nadležna tijela trebaju provjeriti da politike definiraju postupke za razvoj novih proizvoda, značajne inicijative za zaštitu od rizika ili upravljanje rizikom, osiguravajući da su one podložne odgovarajućim postupcima i kontrolama prije njihove primjene te da je institucija provela analizu njihovog mogućeg utjecaja na svoj ukupni profil rizika.
269. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, procjenjivanje i smanjenje IRRBB-a te upravljanje njime, u skladu s razinom, složenošću i rizičnošću pozicija izvan knjige trgovanja te veličinom i složenošću institucije. Procjena bi trebala obuhvaćati interne modele, kao što su modeli povezani s ponašanjem potrošača (npr. modeli stabilnosti depozita i prijevremene otplate kredita). U toj procjeni nadležna tijela trebaju procijeniti razumiju li upravitelji rizika i više rukovodstvo institucije pretpostavke na kojima se temelje sustavi mjerenja te jesu li svjesni razine rizika modela koji prevladava u tehnikama mjerenja rizika institucije.
270. Osim toga, trebaju razmotriti omogućuju li informacijski sustavi i tehnike mjerenja rukovodstvu da izmjeri inherentni IRRBB u svim značajnim bilančnim i izvanbilančnim izloženostima (prema potrebi na razini grupe), uključujući interne zaštite od rizika, u koncentracijama prema dospjećima i drugim ugovornim stranama, u portfelju knjige pozicija kojima se ne trguje. Okvir za IRRBB trebao bi podlijeći redovitim preispitivanjima i procjenama djelotvornosti okvira. Nadležna tijela trebaju usporediti interne preglede i procjene s informacijama iz COREP-a.
271. Nadležna tijela trebaju procijeniti pristup institucije modeliranju ponašanja depozita bez ugovorenog roka dospijea, uključujući uzima li se time u obzir relevantne čimbenike rizika koji utječu na ponašanje institucije pri ponovnom određivanju cijena depozita bez ugovorenog roka dospijea. Nadležna tijela trebaju koristiti odgovarajuće analitičke alate za ovu procjenu, uzimajući u obzir poslovni model institucije. Pristupi koji mogu biti relevantni uključuju procjenu načina na koji institucija segmentira depozite bez ugovorenog roka dospijea primjenom čimbenika rizika povezanih s profilom stranke, institucije ili tržišta i usporedbu s usporedivim institucijama koje imaju sličan profil rizika. Osim toga, nadležna tijela trebala bi

razmotriti način na koji institucija usklađuje povijesne podatke s pristupima usmjerenima na budućnost i stručnom prosudbom te preispitati učinak na NII i EVE u slučaju prilagodbe pretpostavki o ponašanju.

272. Nadležna tijela trebaju razmotriti uzimaju li se u obzir internim sustavima mjerenja institucije svi značajni oblici kamatnog rizika kojima je institucija izložena (npr. rizik jaza, rizik osnove i rizik opcije). Interni sustav mjerenja trebao bi biti pravilno kalibriran, neovisno validiran, retrospektivno testiran i pregledavan s odgovarajućom učestalošću. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir je li interni sustav mjerenja potkrijepljen dokumentacijom, uzimajući u obzir prirodu, opseg i složenost IRRBB-a svojstvenog poslovnom modelu i aktivnostima institucije.
273. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajući okvir za praćenje IRRBB-a i interno izvješćivanje o IRRBB-u, koji prema potrebi omogućuje provođenje pravodobnih radnji na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije. Sustav za praćenje trebao bi uključivati posebne pokazatelje i relevantne okidače kako bi omogućio učinkovite znakove ranog upozorenja (npr. za prekoračenja limita IRRBB-a). Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir izvješćuje li područje upravljanja i kontrole rezultate praćenja redovito upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu, s odgovarajućom učestalošću ovisno o razmjeru, složenosti i razini izloženosti IRRBB-u.
274. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila snažan i sveobuhvatan okvir kontrole i pouzdane zaštitne mjere za smanjenje izloženosti IRRBB-u u skladu sa svojom strategijom rizika i sklonošću preuzimanju rizika, uključujući odgovarajući sustav limita za obje mjere IRRBB-a. Funkcija unutarnje kontrole trebala bi uključivati sve konsolidirane subjekte, sve geografske lokacije i sve financijske aktivnosti. Nadležna tijela trebala bi procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije, uključujući činjenicu provode li se njezine provjere dovoljno često i obuhvaćaju li glavne elemente okvira IRRBB-a.

6.5.3. CSRBB

6.5.3.1. Procjena inherentnog CSRBB-a

275. Procjenom inherentne razine CSRBB-a nadležna tijela trebala bi razumjeti glavne pokretače izloženosti institucije CSRBB-u i ocijeniti potencijalni bonitetni učinak tog rizika na instituciju.
276. Kako bi odredila opseg procjene CSRBB-a, nadležna tijela trebaju prvo utvrditi izvore CSRBB-a kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena te je li došlo do značajnih promjena. U tom smislu nadležna tijela trebaju uzeti u obzir upravljanje institucije rizikom kreditne marže, uključujući njezinu strategiju za CSRBB i njezinu sklonost riziku u odnosu na CSRBB, te način na koji se CSRBB tretira u kontekstu ICAAP-a.
277. Nadležna tijela trebaju stvoriti jasnu sliku o tome kako promjene kreditnih marži mogu negativno utjecati na neto kamatni prihod institucije (i, ako je primjenjivo, njezinu zaradu) i ekonomsku vrijednost institucije kako bi stekla predodžbu o kratkoročnim i dugoročnim potencijalnim prijetnjama adekvatnosti kapitala. U tu svrhu nadležna tijela trebaju razmotriti

pristup koji je institucija primijenila kako bi stvorila jasan uvid u strukturu i značajke imovine, obveza i izvanbilančnih izloženosti institucije te kako oni utječu na razinu i smjer CSRBB-a.

278. Pri analizi utjecaja na prihode institucije nadležna tijela trebaju uzeti u obzir utjecaj pozicija osjetljivih na kreditnu maržu na povrat institucije, utjecaj promjena kreditnih marži na neto kamatni prihod institucije te učinke promjena tržišne vrijednosti instrumenata – ovisno o načinu njihova računovodstvenog tretmana – koji se iskazuju u računu dobiti i gubitka ili izravno u kapitalu (npr. putem ostale sveobuhvatne dobiti).

279. Nadležna tijela trebaju, gdje je to prikladno, uzeti u obzir rezultate metodologija institucije za mjerenje CSRBB-a. Analizom tih metodologija nadležna tijela trebala bi bolje shvatiti glavne čimbenike rizika na kojima se temelji profil CSRBB-a institucije.

6.5.3.2. Procjena okvira upravljanja i kontrole CSRBB-a

280. Radi potpunog razumijevanja profila kreditne marže institucije u knjizi pozicija kojima se ne trguje nadležna tijela trebaju preispitati upravljanje i okvir koji čine osnovu njezinih izloženosti kamatnom riziku.

281. Preispitivanje upravljanja CSRBB-om koje provodi institucija trebalo bi uključivati sljedeće elemente:

- a. strategiju za CSRBB i sklonost preuzimanju CSRBB-a;
- b. organizacijski okvir institucije i raspodjelu odgovornosti u pogledu funkcija upravljanja, mjerenja, praćenja i kontrole CSRBB-a;
- c. politike i postupke institucije za upravljanje CSRBB-om.

282. Za procjenu ovih područja nadležna tijela trebaju se pozvati na odjeljak 6.5.2.2 o procjeni okvira upravljanja i kontrole IRRBB-a, pri čemu se načela iz tog odjeljka također primjenjuju na procjenu upravljanja CSRBB-om.

283. Pri analizi opsega imovine i obveza obuhvaćenih procjenom CSRBB-a, kao što je razmotreno u metodologijama institucije, nadležna tijela trebaju procijeniti je li bilo kakvo potencijalno isključivanje instrumenata iz relevantnog opsega učinjeno samo u nedostatku osjetljivosti na rizik kreditne marže te je li to primjereno dokumentirano i opravdano, kako se zahtijeva u stavku 124. Smjernica EBA o IRRBB-u i CSRBB-u⁴¹. Čimbenici koje treba uzeti u obzir:

- a. uključuje li institucija svu imovinu i obveze koje se mjere po fer vrijednosti;
- b. uključuje li institucija svu imovinu i obveze čiji se rizik kreditne marže može izvesti iz izravne/neizravne ili čak modelirane tržišne cijene, bez obzira na njihovo računovodstveni tretman;

⁴¹Smjernice izdane na temelju članka 84.stavka 6. Direktive 2013/36/EU kojima se određuju kriteriji za prepoznavanje, procjenu, upravljanje i ublažavanje rizika koji proizlaze iz mogućih promjena kamatnih stopa, kao i za procjenu i praćenje rizika kreditne marže, u okviru poslova institucija koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje (EBA/GL/2022/14).

- c. potencijalna relevantnost kreditnih marži u praksi određivanja cijena institucije za različitu imovinu/obveze (na primjer kroz eksplicitne reference na promatrane tržišne cijene ili posredniju relevantnost);
 - d. razlike, ako postoje, koje institucija primjenjuje između opsega za EVE i NII pri mjerenju CSRBB-a (npr. zbog vremenskog razdoblja NII-ja ili iz drugih razloga).
284. Kako bi analizirala mjerenje CSRBB-a koje provodi institucija, nadležna tijela trebaju, gdje je to primjereno, razmotriti koje scenarije šoka institucija uzima u obzir te kako i zašto se ti šokovi mogu razlikovati među stavkama bilance.
285. Nadležna tijela trebaju provjeriti izuzeće idiosinkrastične marže pri mjerenju CSRBB-a institucije ili njezino uključivanje isključivo iz razloga proporcionalnosti i bez obzira na kategorizaciju institucije u okviru SREP-a, sve dok je jasno da će mjere rezultirati konzervativnijim rezultatima.
286. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir za utvrđivanje, procjenjivanje i smanjenje CSRBB-a te upravljanje njime, u skladu s razinom, složenošću i rizičnošću pozicija izvan knjige trgovanja te veličinom i složenošću institucije. Trebaju razmotriti omogućuju li informacijski sustavi i tehnike mjerenja rukovodstvu da izmjeri inherentni CSRBB u svim značajnim bilančnim i izvanbilančnim izloženostima (prema potrebi na razini grupe) u portfelju knjige pozicija kojima se ne trguje. Okvir CSRBB-a trebao bi podlijeagati redovitim preispitivanjima i procjenama njegove učinkovitosti. U tom kontekstu nadležna tijela trebaju procijeniti preispituju li se značajne pretpostavke mjerenja najmanje jednom godišnje i češće tijekom tržišnih uvjeta koji se brzo mijenjaju.
287. Nadležna tijela trebala bi razmotriti uzimaju li se u okviru internih sustava mjerenja institucije u obzir svi izvori CSRBB-a koji su relevantni za poslovni model institucije. Interni sustav mjerenja trebao bi biti pravilno kalibriran, neovisno validiran, retrospektivno testiran i pregledavan s odgovarajućom učestalošću. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir je li interni sustav mjerenja potkrijepljen dokumentacijom, uzimajući u obzir prirodu, opseg i složenost CSRBB-a svojstvenog poslovnog modelu i aktivnostima institucije.
288. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajući okvir za praćenje CSRBB-a i interno izvještavanje o CSRBB-u, koji prema potrebi omogućuje provođenje pravodobnih radnji na odgovarajućoj razini višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir izvješćuje li područje upravljanja i kontrole rezultate praćenja redovito upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu, s odgovarajućom učestalošću ovisno o razmjeru, složenosti i razini izloženosti CSRBB-u.
289. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uspostavila snažan i sveobuhvatan okvir kontrole i pouzdane zaštitne mjere za smanjenje izloženosti CSRBB-u u skladu sa svojom strategijom rizika i sklonošću preuzimanju rizika. Funkcija unutarnje kontrole trebala bi uključivati sve konsolidirane subjekte, sve geografske lokacije i sve financijske aktivnosti. Nadležna tijela trebala bi procijeniti funkcionalnost funkcije unutarnje revizije, uključujući

činjenicu provode li se njezine provjere dovoljno često i obuhvaćaju li glavne elemente okvira CRSBB-a.

6.5.4. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

290. Nakon provedbe prethodno opisanih procjena nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o IRRBB-u i CSRBB-u institucije. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom utemeljenoj na razmatranjima navedenima u tablici 12. Ako na temelju značajnosti određenih potkategorija rizika nadležno tijelo odluči te potkategorije procijeniti i ocijeniti na pojedinačnoj osnovi, potrebno je analogijom primijeniti razmatranja iz ove tablice u mjeri u kojoj je to moguće.

Tablica 12. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene za IRRBB i CSRBB

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	Za IRRBB: <ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa nije značajna / vrlo je niska. Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa nije značajna / vrlo je niska. Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) nije značajna / vrlo je niska. 	Za IRRBB i CSRBB: <ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike upravljanja rizikom i strategije institucije za kamatni rizik i rizik kreditnih marži te njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za kamatni rizik i rizik kreditne marže pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Sustavi za mjerenje i praćenje kamatnog rizika i rizika kreditne marže te za izvještavanje o njima primjereni su. Postoje jasno definirana ograničenja interne politike i s njima povezane mjere za smanjenje rizika te okvir kontrola za rizik kamatne stope i rizik kreditne marže (ako je značajan) koji su pouzdani i u skladu su sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	Za IRRBB: <ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa niska je do umjerena. Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa niska je do umjerena. Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) niska je do umjerena. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoje jasno definirana ograničenja interne politike i s njima povezane mjere za smanjenje rizika te okvir kontrola za rizik kamatne stope i rizik kreditne marže (ako je značajan) koji su pouzdani i u skladu su sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s	Za IRRBB: <ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa umjerena je do visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji neusklađenost između politike upravljanja rizikom i strategije institucije za kamatni rizik i rizik kreditne marže te njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
	obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa umjerena je do visoka. Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) umjerena je do visoka. 	<ul style="list-style-type: none"> U organizacijskom okviru za kamatni rizik i rizik kreditne marže nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Sustavi za mjerenje i praćenje kamatnog rizika i rizika kreditne marže te za izvješćivanje o njima ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. Ograničenja interne politike, mjere za smanjenje rizika i/ili okvir kontrola za kamatni rizik i rizik kreditne marže (ako je značajan) nisu međusobno usklađeni ili nisu u skladu sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	Za IRRBB: <ul style="list-style-type: none"> Osjetljivost ekonomske vrijednosti na promjene kamatnih stopa visoka je. Osjetljivost zarade na promjene kamatnih stopa visoka je. Osjetljivost ekonomske vrijednosti i zarade na promjene temeljnih pretpostavki (npr. u slučaju proizvoda sa stavkom s ugrađenom opcijom klijenta) visoka je. 	

291. U tablici u nastavku prikazan je neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u okviru upravljanja IRRBB-om i CSRBB-om institucije. Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere (uključujući kvantitativne mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU) ili njihovu kombinaciju ako se to smatra prikladnijim za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Tablica 13. Potencijalne i neisključive nadzorne mjere za IRRBB i CSRBB

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (d), (e), (f), (j) i (l) i člankom 84. stavkom 3. Direktive 2013/36/EU – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. poboljša svoje sposobnosti za testiranje otpornosti na stres;
B. poboljša izvješćivanje o IRRBB-u upravljačkom tijelu i višem rukovodstvu;
C. primijeni varijacije na interne limite kako bi se smanjio rizik koji proizlazi iz aktivnosti, proizvoda i sustava;
D. omogući dodatno ili češće izvješćivanje o pozicijama institucije u pogledu IRRBB-a;
E. koristi standardiziranu metodologiju za IRRBB;
F. navede pretpostavke modela i parametara, osim onih utvrđenih regulatornim tehničkim standardima EBA-e (u skladu s posljednjim podstavkom članka 98. stavka 5. Direktive 2013/36/EU).

Glava 7. Procjena kapitala SREP-om

7.1. Opća razmatranja

292. Nadležna tijela trebaju u okviru procjene kapitala SREP-om utvrditi pruža li regulatorni kapital institucije pouzdano pokriće za rizike za kapital kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena, ako su takvi rizici procijenjeni kao značajni za instituciju.
293. To bi trebala učiniti određivanjem i utvrđivanjem količine (iznosa) i kvalitete (sastava) dodatnog regulatornog kapitala koji je institucija dužna držati kako bi pokrila rizike specifične za instituciju i elemente rizika koji nisu obuhvaćeni ili nisu dovoljno obuhvaćeni P1R-om te, prema potrebi, kapitalnih zahtjeva za pokriće nedostataka u modelima, kontrolama, upravljanju ili drugih nedostataka, kao i rizika koji proizlazi iz poslovnog modela institucije (P2R za rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge i P2R-LR za rizik prekomjerne financijske poluge).
294. Kada se značajan utjecaj na profil kapitala institucije očekuje ili bi se mogao očekivati zbog relevantnih promjena regulatornog okvira za određivanje P1R-a (npr. povećanje ili smanjenje TREA-e) ili njegove provedbe za određenu instituciju (kao što je minimalna donja granica), nadležna tijela trebala bi procijeniti takav utjecaj u smislu njegove interakcije s P2R-om. Takva procjena može dovesti do ponovnog utvrđivanja (bilo naviše ili naniže) razine ili sastava P2R-a kako bi se osiguralo da su ukupni kapitalni zahtjevi institucije u skladu s člankom 104.a stavkom 1. Direktive 2013/36/EU, posebno da P2R obuhvaća rizike ili elemente rizika koji nisu obuhvaćeni ili nisu u dovoljnoj mjeri obuhvaćeni P1R-om. Kako bi provela takvu procjenu, nadležna tijela mogu povećati učestalost procjene u okviru SREP-a, kako je navedeno u modelu angažmana u okviru SREP-a u odjeljku 2.4, ili učestalost procjene pojedinih njegovih elemenata.
295. Za rješavanje mogućih neadekvatnosti kapitala, uključujući u stresnim uvjetima, nadležna tijela trebaju poduzeti odgovarajuće nadzorne mjere, uključujući, prema potrebi, uspostavu i priopćavanje P2G-a i P2G-LR-a, odnosno količine (iznosa) i kvalitete (sastava) regulatornog kapitala s kojim se očekuje da će institucija raspolagati i koji je iznad njezina OCR-a ili OLRR-a.
296. Pri određivanju P2R-a i, prema potrebi, P2G-a nadležna tijela trebaju:
- uzeti u obzir sve nadzorne mjere koje su primijenili ili planiraju primijeniti na instituciju;
 - jasno obrazložiti sve elemente dodatnih kapitalnih zahtjeva za P2R i P2R-LR kao i za P2G i P2G-LR;
 - dosljedno primjenjivati P2R i P2R-LR kao i P2G i P2G-LR kako bi se osigurala opća dosljednost bonitetnih rezultata među institucijama.

297. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost regulatornog kapitala institucije i učinak ekonomskog stresa na njega te rizike koje predstavlja prekomjerna financijska poluga, kao glavnu odrednicu održivosti institucije. Ta bi procjena trebala biti sažeta u ocjeni, uzimajući u obzir razmatranja navedena na kraju ove glave.

7.2. Određivanje zahtjeva u sklopu drugog stupa za rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge (P2R)

298. Nadležna tijela trebala bi odrediti P2R za rizike koji nisu rizik prekomjerne financijske poluge ako za instituciju utvrde bilo koju od situacija navedenih u članku 104.a stavku 1. Direktive 2013/36/EU, uključujući posebno:

- a. rizik od neočekivanih gubitaka i očekivanih gubitaka nedovoljno pokrivenih rezervacijama tijekom razdoblja od 12 mjeseci (osim ako su Uredbom (EU) br. 575/2013 određeni kapitalni zahtjevi za drugo razdoblje), s kojima se pojedinačne institucije suočavaju zbog svojih aktivnosti, uključujući one koji odražavaju učinak određenih gospodarskih i tržišnih kretanja;
- b. nedostatke modela za interne pristupe izračunu kapitalnih zahtjeva („nedostaci regulatornih modela”) kako su procijenjeni u kontekstu članka 101. Direktive 2013/36/EU, isključujući one koji su već obuhvaćeni činjenicom da je institucija obvezna poštivati minimalnu donju granicu u skladu s člankom 92. Uredbe 575/2013;
- c. nedostatke u internom upravljanju, uključujući mehanizme unutarnje kontrole i druge nedostatke, kao i rizik koji proizlazi iz poslovnog modela institucije, utvrđen na temelju procjene rizika iz glava od 4. do 6., ako druge nadzorne mjere nisu bile učinkovite ili se smatraju nedostatnima za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

7.2.1. Određivanje dodatnog regulatornog kapitala za pokriće neočekivanih gubitaka

299. Pri određivanju P2R-a za rizik neočekivanih gubitaka u skladu s točkom (a) sljedećeg stavka nadležna tijela trebaju uzeti u obzir svaku vrstu rizika koja bi mogla ugroziti kapitalnu poziciju institucije. Nadležna tijela trebala bi odrediti P2R za pokriće rizika od neočekivanih gubitaka određivanjem kapitala koji se smatra adekvatnim za pokriće vrste rizika i oduzimanjem relevantnog dijela P1R-a.

300. Nadležna tijela trebaju za svaki rizik pojedinačno odrediti iznose kapitala koji se smatraju adekvatnima, i to utvrđivanjem, procjenom i kvantificiranjem rizika kojima je institucija izložena, uzimajući u obzir njezin ukupni profil rizičnosti. Određivanje iznosa kapitala koji se smatra adekvatnim trebalo bi uključivati:

- a. rizike specifične za instituciju ili element rizika koji nisu obuhvaćeni P1R-om;
- b. rizike specifične za instituciju ili elemente takvih rizika koji nisu u dovoljnoj mjeri obuhvaćeni P1R-om.

301. Nadležna tijela trebaju osigurati da iznos kapitala koji se smatra adekvatnim za pokriće svakog rizika utvrđenog u skladu s člancima od 79. do 85. i 87.a Direktive 2013/36/EU nije niži od relevantnog dijela primjenjivog P1R-a koji pokriva taj rizik. U iznimnim slučajevima, kada je pretjerano opterećujuće, posebno za male institucije, smisleno odvojiti iznos kapitala koji se smatra adekvatnim za svaki rizik pojedinačno, nadležna tijela trebaju koliko je to moguće postupiti u skladu s prvom rečenicom ove točke, koristeći se izračunima ICAAP-a, prosudbom nadzornih tijela i drugim izvorima informacija.
302. Pri utvrđivanju, procjenjivanju i kvantificiranju rizika kojima je institucija izložena, nadležna tijela trebaju se oslanjati na sljedeće izvore informacija:
- a. ICAAP i rezultate njegove procjene koju je provelo nadležno tijelo, uključujući izračune ICAAP-a ako se smatraju pouzdanima ili djelomično pouzdanima u skladu s točkama od 306 do 308;
 - b. nadzorno izvještavanje;
 - c. rezultat nadzornog ocjenjivanja, uključujući sve relevantne prethodne nadzorne aktivnosti i nadzorne usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost, kao i druge relevantne podatke, uključujući one koji proizlaze iz interakcije i dijaloga s institucijom.
303. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir ICAAP i rezultate njegove procjene kao jedan od ključnih ulaznih parametara za utvrđivanje i procjenu rizika relevantnih za instituciju. Pri određivanju iznosa kapitala koji se smatra adekvatnim i P2R-a za svaki rizik pojedinačno trebalo bi uzeti u obzir izračune ICAAP-a ako se smatraju pouzdanima ili djelomično pouzdanima, kao i rezultate nadzorne usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost i, prema potrebi, druge relevantne ulazne parametre, uključujući prosudbu nadzornih tijela.
304. Za potrebe članka 98. stavka 1. točke (f) Direktive 2013/36/EU i određivanja P2R-a nadležna tijela trebaju procijeniti i razmotriti učinke diversifikacije koji proizlaze iz geografskih, sektorskih i bilo kojih drugih relevantnih činitelja unutar svake značajne kategorije rizika (diversifikacija unutar rizika). Kad je riječ o svakom riziku za kapital koji je obuhvaćen Uredbom (EU) br. 575/2013, takvi učinci diversifikacije ne bi trebali smanjiti minimalne kapitalne zahtjeve izračunane u skladu s člankom 92. Uredbe (EU) br. 575/2013.
305. Međutim, diversifikacija između rizika u različitim kategorijama, uključujući one obuhvaćene Uredbom (EU) br. 575/2013 (diversifikacija između rizika), ne bi se trebala uzeti u obzir pri određivanju P2R-a.

Izračuni na temelju ICAAP-a

306. Nadležna tijela trebaju procijeniti pouzdanost izračuna na temelju ICAAP-a tako da procijene jesu li oni:
- a. granularni: izračuni/metodologije trebali bi omogućiti raščlambu izračuna prema vrsti rizika umjesto prikazivanja jedinstvenog izračuna (ekonomski kapital) koji obuhvaća sve rizike;

- b. vjerodostojni: upotrijebljeni izračuni/metodologije trebali bi jasno obuhvatiti rizik na koji se odnose (npr. izračun rizika kreditne koncentracije trebao bi se temeljiti na odgovarajućoj raščlambi po sektorima koja odražava stvarne korelacije i strukture portfelja) i trebali bi biti dovoljno pouzdani, stabilni, osjetljivi na rizik i konzervativni kako bi se na odgovarajući način kvantificirali gubici povezani s rizicima. Takvi izračuni/metodologije trebali bi biti u skladu sa strateškim postupcima institucija, uključujući sklonost institucija preuzimanju rizika;
- c. razumljivi: osnovni pokretači i ključne pretpostavke izračuna/metodologija trebali bi biti jasno navedeni. Izračun metodom „crne kutije” ne bi se trebao prihvatiti. Nadležna tijela trebala bi osigurati da institucija pruži objašnjenje upotrijebljenih ključnih pretpostavki, uključujući barem vremensko razdoblje, razine pouzdanosti, pretpostavke korelacije, ključne parametre, područja upotrijebljenih modela u kojima postoji najveća mogućnost pogreške te kako se one uzimaju u obzir i ispravljaju u konačnom izračunu ICAAP-a;
- d. usporedivi: u okviru izračuna/metodologija trebale bi jasno biti navedene glavne pretpostavke u smislu ukupne razine konzervativnosti, razdoblja držanja / rizičnih razdoblja i razina pouzdanosti (ili istovrijedne mjere) kako bi se omogućila prilagodba koju nadležna tijela mogu zatražiti ili provesti radi olakšavanja usporedivosti s usporedivim institucijama i nadzorne usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost.

307. Nadležna tijela trebaju detaljnije procijeniti pouzdanost izračuna na temelju ICAAP-a uspoređujući ih s rezultatima nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti za iste rizike i s drugim relevantnim ulaznim parametrima.

308. Izračun na temelju ICAAP-a trebao bi se smatrati djelomično pouzdanim ako se, unatoč činjenici da ne ispunjava sve kriterije iz točke 306, čini vrlo vjerodostojnim; međutim, tako bi se trebalo postupati samo u iznimnom slučaju i uz primjenu mjera za poboljšanje nedostataka utvrđenih u izračunu na temelju ICAAP-a.

Nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti i drugi relevantni ulazni parametri

309. Nadležna tijela trebaju razviti i primjenjivati nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti specifične za svaki rizik kao sredstvo preispitivanja izračuna na temelju ICAAP-a za te značajne rizike, ili elemente takvih rizika koji nisu obuhvaćeni ili nisu u dostatnoj mjeri obuhvaćeni Uredbom (EU) br. 575/2013 ili kako bi dodatno podržala određivanje P2R-a za svaki rizik pojedinačno, posebno u slučajevima u kojima se izračuni na temelju ICAAP-a za te značajne rizike, ili elemente tih rizika, smatraju nepouzdanima ili nisu dostupni.

310. Trebalo bi razviti nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti kako bi se osigurala razborita, dosljedna (tj. po potrebi kalibrirana u odnosu na ekvivalentna razdoblja držanja / rizična razdoblja i razine pouzdanosti kao što je određeno Uredbom (EU) br. 575/2013), transparentna i usporediva mjera za izračun i usporedbu kapitala koji se smatra adekvatnim za određeni rizik na razini institucija.

311. Pri primjeni nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti nadležna tijela trebaju razmotriti poslovni model institucija i, u mjeri u kojoj je to prikladno, dopuniti ga primjenom prosudbe nadzornih tijela kako bi se uzela u obzir razmatranja specifična za poslovni model i institucije.
312. Nadležna tijela trebaju upotrijebiti druge relevantne ulazne parametre kao potporu određivanju P2R-a za svaki rizik pojedinačno. Drugi relevantni ulazni parametri mogu uključivati rezultate procjena rizika (prema kriterijima navedenima u glavi 6.), usporedbe s usporedivim institucijama, uključujući izvješće odnosno izvješća i referentne vrijednosti koje je objavila EBA.
313. Drugi relevantni ulazni parametri trebali bi potaknuti nadležna tijela da ponovno procijene primjerenost/pouzdanost izračuna na temelju ICAAP-a / nadzornog ocjenjivanja u odnosu na referentne vrijednosti za određeni rizik, i/ili da prilagode rezultat ako postoje sumnje u njegovu točnost.
314. Kako bi osigurala dosljednost u određivanju P2R-a, nadležna tijela trebala bi se koristiti istim grupama usporedivih institucija kako su uspostavljene za potrebe analize rizika za kapital, kako je navedeno u glavi 6.
315. Kada nadležna tijela pri utvrđivanju P2R-a uzmu u obzir nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti i druge relevantne ulazne parametre, ona u okviru dijaloga s institucijom trebaju objasniti logiku i temeljna opća načela vezana za te ulazne parametre.

7.2.2. Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće nedostataka regulatornog modela koji nisu obuhvaćeni činjenicom da je institucija obvezna poštovati minimalnu donju granicu

316. Ako tijekom tekuće revizije internih pristupa za izračun kapitalnih zahtjeva nadležna tijela utvrde nedostatke modela koji bi mogli dovesti do podcjenjivanja P1R-a, trebala bi odrediti P2R samo tamo gdje se to smatra prikladnijim od drugih nadzornih mjera. Nadležna tijela trebaju utvrditi P2R samo za pokriće tih nedostataka:
- a. ako ih nije moguće otkloniti na temelju P1R-a putem drugih nadzornih mjera, kao što je zahtjev institucijama da prilagode svoje modele ili primijene odgovarajuću maržu konzervativnosti na svoje procjene;
 - b. uzimanjem u obzir činjenice je li institucija postala vezana minimalnom donjom granicom u skladu s člankom 92. Uredbe (EU) br. 575/2013 i, ako je to slučaj, postupiti kako je objašnjeno u sljedećoj točki.

Takav P2R trebalo bi odrediti samo kao privremenu mjeru dok se otklanjaju nedostatci.

317. Kada za instituciju postane obvezujuća minimalna donja granica kako je utvrđeno u članku 92. stavku 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela trebala bi:

- a. osigurati da nominalni iznos P2R-a ne raste automatski kao rezultat obveze institucije na minimalnu donju granicu („privremeno ograničenje”), u skladu s člankom 104a. stavkom 6. točkom (a) Direktive 2013/36/EU. U tu će se svrhu primjenjivi postotak P2R-a o kojem je nadležno tijelo prethodno obavijestilo instituciju nakon posljednjeg ciklusa SREP-a primijeniti na neograničenu TREA-u (U-TREA) institucije, kako je utvrđeno u članku 92. stavku 4. Uredbe (EU) br. 575/2013. Taj će pristup ostati na snazi do provedbe preispitivanja opisanog u točki (b);
 - b. bez odgode, a najkasnije do datuma završetka sljedećeg SREP-a, provjeriti P2R koji je uveden za instituciju u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU. Nadležna bi tijela u sklopu tog preispitivanja trebala:
 - i. ukloniti svaki dio P2R-a koji bi mogao pokrivati nedostatke regulatornog modela za izračun kapitalnih zahtjeva, a koji je već obuhvaćen minimalnom donjom granicom, kako bi se uklonili svi potencijalni učinci dvostrukog obračunavanja;
 - ii. razmotriti postoje li aritmetički učinci (tj. ako povećanje nominalnog iznosa P2R-a nije posljedica povećanja rizika, već je rezultat toga što je P2R izražen kao postotak TREA-e) na nominalni iznos P2R-a koji proizlazi iz automatskog povećanja TREA-e zbog činjenice da je institucija postala obvezna primjenjivati minimalnu donju granicu i ukloniti ih prema potrebi;
 - c. obavijestiti institucije o primjenjivim kapitalnim zahtjevima nakon preispitivanja iz točke (b), s naglaskom, osobito, na nalaze koji se odnose na elemente dvostrukog obračunavanja. Nadležna tijela također mogu zahtijevati od institucija da u sklopu izvještavanja u trećem stupu objave utjecaj privremenog ograničenja ili revizije dvostrukog obračunavanja prijavljenog P2R-a, ovisno o tome što je primjenjivo na referentni datum.
318. U svrhu prethodnog stavka nadležna tijela trebaju poticati institucije da ih u ranoj fazi obavijeste kada predviđaju (na temelju procjena) da bi mogle biti obvezane minimalnom donjom granicom. Time se u najvećoj mogućoj mjeri olakšava pregled elemenata dvostrukog obračunavanja opisanih u prethodnoj točki.
319. Nadležna tijela trebaju provesti pregled opisan u točki 317., u trenutku kada institucija prvi put podliježe minimalnoj donjoj granici. Nakon dovršetka tog pregleda ne primjenjuje se privremeno ograničenje P2R-a, a P2R koji su dostavila nadležna tijela primjenjuje se na TREA-u s minimalnom donjom granicom. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir činjenicu da, sve dok je institucija obvezna poštovati minimalnu donju granicu, ne smiju joj se nametnuti dodatni kapitalni zahtjevi koji bi dvostruko obračunavali rizike koji su već u potpunosti pokriveni time što je institucija obvezna poštovati minimalnu donju granicu, u skladu s člankom 104a. stavkom 8. Direktive 2013/36/EU i u skladu s točkom 294.

7.2.3. Određivanje regulatornog kapitala ili drugih mjera za pokriće drugih nedostataka

320. Nadležna tijela trebaju utvrditi P2R za pokriće nedostataka, utvrđenih na temelju procjene rizika iz glava od 4. do 6., ako druge nadzorne mjere nisu bile djelotvorne ili se smatraju

nedostatnima za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Nadležna tijela trebala bi takav P2R odrediti samo kao privremenu mjeru dok se otklanjaju nedostaci.

321. Nadležna bi tijela trebala, u slučaju kada se to smatra primjerenijim od ostalih nadzornih mjera, utvrditi P2R za pokriće rizika izvora financiranja utvrđenog tijekom procjene rizika opisane u glavi 8.
322. Ako institucija opetovano ne uspije uspostaviti ili održavati odgovarajuću razinu regulatornog kapitala za P2G-a, nadležna tijela trebaju odrediti P2R za pokriće tog dodatnog rizika najkasnije dvije godine nakon kršenja preporuke. Nadležna tijela mogu odgoditi tu odluku ako dopuste institucijama da posluju ispod razine iz preporuke zbog gospodarskih ili tržišnih uvjeta ili okolnosti specifičnih za instituciju, u skladu s točkama 452. i 453.

7.2.4. Određivanje sastava zahtjeva u sklopu drugog stupa

323. Gdje je to potrebno i uzimajući u obzir specifične okolnosti institucije, nadležna tijela mogu odlučiti zahtijevati od institucije da P2R pokrije kapitalom više kvalitete od onog navedenog u članku 104a. stavku 4. Direktive 2013/36/EU⁴². Ta bi odluka trebala biti jasno obrazložena te bi se u njoj trebale istaknuti posebne okolnosti koje su do nje dovele. U svojim obrazloženjima nadležna tijela trebaju upućivati na elemente kao što su:
- a. specifična priroda institucije, njezina dioničarska struktura i, prema potrebi, struktura grupe, što može utjecati na mogućnost prikupljanja kapitala;
 - b. specifična vrsta rizika s kojim se suočava institucija, što može dovesti do iznimno brzog iscrpljivanja redovnog osnovnog kapitala.

7.3. Zahtjevi u sklopu drugog stupa za rizik prekomjerne financijske poluge (P2R-LR)

324. Ako, kao rezultat procjene rizika prekomjerne financijske poluge u skladu s člankom 104.a stavcima 3. i 4. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela odrede P2R-LR radi pokrivanja tog rizika, trebala bi taj zahtjev dodati kapitalnim zahtjevima na temelju omjera financijske poluge kako je utvrđeno u članku 92. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, a ne P1R-u na temelju TREA-e kako je utvrđeno u članku 92. stavku 1. točkama od (a) do (c). Nadležna tijela trebala bi smatrati zahtjev za omjer financijske poluge i P2R-LR kao skup zahtjeva odvojenih od zahtjeva koji se temelje na TREA-i i P2R-u za sve ostale vrste rizika (tj. raspoloživi regulatorni kapital može se istodobno upotrebljavati za ispunjavanje zahtjeva u okviru skupa koji se temelji na TREA-i i u okviru skupa kapitalnih zahtjeva koji se temelje na omjeru financijske poluge).

7.3.1. Procjena rizika prekomjerne financijske poluge

325. U skladu s konceptom omjera financijske poluge (i njegova skupa zahtjeva) kao zaštitnog mehanizma za kapitalne zahtjeve koji se temelje na TREA-i, pri procjeni rizika prekomjerne

⁴² Najmanje 56,25 % CET1 i najmanje 75 % osnovnog kapitala.

financijske poluge nadležna tijela trebaju se usmjeriti na potencijalne značajne ranjivosti koje nisu pokrivene ili nisu dovoljno pokrivene kapitalnim zahtjevima iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013 i koje mogu zahtijevati korektivne mjere za poslovne aktivnosti institucije koje nisu bile predviđene njezinim poslovnim planom.

326. Pri procjeni rizika prekomjerne financijske poluge nadležna tijela trebaju razmotriti sve sljedeće aspekte i prilagoditi detaljnost procjene svakog aspekta ovisno o njegovoj važnosti za instituciju:

- a. elemente rizika prekomjerne financijske poluge za koje se smatra da nisu pokriveni ili nisu dovoljno pokriveni kapitalnim zahtjevom u pogledu omjera financijske poluge iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, posebno kao posljedica:
 - i. regulatorne arbitraže / optimizacije omjera financijske poluge zamjenom izloženosti koje se uračunavaju u omjer financijske poluge za ekonomski slične izloženosti koje se mogu u manjoj mjeri uračunati u izračun izloženosti omjera financijske poluge;
 - ii. regulatorne arbitraže / optimizacije smanjivanjem izloženosti omjera financijske poluge u obliku privremenih smanjenja obujma transakcija na ključnim financijskim tržištima (posebno na tržištu novca, određenih aktivnosti kao što su transakcije financiranja vrijednosnim papirima, ali i na tržištu izvedenica) oko referentnih datuma, zbog kojih dolazi do izvješćivanja i javnog objavljivanja povećanih omjera financijske poluge („manipulativne aktivnosti u cilju uljepšavanja financijskog stanja”, eng. window-dressing);
 - iii. specifičnih značajki poslovnog modela, poslovnih aktivnosti ili drugih bankovnih posebnosti koje povećavaju ili smanjuju stupanj izloženosti institucije riziku prekomjerne financijske poluge, ali nisu obuhvaćene ili nisu dovoljno obuhvaćene u izračunu omjera financijske poluge. Nadležna tijela trebaju razmotriti, ako je primjenjivo, visoke izloženosti po izdanim opcijama na vlasnički kapital ili kratkim pozicijama putem kreditnih izvedenica koje mogu imati povećanu izloženost visokim gubitcima, budući da te pozicije nisu u potpunosti obuhvaćene izloženosti omjera financijske poluge (za razliku od, na primjer, izdanih kreditnih izvedenica), i koncentracije u određenim izvanbilančnim stavkama gdje posebnosti svojstvene poslovnim aktivnostima institucije mogu dovesti do povećane volatilnosti vrijednosti povlačenja;
- b. elemente rizika prekomjerne financijske poluge koji su izričito isključeni iz kapitalnog zahtjeva povezanih s omjerom financijske poluge ili nisu izričito obuhvaćeni tim zahtjevom, među ostalim zbog isključenja navedenih u članku 429.a Uredbe (EU) br. 575/2013, posebno ako postoje zabrinutosti u pogledu procjene kontinuiranog ispunjavanja uvjeta za ta isključenja i ako je oslanjanje na jedno isključenje vrlo značajno za instituciju, a isključeni iznos je pretjerano volatiln;
- c. promjene omjera financijske poluge institucije i njegovih sastavnica, uključujući predvidivi učinak sadašnjih i budućih očekivanih gubitaka na omjer financijske poluge, uzimajući u obzir poslovni model institucije.

7.3.2. Određivanje P2R-LR-a

327. Nadležna tijela trebaju odrediti P2R-LR kao razliku između kapitala koji se smatra adekvatnim za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge i kapitalnih zahtjeva povezanih s omjerom financijske poluge kako je utvrđeno u članku 92. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) br. 575/2013. Taj iznos ne može biti negativan.

328. Pri postavljanju P2R-LR-a, nadležna tijela trebaju posebno razmotriti:

- a) elemente rizika prekomjerne financijske poluge za koje se smatra da nisu pokriveni ili nisu dovoljno pokriveni kapitalnim zahtjevom povezanim s omjerom financijske poluge iz članka 92. stavka 1. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, posebno ako procjena aspekata opisanih u točkama 325. i 326. upućuje na visoku ranjivost u odnosu na izloženost omjera financijske poluge;
- b) elemente rizika prekomjerne financijske poluge koji su izričito isključeni iz kapitalnog zahtjeva povezanog s omjerom financijske poluge ili nisu izričito obuhvaćeni tim zahtjevom, među ostalim zbog isključenja navedenih u članku 429.a stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, a koji su procijenjeni u skladu s točkom 326. pod točkom (b). Nadležna tijela trebala bi utvrditi P2R-LR samo u slučajevima u kojima posebno opsežna primjena određenog isključenja dovodi do razine omjera financijske poluge koja ne odražava na odgovarajući način rizik s kojim se institucija suočava.

329. Nadležna tijela trebaju utvrditi, procijeniti i kvantificirati rizik prekomjerne financijske poluge s pomoću izvora informacija i metoda navedenih u točkama 302. i 303., u mjeri u kojoj su relevantni za taj rizik.

7.3.3. Sastav P2R-LR-a

330. Nadležna tijela trebaju dodati P2R-LR minimalnom zahtjevu za osnovni kapital povezanom s omjerom financijske poluge. Kako bi ispunile taj dodatni zahtjev, institucije trebaju biti u mogućnosti upotrebljavati i bilo koji instrument osnovnog kapitala.

331. Gdje je to potrebno i uzimajući u obzir specifične okolnosti institucija, nadležna tijela mogu odlučiti zahtijevati od institucija da P2R-LR pokriju kapitalom više kvalitete od one navedene u prethodnoj točki. Takva odluka trebala bi biti opravdana, ističući specifične okolnosti koje su dovele do nje, uzimajući u obzir pojedinačni profil rizičnosti institucije i situacije u kojima bi materijalizacija rizika prekomjerne financijske poluge mogla zahtijevati višu kvalitetu kapitala za pokrivanje mogućih gubitaka.

7.4. Usklađivanje sa zaštitnim slojevima kapitala i svim makrobonitetnim zahtjevima

332. Pri određivanju zahtjeva u sklopu drugog stupa (ili drugih kapitalnih mjera) nadležna tijela trebaju uskladiti zahtjeve u sklopu drugog stupa sa svim postojećim zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala uzimanjem u obzir istih rizika ili elemenata tih rizika. Nadležna tijela ne bi

trebala odrediti zahtjeve u sklopu drugog stupa ili druge kapitalne mjere (uključujući P2G) ako je rizik već pokriven posebnim zahtjevima za zaštitne slojeve kapitala. Svi zahtjevi u sklopu drugog stupa ili druge kapitalne mjere trebaju biti specifični za instituciju i ne bi trebali pokrivati makrobonitetne ili sistemske rizike.

7.5. Određivanje TSCR-a, TSLRR-a, OCR-a i OLRR-a

333. Nadležna tijela trebaju odrediti i izraziti TSCR u smislu redovnog osnovnog kapitala, osnovnog kapitala i ukupnog regulatornog kapitala u skladu s tablicom 14. u nastavku:

Tablica 14. Određivanje TSCR-a u odnosu na CET1, T1 i ukupan regulatorni kapital

	TSCR = (a) + (b)	
	Komponenta (a)	Komponenta (b)
U smislu redovnog osnovnog kapitala	Kapitalni zahtjev prema članku 92. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) br. 575/2013	P2R koji se mora držati u redovnom osnovnom kapitalu u skladu s odjeljkom 7.2.
U smislu osnovnog kapitala	Kapitalni zahtjev prema članku 92. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) br. 575/2013	P2R koji se mora držati u osnovnom kapitalu u skladu s odjeljkom 7.2.
U smislu ukupnog regulatornog kapitala	Kapitalni zahtjev prema članku 92. stavku 1. točki (c) Uredbe (EU) br. 575/2013	Ukupni P2R utvrđen u skladu s odjeljkom 7.2.

334. Nadležna tijela trebaju odrediti TSLRR (u smislu osnovnog kapitala) kao zbroj:

- kapitalnog zahtjeva povezanog s omjerom financijske poluge u skladu s člankom 92. stavkom 1. točkom (d) Uredbe (EU) br. 575/2013;
- dodatnog kapitalnog zahtjeva potrebnog za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge (određenog u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 7.3.).

335. Ako nadležna tijela zahtijevaju od institucija da pokriju P2R-LR višom kvalitetom kapitala u skladu s točkom 331., nadležna tijela trebaju odrediti TSLRR (u smislu redovnog osnovnog kapitala) kao dio dodatnog regulatornog kapitala iz prethodne točke, za koji nadležno tijelo zahtijeva da se drži u obliku redovnog osnovnog kapitala.

336. Pri razmatranju mogućnosti da zahtijevaju višu kvalitetu kapitala nadležna tijela trebaju nastojati izbjeći preklapanje s drugim postojećim zahtjevima unutar relevantnog skupa zahtjeva koji se temelje na TREA-i ili na omjeru financijske poluge te s MREL-om.

337. Nadležna tijela trebaju odrediti OCR kao zbroj:

- TSCR-a;
- kombiniranih zahtjeva za zaštitni sloj kapitala.

338. Nadležna tijela trebaju odrediti OLRR kao zbroj:

- TSLRR-a;
- zahtjeva za zaštitni sloj povezan s omjerom financijske poluge za globalne sistemski važne institucije u skladu s člankom 92. stavkom 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013.

339. Nadležna tijela u procjeni/izračunu TSCR-a, TSLRR-a, OCR-a ili OLRR-a ne bi trebala razmatrati druge stavke i instrumente osim onih koji su prihvatljivi za određivanje regulatornog kapitala (kako je definirano u drugom dijelu Uredbe (EU) br. 575/2013).

7.6. Ispunjavanje zahtjeva u stresnim uvjetima – Upotreba P2G-a i P2G-LR-a za postupanje s kvantitativnim rezultatima testiranja otpornosti na stres

340. Nadležna tijela trebaju na temelju testiranja otpornosti na stres odrediti adekvatnost regulatornog kapitala institucije (visinu i sastav) u stresnim uvjetima te utvrditi jesu li za rješavanje mogućih neadekvatnosti potrebne nadzorne mjere, uključujući P2G, P2G-LR, revidirano planiranje kapitala i druge mjere. Za procjenu adekvatnosti kapitala u stresnim uvjetima nadležna tijela trebaju razmotriti:

- a. upotrebu kvalitativnih rezultata (npr. utvrđenih nedostataka u upravljanju rizicima i kontroli rizika) testiranja otpornosti institucije na stres i nadzornog testiranja otpornosti na stres;
- b. upotrebu kvantitativnih rezultata testiranja otpornosti na stres koja provode institucije, ako se ICAAP smatra pouzdanim, i nadzornih testiranja otpornosti na stres, u skladu s člankom 100. Direktive 2013/36/EU, kako je navedeno u glavi 11., uključujući na primjer:
 - i. propisivanje posebnih referentnih (anchor) scenarija/pretpostavki koje institucije mogu primijeniti;
 - ii. provedbu testiranja otpornosti na stres na razini sustava s pomoću dosljedne metodologije i scenarija, bilo od strane institucije ili nadzornih tijela.

341. Nadležna tijela trebaju, prema potrebi, procijeniti kvantitativne rezultate testiranja otpornosti na stres s obzirom na adekvatnost i kvalitetu regulatornog kapitala institucije i utvrditi je li količina i kvaliteta regulatornog kapitala dovoljna za ispunjavanje primjenjivih kapitalnih zahtjeva, a posebno:

- a. OCR uključujući njegov kombinirani zaštitni sloj u skladu s osnovnim scenarijem u narednom vremenskom okviru od barem dvije godine;
- b. TSCR, u skladu s nepovoljnim scenarijima u narednom vremenskom okviru od barem dvije godine.

342. Nadležna tijela trebaju odrediti P2G i P2G-LR i, ako se tim određivanjem postignu pozitivne vrijednosti, trebala bi utvrditi P2G ili P2G-LR radi rješavanja pitanja koja izazivaju zabrinutost nadzornih tijela s obzirom na osjetljivost institucije na nepovoljne scenarije koji se upotrebljavaju u nadzornom testiranju otpornosti na stres. P2G se ne bi trebao upotrebljavati za pokriće rizika ili elemenata rizika koji su već obuhvaćeni P2R-om u skladu s odjeljkom 7.2. Slično tome, P2G-LR ne bi se trebao upotrebljavati za pokrivanje onih aspekata rizika prekomjerne financijske poluge koji su već obuhvaćeni P2R-LR-om u skladu s odjeljkom 7.3.

343. Razina P2G-a trebala bi zaštititi od mogućeg kršenja TSCR-a u nepovoljnom scenariju. Slično tome, razina P2G-LR-a trebala bi štititi od kršenja TSLRR-a u nepovoljnom scenariju. Ako kvantitativni rezultati nadzornog testiranja otpornosti na stres pokažu da se ne očekuje da će institucija prekršiti svoj TSCR u nepovoljnom scenariju upotrijebljenom u nadzornom testiranju otpornosti na stres, nadležna tijela mogu odlučiti da neće utvrditi P2G. Slično tomu, nadležna

tijela mogu odlučiti da neće utvrditi P2G-LR ako se ne očekuje da će doći do kršenja TSLRR-a u nepovoljnom scenariju u testiranju otpornosti na stres.

344. Nadležna tijela trebaju odrediti i utvrditi P2G i P2G-LR na temelju rezultata nepovoljnog scenarija upotrijebljenog u relevantnom nadzornom testiranju otpornosti na stres, uključujući testiranje otpornosti na stres na razini EU-a koje provodi EBA ili bilo koje drugo relevantno nadzorno testiranje otpornosti na stres koje se provodi na razini sustava tijekom budućeg razdoblja od barem dvije godine.
345. Na temelju uspostavljenog proporcionalnog pristupa za institucije koje ne pripadaju 1. kategoriji i za društva kćeri prekograničnih grupa, za potrebe utvrđivanja i ažuriranja preporuka P2G i P2G-LR nadležna tijela mogu razmotriti rezultate pojednostavnjenih oblika nadzornog testiranja otpornosti na stres (npr. s pomoću referentnih (anchor) scenarija koje su propisala nadzorna tijela, analize osjetljivosti, testiranja otpornosti na stres uz pristup odozgo prema dolje koja provode imenovana tijela, učinka na razini portfelja testiranja otpornosti na stres na konsolidiranoj razini), prethodna nadzorna testiranja otpornosti na stres ili testiranja otpornosti na stres koje su provele institucije, u skladu s točkom 340. Pojednostavnjeni oblici nadzornog testiranja otpornosti na stres mogu se provoditi na pojedinačnoj osnovi, a ne kao dio postupka na razini cijelog sustava.
346. Nadležna tijela trebaju odrediti i utvrditi P2G i P2G-LR u skladu s modelom minimalnog angažmana navedenim u odjeljku 2.4. Konkretno, određivanje i utvrđivanje preporuka P2G i P2G-LR trebalo bi se odvijati barem jednako često kao procjene adekvatnosti kapitala prema modelu minimalnog angažmana u okviru SREP-a.
347. Neovisno o prethodnoj točki nadležna tijela:
- a. trebaju procijeniti je li postojeća razina preporuka P2G i P2G-LR i dalje prikladna kad god su dostupni rezultati novog nadzornog testiranja otpornosti na stres i, prema potrebi, revidirati P2G i P2G-LR;
 - b. mogu odrediti P2G i P2G-LR samo svake druge godine umjesto jednom godišnje, uključujući za institucije 1. kategorije SREP-a. Međutim, u godini koja slijedi nakon godine utvrđivanja P2G-a, nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li P2G i P2G-LR i dalje relevantni ili ih je potrebno ažurirati, na temelju svih relevantnih informacija, uključujući rezultate prethodnih nadzornih testiranja otpornosti na stres, zajedno s dodatnom analizom osjetljivosti (tj. pojednostavljenim oblicima nadzornih testiranja otpornosti na stres).
348. Pri kalibriranju P2G-a nadležna tijela trebala bi osigurati da je on utvrđen na razini koja odgovara barem očekivanom maksimalnom učinku stresa, koji bi se trebao izračunati na temelju promjena stope redovnog osnovnog kapitala (tj. uzimajući u obzir promjene stope redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku) u najgoroj godini stresa te uzimajući u obzir razinu primjenjivih kapitalnih zahtjeva. Maksimalni učinak stresa u svrhu utvrđivanja P2G-a trebalo bi tumačiti kao razliku između najniže stope redovnog osnovnog kapitala u nepovoljnom scenariju tijekom razdoblja obuhvaćenog testiranjem otpornosti na stres i stvarne stope redovnog osnovnog kapitala u početnoj točki.

349. Pri kalibriranju P2G-LR-a, maksimalni učinak stresa trebalo bi izračunati na temelju promjena u osnovnom kapitalu u najgoroj godini stresa i uzimajući u obzir primjenjive kapitalne zahtjeve povezane s omjerom financijske poluge. Maksimalni učinak stresa u svrhu utvrđivanja P2G-LR-a trebalo bi tumačiti kao razliku između najnižeg omjera financijske poluge u nepovoljnom scenariju tijekom razdoblja obuhvaćenog testiranjem otpornosti na stres i stvarnog omjera financijske poluge u početnoj točki.
350. Nadležna tijela trebala bi utvrditi početnu točku P2G-a specifičnu za svaku instituciju prijebojem elemenata koji već pokrivaju rizike koji se odražavaju u maksimalnom učinku stresa. Konkretno, nadležna tijela trebaju odbiti relevantne mjere, posebno zaštitni sloj za očuvanje kapitala, u skladu s točkom 354. Osim toga, pri određivanju početnih točaka P2G-a i P2G-LR-a nadležna tijela mogu razmotriti, prema potrebi, druge prilagodbe maksimalnog učinka stresa povezane s pretpostavkom nepromjenjive bilance ili različitim vremenskim razdobljem između postupka testiranja otpornosti na stres i vremena početne točke.
351. Pri utvrđivanju P2G-a i P2G-LR-a nadležna tijela trebaju osigurati odgovarajuću poveznicu između njihovih početnih točaka i njihovih konačnih vrijednosti. U tu svrhu mogu odlučiti primijeniti pristup razvrstavanja u razrede kako bi razvrstali institucije prema početnim točkama P2G-a i P2G-LR-a, na temelju relevantnih nadzornih testiranja otpornosti na stres navedenih u točki 344. ili na temelju drugih pristupa navedenih u točki 345. Slijedom toga, nadležna tijela mogu dodijeliti fiksni raspon razina P2G-a odnosno P2G-LR-a za svaki razred i utvrditi konačni P2G i P2G-LR unutar raspona dodijeljenog razreda ili, iznimno, izvan raspona relevantnog razreda, na temelju razmatranja specifičnih za instituciju. Nadležna tijela trebaju nastojati izbjeći nerazmjerne pozitivne ili negativne učinke određenog događaja između razreda, na primjer dopuštanjem djelomičnog preklapanja između razina P2G-a ili P2G-LR-a za susjedni razred, te trebaju osigurati da su konačni P2G i P2G-LR specifični za instituciju.
352. Pri određivanju konačnih P2G-a i P2G-LR-a nadležna tijela trebaju razmotriti, prema potrebi, sljedeće čimbenike:
- godinu u kojoj se pojavljuje maksimalan učinak stresa u odnosu na početnu točku i vremenski okvir scenarija koji se upotrebljavaju u testiranju otpornosti na stres;
 - rezultat pouzdanog testiranja otpornosti institucije na stres, uzimajući u obzir specifične definicije i pretpostavke scenarija, posebno ako se smatraju relevantnijima za poslovni model i profil rizičnosti institucije ili ako su unutarnji scenariji stroži od nadzornih scenarija;
 - promjene nastale nakon datuma zaključenja testiranja otpornosti na stres sa značajnim učinkom na profil rizičnosti ili kapitalnu poziciju institucije (npr. prodaja neprihodujućih kredita). Te promjene mogu uključivati privremene promjene profila rizičnosti, uključujući strukturne promjene u djelatnosti ili bilanci institucija;
 - relevantne upravljačke mjere institucije za ublažavanje koje se nakon njihove nadzorne procjene smatraju vjerodostojnima i vrlo sigurnima;
 - informacije o mišljenjima nadzornih tijela o važnosti nadzornog testiranja otpornosti na stres s obzirom na strategiju, financijske planove i poslovni model institucije;

- f. smanjenu sigurnost u pogledu stvarne osjetljivosti institucije na nepovoljne scenarije;
- g. sva potencijalna preklapanja s P2R-om ili P2R-LR-om;
- h. ukupnu sposobnost oporavka institucije kako je navedeno u Smjernicama EBA-e o ukupnoj mogućnosti oporavka u planiranju oporavka⁴³;
- i. kvalitetu (sastav) raspoloživog regulatornog kapitala institucije, uključujući najgoru godinu stresa;
- j. je li institucija u fazi restrukturiranja ili u sanaciji.

353. Za potrebe utvrđivanja P2G-a nadležna tijela trebala bi također razmotriti u kojoj mjeri scenariji stresa obuhvaćaju sve značajne rizike koji doprinose P2R-u u TSCR-u. Nadležna tijela posebno trebaju uzeti u obzir činjenicu da scenariji makroekonomskog pada aktivnosti možda ne obuhvaćaju u potpunosti neke rizike, primjerice mirovinski rizik ili neke elemente rizika kreditne koncentracije (npr. koncentracija prema jednoj osobi), koji mogu povećati moguće gubitke u uvjetima testiranih nepovoljnih scenarija.

354. Osim toga, nadležna tijela trebaju razmotriti u kojoj mjeri postojeći zahtjevi za kombinirani zaštitni sloj i druge primjenjive mjere već pokrivaju rizike otkrivene testiranjem otpornosti na stres. U tom pogledu, nadležna tijela:

- a. trebaju odbiti P2G od zaštitnog sloja za očuvanje kapitala (CCB), s obzirom na to da se značajke P2G-a i CCB-a preklapaju;
- b. u iznimnim slučajevima trebaju uračunati P2G na pojedinačnoj osnovi u protuciklički zaštitni sloj kapitala (CCyB) – iako se u načelu ne očekuje njihovo preklapanje – na temelju razmatranja temeljnih rizika pokrivenih zaštitnim slojem i uključenih u postavke scenarija koji se upotrebljavaju za testiranje otpornosti na stres nakon suradnje s makrobonitetnim tijelom;
- c. ne bi trebala odbiti P2G od zaštitnih slojeva za sistemski rizik (zaštitni slojevi G-SII ili O-SII i zaštitni sloj za sistemski rizik) jer su oni namijenjeni za pokriće rizika koje institucija predstavlja za financijski sustav;
- d. ne bi trebala odbiti P2G-LR od zahtjeva za zaštitni sloj povezan s omjerom financijske poluge za globalne sistemski važne institucije iz članka 92. stavka 1.a Uredbe (EU) br. 575/2013;
- e. mogu preispitati P2G o kojem je obaviještena ta institucija kako bi se osiguralo da njegova kalibracija ostane primjerena ako institucija postane obvezana minimalnom donjom granicom, u skladu s člankom 104.b stavkom 4.a Direktive 2013/36/EU.

355. Ako nadležna tijela odrede P2G, trebala bi dodati tu preporuku povrh OCR-a. Ako nadležna tijela odrede P2G-LR, trebala bi dodati tu preporuku povrh OLRR-a. Nadležna tijela trebaju promatrati OCR i OLRR kao dva odvojena skupa zahtjeva. Posljedično, raspoloživi regulatorni kapital može se istodobno iskoristiti za ispunjavanje preporuka P2G i P2G-LR.

⁴³ Smjernice EBA-e o ukupnoj mogućnosti oporavka u planiranju oporavka (EBA/GL/2023/06) – odjeljak II. Procjena ORC-a – „prilagođeni ORC”.

7.7. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

356. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o tome osigurava li postojeći regulatorni kapital pouzdano pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u Tablici 15.

357. Pri određivanju ocjene adekvatnosti kapitala, gdje je primjenjivo, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir ocjenu ukupne mogućnosti oporavka u pogledu kapitala (slaba, primjerena s prostorom za poboljšanje ili zadovoljavajuća), kako je navedeno u stavcima od 41. do 43. Smjernica EBA-e o ukupnoj mogućnosti oporavka u planiranju oporavka⁴⁴. Razmatranje ukupne ocjene mogućnosti oporavka u kontekstu adekvatnosti kapitala posebno je relevantno u slučaju „slabe” ukupne ocjene mogućnosti oporavka kapitala.

Tablica 15. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti kapitala

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija može bez poteškoća ispuniti svoj P2G i P2G-LR. • Razina regulatornog kapitala institucije dovoljno je iznad njezinog OCR-a i OLRR-a te se očekuje da će ostati takva u budućnosti. • Testiranje otpornosti na stres ne otkriva primjetan rizik u pogledu utjecaja ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti na regulatorni kapital ili financijsku polugu. • Slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo, nije otežan ili su svi subjekti dobro kapitalizirani iznad nadzornih zahtjeva. • Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan kapitala koji se može uspješno provesti ako bude potrebno. • Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu kapitala, koja proizlazi iz nadzorne procjene, „zadovoljavajuća” je. • Ne postoji značajan ili postoji vrlo nizak rizik od prekomjerne financijske poluge.
2	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Institucija ima poteškoća s ispunjavanjem svojih preporuka P2G ili P2G-LR. Upravljačke mjere za ublažavanje tih poteškoća smatraju se vjerodostojnima. • Institucija je blizu toga da prekrši neke od svojih zaštitnih slojeva kapitala, ali je i dalje iznad svojeg TSCR-a i TSLRR-a. • Testiranjem otpornosti na stres otkriven je nizak rizik od učinka ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti na regulatorni kapital ili financijsku polugu; međutim, upravljačke mjere

⁴⁴ EBA/GL/2023/06

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<p>za rješavanje tih poteškoća čine se vjerodostojnima.</p> <ul style="list-style-type: none"> Slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo, jest ili bi mogao biti malo otežan. Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan kapitala koji se, iako sadržava određene rizike, može uspješno provesti ako bude potrebno. Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu kapitala, koja proizlazi iz nadzorne procjene, „zadovoljavajuća” je ili „primjerena s prostorom za poboljšanje”. Postoji nizak rizik prekomjerne financijske poluge.
3	Visina i sastav raspoloživog regulatornog kapitala predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija ne ispunjava svoj P2G ili P2G-LR. Postoje razlozi za zabrinutost u pogledu vjerodostojnosti upravljačkih mjera za ublažavanje tih poteškoća. Institucija upotrebljava neke od svojih zaštitnih slojeva kapitala. Postoji mogućnost da institucija prekrši svoj TSCR ili TSLRR ako se situacija pogorša. Testiranjem otpornosti na stres otkriven je umjeren rizik u vezi s učinkom ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti na regulatorni kapital ili financijsku polugu. To se možda neće adekvatno riješiti upravljačkim mjerama. Otežan je slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo. Institucija ima plan kapitala koji vjerojatno neće biti učinkovit. Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu kapitala koja proizlazi iz nadzorne procjene „primjerena je s prostorom za poboljšanje” ili „slaba”. Postoji umjeren rizik prekomjerne financijske poluge.
4	Visina i struktura regulatornog kapitala institucije predstavljaju visok rizik za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> Institucija ne ispunjava svoj P2G ili P2G-LR (ili namjerno nije uspostavila svoj P2G ili P2G-LR) niti će ga moći ispuniti u bliskoj budućnosti. Upravljačke mjere za ublažavanje tih poteškoća ne smatraju se vjerodostojnima. Institucija je blizu toga da prekrši svoj TSCR ili TSLRR. Testiranjem otpornosti na stres otkriveno je da će doći do kršenja TSCR-a ili TSLRR-a u početnoj fazi ozbiljnog, ali mogućeg pada ekonomske aktivnosti. To se neće adekvatno riješiti upravljačkim mjerama. Otežan je slobodan protok kapitala među subjektima u grupi, gdje je to primjenjivo.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Institucija nema plan kapitala ili ima plan koji je očito neadekvatan. • Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu kapitala koja proizlazi iz nadzorne procjene „slaba” je. • Postoji visok rizik prekomjerne financijske poluge.

358. U tablici u nastavku naveden je neisključiv popis nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu poduzeti u slučaju utvrđenih nedostataka u adekvatnosti kapitala institucije, uključujući u stresnim uvjetima. Nadležna tijela trebaju odlučiti o vrsti nadzorne mjere na temelju njezine učinkovitosti u odnosu na određeni utvrđeni nedostatak. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere ili kombinaciju tih mjera ako se one smatraju prikladnijima za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Tablica 16. Potencijalne i neisključive nadzorne mjere za adekvatnost kapitala

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkama (a), (c), (h), (i) i (j) Direktive 2013/36/EU – Nadležna tijela mogu zahtijevati od institucije da:
A. održava dodatne kapitalne zahtjeve određivanjem TSCR-a i utvrđivanjem P2G-a, gdje je to primjenjivo
B. dostavi vjerodostojan plan kapitala kojim se otklanja rizik neispunjavanja primjenjivih kapitalnih zahtjeva, u slučaju da kvantitativni rezultati testiranja otpornosti na stres upućuju na to da u danim stresnim scenarijima institucija neće moći ispuniti zahtjeve, te odrediti rok za njegovu provedbu;
C. izmijeni planove kapitala prema potrebi, uključujući predložene upravljačke mjere, ili poduzme dodatne ublažavajuće mjere koje bi postale relevantne s obzirom na scenarije i trenutačne makroekonomske uvjete;
D. ograniči promjenjivu naknadu kao postotak neto prihoda kada je to u suprotnosti s održavanjem zdrave kapitalne osnove;
E. ograniči ili suzi svoje poslovanje ili operacije ili se odmakne od aktivnosti koje predstavljaju prekomjerni rizik za njezinu stabilnost;
F. smanji rizik koji proizlazi iz određenih aktivnosti, proizvoda i sustava institucija, uključujući aktivnosti koje pružaju treće strane;
G. upotrijebi neto dobit za jačanje regulatornog kapitala;
H. ograniči ili zabrani raspodjelu ili plaćanje kamata dioničarima, članovima ili imateljima instrumenata dodatnog osnovnog kapitala ako takva zabrana ne predstavlja nastanak statusa neispunjavanja obveza;
I. nametne dodatne ili učestalije izvještajne zahtjeve, uključujući izvještavanje o regulatornom kapitalu i financijskoj poluzi.

359. Kada nadležna tijela procjenjuju vjerodostojnost plana kapitala ili revidiranog plana kapitala, u skladu s točkama B. i C. tablice 16, trebaju uzeti u obzir sljedeće kriterije:

- obuhvaćeno je cijelo pretpostavljeno vremensko razdoblje testiranja otpornosti na stres;
- predložen je niz vjerodostojnih ublažavajućih i upravljačkih mjera, kao što su ograničavanje isplate dividendi itd.;
- institucija je spremna i sposobna poduzeti takve mjere kako bi odgovorila na kršenja primjenjivih kapitalnih zahtjeva u okviru testiranja otpornosti na stres na razini sustava;
- jesu li mjere za ublažavanje i upravljačke mjere podložne bilo kakvim zakonskim ili reputacijskim ograničenjima, na primjer zbog suprotnih ili proturječnih prethodnih javnih objava (npr. o politikama dividendi, poslovnim planovima i sklonosti preuzimanju rizika);
- vjerojatnost da će mjere za ublažavanje i upravljačke mjere omogućiti instituciji da u potpunosti ispuni primjenjive kapitalne zahtjeve u odgovarajućem vremenskom okviru;
- predložene mjere uglavnom su u skladu s makroekonomskim razmatranjima i poznatim budućim regulatornim promjenama koje utječu na instituciju u opsegu i razdoblju pretpostavljenih nepovoljnih scenarija;
- raspon mogućnosti oporavka i njihovu analizu kako su navedeni u planu oporavka institucije.

360. Nadležna tijela trebaju očekivati od institucija provedbu revidiranog plana kapitala, uključujući dodatne izmjene na temelju rezultata nadzorne procjene institucije i dijaloga s njom.

Glava 8. Procjena likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te procjena likvidnosti i izvora financiranja na temelju SREP-a

8.1. Opća razmatranja

361. Nadležna tijela trebaju procijeniti značajne likvidnosne rizike i rizike izvora financiranja institucije te osiguravaju li likvidnost i izvori financiranja institucije odgovarajuće pokriće procijenjenih rizika. Svrha je ove glave pružiti metodologije koje je potrebno razmotriti pri procjeni pojedinačnih rizika, upravljanja rizicima i kontrola rizika. Namjera nije dati sveobuhvatan pregled i nadležna tijela imaju slobodu u obzir uzeti i dodatne kriterije koje mogu smatrati relevantnima na temelju vlastitog iskustva i posebnih obilježja institucije u procjeni njezine likvidnosti i izvora financiranja.

362. Pri procjeni inherentnog likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te adekvatnosti okvira internih kontrola za te rizike, nadležna tijela trebaju, između ostalog, procijeniti cjelokupnu usklađenost institucije s pravnim aktima objavljenima zasebno na mrežnim stranicama EBA-e, na koje se poziva točka 12.

363. Ova metodologija sastoji se od šest glavnih komponenti:

- a. procjene inherentnog likvidnosnog rizika (odjeljak 8.2.);
- b. procjene inherentnog rizika izvora financiranja (odjeljak 8.3.);
- c. procjene okvira za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja i njihovu kontrolu (odjeljak 8.4.);
- d. sažetka nalaza i ocjene adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja (odjeljak 8.5.);
- e. određivanja potencijalnih mjera za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja u okviru SREP-a (odjeljak 8.6.);
- f. usporedbe u odnosu na referentnu vrijednost i postavljanje kvantitativnih zahtjeva za likvidnost i izvore financiranja (odjeljak 8.7).

364. Tijek ove procjene grafički je prikazan na slici 3.

Slika 3. Elementi procjene likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja

365. Pri procjeni likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja nadležna tijela trebaju, između ostaloga, preispitati koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) institucije, kako je navedeno u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61⁴⁴, i omjer neto stabilnih izvora financiranja (NSFR), kako je utvrđeno u dijelu šest glavi IV. Uredbe (EU) br. 575/2013, te ILAAP institucije. Također trebaju uzeti u obzir preporuke, smjernice i upute uključene u izvješća o primjeni LCR-a i NSFR-a koja je objavila EBA, kao i upozorenja i preporuke koje su izdala makrobonitetna tijela ili ESRB. Međutim, ovim se smjernicama proširuje područje primjene procjene u odnosu na te minimalne zahtjeve kako bi se nadležnim tijelima omogućio sveobuhvatan pregled tih rizika.
366. Nadležna tijela trebaju osigurati da se procjenom uzme u obzir način na koji poslovni model institucije utječe na njezin profil likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja, uzimajući u obzir ishod analize poslovnog modela provedene u skladu s glavom 4. Pritom bi trebala obratiti pozornost na to kako se poslovni model institucije promijenio tijekom vremena i je li to dovelo do povećanih rizika. Nadležna tijela trebala bi pratiti ključne kvantitativne pokazatelje kako bi zabilježila trendove i dobila informacije za ovu analizu.
367. Kao pomoć u kvantitativnoj procjeni likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te adekvatnosti institucije, nadležna tijela trebaju se voditi dodatnim smjernicama iz odjeljka 8.7. o uspoređivanju u odnosu na referentnu vrijednost i određivanju kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva i zahtjeva za izvore financiranja.
368. Nadležna tijela procjenjuju i sve informacije koje bi mogle utjecati na likvidnost i poziciju izvora financiranja (npr. koje dostave nadležna tijela za SPNFT).
369. Prilikom ocjenjivanja kvalitete organizacijskih mehanizama i mehanizama upravljanja rizicima institucije za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja, nadležna tijela trebaju osigurati da ti mehanizmi obuhvaćaju sve njezine značajne pravne osobe, podružnice i društva kćeri.

370. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir utjecaj ESG rizika na inherentne likvidnosne rizike i rizike izvora financiranja, kao i adekvatnost okvira za upravljanje i kontrole likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja koji se odnosi na ESG rizike, pri čemu prednost trebaju dati okolišnim rizicima.
371. Rezultat procjene svakog pojedinačnog rizika trebao bi se odraziti u sažetku nalaza i u objašnjenju glavnih pokretača rizika te u ocjeni rizika, kao što je objašnjeno u narednim odjeljcima.

8.2. Procjena inherentnog likvidnosnog rizika

372. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizik kratkoročne i srednjoročne likvidnosti institucije tijekom odgovarajućeg niza vremenskih razdoblja, uključujući unutarnevna razdoblja, kako bi osigurala da institucija održava adekvatne razine zaštitnog sloja likvidnosti u normalnim i u stresnim uvjetima. Ta procjena uključuje sljedeće elemente:
- a. procjenu kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih potreba;
 - b. procjenu rizika unutarnevne likvidnosti;
 - c. procjenu zaštitnog sloja likvidnosti i kapaciteta likvidnosne pokrivenosti;
 - d. nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres.
373. Za potrebe procjene likvidnosnih potreba, zaštitnih slojeva likvidnosti kapaciteta likvidnosne pokrivenosti u normalnim uvjetima nadležna tijela trebaju analizu potkrijepiti dokazima iz obrazaca za izvješćivanje o dodatnim pokazateljima za praćenje, kako je utvrđeno u provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju. Pri procjeni potreba za likvidnošću u stresnim uvjetima, nadležna tijela trebaju također uzeti u obzir mjere koje institucije mogu poduzeti kako bi sačuvale svoj ugled/franšizu. Time bi se trebali uzeti u obzir učinci na ugled velikih i malih drugih ugovornih strana, uključujući one koji bi mogli nastati putem društvenih ili drugih kanala. Nadležna tijela mogu provesti manje granularnu procjenu rizika unutarnevne likvidnosti i testiranje otpornosti na likvidnosni stres, ako je to opravdano manjom značajnošću tih izvora rizika, posebno za institucije 3. i 4. Kategorije, te uzimajući u obzir rezultate ILAAP-a.

Procjena kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih potreba

374. Nadležna tijela trebaju procijeniti kratkoročne i srednjoročne likvidnosne potrebe institucije u normalnim i u stresnim uvjetima. Trebaju uzeti u obzir učinak na likvidnosne potrebe institucije u stresnim uvjetima do 30 dana, između primjerice 30 dana i tri mjeseca te nakon, primjerice, tri do dvanaest mjeseci ozbiljnih, ali vjerojatnih stresova koji obuhvaćaju idiosinkrastične šokove, šokove na razini tržišta i kombinirane šokove. Nadležna tijela također trebaju analizirati veličinu, lokaciju i valutu likvidnosnih potreba te zasebne učinke šokova u njihovim različitim značajnim valutama kako bi se odrazio rizik konvertibilnosti valute i rizik od mogućih poremećaja u pristupu deviznim tržištima (uključujući posebnosti kao što je, na primjer, gubitak pristupa korespondentnom bankovnom računu denominiranom u stranoj valuti).

375. Nadležna tijela trebaju potkrijepiti procjenu rizika kratkoročne likvidnosti analizom LCR-a, kako je navedeno u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61, uključujući je li LCR ispravno izmjeren i prijavljen i utvrđuje li na odgovarajući način pokriće likvidnosnih potreba institucije. Nadležna tijela također bi trebala procijeniti testiraju li institucije svakodnevno svoju sposobnost izvještavanja o LCR-u kako bi se osiguralo da institucije prema potrebi mogu dostaviti pouzdane podatke u skladu s člankom 414. Uredbe (EU) 575/2013.
376. Pri procjeni učinka šokova na likvidnosne potrebe institucije nadležna tijela trebaju uzeti u obzir sve značajne izvore likvidnosnog rizika za instituciju, konkretno:
- a. mogućnost da bilo koji primjenjivi regulatorni zahtjevi EU-a neće na odgovarajući način utvrditi likvidnosne potrebe institucije u slučaju vrste stresnog scenarija koja se upotrebljava za zahtjev, uključujući slučajeve u kojima su dospijeća kraća od 30 dana;
 - b. rizike povezane s velikim klijentima u pogledu bilančnih stavki i koncentracija izvora financiranja. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir volatilnost financiranja koje osiguravaju druge ugovorne strane koje sve pripadaju najznačajnijim sektorima kojima se pruža usluga, te potencijalne rizike prijenosa. U tom pogledu posebnu pozornost treba posvetiti financiranju prikupljenom putem novih poslovnih linija i distribucijskih kanala, kao i od klijenata koji obavljaju aktivnosti s povećanom razinom rizika (izdavatelji kriptovaluta i pružatelji usluga);
 - c. rizike koji nastaju u odnosu na potencijalne novčane tokove/izvanbilančne stavke (na primjer, kreditne linije, zahtjevi za maržu) i aktivnosti (na primjer, likvidnosna potpora za nekonsolidirane subjekte posebne namjene izvan ugovornih obveza);
 - d. bruto i neto priljeve i odljeve: kod vrlo visokih priljeva i odljeva nadležna bi tijela trebala obratiti posebnu pozornost na rizike kojima je institucija izložena kad priljevi ne dolaze na vrijeme, čak i kad je rizik neto odljeva ograničen;
 - e. rizike koji nastaju u odnosu na male druge ugovorne strane, uključujući koncentracije izvora financiranja. U tu svrhu nadležna tijela trebaju upotrebljavati metodologiju o klasifikaciji depozita stanovništva u različite razrede rizika, u skladu s člancima 24. i 25. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61;
 - f. rizik da će prekomjerni rizici u srednjoročnom do dugoročnom profilu izvora financiranja negativno utjecati na ponašanje drugih ugovornih strana bitnih za kratkoročnu likvidnosnu poziciju;
 - g. rizik koji nastaje u kontekstu fiducijarnih depozita⁴⁵.
377. Nadležna tijela trebala bi osigurati da se u njihovoj procjeni kratkoročnih likvidnosnih potreba institucije uzmu u obzir učinak digitalizacije (uključujući, na primjer, trenutna plaćanja) i potencijal za širenje informacija na društvenim mrežama kako bi se ubrzalo povlačenje sredstava u stresnom scenariju.

⁴⁵ Najbolji primjeri iz prakse dostupni su u izvješću EBA-e: Praćenje provedbe koeficijenta likvidnosne pokrivenosti u EU-u – drugo izvješće (EBA/REP/2021/07).

Procjena rizika unutardnevne likvidnosti

378. Nadležna tijela trebaju procijeniti izloženost institucije riziku unutardnevne likvidnosti za odabrano vremensko razdoblje. Ta bi procjena trebala uključivati barem procjenu unutardnevne likvidnosti raspoložive ili dostupne u uobičajenim uvjetima, kao i u uvjetima financijskog ili operativnog stresa (npr. kvarovi IT-a, zakonska ograničenja u pogledu prijenosa sredstava, obustava/prekid pristupa uslugama korespondentnih banaka i/ili uslugama kliringa za valute, robu ili instrumente važne za instituciju). Time bi se posebno trebalo razmotriti kako u vremenima stresa povećane unutardnevne potrebe institucije za kolateralom mogu ograničiti njezinu sposobnost korištenja zaštitnog sloja likvidnosti za pokrivanje odljeva u stresnim uvjetima kada je to potrebno.
379. Kad je riječ o nadležnostima u kojima izvještavanje o unutardnevnom riziku još nije dostupno, nadležna tijela mogu se pouzdati u analizu rizika unutardnevne likvidnosti koju je institucija sama provela.

Procjena zaštitnog sloja likvidnosti i kapaciteta likvidnosne pokrivenosti

380. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost zaštitnog sloja likvidnosti institucije i njezin kapacitet likvidnosne pokrivenosti u vezi sa značajkama imovine uzete u obzir u različitim stresnim scenarijima unutar mjesec dana, kao i u različitim vremenskim razdobljima, potencijalno do jedne godine, a uključujući i prekonoćne potrebe. Procjena bi trebala uključivati razmatranje klasifikacije i kvalitete likvidne imovine (kako je navedeno u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2015/61), njezine usklađenosti s općim i operativnim zahtjevima za visokokvalitetnu likvidnu imovinu te jesu li zaštitni sloj likvidnosti i kapacitet likvidnosne pokrivenosti u skladu sa sklonošću institucije preuzimanju rizika.
381. Nadležna tijela trebaju razmotriti čimbenike koji bi mogli umanjiti sposobnost institucije da pravodobno utri svoju likvidnu imovinu tijekom razdoblja stresa, uključujući visoke koncentracije u odnosu na pojedinačne druge ugovorne strane ili vrstu imovine, imovinu u zaštitnom sloju koja je opterećena ili posuđena i denominaciju likvidne imovine u različitoj valuti u odnosu na likvidnosne potrebe institucije. Nadležna tijela također bi trebala uzeti u obzir vjerojatni iznos obvezujućih likvidnosnih linija koje se mogu uključiti u kapacitet likvidnosne pokrivenosti.
382. Nadležna tijela trebaju preispitati (ako je primjenjivo) primjerenost pretpostavki institucije koje se odnose na njezinu sposobnost pristupa repo tržištima i financiranju središnje banke u stresnom razdoblju, uključujući u pogledu primjerenosti i dostupnosti imovine koja će služiti kao kolateral. Trebala bi razmotriti i testira li institucija redovito svoj pristup tržištu kroz prodaju ili repo poslove. Isto tako, institucije trebaju preispitati pretpostavke u pogledu vremena potrebnog za likvidnost u stresnim uvjetima.

Nadzorno testiranje otpornosti na likvidnosni stres

383. Nadležna tijela trebaju provoditi vlastita testiranja otpornosti na likvidnosni stres radi neovisne procjene kratkoročnih i srednjoročnih likvidnosnih rizika. Stresni scenariji trebali bi biti vezani uz pretpostavke LCR-a tijekom 30-dnevnog stresnog razdoblja, ali nadležna tijela mogu proširiti opseg svoje procjene na način da analiziraju rizike unutar 30 dana i nakon 30 dana te mijenjaju pretpostavke LCR-a kako bi se uzeli u obzir rizici koji nisu adekvatno obuhvaćeni LCR-om. To mora uključivati nadzorno testiranje otpornosti na stres koje kombinira stres specifičan za instituciju i stres na razini tržišta.

8.3. Procjene inherentnog rizika izvora financiranja

384. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizik izvora financiranja u instituciji te procijeniti jesu li srednjoročna i dugoročna imovina i izvanbilančne stavke institucije adekvatno pokrivene nizom instrumenata stabilnih izvora financiranja u normalnim i stresnim uvjetima. Ta procjena uključuje sljedeće elemente:

- a. procjenu profila izvora financiranja institucije;
- b. procjenu rizika za stabilnost profila izvora financiranja;
- c. procjenu stvarnog pristupa tržištu;
- d. procjenu očekivanih promjena u rizicima izvora financiranja na temelju plana financiranja institucije.

Procjena profila izvora financiranja institucije

385. Nadležna tijela trebaju procijeniti primjerenost profila izvora financiranja institucije, uključujući srednjoročne i dugoročne ugovorne i bihevioralne neusklađenosti, u odnosu na njezin poslovni model, strategiju i sklonost preuzimanju rizika. Trebaju uzeti u obzir jesu li srednjoročna i dugoročna imovina i izvanbilančne stavke institucije adekvatno pokrivene nizom instrumenata stabilnih izvora financiranja u skladu s člankom 413. Uredbe (EU) br. 575/2013. Nadležna tijela trebaju potkrijepiti tu procjenu analizom NSFR-a, kako je navedeno u šestom dijelu glave IV. Uredbe (EU) br. 575/2013, i procijeniti je li o tome ispravno podneseno izvješće.

386. Nadležna tijela trebaju razmotriti utjecaj svih (lokalnih) regulatornih i ugovornih čimbenika koji utječu na obilježja ponašanja pružatelja financiranja na profil izvora financiranja institucije (npr. propisi o poravnanju, sanaciji vlastitim sredstvima, osiguranju depozita, jer mogu utjecati na ponašanje pružatelja financiranja).

387. Nadležna tijela trebaju procijeniti bi li potencijalni nedostaci koji proizlaze iz profila izvora financiranja institucije, kao što su ročne neusklađenosti koje prelaze prihvatljive granice, pretjerane koncentracije izvora financiranja, previsoke razine opterećenosti imovine ili neadekvatni ili nestabilni izvori financiranja dugoročne imovine, mogli dovesti do neprihvatljivog povećanja troškova izvora financiranja i gubitka izvora financiranja za instituciju. Posebno je potrebno pažljivo procijeniti pretpostavke u pogledu postojanosti izvora

financiranja putem kanala koji se oslanjaju na financijsku tehnologiju ili su manje tradicionalni primjerice internetske platforme za depozite, pri planiranju ili osmišljavanju stresnih scenarija.

Procjena rizika za stabilnost profila izvora financiranja

388. Nadležna tijela trebaju razmotriti čimbenike koji mogu umanjiti stabilnost profila izvora financiranja u odnosu na vrstu i obilježja imovine, izvanbilančnih stavki i obveza. Trebala bi uzeti u obzir strukturnu ročnu neusklađenost imovine i obveza (uključujući učinak svih valutnih neusklađenosti), odgovarajuće strukturne pokazatelje financiranja (npr. omjer kredita i depozita, manjak izvora financiranja klijenata i bihevioralno prilagođena ljestvica dospijeca) i značajke financiranja koje bi mogle ukazivati na povećane rizike od pranja novca i financiranja terorizma i zabrinutosti u pogledu pranja novca i financiranja terorizma iz bonitetne perspektive. Nadležna tijela također bi trebala razmotriti utjecaj gubitaka na stabilnost izvora financiranja znajući da pružatelji financiranja mogu biti osjetljivi na mnogo manje gubitke od onih koji bi ugrozili stope kapitala.

389. Nadležna tijela trebaju procijeniti rizike za održivost profila izvora financiranja koji proizlaze iz koncentracija u izvorima financiranja (posebno u vrsti upotrijebljenih instrumenata financiranja, posebnih tržišta financiranja, pojedinačnih ili povezanih drugih ugovornih strana). Na primjer, trebaju razmotriti značajke najznačajnijih sektora kojima institucija pruža usluge i način na koji to utječe na profil rizičnosti financiranja institucije, pri čemu posebnu pozornost trebaju obratiti na izloženosti cikličkim ili volatilnim sektorima.

390. Nadležna tijela također trebaju procijeniti rizik od toga da opterećenost imovine može imati negativan učinak na sklonost tržišta prema neosiguranom dugu institucije (u kontekstu specifičnih obilježja tržišta na kojem (ili kojima) institucija posluje i poslovnog modela institucije).

Procjena stvarnog pristupa tržištu

391. Nadležna tijela trebaju biti svjesna stvarnog pristupa institucije tržištu te sadašnjih i budućih prijetnji tom pristupu, uključujući prekide u pristupu deviznim tržištima (uključujući posebnosti). Pri procjeni trebaju uzeti u obzir mjeru u kojoj institucija postavlja visoke zahtjeve određenim tržištima ili drugim ugovornim stranama (uključujući središnje banke) u odnosu na kapacitet tih tržišta / tih ugovornih strana, sve značajne ili neočekivane promjene u izdavanju duga, rizik od toga da vijesti o instituciji mogu negativno utjecati na tržište (percepcija/povjerenje), a time i na pristup tržištu, te znakove da kratkoročni likvidnosni rizici mogu smanjiti pristup institucije glavnim tržištima financiranja.

Procjena očekivanih promjena u rizicima izvora financiranja na temelju plana financiranja institucije

392. Nadležna tijela trebaju procijeniti očekivane promjene u rizicima izvora financiranja institucije na temelju plana financiranja institucije i donijeti mišljenje o provedivosti plana (kao što je retroaktivno testiranje, razmatranje alternativnih scenarija).

8.4. Procjena okvira za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja i njihovu kontrolu

393. Kako bi u potpunosti razumjela profil rizičnosti institucije kad je riječ o likvidnosti i izvorima financiranja te njihovu međusobnu povezanost, nadležna tijela trebaju preispitati i cjelokupan okvir upravljanja i okvir upravljanja rizicima na kojem se temelje likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja. U tu svrhu nadležna tijela trebaju procijeniti sljedeće:

- a. strategiju za likvidnosni rizik i izvore financiranja te sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja;
- b. organizacijski okvir, politike i postupke;
- c. utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i izvještavanje o riziku;
- d. testiranje otpornosti institucije na likvidnosni stres / stres specifičan za izvore financiranja;
- e. okvir unutarnje kontrole za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja;
- f. planove postupanja u kriznim situacijama i oporavka u pogledu likvidnosti;
- g. planove izvora financiranja institucije.

Strategija za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja te sklonost preuzimanju rizika

394. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija dobru, jasno formulanu, dokumentiranu i priopćenu strategiju za likvidnosni rizik / rizik izvora financiranja i sklonost preuzimanju likvidnosnog rizika / rizika izvora financiranja, koje je odobrilo upravljačko tijelo. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju, među ostalim, uzeti u obzir ulogu upravljačkog tijela u utvrđivanju, odobravanju i preispitivanju strategije za likvidnosni rizik / rizik izvora financiranja i njegove sklonosti preuzimanju (uključujući glavne temeljne pretpostavke), ispravnu provedbu te strategije od strane upravljačkog tijela te njezinu prikladnost za instituciju s obzirom na njezin poslovni model, ukupnu toleranciju rizika, ulogu u financijskom sustavu, financijsko stanje i sposobnost financiranja.

Organizacijski okvir, politike i postupci

395. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajući organizacijski okvir i mehanizme upravljanja za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja, uključujući pouzdan okvir ILAAP-a u skladu s glavom 5. točkom 91. ovih smjernica. Nadalje, trebala bi procijeniti je li institucija uspostavila odgovarajuće funkcije mjerenja i kontrole te ima li dovoljno ljudskih i tehničkih resursa za razvoj i provedbu tih funkcija te za izvršavanje potrebnih zadataka praćenja. Kontrola i nadzor likvidnosnog rizika sustava i procesa trebali bi biti u nadležnosti neovisne funkcije.

396. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija odgovarajuće politike i postupke za upravljanje likvidnosnim rizikom i rizikom izvora financiranja te jesu li oni u skladu sa sklonošću institucije preuzimanju likvidnosnog rizika. To uključuje procjenu jesu li politike i postupci pravilno definirani, formalizirani i učinkovito priopćeni na razini cijele institucije. Upravljačko

tijelo treba odobriti i redovito preispitivati politike i postupke, a njih bi trebalo provoditi više rukovodstvo.

397. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost pristupa institucije održavanju pristupa tržištu na njezinim značajnim tržištima financiranja, uključujući bilo kakvo testiranje pristupa tržištu koje je provedeno, pristup institucije održavanju kontinuirane prisutnosti na tržištima (za određene male institucije ili specijalizirane poslovne modele testiranje pristupa tržištima možda nije relevantno), pristup institucije razvoju snažnih odnosa s pružateljima financiranja i sve dokaze da će institucija i dalje imati kontinuiran pristup tržištu u stresnim uvjetima.

Utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i izvješćivanje o njima

398. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjeren okvir i informacijske sustave za utvrđivanje i mjerenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja, koji su u skladu s veličinom i složenosti institucije, njezinom sklonošću preuzimanju rizika i sposobnosti preuzimanja rizika. U obzir trebaju uzeti sljedeće čimbenike:

- a. primjenjuje li institucija odgovarajuće metode za projiciranje svojih novčanih tokova tijekom odgovarajućeg niza vremenskih razdoblja, što podrazumijeva uobičajene poslovne situacije i stresne situacije, te sveobuhvatno, prema značajnim pokretačima rizika;
- b. upotrebljava li institucija odgovarajuće ključne pretpostavke i metodologije koje se redovito preispituju i koje omogućuju prepoznavanje interakcije između različitih rizika (kreditnog, tržišnog, IRRBB itd.) koji proizlaze iz bilančnih i izvanbilančnih stavki;
- c. razumije li institucija svoju mogućnost pristupa financijskim instrumentima bez obzira na to gdje se drže, uzimajući u obzir sva pravna, regulatorna ili operativna ograničenja za njihovu upotrebu, uključujući, na primjer, nedostupnost imovine zbog opterećenosti u različitim vremenskim razdobljima.

399. Nadležna tijela trebaju procijeniti imaju li institucije odgovarajući okvir izvještavanja o likvidnosnom riziku i riziku financiranja koji je odobrilo više rukovodstvo. Trebaju uzeti u obzir kvalitetu informacijskih sustava i internih tokova informacija koji se upotrebljavaju za generiranje izvješća te je li izvještavanje razumljivo ciljanoj publici, točno i upotrebljivo (npr. pravodobno, ne pretjerano složeno, u ispravnom opsegu). Izvješća bi trebalo redovito dostavljati odgovarajućim primateljima (kao što su upravljačko tijelo, više rukovodstvo ili odbor za imovinu i obveze).

400. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost postupka mjerenja rizika unutardnevne likvidnosti, posebno za one institucije koje sudjeluju u sustavima plaćanja, namire i kliringa. Trebaju uzeti u obzir prati li i kontrolira li institucija adekvatno novčane tokove i likvidne resurse dostupne za ispunjavanje unutardnevnih zahtjeva i predviđanja kada će novčani tokovi nastati tijekom dana te provodi li institucija adekvatno specifično testiranje otpornosti na stres za unutardnevne poslove, također uzimajući u obzir poslovna kretanja (npr. mogućnost trenutačnih plaćanja).

401. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija adekvatan skup pokazatelja likvidnosti i financiranja. U obzir treba uzeti sljedeće:

- a. odražavaju li pokazatelji adekvatno profil likvidnosnog rizika institucije, uključujući stupanj diversifikacije imovine u zaštitnom sloju likvidnosti i usklađenost između valutne denominacije njihove likvidne imovine i raspodjele njihovih likvidnosnih odljeva po valutama;
- b. pokrivaju li pokazatelji adekvatno ključne aspekte likvidnosnog rizika povezane s potencijalnim rizikom od efekta nesrazmjernog pozitivnog ili negativnog utjecaja određenog događaja, kao što su koncentracija dospijeca odljeva sredstava (uzimajući u obzir i potencijalnu prijevremenu otplatu obveza) te programi potpore središnje banke;
- c. omogućuju li pokazatelji utvrđivanje ranjivosti institucije u pogledu strukturnog financiranja, uključujući sve koncentracije u određenim tržištima, valutama, drugim ugovornim stranama i dospjećima;
- d. pružaju li pokazatelji uvid u „postojanost” izvora financiranja institucija (neovisno o tome što se pretpostavlja u LCR-u ili NSFR-u), uključujući raščlambu na homogene kategorije u skladu s njihovim rizičnim svojstvima i udio depozita izvan područja primjene sustava jamstva/osiguranja.

402. Institucije bi trebale dokazati da su pokazatelji adekvatno dokumentirani, redovito se preispituju, upotrebljavaju se kao ulazni parametri za definiranje sklonosti institucije preuzimanju rizika, dio su izvještavanja rukovodstva i upotrebljavaju se za određivanje operativnih limita.

Testiranje otpornosti institucije na likvidnosni stres i stres specifičan za izvore financiranja

403. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija provela adekvatno testiranje otpornosti na likvidnosni stres, u skladu sa Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres⁴⁶:

- a. kako bi se razumio utjecaj nepovoljnih događaja na izloženost riziku i moglo procijeniti adekvatnost likvidne imovine, kapaciteta likvidnosne pokrivenosti i strukture financiranja;
- b. kako bi se pokrili rizici koji se mogu realizirati tijekom različitih vrsta stresnih scenarija i/ili otklonili rizici koji proizlaze iz nedostataka u području kontrole, upravljanja ili drugih nedostataka.

404. Nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir omogućuje li okvir instituciji sljedeće:

- a. određivanje razdoblja preživljenja institucije s obzirom na njezin postojeći zaštitni sloj likvidnosti i stabilne izvore financiranja te uzimajući u obzir sklonost institucije preuzimanju rizika tijekom razdoblja ozbiljnog, ali mogućeg likvidnosnog stresa;

⁴⁶ EBA/GL/2018/04

- b. analizu učinka stresnih scenarija na konsolidiranu likvidnosnu poziciju na razini grupe i na likvidnosnu poziciju pojedinačnih subjekata i poslovnih linija;
 - c. razumijevanje toga gdje bi se rizici mogli pojaviti, bez obzira na njezinu organizacijsku strukturu i stupanj centraliziranog upravljanja likvidnosnim rizikom.
405. Nadležna tijela trebaju osigurati da institucija dostavi modelirani učinak različitih vrsta stresnih scenarija (kako je objašnjeno u Smjernicama EBA-e za testiranje otpornosti institucija na stres), kao i niz različitih vrsta testova osjetljivosti (na temelju načela proporcionalnosti). Scenariji stresa i šokovi koji su u njima simulirani ne bi se trebali temeljiti samo na prošlosti, već bi se trebali temeljiti i na hipotetskim scenarijima stresa na temelju stručne prosudbe. Nadležna tijela trebaju analizirati razmatraju li se barem sljedeći scenariji:
- a. kratkoročni i dugotrajniji;
 - b. specifični za instituciju i oni na razini tržišta (odvijaju se istodobno na nizu tržišta);
 - c. kombinacija scenarija iz točaka (a) i (b).
406. Važan aspekt koji nadležna tijela trebaju razmotriti pri procjeni okvira institucije za testiranje otpornosti na stres jest modeliranje učinka hipotetskih stresnih scenarija na novčane tokove institucije i na njezin kapacitet likvidnosne pokrivenosti i razdoblje preživljenja te odražava li modeliranje različite učinke koje ekonomski stres može imati na imovinu institucije i na njezine priljeve i odljeve.
407. Nadležna tijela također trebaju procijeniti primjenjuje li institucija konzervativan pristup određivanju pretpostavki za testiranje otpornosti na stres. Ovisno o vrsti i ozbiljnosti scenarija, nadležna tijela trebaju razmotriti, prema potrebi, primjerenost niza pretpostavki, a posebno:
- a. naglo smanjenje izvora financiranja od stanovništva;
 - b. smanjenje osiguranog i neosiguranog financiranja na tržištu velikih klijenata;
 - c. korelaciju između tržišta financiranja i diversifikacije na različitim tržištima;
 - d. dodatne potencijalne izvanbilančne izloženosti;
 - e. rokove dospjeća financiranja (npr. kad pružatelj financiranja ima opcije kupnje);
 - f. učinak bilo kakvog pogoršanja kreditnog rejtinga institucije;
 - g. konvertibilnost stranih valuta i pristup deviznim tržištima i računima u korespondentnim bankama;
 - h. sposobnost prijenosa likvidnosti kroz subjekte, sektore i države;
 - i. procjene budućeg rasta bilance;
 - j. zbog reputacijskih rizika, implicitni zahtjev u skladu s kojim institucija mora obnoviti imovinu te produljiti ili održavati druge oblike likvidnosne potpore.
408. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li upravljački okvir institucije za testiranje otpornosti na likvidnosni stres primjeren te je li pravilno integriran u sveukupnu strategiju upravljanja rizicima. U obzir treba uzeti sljedeće:

- a. odgovaraju li opseg i učestalost testiranja otpornosti na stres vrsti i složenosti institucije, njezinim izloženostima likvidnosnom riziku i njezinu relativnom značaju u financijskom sustavu;
- b. jesu li rezultati testiranja otpornosti na stres ugrađeni u proces strateškog planiranja institucije za likvidnost i izvore financiranja te upotrebljavaju li se za povećanje učinkovitosti upravljanja likvidnošću u kriznim slučajevima, uključujući plan postupanja u kriznim situacijama i oporavka u pogledu likvidnosti;
- c. primjenjuje li institucija adekvatan postupak za utvrđivanje odgovarajućih čimbenika rizika za provedbu testiranja otpornosti na stres, s obzirom na sve značajne ranjivosti koje mogu narušiti likvidnosnu poziciju određene institucije;
- d. preispituju li se i ažuriraju pretpostavke i scenariji dovoljno često;
- e. pri procjeni upravljanja likvidnošću grupe, posvećuje li institucija odgovarajuću pozornost mogućim zaprekama prijenosu likvidnosti unutar grupe.

Okvir unutarnje kontrole likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja

409. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija snažan i sveobuhvatan okvir unutarnjih limita i kontrola te pouzdane zaštitne mjere za smanjenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja u skladu sa sklonošću preuzimanju rizika i kako bi osigurala dostupnost diversificirane strukture financiranja. Trebaju uzeti u obzir je li okvir za limite i kontrolu primjeren složenosti, veličini i poslovnom modelu institucije te odražava li različite značajne pokretače likvidnosnog rizika i rezultate testiranja otpornosti na likvidnosni stres.
410. Nadležna tijela trebaju razmotriti ima li institucija uspostavljene limite kako bi osigurala usklađenost između valute u kojoj je nominirana njezina likvidna imovina i raspodjele svojih neto likvidnosnih odljeva po valutama u skladu s člankom 8. stavkom 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61.
411. Nadležna tijela trebaju procijeniti odobravaju li nadležna tijela institucije limite i preispituju li ih redovito te obavješćuju li o njima sve relevantne poslovne linije. Ovaj proces, zajedno s načinom na koji institucija nadzire poštovanje ograničenja i postupkom eskalacije kršenja, treba biti jasno dokumentiran u njezinim procedurama.
412. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li institucija uvela adekvatan sustav određivanja transfernih cijena kao dio okvira za kontrolu likvidnosnog rizika, koji uključuje sve relevantne troškove likvidnosti, koristi i rizike. Nadležna tijela trebaju uzeti u obzir omogućuje li mehanizam određivanja transfernih cijena rukovodstvu da daje odgovarajuće poticaje za upravljanje likvidnosnim rizikom te preispituju li se i ažuriraju sustav i njegova kalibracija na odgovarajući način s obzirom na veličinu i složenost institucije. Osim toga, nadležna tijela trebaju ocijeniti upotrebljava li se politika institucije o uključenju metodologije određivanja transfernih cijena izvora financiranja u interni okvir za određivanje cijena za procjenu transakcija s klijentima i odlučivanje o njima (to uključuje obje strane bilance, npr. odobravanje kredita i primanje depozita).

413. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija primjerene kontrole u pogledu zaštitnog sloja likvidne imovine, uključujući ograničenja koncentracije i odgovarajuće kontinuirano praćenje primjerenosti zaštitnog sloja te promjene tržišnih uvjeta koje bi mogle utjecati na sposobnost institucije da brzo unovči svoju imovinu.

Planovi postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti

414. Nadležna tijela trebaju procijeniti propisuju li se na adekvatan način planom institucije za postupanje u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti (eng. liquidity contingency plan, LCP) politike, postupci i akcijski planovi za reagiranje na potencijalne ozbiljne poremećaje u sposobnosti institucije da ispuní svoje likvidnosne potrebe i sama se financira. Trebaju uzeti u obzir sadržaj i obuhvat mjera financiranja u kriznim situacijama uključenih u navedeni plan, a posebno sljedeće čimbenike:

- a. objašnjavaju li se u LCP-u adekvatno mehanizmi upravljanja za njegovu aktivaciju i održavanje;
- b. odražava li LCP na primjeren način profil rizičnosti institucije u vezi s likvidnosnim rizikom i rizikom povezanim s izvorima financiranja te rizicima općenito;
- c. ima li institucija okvir za znakove ranog upozorenja u pogledu likvidnosti, uključujući, među ostalim, pokazatelje koji su utvrđeni kao pokazatelji likvidnosti u Smjernicama EBA-e o pokazateljima plana oporavka, koji će vjerojatno biti učinkoviti u omogućavanju instituciji da pravodobno utvrdi pogoršanje okolnosti na tržištu i da brzo odredi koje radnje treba poduzeti;
- d. je li u LCP-u jasno opisano da je zaštitni sloj likvidnosti LCR-a namijenjen za upotrebu u slučaju stresa, čak i ako to dovodi do vrijednosti LCR-a manje od 100 %, uključujući činjenicu da je to dio očekivanog upravljanja likvidnosnim rizikom u stresnim uvjetima i da dolazi do naknadne komunikacije višem rukovodstvu ako se dosegnu utvrđene niže vrijednosti LCR-a. LCP bi trebao jasno odražavati i u njemu bi trebalo biti jasno opisano kako treba upravljati likvidnosnim rizikom u stresnim uvjetima kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri dostigle ciljane razine LCR-a;
- e. određuju li se u LCP-u jasno svi značajni (potencijalni) izvori financiranja, uključujući procijenjene iznose dostupne iz različitih izvora likvidnosti i očekivano vrijeme koje je potrebno kako bi se sredstva pribavila;
- f. jesu li mjere u skladu s ukupnom strategijom rizika i sklonošću institucije preuzimanju likvidnosnog rizika;
- g. primjerenost pretpostavki u LCP-u institucije koje se odnose na ulogu financiranja koje pruža središnja banka. Primjeri čimbenika koje nadležna tijela mogu razmotriti mogli bi uključivati stajališta institucije o:
 - I. trenutačnoj i budućoj dostupnosti potencijalnih alternativnih izvora financiranja povezanih s programima kreditiranja središnje banke;
 - II. vrstama kreditnih linija, prihvatljivom kolateralu i operativnim postupcima za pristup sredstvima središnje banke;

III. okolnostima koje bi zahtijevale financiranje središnje banke, potrebnom iznosu i razdoblju tijekom kojeg bi takva financijska sredstva središnje banke vjerojatno bila potrebna.

415. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li mjere opisane u LCP-u provedive s obzirom na stresne scenarije u kojima ih treba poduzimati. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike kao što su:

- a. razina dosljednosti i interakcije između testiranja otpornosti institucije na likvidnosni stres, njezina LCP-a, znakova ranog upozorenja u pogledu likvidnosti i, ako je primjenjivo, njezina plana oporavka povezanog s likvidnošću;
- b. čini li se da mjere definirane u LCP-u omogućuju instituciji da adekvatno reagira na niz mogućih scenarija značajnog likvidnosnog stresa, uključujući stres specifičan za instituciju i stres na razini tržišta, kao i na njihovu moguću međusobnu interakciju; te jesu li mjere definirane u LCP-u razborito kvantificirane u pogledu sposobnosti generiranja likvidnosti u uvjetima stresa i vremena potrebnog za njihovu provedbu, uzimajući u obzir operativne zahtjeve kao što je zalog kolaterala u središnjoj banci.

416. Nadležna tijela trebaju procijeniti primjerenost okvira upravljanja institucije s obzirom na njezin LCP. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike kao što su:

- a. primjerenost postupaka eskalacije i prioritizacije koji propisuju kada i kako se svaka od mjera može i treba aktivirati;
- b. ima li institucija adekvatne politike i postupke za komunikaciju unutar institucije i s vanjskim stranama;
- c. stupanj dosljednosti između LCP-a⁴⁷ i planova kontinuiteta poslovanja institucije.

Planovi financiranja

417. Nadležna tijela trebaju procijeniti je li plan financiranja provediv i primjeren s obzirom na vrstu, opseg i složenost institucije, njezine trenutačne i projicirane aktivnosti te njezin profil likvidnosti i financiranja. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike kao što su:

- a. obuhvaćaju li se planom financiranja alternativni scenariji. Nadležna tijela trebaju obratiti posebnu pozornost na pouzdanost plana za pružanje podrške predviđenim poslovnim aktivnostima u nepovoljnim scenarijima;
- b. očekivana promjena u profilu izvora financiranja institucije koja proizlazi iz provedbe plana financiranja te je li to prikladno s obzirom na aktivnosti i poslovni model institucije;
- c. podupiru li se planom financiranja bilo kakva potrebna ili željena poboljšanja u profilu izvora financiranja institucije;
- d. vlastiti stav o tržišnoj aktivnosti (i promjenama u toj aktivnosti) koju institucije u njihovoj nadležnosti planiraju na skupnoj razini te što to znači za provedivost pojedinačnih planova financiranja; i

⁴⁷ Ako je LCP u potpunosti integriran u plan oporavka, to će biti uključeno u ocjenu likvidnosti u okviru ORC-a. U slučaju da LCP nije uključen u plan oporavka i da su ta dva dokumenta odvojena, LCP treba analizirati zasebno.

e. je li plan financiranja:

- I. integriran u ukupni strateški plan institucije;
- II. usklađen s njezinim poslovnim modelom;
- III. usklađen s njezinom sklonošću preuzimanju likvidnosnog rizika.

418. Osim toga, nadležna tijela mogu razmotriti:

- a. analizira li institucija na adekvatan način i je li svjesna primjerenosti i adekvatnosti plana financiranja s obzirom na trenutačnu likvidnosnu poziciju i poziciju izvora financiranja institucije te na njihov projicirani razvoj. U okviru toga nadležna tijela mogu razmotriti može li više rukovodstvo institucije objasniti zašto je plan financiranja provediv i koje su njegove slabosti;
- b. politiku institucije za određivanje toga koje su dimenzije izvora financiranja i koja su tržišta značajna za instituciju (i jesu li adekvatni);
- c. vremensko razdoblje koje je institucija predvidjela za migraciju na drugi profil izvora financiranja, ako je to potrebno ili poželjno, imajući na umu da mogu postojati rizici ako migracija postane prebrza ili prespora;
- d. sadržava li plan financiranja različite strategije i jasne postupke upravljanja za pravodobnu provedbu strateških promjena.

419. Nadležna tijela trebaju procijeniti primjenjuje li se plan financiranja institucije na primjeren način. Pri tome trebaju uzeti u obzir barem sljedeće:

- a. je li plan financiranja jasno dokumentiran i priopćen relevantnim članovima osoblja;
- b. je li plan financiranja uključen u svakodnevno poslovanje institucije, posebno u postupku donošenja odluka o izvorima financiranja.

420. Osim toga, nadležna tijela mogu razmotriti je li institucija u mogućnosti uskladiti plan financiranja s podacima dostavljenima nadležnim tijelima u obrascu plana financiranja.

421. Nadležna tijela trebaju razmotriti kvalitetu postupaka institucije za praćenje provedbe plana financiranja i njezinu sposobnost pravodobnog reagiranja na odstupanja. Pri toj procjeni nadležna tijela trebaju u obzir uzeti čimbenike kao što su:

- a. kvaliteta podataka koji se priopćavaju (višem) rukovodstvu u vezi s trenutačnim statusom provedbe plana financiranja;
- b. predviđa li plan financiranja alternativne rezervne mjere koje će se provesti ako dođe do promjene tržišnih uvjeta i
- c. politike i prakse institucije u pogledu redovitog preispitivanja retroaktivnog testiranja i ažuriranja plana financiranja u slučaju da se stvarni iznos prikupljenih sredstava značajno razlikuje od plana financiranja.

8.5. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

422. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju donijeti mišljenje o likvidnosnom riziku i riziku izvora financiranja institucije te o sposobnosti likvidnosnih sredstava institucije da ih pokrije/ublaži. Mišljenje bi se trebalo odraziti u sažetku nalaza i poduprijeti ocjenom adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja utemeljenom na razmatranjima navedenima u tablici 17. Ocjena adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja trebala bi odražavati mišljenje nadležnih tijela o tome osiguravaju li postojeća likvidnosna sredstva odgovarajuće pokriće likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja. Nadležna tijela mogu razmotriti primjenu međuocjena za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja ako se to smatra relevantnim.

423. Pri određivanju ocjene adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja nadležna tijela trebaju, gdje je primjenjivo, uzeti u obzir ocjenu ukupne sposobnosti oporavka likvidnosti u planiranju oporavka (slaba, primjerena s prostorom za poboljšanje, zadovoljavajuća) kako je navedeno u točkama od 41. do 43. Smjernica EBA-e o ukupnoj mogućnosti oporavka u planiranju oporavka⁴⁸. Razmatranje ukupne ocjene sposobnosti oporavka u kontekstu adekvatnosti likvidnosti posebno je relevantno u slučaju „slabe” ukupne ocjene sposobnosti oporavka za likvidnost.

Tablica 17. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ocjene adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
1	Postoji nizak rizik značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeca, valuta) nije značajan / vrlo je nizak. Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti adekvatne su i primjerene. Razina drugih pokretača likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti) nije značajna / vrlo je niska. Kapacitet likvidnosne pokrivenosti institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti dovoljno su iznad nadzornih kvantitativnih zahtjeva i očekuje se da će takvi ostati u budućnosti. Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, nije otežan ili svi subjekti imaju kapacitet likvidnosne pokrivenosti i zaštitne slojeve 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji usklađenost između politike i strategije institucije za likvidnosni rizik / rizik izvora financiranja i njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. Organizacijski okvir za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja pouzdan je te uključuje jasne odgovornosti i jasno razdvajanje zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Sustavi za mjerenje i praćenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te za izvješćavanje o njima primjereni su. Interni limiti i okvir kontrola za likvidnosni rizik pouzdani su i u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.

⁴⁸ EBA/GL/2023/06

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<p>likvidnosti koji premašuju nadzorne zahtjeve.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rizik profila izvora financiranja institucije ili njegove održivosti nije značajan / vrlo je nizak. Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja nije značajan. Drugi pokretači rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja) nisu značajni / vrlo su niski. Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju rizik koji nije značajan / vrlo nizak rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu likvidnosti koja proizlazi iz nadzorne procjene „zadovoljavajuća” je. 	<ul style="list-style-type: none"> Institucija ima uvjerljiv i vjerodostojan plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti koji se može uspješno provesti ako bude potrebno.
2	Postoji umjereno nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Neusklađenosti (npr. dospijeca, valuta) stvaraju nizak do umjeren rizik. Veličina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju nizak do umjeren rizik. Razina drugih pokretača likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti) niska je do umjerena. Kapacitet likvidnosne pokrivenosti institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti iznad su nadzornih kvantitativnih zahtjeva, ali postoji rizik da neće takvi ostati u budućnosti. Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, jest ili bi mogao biti malo otežan. Rizik profila izvora financiranja institucije i njegove održivosti nizak je do umjeren. Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja nizak je do umjeren. Drugi pokretači rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, 	

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<p>pristup tržištima financiranja) niski su do umjereni.</p> <ul style="list-style-type: none"> Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju nisku razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. Ukupna sposobnost oporavka institucije s obzirom na likvidnost, koja proizlazi iz nadzorne procjene, „zadovoljavajuća” je ili „primjerena s prostorom za poboljšanje”. 	
3	Postoji umjereno visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta) stvaraju umjeren do visok rizik. Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju umjeren do visok rizik. Razina drugih pokretača likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti) umjerena je do visoka. Kapacitet likvidnosne pokrivenosti institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti pogoršavaju se i/ili se nalaze na razini ispod nadzornih kvantitativnih zahtjeva te postoje razlozi za zabrinutost u pogledu sposobnosti institucije da pravodobno ponovno uspostavi usklađenost s tim zahtjevima. Otežan je slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju. Rizik profila izvora financiranja institucije i njegove održivosti umjeren je do visok. Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja umjeren je do visok. Drugi pokretači rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja) umjereni su do visoki. Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju umjerenu razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. 	<ul style="list-style-type: none"> Postoji određena neusklađenost između politike i strategije institucije za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja te njezine ukupne strategije i sklonosti preuzimanju rizika. U organizacijskom okviru za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja nema dostatnog razdvajanja odgovornosti i zadataka između osoba koje preuzimaju rizik te funkcije upravljanja rizicima i kontrolne funkcije. Sustavi za mjerenje i praćenje likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te za izvješćavanje o njima ne provode se s dovoljnom točnošću i učestalošću. Interni limiti i okvir kontrola za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja nisu u skladu sa strategijom upravljanja rizicima institucije ili njezinom sklonošću preuzimanju rizika. Institucija ima plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti koji vjerojatno neće biti učinkovit ili institucija nema plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti ili ima plan koji je očito neadekvatan.

Ocjena rizika	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja o inherentnom riziku	Razmatranja o odgovarajućem upravljanju i kontrolama
		<ul style="list-style-type: none"> Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu likvidnosti, koja proizlazi iz nadzorne procjene, „primjerena je s prostorom za poboljšanje” ili „slaba”. 	
4	Postoji visok rizik od značajnog bonitetnog učinka na instituciju s obzirom na razinu inherentnog rizika te upravljanje i kontrole.	<ul style="list-style-type: none"> Neusklađenosti (npr. dospijeća, valuta) stvaraju visok rizik. Razina i sastav zaštitnog sloja likvidnosti predstavljaju visok rizik. Razina drugih pokretača likvidnosnog rizika (npr. reputacijskog rizika, nemogućnosti prijenosa unutargrupne likvidnosti) visoka je. Kapacitet likvidnosne pokrivenosti institucije i njezini zaštitni slojevi likvidnosti naglo se pogoršavaju i/ili se nalaze na razini ispod nadzornih kvantitativnih zahtjeva te postoje ozbiljni razlozi za zabrinutost u pogledu sposobnosti institucije da pravodobno ponovno uspostavi usklađenost s tim zahtjevima. Slobodan protok likvidnosti među subjektima u grupi, ovisno o slučaju, ozbiljno je otežan. Rizik profila izvora financiranja institucije i njegove održivosti visok je. Rizik koji predstavlja stabilnost izvora financiranja visok je. Drugi pokretači rizika izvora financiranja (npr. reputacijski rizik, pristup tržištima financiranja) visoki su. Struktura i stabilnost dugoročnog financiranja (> 1 godina) predstavljaju visoku razinu rizika u odnosu na aktivnosti i poslovni model institucije. Ukupna sposobnost oporavka institucije u pogledu likvidnosti, koja proizlazi iz nadzorne procjene, „slaba” je. 	

424. Nakon bodovanja adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja iz odjeljka 8.5., nadležna tijela utvrditi je li potrebno postaviti posebne zahtjeve za likvidnost i izvore financiranja kako bi se pokrili rizici za likvidnost i izvore financiranja kojima je institucija izložena ili bi mogla biti izložena.

425. U sljedećoj tablici naveden je neisključiv popis kvalitativnih i kvantitativnih nadzornih mjera koje nadležna tijela mogu primijeniti u slučaju utvrđenog nedostatka. Nadležna tijela mogu primijeniti dodatne nadzorne mjere, uključujući kvantitativne mjere u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2014/36/EU ili kombinaciju tih mjera ako se one smatraju prikladnijima za otklanjanje utvrđenih nedostataka.
426. Ako nadležna tijela utvrde da bi kvantitativne mjere mogle biti potrebne, trebala bi se voditi dodatnim smjernicama iz sljedećeg odjeljka o usporedbi u odnosu na referentnu vrijednost i određivanju kvantitativnih mjera likvidnosti i financiranja.
427. Važno je napomenuti da je dio mjera navedenih u tablici 18. kvalitativne prirode. Ako se pojave temeljne slabosti, posebno u pogledu upravljanja likvidnošću i izvorima financiranja, prednost bi trebalo dati kvalitativnim mjerama, ako je to moguće.

Tablica 18. Potencijalne i neisključive nadzorne mjere za likvidnosni rizik i rizik izvora financiranja

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 102., člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (e), (f), (j), (k), (i) i (n) i člankom 105. Direktive 2013/36/EU, člankom 8. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61 i člankom 428.b stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 – Nadležna tijela mogu:
A. zahtijevati od institucija LCR veći od regulatornog minimuma, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju;
B. zahtijevati minimalno razdoblje preživljenja koje omogućuje dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka;
C. zahtijevati od institucija minimalni ukupni iznos likvidne imovine ili kapaciteta likvidnosne pokrivenosti, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju;
D. zahtijevati od institucija NSFR veći od regulatornog minimuma, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju;
E. zahtijevati od institucija minimalni ukupni iznos dostupnih stabilnih izvora financiranja, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju;
F. odrediti posebne likvidnosne zahtjeve, uključujući ograničenja ročnih neusklađenosti između imovine i obveza;
G. primijeniti administrativne kazne ili druge administrativne mjere, uključujući bonitetne zahtjeve;
H. odrediti zahtjeve u pogledu koncentracije likvidne imovine, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> - zahtjeve u pogledu strukture profila likvidne imovine institucije u odnosu na druge ugovorne strane, valute.; i/ili - gornje granice, limite ili ograničenja koncentracija izvora financiranja.
I. uvesti ograničenja u pogledu kratkoročnih ugovornih ili bihevioralnih ročnih neusklađenosti između imovine i obveza, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> - limite ročne neusklađenosti (u određenim vremenskim razredima) između imovine i obveza; - limite minimalnih razdoblja preživljenja i/ili - limite ovisnosti o određenim izvorima kratkoročnog financiranja, kao što je financiranje na tržištu novca.
J. uvesti zahtjeve za dodatno ili češće izvještavanje o likvidnosnim pozicijama, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> - učestalost regulatornog izvještavanja o LCR-u; i/ili - učestalost i granularnost ostalih izvješća o likvidnosti, kao što su „dodatna nadzorna izvješća”.
K. zahtijevati poduzimanje mjera za otklanjanje nedostataka utvrđenih u odnosu na sposobnost institucije da utvrdi, mjeri, prati i kontrolira likvidnosni rizik, među ostalim na sljedeće načine: <ul style="list-style-type: none"> - poboljšanjem sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres kako bi se unaprijedila njezina mogućnost utvrđivanja i kvantifikacije značajnih izvora likvidnosnog rizika za instituciju; - poboljšanjem njezinih mogućnosti unovčenja likvidne imovine; - poboljšanjem njezinog plana postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti i okvira znakova ranog upozorenja za likvidnost i/ili

Potencijalne nadzorne mjere za nadležna tijela u skladu s člankom 102., člankom 104. stavkom 1. točkama (b), (e), (f), (j), (k), (i) i (n) i člankom 105. Direktive 2013/36/EU, člankom 8. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61 i člankom 428.b stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 – Nadležna tijela mogu:

- poboljšanjem izvješćivanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o informacijama za upravljanje likvidnošću.

L. zahtijevati poduzimanje mjera za izmjenu profila izvora financiranja institucije, uključujući:

- smanjenje njezine ovisnosti o određenim (potencijalno volatilnim) tržištima financiranja, kao što je financiranje iz velikih izvora;
- smanjenje koncentracije njezinog profila financiranja u odnosu na druge ugovorne strane, maksimalne iznose dugoročnog dospijeca, (neusklađenosti) valuta itd. i/ili
- smanjenje iznosa opterećene imovine institucije, uz moguće razlikovanje između ukupnog opterećenja i prekomjerne kolateralizacije (npr. za pokrivene obveznice, zahtjevi za maržu).

M. zahtijevati dodatno ili češće izvještavanje o pozicijama izvora financiranja institucije, uključujući:

- povećanu učestalost regulatornog izvještavanja relevantnog za praćenje profila financiranja (poput NSFR izvješća i „dodatnih pokazatelja praćenja”) i/ili
- povećanu učestalost izvještavanja nadzornog tijela o planu financiranja institucije.

N. zahtijevati poduzimanje mjera za otklanjanje nedostataka utvrđenih u vezi s kontrolom rizika izvora financiranja u instituciji, uključujući:

- poboljšanje izvješćivanja upravljačkog tijela i višeg rukovodstva institucije o riziku izvora financiranja;
- ažuriranje ili poboljšanje plana financiranja i/ili
- određivanje limita za sklonost preuzimanju rizika;
- poboljšanje sposobnosti institucije za testiranje otpornosti na stres tako što će se od institucije zahtijevati da pokrije dulje stresno razdoblje.

428. Pri određivanju strukturnih, dugoročnih nadzornih zahtjeva nadležna tijela trebaju razmotriti potrebu za dodatnim kratkoročnim/srednjoročnim zahtjevima za likvidnošću i/ili kapitalnih zahtjevima kao privremenim rješenjem za smanjenje prisutnih rizika dok se strukturnim zahtjevima ne postignu željeni učinci.

429. Ako nadležna tijela zaključe da postoji visok rizik od znatnog povećanja troškova izvora financiranja institucije, trebala bi razmotriti mogućnost zahtijevanja promjena u strukturi izvora financiranja radi smanjenja rizika troškova izvora financiranja ili čak mjera regulatornog kapitala (kako je navedeno u glavi 7.) kako bi se nadoknadio učinak na račun dobiti i gubitka ako institucija ne može prenijeti povećane troškove izvora financiranja na svojeg klijenta.

8.6. Usporedba u odnosu na referentnu vrijednost i postavljanje kvantitativnih zahtjeva za likvidnost i izvore financiranja

Određivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva i zahtjeva izvora financiranja

430. Kako bi podržala ocjenjivanje adekvatnosti likvidnosti i izvora financiranja te kalibrirala specifične kvantitativne zahtjeve gdje se to smatra potencijalno nužnim (npr. bilo koja od mjera navedenih u tablici 18 iznad koje su kvantitativne), nadležna tijela trebaju razmotriti nadzorne referentne vrijednosti likvidnosti i financiranja kao kvantitativne alate. One bi trebale poslužiti kao razborite, dosljedne, transparentne i usporedive referentne vrijednosti za izračun i

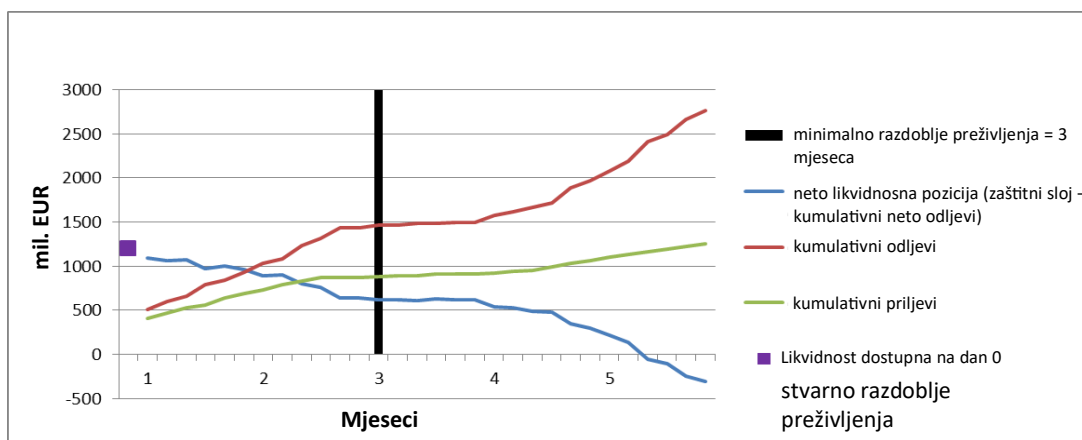
uspoređivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva za institucije sa sličnim poslovnim modelima i profilima rizika. Pri izradi nadzornih referentnih vrijednosti nadležna tijela trebaju se služiti nadzornom procjenom likvidnosnog rizika i rizika izvora financiranja te rezultatima nadzornog testiranja otpornosti na likvidnosni stres.

431. Nadležna tijela trebaju se služiti najprikladnijim referentnim vrijednostima za poslovni model institucije primjenom vlastite prosudbe rezultata referentnih vrijednosti kako bi, prema potrebi, uzela u obzir specifičnosti poslovnog modela. Kada nadležna tijela pri određivanju posebnih likvidnosnih zahtjeva uzmu u obzir nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti, ona bi trebala instituciji objasniti logiku i temeljna opća načela utvrđivanja referentnih vrijednosti.
432. Nadležna tijela trebala bi procijeniti prikladnost svih referentnih vrijednosti koje se primjenjuju na institucije i kontinuirano ih preispitivati i ažurirati s obzirom na iskustvo stečeno njihovom upotrebom.
433. Ključni ulazni parametar za referentne vrijednosti nadležnog tijela za kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva ili zahtjeva u pogledu izvora financiranja bit će podatci prikupljeni putem nadzornog izvještavanja na temelju članka 415. Uredbe (EU) br. 575/2013 o likvidnosti i stabilnim izvorima financiranja na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi te o dodatnim likvidnosnim nadzornim parametrima.
434. U nastavku su navedeni primjeri mogućih pristupa:
 - a. Primjer 1.: institucija s početnim zaštitnim slojem likvidnosti od 1200 milijuna EUR. Kumulativni priljevi i kumulativni odljevi procijenjeni u stresnim uvjetima projiciraju se kroz vremensko razdoblje od pet mjeseci. U tom razdoblju institucija upotrebljava zaštitni sloj likvidnosti svaki put kad razina priljeva padne ispod razine odljeva. Rezultat pokazuje da bi, u definiranim stresnim uvjetima, institucija bila u mogućnosti preživjeti 4,5 mjeseci, što je dulje od minimalnog razdoblja preživljenja koje su odredila nadzorna tijela (u ovom je primjeru riječ o tri mjeseca);

Tablica 19. Ilustrativni primjer referentne vrijednosti za kvantifikaciju likvidnosti

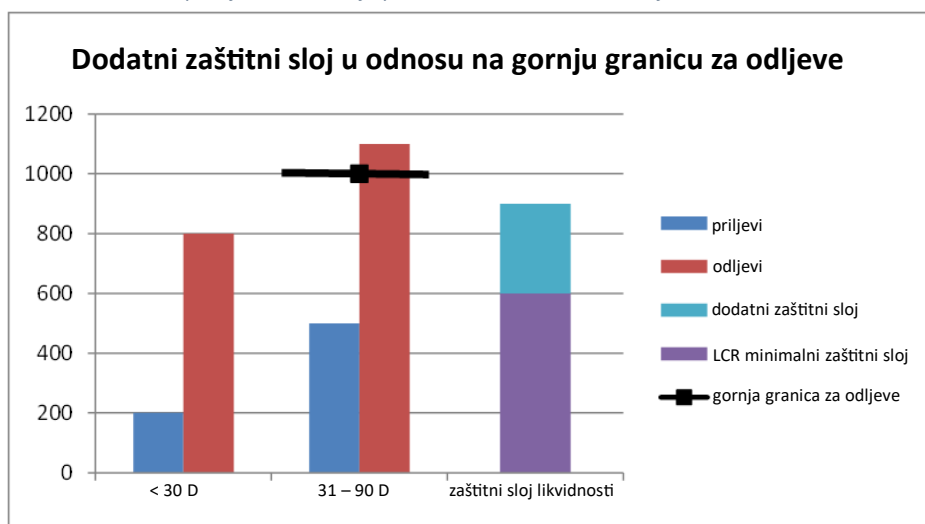
Vremensko razdoblje u mjesecima	kumulativni odljevi	kumulativni priljevi	kumulativni neto odljevi	neto likvidnosna pozicija (zaštitni sloj – kumulativni neto odljevi)	Likvidnost dostupna na dan 0
					1200
1	511	405	106	1094	
	598	465	133	1067	
	659	531	128	1072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1001	
	933	693	240	960	
2	1037	731	306	894	
	1084	788	295	905	
	1230	833	397	803	
	1311	875	435	765	
	1433	875	558	642	
	1440	876	564	636	
3	1465	882	583	617	
	1471	889	582	618	
	1485	891	594	606	
	1485	911	574	626	
	1492	916	576	624	
	1493	916	577	623	
4	1581	918	663	537	
	1618	945	673	527	
	1666	956	710	490	
	1719	993	726	474	
	1885	1030	856	344	
	1965	1065	900	300	
5	2078	1099	980	220	
	2192	1131	1061	139	Razdoblje preživljenja
	2415	1163	1252	-52	
	2496	1194	1302	-102	
	2669	1224	1445	-245	
	2764	1253	1511	-311	

Slika 4. Ilustrativni primjer određivanja posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva

- b. Primjer 2.: nadzorno tijelo odredilo je tri mjeseca kao minimalno razdoblje preživljenja. Određivanje gornje granice za odljeve alternativna je mjera koja se može upotrijebiti umjesto određivanja minimalnog razdoblja preživljenja i kojom se može riješiti i pitanje neprihvatljivo velike razlike između priljeva i odljeva koje je izaziva zabrinutost nadzornih tijela. Na slici u nastavku mehanizam za određivanje gornje granice za odljeve prikazan je crnom vodoravnom linijom. Institucija mora smanjiti svoje odljeve na razinu ispod gornje granice. Gornja granica može se odrediti za jedno ili više vremenskih razdoblja i za neto odljeve (nakon korekcije za priljeve) ili bruto odljeve. Alternativa, tj. dodavanje zahtjeva za zaštitni sloj, prikazana je u trećem stupcu.

Slika 5. Ilustrativni primjer određivanja posebnih kvantitativnih zahtjeva

435. Ako nadležna tijela nisu razvila svoju vlastitu referentnu vrijednost za kvantifikaciju posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, ona mogu, posebno u slučaju likvidnosnog rizika, upotrijebiti neku drugu referentnu vrijednost primjenom sljedećih koraka:

- a. provedbe komparativne analize neto novčanih odljeva i prihvatljive likvidne imovine u stresnim uvjetima kroz određena vremenska razdoblja: do jednog mjeseca (uključujući

prekonoćno), od jednog do tri mjeseca i od tri mjeseca do jedne godine. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala projicirati neto odljeve (bruto odljeve i priljeve)

- b. i kapacitet likvidnosne pokrivenosti kroz različite vremenske razrede dospijeća, uzimajući u obzir stresne uvjete (na primjer, bonitetno vrednovanje pod pretpostavkom stresa za likvidnu imovinu naspram trenutačnog vrednovanja u normalnim uvjetima i nakon primjene korektivnog faktora), kreirajući ljestvicu dospijeća u stresnim uvjetima za narednu godinu;
- c. procjene razdoblja preživljenja institucije na temelju procjene ljestvice dospijeća u stresnim uvjetima;
- d. određivanja željenog/nadzornog minimalnog razdoblja preživljenja, uzimajući u obzir profil rizičnosti institucije te tržišne i makroekonomske uvjete;
- e. ako je željeno/nadzorno minimalno razdoblje preživljenja dulje od trenutačnog razdoblja preživljenja institucije, nadležna tijela mogu utvrditi dodatne iznose likvidne imovine (dodatne zaštitne slojeve likvidnosti) koje institucija mora imati kako bi produljila svoje razdoblje preživljenja u skladu s minimalnim zahtjevom.

Iskazivanje posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva i zahtjeva u pogledu izvora financiranja

436. Kako bi se iskazali posebni kvantitativni likvidnosni zahtjevi, nadležna tijela trebaju primijeniti jedan od sljedećih pristupa, osim ako se drugi pristup smatra prikladnijim u određenim okolnostima:

- a. Pristup 1. – zahtijevati LCR veći od regulatornog minimuma, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju.
- b. Pristup 2. – zahtijevati takvo minimalno razdoblje preživljenja da omogućuje dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka; razdoblje održanja može se odrediti izravno, kao zahtjev, ili neizravno, određivanjem gornje granice za iznos odljeva u relevantnim vremenskim razdobljima; nadležna tijela mogu zatražiti različite vrste likvidne imovine (npr. imovinu prihvatljivu središnjim bankama) za pokriće rizika koji nisu (dovoljno) pokriveni LCR-om.
- c. Pristup 3. – zahtijevati minimalni ukupni iznos likvidne imovine ili kapaciteta likvidnosne pokrivenosti, bilo kao minimalni ukupni iznos ili kao minimalni iznos koji premašuje važeći regulatorni minimum u visini koja je dovoljna za dostatno smanjenje utvrđenih nedostataka; nadležna tijela mogu postaviti zahtjeve za strukturu likvidne imovine, uključujući operativne zahtjeve (npr. izravnu konvertibilnost u gotovinu ili deponiranje likvidne imovine kod središnje banke).

437. Kako bi se na odgovarajući način izrazili posebni kvantitativni zahtjevi za stabilne izvore financiranja, nadležna tijela trebaju primijeniti jedan od sljedećih pristupa, osim ako se drugi pristup smatra prikladnijim u određenim okolnostima:

- a. Pristup 4. – zahtijevati NSFR veći od regulatornog minimuma, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju.

- b. Pristup 5. – zahtijevati minimalni ukupni iznos dostupnih stabilnih izvora financiranja, kao minimalni ukupni iznos ili kao minimalni iznos koji premašuje važeći regulatorni minimum, takve veličine da se utvrđeni nedostaci u dovoljnoj mjeri ublažavaju.

438. Nadležna tijela trebaju oblikovati kvantitativne likvidnosne zahtjeve na takav način da oni dovode do što dosljednijih bonitetnih rezultata u svim institucijama, imajući na umu da se vrste takvih zahtjeva mogu razlikovati od institucije do institucije zbog njihovih pojedinačnih okolnosti. Uz kvantitetu, strukturom bi trebalo definirati i očekivani sastav i vrstu zahtjeva. U svakom slučaju, strukturom zahtjeva trebalo bi definirati nadzorni zahtjev i sve primjenjive zahtjeve iz Direktive 2013/36/EU. Zaštitni slojevi likvidnosti i kapacitet likvidnosne pokrivenosti koje institucija ima za ispunjenje nadzornih zahtjeva bi trebali biti dostupni za upotrebu instituciji za vrijeme trajanja stresnih uvjeta.

439. Nadležna tijela trebaju osigurati da ih institucija odmah obavijesti ako ne ispunjava zahtjeve ili ne očekuje da će ih u kratkom roku ispuniti. Obavijesti treba priložiti plan koji je institucija izradila radi pravodobnog ponovnog postizanja usklađenosti sa zahtjevima. Nadležna tijela trebaju procijeniti provedivost plana te poduzeti primjerene nadzorne mjere ako se plan ne smatra provedivim. Ako se plan smatra provedivim, nadležna bi tijela trebala: odrediti sve potrebne privremene nadzorne mjere na temelju okolnosti u kojima se institucija nalazi; pratiti provedbu plana ponovnog postizanja usklađenosti i pobliže pratiti likvidnosnu poziciju institucije, po potrebi zahtijevajući od institucije da poveća učestalost izvještavanja.

440. Bez obzira na prethodno navedeno, nadležna tijela mogu odrediti i kvalitativne zahtjeve u obliku ograničenja / gornjih granica / limita za neusklađenosti, koncentracije, sklonost preuzimanju rizika, kvantitativna ograničenja na izdavanje osiguranih kredita itd., u skladu s kriterijima navedenima u glavi 9. ovih smjernica.

441. U nastavku su navedeni primjeri različitih pristupa za strukturu posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva:

Primjeri iskazivanja posebnih zahtjeva

Počevši od 1. siječnja 2025., i dok ne bude određeno drukčije, banka X obvezna je:

- a. Pristup 1.: osigurati da njezin kapacitet likvidnosne pokrivenosti u svakom trenutku bude jednak ili viši od npr. 125 % njezinih neto odljeva likvidnosti kako se utvrđuju prema LCR-u.
- b. Pristup 2.: osigurati da njezin kapacitet likvidnosne pokrivenosti u svakom trenutku ima za posljedicu razdoblje preživljenja koje je veće ili jednako tri mjeseca, izmjereno internim testiranjem otpornosti na likvidnosni stres / ljestvicom dospijeća / posebnim pokazateljima koje je razvilo nadzorno tijelo.
- c. Pristup 3.:
 - osigurati da kapacitet likvidnosne pokrivenosti u svakom trenutku bude jednak ili viši od X milijardi eura ili
 - osigurati da kapacitet likvidnosne pokrivenosti institucije u svakom trenutku bude jednak ili viši od X milijardi eura iznad minimalnih zahtjeva prema LCR-u.

- d. Pristup 4.: osigurati da njezini raspoloživi stabilni izvori financiranja u svakom trenutku budu jednaki ili viši od npr. 125 % njezinih zahtijevanih stabilnih izvora financiranja kako se utvrđuju prema NSFR-u.
- e. Pristup 5.:
- osigurati da njezini raspoloživi stabilni izvori financiranja u svakom trenutku budu jednaki ili viši od X milijardi eura; ili
 - osigurati da njezini raspoloživi stabilni izvori financiranja u svakom trenutku budu jednaki ili viši od X milijardi eura iznad minimalnih zahtjeva prema NSFR-u.

Glava 9. Cjelokupna procjena u okviru SREP-a i komunikacija

9.1. Opća razmatranja

442. U ovoj glavi prikazano je kako se nalazi procjena svakog elementa SREP-a kombiniraju u ukupnoj procjeni u okviru SREP-a te kako se priopćava odgovarajući ishod, uključujući navođenje i obrazloženje kapitalnih zahtjeva i smjernica. Razmatra se i način interakcije neisključivih nadzornih mjera navedenih na kraju svakog relevantnog odjeljka i glava ovih smjernica s drugim relevantnim okvirima (tj. mjerama rane intervencije, procjenama sanacijskih tijela, makrobonitetnim mjerama i SPNFT-om).

9.2. Ukupna procjena na temelju SREP-a

443. Pri određivanju ukupne procjene na temelju SREP-a nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate procjena elemenata SREP-a, a posebno:

- a. rizike kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena;
- b. vjerojatnost da bi upravljanje, nedostatci u kontroli i/ili poslovni model ili strategija institucije mogli povećati ili smanjiti te rizike ili izložiti instituciju novim izvorima rizika;
- c. omogućuju li regulatorni kapital institucije i sredstva likvidnosti dobro pokriće tih rizika;
- d. potencijal za pozitivnu i negativnu interakciju između elemenata (npr. nadležna tijela mogu snažnu kapitalnu poziciju smatrati potencijalnim čimbenikom ublažavanja nekih zabrinutosti utvrđenih u području likvidnosti i izvora financiranja ili, suprotno, mogu smatrati da bi slaba kapitalna pozicija mogla pojačati zabrinutosti u tom području).

444. Na temelju tih razmatranja nadležna tijela trebaju utvrditi održivost institucije, koja se definira kao njezina udaljenost od točke neodrživosti na temelju adekvatnosti njezina regulatornog kapitala i sredstava likvidnosti, upravljanja, kontrola i/ili poslovnog modela ili strategije za

pokriće rizika kojima institucija jest ili bi mogla biti izložena. Na temelju tog utvrđivanja nadležna tijela trebaju:

- a. poduzeti sve nadzorne mjere potrebne za rješavanje razloga za zabrinutost;
- b. odrediti buduće nadzorne resurse i planove nadzora za instituciju, uključujući i treba li u okviru plana nadzora planirati bilo kakve posebne nadzorne aktivnosti za instituciju;
- c. odrediti potrebu za poduzimanjem mjera rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU;
- d. odrediti može li se smatrati da institucija „propada ili će vjerojatno propasti” u smislu članka 32. Direktive 2014/59/EU.

445. Ukupna procjena na temelju SREP-a trebala bi se odražavati u ocjeni održivosti utemeljenoj na razmatranjima iz Tablice 20. i jasno dokumentirati u godišnjem sažetku ukupne procjene na temelju SREP-a. Godišnji sažetak trebao bi sadržavati i ukupnu ocjenu na temelju SREP-a i ocjene za elemente SREP-a, kao i bilo koje nalaze nadzora donesene tijekom prethodnih 12 mjeseci.

Tablica 20. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ukupne ocjene na temelju SREP-a

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Utvrđeni rizici predstavljaju nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovni model i strategija institucije ne izazivaju zabrinutost. • Interno upravljanje i kontrolni mehanizmi na razini institucije ne izazivaju zabrinutost. • Rizici za kapital i likvidnost institucije ne predstavljaju značajan / predstavljaju vrlo nizak rizik od značajnog bonitetnog učinka. • Struktura i iznos regulatornog kapitala ne izazivaju zabrinutost. • Likvidnosna pozicija i profil izvora financiranja institucije ne izazivaju zabrinutost. • Nema značajnih zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije.
2	Utvrđeni rizici predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti glede upravljanja institucijom ili kontrolnih sustava na razini institucije. • Postoji niska do umjerena razina rizika od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu sastava i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti glede likvidnosne pozicije i/ili profila izvora financiranja institucije. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije.
3	Utvrđeni rizici predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti glede upravljanja institucijom ili kontrolnih sustava na razini institucije.

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
		<ul style="list-style-type: none"> • Postoji umjerena do visoka razina rizika od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu sastava i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu likvidnosne pozicije i/ili profila izvora financiranja institucije. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije.
4	Utvrđeni rizici predstavljaju visok rizik za održivost institucije.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti glede upravljanja institucijom ili kontrolnih sustava na razini institucije. • Postoji visoka razina rizika od značajnog bonitetnog učinka zbog rizika za kapital i likvidnost. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu sastava i iznosa regulatornog kapitala institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu likvidnosne pozicije i/ili profila izvora financiranja institucije. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu vjerodostojnosti i provedivosti plana oporavka institucije.

446. Pri odlučivanju da institucija „propada ili da joj prijeti propast“, što se odražava u ukupnoj ocjeni „F“ na temelju SREP-a, nadležna tijela trebaju surađivati sa sanacijskim tijelima i konzultirati se o nalazima u skladu s postupkom iz članka 32. Direktive 2014/59/EU.

9.3. Obavješćivanje o ishodu procjene u okviru SREP-a

447. Nadležna tijela trebaju u skladu s modelom angažmana u okviru SREP-a iz odjeljka 2.4. obavijestiti instituciju o ishodu procjene u okviru SREP-a u pisanom obliku. Obavijest bi trebala biti upućena upravljačkom tijelu institucije.

448. Obavješćivanje institucija i, prema potrebi, drugih nadležnih ili sanacijskih tijela o ishodu procjene u okviru SREP-a trebalo bi uključivati barem sljedeće elemente:

- relevantnu razinu primjene, datum i datum primjene procjene u okviru SREP-a, kao i referentne datume informacija upotrijebljenih u njezinoj pripremi u skladu s člankom 10. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 710/2014;
- opis rezultata SREP-a, uključujući sažetak procjene, značajne nalaze nadzora i ukupnu ocjenu u okviru SREP-a. Kada se od institucije zahtijeva poduzimanje korektivne mjere za određene elemente ili podelemente SREP-a, nadležna tijela trebaju razmotriti uključivanje odgovarajućeg vremenskog okvira za provedbu korekcija i, gdje je to prikladno, objavljivanje rezultata za te elemente i podelemente;
- potrebnu razinu i kvalitetu P2R-a, u skladu s postupkom i kriterijima navedenima u Glavi 7., uključujući obrazloženje za određivanje zahtjeva specifično za instituciju, zasebno za rizik prekomjerne financijske poluge i za druge vrste rizika. U obrazloženju bi trebalo jasno naznačiti značajne pokretače rizika koji doprinose P2R-u. U slučaju relevantnih promjena regulatornog okvira za utvrđivanje P1R-a koji se primjenjuje na instituciju, obavijest bi

trebala uključivati ishod procjene provedene u skladu s točkom 294. glave 7. Pri obrazloženju P2R-a, nadležna tijela trebaju:

- i. pozivati se, u najvećoj mogućoj mjeri, na kategorije i potkategorije/elemente rizika kako je opisano u glavi 6. i odjeljcima 7.2 i 7.3, uzimajući u obzir postojeće definicije specifičnih vrsta rizika u primjenjivom zakonodavstvu, s ciljem osiguravanja ukupne usporedivosti među institucijama;
 - ii. utvrditi glavne nedostatke koji će biti obuhvaćeni tim zahtjevima dok se ne otklone u skladu s točkom 320.
- d. pri obavješćivanju o potrebnoj razini kapitala i kvaliteti zahtjeva u sklopu drugog stupa u skladu s prethodnom točkom, nadležna tijela trebaju:
- i. navesti TSCR institucije kao udio TREA-e (kao omjera), raščlanjen u smislu sastava zahtjeva. TSCR treba izraziti pomoću sljedeće formule:

$$\text{Omjer TSCR} - a = \frac{TSCR}{TREA}$$

- ii. navesti TSLRR institucije kao udio izloženosti omjera financijske poluge (LRE) (kao omjera), raščlanjen u smislu sastava zahtjeva. TSLRR treba izraziti pomoću sljedeće formule:

$$\text{Omjer TSLRR} - a = \frac{TSLRR}{LRE}$$

- iii. navesti OCR institucije i njezine sastavne dijelove – kapitalne zahtjeve u sklopu prvog stupa, P2R i zahtjeve za zaštitni sloj – kao udio (omjer) TREA-e, raščlanjen u smislu sastava zahtjeva;
 - iv. navesti OLRR i njegove sastavne dijelove – kapitalni zahtjev povezan s omjerom financijske poluge, zahtjev za zaštitni sloj povezan s omjerom financijske poluge za P2R-LR i G-SII – kao dijela (omjer) LRE-a, raščlanjene prema sastavu zahtjeva.
- e. očekivanu razinu i kvalitetu P2G-a i P2G-LR-a u skladu s postupkom i kriterijima navedenima u odjeljku 7.6., ako njihovo utvrđivanje rezultira pozitivnom vrijednošću, uključujući:
- i. sve primjenjive stope regulatornog kapitala na koje utječe P2G (CET1, T1 i ukupni regulatorni kapital) i zahtjev za omjer financijske poluge na koji utječe P2G-LR te da se regulatorni kapital koji se drži za potrebe P2G-a ne može upotrijebiti za ispunjavanje bilo kojeg od elemenata OCR-a i da se P2G-LR ne može upotrijebiti za ispunjavanje bilo kojeg od elemenata OLRR-a;
 - ii. relevantne rokove za njihovo uspostavljanje;
 - iii. obrazloženje za određivanje smjernica specifično za instituciju i glavne elemente korištene metodologije;
 - iv. potencijalnu nadzornu reakciju na situacije u kojima se ne ispunjavaju P2G i P2G-LR.
- f. izjavu o likvidnosti i o svim specifičnim zahtjevima za likvidnost koje je utvrdilo nadležno tijelo, osim onih propisanih člankom 4. stavkom 2. Uredbe Komisije (EU) 2015/61 i člankom 428.b stavkom 2. Uredbe br. 575/2013, uključujući razloge specifične za pojedinu instituciju zbog kojih su ti zahtjevi postavljeni;

- g. ako je primjenjivo, očitovanje o drugim nadzornim mjerama, kvalitativnim ili kvantitativnim, uključujući mjere rane intervencije koje nadležno tijelo namjerava poduzeti.

9.4. Reakcija nadzornog tijela ako TSCR ili OCR nisu ispunjeni

449. TSCR, kako je utvrđen u skladu s ovim smjernicama i priopćen u procjeni u okviru SREP-a, pravno je obvezujući zahtjev koji institucije moraju ispunjavati u svakom trenutku, među ostalim i u stresnim uvjetima. U slučaju da se TSCR prestane ispunjavati, nadležna tijela trebaju razmotriti dodatne ovlasti intervencije u skladu s Direktivom 2013/36/EU i Direktivom 2014/59/EU, uključujući oduzimanje odobrenja za rad u skladu s člankom 18. točkom (d) Direktive 2013/36/EU, primjenu mjera rane intervencije u skladu s člankom 27. Direktive 2014/59/EU, utvrđivanje propada li institucija ili joj prijeti propast u skladu s člankom 32. stavkom 4. točkom 4.a Direktive 2014/59/EU i relevantnim Smjernicama te sanacijske mjere u skladu s tom Direktivom. Pri izvršavanju tih ovlasti nadležna tijela trebaju razmotriti jesu li mjere razmjerne okolnostima i njihovoj prosudbi o vjerojatnom razvoju situacije.

450. Nadležna tijela trebaju pratiti i ispunjavaju li institucije OCR. Prema potrebi, nadležna tijela trebaju poduzeti mjere za osiguravanje usklađenosti institucija sa zahtjevima iz članaka 141. i 142. Direktive 2013/36/EU.

9.5. Reakcija nadzornog tijela ako P2G nije ispunjen

451. Nadležna tijela trebaju pratiti osiguravaju li institucije iznos regulatornog kapitala koji se očekuje prema P2G-u i održavaju li ga tijekom vremena. Kada regulatorni kapital institucije padne ili je vjerojatno da će pasti ispod razine određene s pomoću P2G-a, nadležno tijelo treba očekivati da će ga institucija o tome obavijestiti i da će pripremiti revidirani plan kapitala. U svojoj obavijesti institucija treba objasniti koje će je nepovoljne posljedice vjerojatno prisiliti da to učini i koje su mjere predviđene za konačnu ponovnu uspostavu usklađenosti s P2G-om u okviru poboljšanog nadzornog dijaloga.

452. U pravilu postoje tri situacije u kojima je moguće da institucije ne ispune svoj P2G, a koje bi nadležno tijelo trebalo razmotriti:

- a. ako razina regulatornog kapitala padne ispod razine P2G-a (ali i dalje ostane iznad OCR-a) u okolnostima koje su tipične za instituciju ili u vanjskim okolnostima u kojima se ostvare rizici za čije pokriće služi P2G, nadležno tijelo može dopustiti instituciji da privremeno posluje ispod razine P2G-a pod uvjetom da nadležno tijelo smatra da je revidirani plan kapitala vjerodostojan u skladu s kriterijima navedenima u odjeljku 7.7. Nadležno tijelo može prema potrebi razmotriti i prilagodbu razine P2G-a;
- b. ako razina regulatornog kapitala padne ispod razine P2G-a (ali ostane iznad OCR-a) u okolnostima koje su tipične za instituciju ili u vanjskim okolnostima kao posljedica ostvarenja rizika za čije pokriće P2G ne služi, nadležna tijela trebaju očekivati da institucija

podigne razinu regulatornog kapitala na razinu P2G-a unutar odgovarajućeg vremenskog okvira;

- c. ako institucija zanemari P2G, ne uključi ga u okvir upravljanja rizicima ili ne dosegne dovoljan iznos regulatornog kapitala za ispunjavanje P2G-a u relevantnim rokovima koje su utvrdila nadležna tijela, to može dovesti do toga da nadležna tijela primijene dodatne nadzorne mjere koje su navedene u tablici 16.

Ako dopuštenje za poslovanje ispod razine P2G-a iz podtočke (a) nije dano, a regulatorni kapital institucije je opetovano ispod razine P2G-a, nadležno tijelo treba naložiti P2R u skladu s glavom 7.

- 453. Neovisno o pojedinačnim nadzornim odgovorima u skladu s prethodnim stavkom, nadležna tijela također mogu razmotriti primjenu mjera kapitala i dodatnih nadzornih mjera navedenih u glavi 7. ako se to smatra prikladnijim za otklanjanje razloga pada regulatornog kapitala ispod razine utvrđene u okviru P2G-a.

9.6. Interakcija nadzornih mjera, mjera rane intervencije i procjene sanacijskih tijela

- 454. Uz nadzorne mjere nadležna tijela mogu primijeniti mjere rane intervencije iz članka 27. Direktive 2014/59/EU kojima se dopunjuje skup nadzornih mjera iz članaka 104. i 105. Direktive 2013/36/EU.
- 455. Nadležna tijela trebaju primjenjivati mjere rane intervencije ne dovodeći u pitanje druge nadzorne mjere, a pri primjeni mjera rane intervencije trebaju odabrati najprikladniju mjeru ili mjere kako bi osigurala odgovor koji je razmjern konkretim okolnostima.
- 456. Pri utvrđivanju nadzornih mjera ili mjera rane intervencije nadležna tijela trebaju, osim razmatranja okvira za eskalaciju utvrđenog u glavi 2., uzeti u obzir i rezultate procjene mogućnosti sanacije koju je provelo sanacijsko tijelo, uključujući povezani program rada, u cilju osiguravanja dosljednosti u nadzornim mjerama.

9.7. Interakcija između nadzornih mjera i makrobonitetnih mjera

- 457. Ako se na instituciju primjenjuju makrobonitetne mjere, a procjenom na temelju SREP-a se utvrdi da te makrobonitetne mjere ne odražavaju na odgovarajući način profil rizičnosti institucije ili nedostatke svojstvene instituciji (npr. institucija je izložena ili predstavlja višu razinu rizika od razine koja se želi postići makrobonitetnom mjerom, ili su utvrđeni nedostatci značajniji od onih na koje se mjera odnosi), nadležna tijela trebaju razmotriti dopunjavanje makrobonitetnih mjera dodatnim mjerama specifičnima za instituciju.

9.8. Interakcija nadzornih mjera i mjera za SPNFT

458. Pri primjeni nadzornih mjera za rješavanje bonitetnih nedostataka povezanih s rizikom od pranja novca i financiranja terorizma nadležna tijela trebala bi surađivati s nadzornim tijelima za SPNFT kako bi se temeljni nedostaci/ranjivosti adekvatno riješili odgovarajućim mjerama u okviru odgovarajućih nadležnosti nadzornih tijela za SPNFT i nadležnih tijela iz njihovih perspektiva⁴⁹.
459. Ako nadležna tijela tijekom obavljanja svojih nadzornih aktivnosti uoče opravdane naznake nedostataka u sustavima i okvirima kontrole ili okviru internog upravljanja institucije koji se odnose na SPNFT, ili opravdane razloge za sumnju da je institucija povećala izloženost rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, nadležna tijela trebaju:
- a. o tim nedostacima i rizicima obavijestiti nadzorno tijelo za SPNFT čim su utvrđeni i uspostaviti vezu s tim tijelom u skladu sa Smjernicama za suradnju u području SPNFT-a;
 - b. procijeniti učinak koji takvi nedostaci i rizici mogu imati na bonitetni položaj institucije;
 - c. uspostaviti vezu s nadzornim tijelima za SPNFT i u skladu s ovlastima i funkcijama odgovarajućih tijela razmotriti najprikladnije bonitetne nadzorne mjere za otklanjanje tih nedostataka i rizika uza sve mjere koje poduzimaju nadzorna tijela za SPNFT.
460. Ako nadležna tijela budu obaviještena o nadzornim mjerama ili sankcijama koje planiraju ili nalože nadzorna tijela za SPNFT, ili doznaju za njih, trebaju razmotriti treba li i na koji način ublažiti potencijalne bonitetne implikacije slabosti i propusta koje su utvrdila nadzorna tijela za SPNFT.

⁴⁹ U skladu sa Smjernicama EBA-e o suradnji u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

Glava 10. Primjena SREP-a na prekogranične grupe

461. Ova se glava bavi primjenom postupaka i metodologije za SREP kako je navedeno u ovim smjernicama u odnosu na prekogranične grupe i njihove subjekte. Također sadrži poveznice s postupkom zajedničke procjene i odlučivanja koji se provodi u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 710/2014.
462. U okviru SREP-a nadležna tijela trebaju razmotriti i potencijalne rizike od pranja novca i financiranja terorizma te rizike od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija, uzimajući u obzir informacije dobivene od nadležnog tijela za SPNFT države članice u kojoj matično društvo ima poslovni nastan te nadzornih tijela za SPNFT odgovornih za nadzor nad poslovnim jedinicama grupe u različitim nadležnostima u području SPNFT-a, posebno procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma, značajnih slabosti i kršenja zakonodavstva o SPNFT-u, koji su povezani sa strukturom prekograničnih bankarskih grupa.
463. Kada procjenjuju bonitetne implikacije rizika od pranja novca i financiranja terorizma i rizika od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija u okviru SREP-a za prekograničnu grupu, nadležna tijela trebaju iskoristiti informacije dobivene u okviru bilateralne suradnje s relevantnim nadležnim tijelima za SPNFT u skladu sa Smjernicama za suradnju u području SPNFT-a i svojeg sudjelovanja u kolegijima za SPNFT⁵⁰ i kolegijima za bonitetni nadzor.

10.1. Primjena SREP-a na prekogranične grupe

464. Pri primjeni SREP-a i ovih smjernica na prekogranične grupe nadležna tijela trebaju procijeniti održivost grupe u cjelini, kao i njezinih pojedinačnih subjekata. Konsolidirajuća nadzorna tijela trebaju provesti inicijalnu procjenu matičnog društva i grupe institucija na konsolidiranoj razini, dok druga nadležna tijela trebaju provesti inicijalnu procjenu subjekata pod svojim nadzorom (na pojedinačnoj ili potkonsolidiranoj osnovi, prema potrebi).
465. Kada se ove smjernice primjenjuju na društva kćeri prekogranične grupe, nadležna tijela za društva kćeri pri obavljanju svoje inicijalne procjene trebaju prvenstveno razmatrati institucije pojedinačno, kao što bi to činila kod samostalne institucije. Nalazi takvih inicijalnih procjena trebali bi, prema potrebi, uključivati i utvrđivanje ključnih ranjivosti u prekograničnom kontekstu ili kontekstu grupe te bi trebali odražavati prednosti i olakšavajuće čimbenike koji se odnose na činjenicu da je subjekt dio grupe.

⁵⁰ Kolegiji za SPNFT kako su definirani u Zajedničkim smjernicama o suradnji i razmjeni informacija za potrebe Direktive (EU) 2015/849 među nadležnim tijelima koja nadziru kreditne i financijske institucije („Smjernice za kolegije za SPNFT” i u članku 2. stavku 8. Direktive (EU) 2024/1640).

466. Rezultati takve inicijalne procjene elemenata SREP-a, uključujući, ako postoje, stajališta o ključnim ovisnostima o matičnom društvu / grupi, trebali bi poslužiti kao ulazni parametar za postupak zajedničke procjene i zajedničkog odlučivanja u skladu sa zahtjevima iz članka 113. Direktive 2013/36/EU. Nadležna tijela trebala bi stoga raspravljati o tim rezultatima u okviru kolegija nadzornih tijela osnovanih u skladu s člankom 116. Direktive 2013/36/EU.
467. U skladu s člankom 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 710/2014, prije početka postupka zajedničkog odlučivanja konsolidirajuće nadzorno tijelo i relevantna nadležna tijela trebaju se dogovoriti o rasporedu zajedničkog odlučivanja u kojem se utvrđuju koraci koje treba slijediti u postupku i poštovati dogovoreni raspored tijekom cijelog postupka.
468. Nakon rasprava u okviru kolegija nadzornih tijela i rezultata postupka zajedničke procjene nadležna tijela trebaju dovršiti svoje procjene na temelju SREP-a te napraviti potrebne prilagodbe na temelju ishoda rasprava u kolegijima.
469. Ako su procjenom nadležnog tijela utvrđeni određeni nedostaci povezani s unutargrupnom pozicijom koji negativno utječu na ukupnu održivost subjekta na pojedinačnoj osnovi, nadležna tijela trebaju, u okviru kolegija nadzornih tijela, raspraviti o tome je li potrebno promijeniti konačnu procjenu subjekta s obzirom na dimenziju cijele grupe, uključujući konsolidirani poslovni model grupe, strategiju i specifične karakteristike unutargrupnih aranžmana financijske potpore.
470. Nadležna tijela trebaju u okviru rada kolegija nadzornih tijela razgovarati o sljedećim točkama i koordinirati ih:
- a. planiranje, uključujući učestalost i rokove za provedbu procjene različitih elemenata SREP-a za konsolidiranu grupu i njezine subjekte kako bi se olakšala priprema izvješća o riziku za kapital i likvidnosnom riziku grupe potrebnih za donošenje zajedničkih odluka, kako je navedeno u članku 113. Direktive 2013/36/EU i članku 3. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 710/2014, uzimajući u obzir proporcionalnost i angažman nadzornih tijela utvrđen u glavi 2.;
 - b. pojedinosti primjene referentnih vrijednosti upotrijebljenih za procjenu elemenata SREP-a;
 - c. pristup individualnoj procjeni i ocjenjivanju potkategorija rizika ako su te potkategorije prepoznate kao značajne;
 - d. ulazne parametre za provedbu procjene elemenata SREP-a, uključujući one dobivene iz ICAAP-a i ILAAP-a, zatražene od institucije na konsolidiranoj razini i na razini subjekta;
 - e. rezultate procjene, uključujući ocjene na temelju SREP-a dodijeljene različitim elementima, ukupnu procjenu na temelju SREP-a i ukupnu ocjenu na temelju SREP-a, na konsolidiranoj razini i na razini subjekta. U okviru rasprave o procjeni pojedinačnih rizika za kapital i likvidnost nadležna tijela trebaju se usredotočiti na rizike koji su utvrđeni kao značajni za predmetne subjekte;
 - f. prekogranične bonitetne implikacije rizika od pranja novca i financiranja terorizma, rizika od neprovedbe i izbjegavanja ciljanih financijskih sankcija i zabrinutosti; i

g. planirane nadzorne mjere i mjere rane intervencije, prema potrebi.

471. Pri pripremi sažetka ukupne procjene na temelju SREP-a za prekogranične grupe i njihove subjekte nadležna bi ga tijela trebala strukturirati na način koji će olakšati ispunjavanje obrazaca za izvješće na temelju SREP-a, izvješća o riziku grupe, obrazaca izvješća o procjeni likvidnosnog rizika i procjeni likvidnosnog rizika grupe potrebne za donošenje zajedničke odluke na temelju članka 113. Direktive 2013/36/EU, kako je propisano Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 710/2014.

10.2. Procjena kapitala SREP-om i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju

472. Utvrđivanje adekvatnosti kapitala i povezanih zahtjeva i preporuka u skladu s postupkom opisanim u glavi 7. za prekogranične grupe dio je postupka donošenja zajedničke odluke nadležnih tijela u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.

473. Kad je riječ o matičnim institucijama ili institucijama kćerima prekograničnih grupa, primjena P2R-a i P2R-LR-a u skladu s člankom 104. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2013/36/EU trebala bi se provoditi u skladu s postupkom donošenja zajedničke odluke propisanog člankom 113. stavkom 1. točkom (a) te direktive.

474. U kontekstu rasprava o adekvatnosti razine regulatornog kapitala i određivanja P2R-a i P2R-LR-a nadležna tijela trebaju razmotriti:

- a. procjenu značajnosti rizika i nedostataka utvrđenih na konsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi (tj. koji su rizici značajni za grupu kao cjelinu, a koji samo za jedan subjekt) i razinu regulatornog kapitala potrebnu za pokriće takvih rizika;
- b. ako su utvrđeni nedostaci uobičajeni u svim subjektima (npr. jednaki propusti u upravljanju u svim subjektima ili nedostaci u modelima koji se upotrebljavaju u nekoliko subjekata), koordiniranje procjene i nadzornog odgovora i, posebno, odlučivanje o tome treba li odrediti mjere na konsolidiranoj razini ili proporcionalno na razini subjekta za subjekte u kojima su prisutni zajednički nedostaci;
- c. rezultate procjene na temelju ICAAP-a i mišljenja o pouzdanosti izračuna na temelju ICAAP-a i njihovu moguću upotrebu kao ulaznog parametra pri određivanju P2R-a;
- d. rezultate izračuna nadzornih referentnih vrijednosti koje se upotrebljavaju za određivanje P2R-a za sve subjekte unutar grupe i na konsolidiranoj razini;
- e. P2R na razini pojedinačnog subjekta i na konsolidiranoj razini kako bi se osigurala dosljednost ukupnih kapitalnih zahtjeva te postoji li potreba za prijenosom regulatornog kapitala s konsolidirane razine na razinu subjekta.

475. Za određivanje TSCR-a kako je navedeno u glavi 7. nadležna tijela trebaju razmotriti istu razinu primjene kao u zahtjevima za donošenje zajedničke odluke na temelju članka 113. stavka 1. točke (a) Direktive 2013/36/EU. Posebno i prema potrebi, TSCR i druge kapitalne mjere trebali bi biti određeni na konsolidiranoj i pojedinačnoj razini za subjekte koji posluju u drugim

državama članicama. Kad je riječ o potkonsolidiranoj razini, TSCR i druge kapitalne mjere trebali bi obuhvatiti samo matično društvo potkonsolidirane grupe kako bi se izbjeglo dvostruko određivanje P2R-a koji nadležna tijela razmatraju za društva kćeri u drugim državama članicama.

476. Ako rezultat nadzorne procjene rizika od prekomjerne financijske poluge za institucije koje su matično društvo ili društvo kći prekogranične grupe upućuje na potrebu određivanja zahtjeva u sklopu drugog stupa za (P2R-LR), to bi trebalo izvršiti u skladu s postupkom donošenja zajedničkih odluka predviđenim člankom 113. stavkom 1. točkom (a) CRD-a i obuhvatiti zaseban skup kapitalnih zahtjeva na temelju omjera financijske poluge.
477. U kontekstu rasprava o adekvatnosti razine regulatornog kapitala za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge i određivanja P2R-LR-a nadležna tijela trebaju razmotriti:
- a. aspekte iz točke 326.;
 - b. zahtjeve u sklopu drugog stupa za pokriće rizika prekomjerne financijske poluge na razini pojedinog subjekta i na konsolidiranoj razini kako bi se osigurala dosljednost ukupnih kapitalnih zahtjeva te postoji li potreba za prijenosom regulatornog kapitala s konsolidirane razine na razinu subjekta.
478. Sve relevantne informacije koje se odnose na određivanje P2G-a i P2G-LR-a za matične institucije ili institucije kćeri unutar prekogranične grupe trebale bi se razmjenjivati među nadležnim tijelima, a njihovo određivanje trebalo bi se provoditi u skladu s postupkom donošenja zajedničke odluke u skladu s člankom 113. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2013/36/EU. Nadležna tijela posebno trebaju raspraviti o pristupu utvrđivanju P2G-a i P2G-LR-a na pojedinačnoj razini kada nisu dostupni podatci iz nadzornog testiranja otpornosti na stres na toj razini ili, prema potrebi, dogovoriti primjenu P2G-a i P2G-LR-a samo na konsolidiranoj razini. P2G i P2G-LR trebali bi biti propisno obuhvaćeni u dokumentu o zajedničkoj odluci pripremljenom u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.

10.3. Procjena likvidnosti SREP-om i bonitetni zahtjevi specifični za instituciju

479. Utvrđivanje mjera za rješavanje svih značajnih pitanja i značajnih nalaza povezanih s nadzorom likvidnosti i potrebom za likvidnosnim zahtjevima specifičnima za instituciju trebalo bi se provoditi u skladu s postupkom donošenja zajedničke odluke u skladu s člankom 113. Direktive 2013/36/EU.
480. Za potrebe članka 113. stavka 1. točke (b) Direktive 2013/36/EU nadležna tijela trebala bi smatrati „pitanja” značajnima i/ili „nalaze” materijalnima barem u slučaju:
- a. kada nadležna tijela predlažu specifične kvantitativne likvidnosne zahtjeve i/ili
 - b. kada nadležna tijela predlažu mjere osim posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva, a ocjena dodijeljena adekvatnosti likvidnosnog rizika i/ili rizika izvora financiranja iznosi „3” ili „4”.

10.4. Primjena drugih nadzornih mjera

481. Nadležna tijela odgovorna za nadzor prekograničnih grupa i njihovih subjekata trebaju raspraviti, gdje je to moguće, o primjeni svih nadzornih mjera i mjera rane intervencije na grupu i/ili njezine značajne subjekte i koordinirati te mjere, kako bi osigurala da se najprikladnije mjere dosljedno primjenjuju na utvrđene ranjivosti, uzimajući u obzir dimenziju grupe, uključujući međuovisnosti i unutargrupne aranžmane kako je prethodno opisano.
482. Nadležna tijela odgovorna za bonitetni nadzor subjekata prekogranične grupe trebaju, pri nalažanju nadzornih ili administrativnih mjera, uključujući sankcije, institucijama zbog njihova neodgovarajućeg rješavanja nedostataka u vezi s rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, uspostaviti vezu s relevantnim nadzornim tijelima za SPNFT u skladu s odjeljkom 8. Smjernica za suradnju u području SPNFT-a⁵¹ te u skladu s ovlastima i funkcijama odgovarajućih tijela razmotriti najprikladnije bonitetne nadzorne mjere za rješavanje tih nedostataka i rizika uz sve mjere koje poduzimaju nadzorna tijela za SPNFT.

⁵¹ Smjernice EBA-e za suradnju u području SPNFT-a (EBA/GL/2021/15).

Glava 11. Nadzorno testiranje otpornosti na stres

11.1. Upotreba nadzornog testiranja otpornosti na stres koje provode nadležna tijela

483. Također na temelju članka 100. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebala bi se služiti nadzornim testiranjem otpornosti na stres kako bi se olakšala provedba SREP-a te posebno nadzorna procjena njegovih ključnih elemenata, koji su opisani u glavama od 4. do 8. Integracija ESG čimbenika u nadzorna testiranja otpornosti na stres trebala bi se provoditi u skladu sa Zajedničkim smjernicama za uključivanje ESG rizika u nadzorna testiranja otpornosti na stres, dajući prednost okolišnim rizicima. Nadzorno testiranje otpornosti na stres trebalo bi pomoći nadležnim tijelima, ovisno o slučaju, sa sljedećim:

- a. procjenom pojedinačnih rizika za kapital institucije, kako je navedeno u glavi 6., ili rizika za likvidnost i izvore financiranja, kako je navedeno u glavi 8.;
- b. procjenom pouzdanosti programa institucije za testiranje otpornosti na stres, kao i važnosti, ozbiljnosti i vjerodostojnosti scenarija institucije za testiranja otpornosti na stres koja se koriste za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a. To može uključivati preispitivanje glavnih pretpostavki i pokretača rizika institucije;
- c. procjenom sposobnosti institucije da ispuni TSCR i OCR u kontekstu procjene adekvatnosti kapitala, kako je navedeno u odjeljku 7.7. Ovisno o obuhvatu i vrsti nadzornog testiranja otpornosti na stres, ta procjena može biti ograničena na samo neke elemente TSCR-a koji su obuhvaćeni postavkama nadzornog testiranja otpornosti na stres (npr. P2R za pojedinačne kategorije rizika, ako testiranje otpornosti na stres obuhvaća samo takve kategorije rizika);
- d. utvrđivanjem P2G-a za institucije;
- e. utvrđivanjem mogućih ranjivosti ili slabosti upravljanja rizicima i kontrola rizika institucije u pojedinačnim područjima rizika;
- f. utvrđivanjem mogućih nedostataka u cjelokupnim mehanizmima upravljanja ili kontrolama na razini institucije iz glave 5. Točnije, ako nadležno tijelo pomoću nadzornog testiranja otpornosti na stres utvrdi nedostatke u programima institucije za testiranje otpornosti na stres ili njezinoj infrastrukturi pomoćnih podataka o rizicima, potrebno ih je uzeti u obzir prilikom procjene cjelokupnog okvira upravljanja i upravljanja rizicima te institucije;
- g. utvrđivanjem posebnih kvantitativnih likvidnosnih zahtjeva u kontekstu procjene adekvatnosti likvidnosti, posebno u slučaju kada nadležno tijelo nije utvrdilo posebno nadzorno ocjenjivanje u odnosu na referentne vrijednosti za likvidnosne zahtjeve. Određeni elementi nadzornog testiranja otpornosti na likvidnosni stres trebali bi se, prema potrebi,

upotrebljavati kao ulazni parametri pri određivanju posebnih likvidnosnih zahtjeva institucija, kako je navedeno u odjeljku 8.6.

484. Nadalje, nadzorno testiranje otpornosti na stres trebalo bi pomoći nadležnim tijelima da procijene nadzorne organizacijske postupke i planiraju nadzorne resurse, uzimajući u obzir i ostale relevantne informacije, posebno za učestalije i detaljnije procjene pojedinih elemenata SREP-a u slučaju institucija koje ne pripadaju 1. kategoriji, te u svrhu utvrđivanja opsega plana nadzora propisanog člankom 99. Direktive 2013/36/EU.
485. Nadležna tijela također trebaju, prema potrebi, upotrebljavati rezultate nadzornog testiranja otpornosti na stres:
- a. kao pomoć pri analizi koja je potrebna u svrhu davanja različitih dopuštenja i odobrenja propisanih Uredbom (EU) br. 575/2013 ili Direktivom 2013/36/EU, na primjer u odnosu na kvalificirane udjele, spajanja odnosno pripajanja i stjecanja te otkup dionica;
 - b. kao pomoć pri tematskoj analizi potencijalnih ranjivosti grupe institucija sa sličnim profilima rizičnosti;
 - c. kao pomoć pri analizi potencijalnih utjecaja ESG čimbenika na poslovni model institucija na temelju analize srednjoročnog i dugoročnog scenarija provedene u skladu sa Zajedničkim smjernicama za uključivanje ESG rizika u nadzorna testiranja otpornosti na stres;
 - d. kao način motiviranja institucija da poboljšaju svoje unutarnje testiranje otpornosti na stres i sposobnosti upravljanja rizicima: točnije, nadzorno testiranje otpornosti na stres s komponentom odozdo prema gore moglo bi potaknuti institucije na daljnji razvoj i poboljšanje njihova objedinjavanja podataka, modeliranja rizika i IT alata za potrebe testiranja otpornosti na stres i upravljanja rizicima.

11.2. Ključni elementi nadzornog testiranja otpornosti na stres

486. Pri odlučivanju o ključnim elementima nadzornog testiranja otpornosti na stres nadležna tijela trebaju među ostalim razmotriti sljedeće:
- a. obuhvat, u smislu obuhvaćanja određenih čimbenika rizika ili više čimbenika rizika, određenih pojedinačnih portfelja ili aktivnosti ili sektora / geografskih područja, svih ili više portfelja;
 - b. postavke, u smislu sljedećeg: analize osjetljivosti s jednim čimbenikom ili jednostavne s više čimbenika, testiranja solventnosti ili likvidnosti na stres, povratno testiranje na stres ili analiza srednjoročnih i dugoročnih scenarija. Nadležna tijela trebaju odabrati postavke koje su najprikladnije za postizanje cilja testiranja otpornosti na stres;
 - c. opseg, u smislu obuhvaćanja perimetra prekograničnih grupa, osiguravajući da se uzmu u obzir svi relevantni subjekti grupe;
 - d. uzorak institucija obuhvaćenih testiranjem otpornosti na stres: pri planiranju nadzornog testiranja otpornosti na stres, nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir primjeren uzorak za potrebe provedbe, posebno pri upotrebi nadzornog testiranja otpornosti na stres za tematske procjene pojedinih poslovnih linija/modela ili studija/procjena učinka;

- e. pristup, odnosno testiranje otpornosti na stres odozgo prema dolje ili odozdo prema gore, kombinacija obaju pristupa, propisivanje specifičnih referentnih (anchor) scenarija za institucije.

487. Pri osmišljavanju i provedbi nadzornog testiranja otpornosti na stres za potrebe SREP-a nadležna tijela trebaju razmotriti rezultate preispitivanja kvalitete imovine (AQR), ako postoje, ako su primjereni i ako već nisu uključeni u financijske izvještaje institucija. Kombinacija nadzornog testiranja otpornosti na stres i preispitivanja kvalitete imovine može se smatrati korisnom jer osigurava točno izvješćivanje o bilančnim pozicijama institucija obuhvaćenih nadzornim testiranjem otpornosti na stres s poboljšanim i usporedivim polaznim točkama svih institucija koje sudjeluju.

11.3. Organizacijski mehanizmi i mehanizmi upravljanja unutar nadležnih tijela

488. Nadležna tijela također trebaju uspostaviti djelotvoran plan nadzornog testiranja otpornosti na stres. Taj bi plan trebali podržavati odgovarajući organizacijski mehanizmi, mehanizmi upravljanja i IT mehanizmi kako bi se osiguralo provođenje testiranja otpornosti na stres s odgovarajućom učestalošću. Plan nadzornog testiranja otpornosti na stres trebao bi pridonijeti učinkovitoj provedbi plana nadzora za pojedinačne institucije. Plan bi također trebao odražavati način na koji nadležno tijelo donosi odluke o odabiru oblika nadzornog testiranja otpornosti na stres u vezi s ciljevima svake provedbe.

489. Mehanizmi upravljanja, organizacijski i IT mehanizmi koji podržavaju plan nadzornog testiranja otpornosti na stres trebali bi uključivati barem sljedeće:

- a. zadovoljavajuću razinu ljudskih i materijalnih resursa, podatkovne i IT infrastrukture za postavljanje i provođenje nadzornog testiranja otpornosti na stres. Plan nadzornog testiranja otpornosti na stres treba biti podržan primjerenim podacima i prikladnim metodološkim pristupom koji obuhvaća sve aspekte, uključujući scenarije i pretpostavke (npr. predlošci, upute, dokumentacija), te osigurava fleksibilnost i odgovarajuće razine kvalitete i kontrole;
- b. postupak osiguranja kvalitete koji obuhvaća postavke, razvoj i provedbu testiranja otpornosti na stres i usporedivost rezultata među institucijama;
- c. integraciju testiranja otpornosti na stres u ostale relevantne nadzorne postupke. Stoga, kada je to potrebno te u skladu sa svim pravnim ograničenjima, organizacija bi trebala omogućiti unutarnju razmjenu informacija i upotrebu svih aspekata plana testiranja otpornosti na stres.

490. U okviru mehanizama upravljanja nadležna tijela trebaju osigurati da se plan nadzornog testiranja otpornosti na stres redovito pregledava, kvalitativno i kvantitativno, kako bi se osiguralo da je i dalje adekvatan.

491. Nadležna tijela trebaju osigurati da postoje postupci i mehanizmi za učinkovit dijalog s institucijama u vezi s nadzornim testiranjima otpornosti na stres i njihovim rezultatima. Taj bi dijalog trebao odražavati planirane ciljeve, trebao bi se uspostaviti posebno, ali ne i isključivo, kada se nadzorna testiranja otpornosti na stres provode za potrebe procjene ukupne adekvatnosti kapitala institucija i trebao bi biti organiziran u općenitijem kontekstu procjena na temelju SREP-a, kako je navedeno u ovim smjernicama. Za potrebe takvog dijaloga na tehničkoj i upravljačkoj razini nadležna tijela trebaju prema potrebi osigurati:
- a. pružanje odgovarajućih, dovoljno detaljnih i preciznih objašnjenja i smjernica institucijama o primjeni metodologija i pretpostavki koje se upotrebljavaju u testiranju otpornosti na stres s pristupom odozdo prema gore;
 - b. pružanje odgovarajućih, dovoljno detaljnih i točnih uputa institucijama u vezi s pomoćnim podatcima koje institucije trebaju dostaviti nadležnim tijelima zajedno s rezultatima testiranja otpornosti na stres;
 - c. davanje objašnjenja institucijama nakon rasprave, prema potrebi, o rezultatima nadzornih testiranja otpornosti na stres koji vode do primjene nadzornih mjera. Nadležna tijela to trebaju razmotriti posebno u kontekstu testiranja otpornosti na stres na razini sustava kao okidača nadzornih mjera.
492. Kada se nadzorno testiranje otpornosti na stres primjenjuje na prekogranične grupe, nadležna tijela trebaju razmjenjivati informacije i, ako je provedivo, na odgovarajući način raspravljati o postupku u okviru kolegija nadzornih tijela. Nadležna tijela trebaju posebno osigurati da se relevantne pojedinosti o metodologijama, scenarijima i glavnim pretpostavkama, kao i rezultati nadzornih testiranja otpornosti na stres, posebno oni koji se odnose na procjene adekvatnosti kapitala ili likvidnosti, stave na raspolaganje i da se o njima raspravlja.
493. Nadležna tijela također trebaju utvrditi koje informacije o nadzornim testiranjima otpornosti na stres i njihovim rezultatima mogu biti objavljene, uzimajući u obzir namjeravanu svrhu nadzornih testiranja otpornosti na stres. Pri odlučivanju o objavi rezultata ili metodologija nadzornih testiranja otpornosti na stres nadležna tijela trebaju razmotriti svoju ulogu u provedbi i odabrani pristup kao i opseg svoje popratne analize uz objavljene rezultate.

Glava 12. Procjena podružnica iz trećih zemalja

494. Ova se glava bavi primjenom postupaka i metodologije SREP-a, kako je navedeno u ovim smjernicama, u odnosu na podružnice iz trećih zemalja kako su definirane u članku 47. stavku 3. Direktive 2013/36/EU. U njoj se obrađuju i nadzorne mjere koje nadležna tijela primjenjuju u svrhu otklanjanja nedostataka utvrđenih procjenom podružnica iz trećih zemalja u okviru SREP-a.
495. Pri provedbi procjene u okviru SREP-a za podružnice iz trećih zemalja nadležna tijela trebaju, među ostalim, ocijeniti usklađenost institucije s pravnim aktima koji su zasebno objavljeni na mrežnom mjestu EBA-e kako je navedeno u točki 12.
496. Procjena podružnica iz trećih zemalja u okviru SREP-a trebaju uključivati procjenu poslovnog modela podružnice, sustava internog upravljanja i kontrola, dotacijskog kapitala i izvora likvidnosti te aranžmana za vođenje poslovnih knjiga (elementi SREP-a za podružnice iz trećih zemalja). U skladu s postupkom nadzorne provjere i ocjene kreditnih institucija (SREP za kreditne institucije), procjena tih područja treba se provoditi kontinuirano i biti popraćena stalnim praćenjem ključnih pokazatelja.
497. Pregled bi se trebao provoditi s učestalošću i intenzitetom koji su proporcionalni klasifikaciji podružnice iz trećih zemalja kao institucije 1. ili 2. razreda u skladu s člankom 48.a Direktive 2013/36/EU te prirodi, opsegu i složenosti aktivnosti podružnica iz trećih zemalja. Za podružnice iz trećih zemalja 1. razreda nadležna tijela trebala bi primijeniti najmanje razinu nadzornog angažmana za institucije 3. kategorije kako je navedeno u tablici 1. odjeljka 2.4. Za podružnice iz trećih zemalja 2. razreda nadležna tijela trebala bi primijeniti najmanje razinu nadzornog angažmana za institucije 4. kategorije kako je navedeno u tablici 1. odjeljka 2.4.
498. Osim procjene ključnih elemenata SREP-a za podružnice iz trećih zemalja, nadležna tijela trebaju osigurati da razumiju ostale značajne rizike podružnice i način na koji se oni ublažavaju. To uključuje sve značajne izloženosti kreditnom riziku, tržišnom riziku, operativnom riziku i IRRBB-u. Nadležna tijela mogu smatrati primjerenim provesti detaljniju procjenu jednog ili više tih područja na temelju relevantnosti i značajnosti rizika za podružnicu iz treće zemlje. U takvim bi slučajevima nadležna tijela trebala upotrijebiti smjernice iz relevantnih odgovarajućih glava ovih Smjernica kao osnovu za procjenu i nastojati primijeniti sadržana načela na način razmjeran podružnici iz trećih zemalja.
499. Ako nadležna tijela ostvaruju svoje pravo u skladu s člankom 48.a Direktive 2013/36/EU da na podružnicu iz trećih zemalja primjenjuju zahtjeve za kreditne institucije u skladu s Direktivom, pri čemu se prema podružnici iz trećih zemalja postupa kao prema društvu kćeri, nadležna tijela trebaju primijeniti SREP za kreditne institucije na predmetnu podružnicu iz trećih zemalja

i uputiti na relevantne glave ovih Smjernica (glave 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. i 11., kao i odjeljak 12.1.2. ovog odjeljka o analizi poslovnog modela).

500. Nadležna tijela trebaju koristiti nalaze procjene pojedinih elemenata SREP-a za podružnice iz trećih zemalja kako bi ocijenila svako područje. Nadležno tijelo trebalo bi upotrijebiti tu analizu za izradu ukupne procjene i ocjene podružnica iz trećih zemalja te bi kao smjernice u tom pogledu trebalo upotrijebiti razmatranja iz tablice 21. U ukupnoj procjeni i ocjeni treba uzeti u obzir i procjenu i ocjenu drugih značajnih rizika podružnice iz treće zemlje (ako je primjenjivo). Na temelju ukupne procjene u okviru SREP-a i procjene pojedinačnih elemenata SREP-a za podružnice iz trećih zemalja nadležna tijela trebaju poduzeti nadzorne mjere kako je navedeno u odjeljku 12.2. ove glave kako bi se otklonili svi utvrđeni nedostaci.

12.1. Primjena SREP-a na podružnice iz trećih zemalja

12.1.1. Opća razmatranja

501. Procjena na temelju SREP-a trebala bi biti usmjerena na značajne rizike podružnica iz trećih zemalja i na to kako oni ovise o poslovanju te na profil rizičnosti ostatka grupe i na to kako se njima upravlja. Uzimajući u obzir status podružnice i njezinu ovisnost o matičnom društvu iz treće zemlje, procjena bi se također trebala usredotočiti na to ima li podružnica dovoljnu neovisnost u rukovodstvu i upravljanju rizicima kako bi djelovala u najboljem interesu podružnice, osiguravajući njezinu sigurnost, stabilnost i održivost te njezinu sposobnost da ispuni svoje obveze prema klijentima i drugim ugovornim stranama u državi članici u kojoj je ovlaštena obavljati djelatnost.
502. Kako bi prikupila informacije na kojima će temeljiti procjenu, nadležna tijela trebaju uzeti u obzir rezultate procjene podružnice koju je provela neovisna treća strana i neovisno mišljenje o usklađenosti sa zahtjevima u pogledu knjiženja iz članka 48.g stavka 8. odnosno članka 48.h stavka 3. Direktive 2013/36/EU. Također trebaju surađivati s tijelom odgovornim za nadzor glavnog društva („matično tijelo”) u skladu s administrativnim ili drugim aranžmanima u skladu s člankom 48.c stavkom 2. Direktive 2013/36/EU i uzeti u obzir rezultate nadzornih procjena podružnice matičnog tijela, ako su dostupni.
503. Nadležna tijela trebaju osigurati da opseg procjene obuhvaća mjere za utvrđivanje podružnica iz trećih zemalja od systemske važnosti ili onih koje predstavljaju rizike za financijsku stabilnost. Nadalje, procjenom bi se trebalo omogućiti utvrđivanje podružnica iz trećih zemalja za koje može biti primjereno odobrenje za rad u skladu s glavom III. poglavljem 1. Direktive 2013/36/EU (kao društvo kći). Nadležna tijela trebala bi se pozvati na članak 48.i kako bi utvrdila kriterije koje je potrebno razmotriti u tom pogledu.
504. Ako se pregledom upravljanja, poslovnog modela ili aktivnosti podružnice iz trećih zemalja nadležnim tijelima pruži razumna osnova za sumnju da je u vezi s podružnicom iz trećih zemalja počinjeno djelo pranja novca ili financiranja terorizma odnosno da je ono u tijeku, ili da je bilo pokušaja pranja novca ili financiranja terorizma odnosno da su takvi pokušaji trenutačno u

tijeku, ili da za to postoji povećani rizik, nadležno tijelo mora odmah obavijestiti EBA-u i nadzorno tijelo podružnice iz trećih zemalja za SPNFT u skladu s člankom 48.n stavkom 4. Direktive 2013/36/EU.

12.1.2. Analiza poslovnog modela

505. Nadležna tijela trebaju analizirati poslovni model i strategiju podružnice iz trećih zemalja kako bi razumjela ključne pokretače njegovih rizika. Kao osnovu za procjenu trebala bi upotrebljavati smjernice iz glave 4. i nastojati primjenjivati načela koja su sadržana na način razmjernan podružnici iz trećih zemalja. Nadležna tijela trebaju provjeriti da su strategija podružnice iz treće zemlje i zasebna procjena povezanih rizika adekvatno dokumentirane, zajedno s dokazima o njihovoj reviziji i pregledu od strane rukovodstva podružnice.

506. Nadležna tijela trebaju obratiti posebnu pozornost na doseg aktivnosti podružnice iz treće zemlje kako bi procijenila je li on u skladu s teritorijalnim područjem primjene odobrenja za rad koje je izdalo nadležno tijelo u kojem podružnica iz treće zemlje ima poslovni nastan. Trebalo bi obratiti pozornost i na sve prekogranične poslovne aktivnosti koje se obavljaju na temelju isključivog zahtjeva klijenta.

507. Nadležna tijela trebaju razmotriti kako strateški prioriteti glavnog društva za podružnicu iz treće zemlje utječu na njezin profil rizičnosti. Trebala bi obratiti pozornost na sve prihode ili strateške ciljeve postavljene za podružnicu iz treće zemlje i na to jesu li oni podržani sposobnostima podružnice iz treće zemlje za upravljanje resursima i rizicima. Također bi trebala procijeniti prirodu usluga i aktivnosti koje nudi podružnica iz treće zemlje te kako se one, ako uopće, razlikuju od ponude šire grupe i dovode li do povećanih rizika ili nadilaze li opseg usluga i aktivnosti za koje je podružnica iz treće zemlje ovlaštena, a koji ne može biti opsežniji od onog izravnog glavnog društva u trećoj zemlji.

12.1.3. Procjena mehanizama i kontrola internog upravljanja

508. Nadležna tijela trebaju procijeniti adekvatnost upravljačkih mehanizama podružnice iz treće zemlje koristeći kao smjernicu glavu 5. i odjeljak 7. Smjernica EBA-e o internom upravljanju u skladu s Direktivom 2013/36/EU⁵², kao i dolje navedene specifične aspekte vezane uz podružnicu iz treće zemlje. Procjena bi trebala obuhvatiti cjelokupni okvir, kulturu rizika i ponašanje u vezi s rizicima, politike i prakse primitaka te okvir internih kontrola i upravljanja rizicima, uključujući upravljanje IKT rizicima i rizicima trećih strana.

509. Pri provedbi procjene internog upravljanja nadležna tijela trebaju razmotriti održava li zemlja iz treće zemlje dovoljno sadržaja u državi članici u skladu sa zahtjevima iz stavka 90. točke (g) Smjernica EBA-e o internom upravljanju.

⁵² EBA/GL/2021/05

Organizacijski okvir

510. Nadležna tijela trebala bi procijeniti sljedeće u vezi s osobama koje upravljaju podružnicom iz treće zemlje:
- a. imaju li dovoljno razumijevanje aktivnosti i rizika podružnice te znanja o lokalnom tržištu, kao i o propisima EU-a i nacionalnim propisima države članice;
 - b. imaju li dovoljan autoritet, ugled i neovisnost, uzimajući u obzir u kojoj su mjeri ovlaštene sudjelovati u donošenju odluka glavnog društva koje utječu na podružnicu;
 - c. provode li dovoljno vremena u svojoj državi članici i u prostorijama podružnice kako bi učinkovito obavljale svoju ulogu.
511. Ako je podružnica iz treće zemlje osnovala upravljački odbor, nadležna tijela trebaju preispitati njegovu ulogu u osiguravanju odgovarajućeg upravljanja. U nedostatku takvog tijela, nadležna tijela trebaju provjeriti je li implementiran odgovarajući i proporcionalan alternativni okvir za nadzor aktivnosti i rizika podružnice iz treće zemlje od strane višeg rukovodstva.

Odnos s glavnim društvom

512. Nadležna tijela trebaju procijeniti odnos podružnice iz treće zemlje s glavnim društvom, uključujući je li podružnica učinkovito integrirana u okvir upravljanja grupom i upravljanja rizicima. U obzir trebaju uzeti sljedeće:
- a. izvještavanje podružnice glavnom društvu osigurava dovoljnu vidljivost značajnih rizika podružnice;
 - d. okvir upravljanja rizicima primijenjen na podružnicu iz treće zemlje adekvatno obuhvaća propise EU-a o financijskim uslugama.
513. Ako podružnica iz treće zemlje obavlja naizmjenične ili unutargrupne operacije, nadležna tijela trebala bi provjeriti ima li podružnica odgovarajući okvir za upravljanje kreditnim rizikom druge ugovorne strane.

Okvir interne kontrole i upravljanje rizikom trećih strana

514. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li podružnica iz treće zemlje primjeren okvir unutarnje kontrole. Za podružnice iz trećih zemalja 1. razreda (i podružnice iz trećih zemalja 2. razreda gdje je to primjenjivo u skladu s člankom 48.g., stavkom 3. Direktive 2013/36/EU), nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li imenovani odgovarajući voditelji funkcija interne kontrole koji su neovisni i imaju dovoljno kapaciteta za obavljanje te funkcije kako je predviđeno člankom 76. stavkom 6. Direktive 2013/36/EU.
515. Nadležna tijela trebaju procijeniti provodi li podružnica iz treće zemlje odgovarajuću dubinsku analizu i kontinuirani nadzor nad funkcijama koje pružaju pružatelji usluga trećih strana. Trebala bi provjeriti da su aranžmani s trećim stranama, uključujući aranžmane unutar grupe, uređeni dokumentiranim sporazumima te da podružnica iz treće zemlje ima pristup svim informacijama potrebnim za izvršavanje svojih obveza nadzora, uključujući i u slučajevima kada

se koriste podugovaratelji. Nadležna tijela trebaju pregledati upravljanje IKT rizicima podružnice iz treće zemlje, uključujući provjeru vodi li ona odgovarajući registar svojih pružatelja usluga trećih strana, uključujući slučajeve kada se koriste podugovaratelji koji obavljaju kritične ili važne funkcije.

12.1.4. Procjena dotacijskog kapitala i sredstava likvidnosti

516. Nadležna tijela trebaju procijeniti:

- a. ispunjava li podružnica iz treće zemlje zahtjev za minimalnim iznosom dotacijskog kapitala kako je navedeno u članku 48.e stavku 1. Direktive 2013/36/EU;
- b. bi li koncentracija dotacijskog kapitala na određeni oblik instrumenta ili na instrumente iz određenog geografskog područja, ili neusklađenost valute instrumenata dotacijskog kapitala s obvezama podružnice iz treće zemlje, osobito s depozitima, dovela do povećane volatilnosti vrijednosti instrumenata i do mogućeg kršenja minimalnog zahtjeva;
- c. nalaze li se sredstva dotacijskog kapitala na prihvatljivom založnom računu u državi članici u kojoj je podružnica iz treće zemlje dobila odobrenje za rad, a instrumenti dotacijskog kapitala ispunjavaju kriterije navedene u članku 48.e stavku 2. Direktive 2013/36/EU i uvjete utvrđene u Smjernicama EBA-e o instrumentima koji su dostupni podružnicama iz trećih zemalja neograničeno i odmah su raspoloživi za pokriće rizika ili gubitaka⁵³.

517. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li institucija dovoljnu likvidnu i neopterećenu imovinu za smanjenje svojih likvidnosnih rizika, a posebno je li likvidna imovina podružnice dovoljna za pokrivanje likvidnosnih odljeva tijekom razdoblja od najmanje 30 dana u skladu s člankom 48.f stavkom 1. Direktive 2013/36/EU. Za podružnice iz trećih zemalja 1. razreda procjena bi trebala obuhvatiti usklađenost podružnice sa zahtjevom za likvidnosnu pokrivenost kako je opisano u istom članku.

518. Pri provedbi procjene dotacijskog kapitala i likvidnosti, nadležna tijela trebaju razmotriti vodi li podružnica iz treće zemlje dokumentaciju koja je dovoljna za brzu i točnu provjeru njezine usklađenosti s minimalnim zahtjevima za dotacijski kapital i likvidnost.

519. Nadležna tijela trebaju procijeniti:

- a. kvalitetu suradnje između podružnice iz treće zemlje i glavnog društva u donošenju odluka o upravljanju kapitalom i likvidnošću, uključujući način na koji je podružnica obuhvaćena postupcima za planiranje kapitala i likvidnosti grupe, praćenje i testiranje otpornosti na stres te postojanje odgovarajućih mehanizama eskalacije kako bi podružnica odmah obavijestila glavno društvo o mogućim ili stvarnim problemima u vezi s kapitalom ili likvidnošću;
- b. jesu li prekogranični aranžmani financiranja unutar grupe unutar ograničenja iznimke dopuštene u skladu s člankom 48.c stavkom 4. točkom (d) Direktive 2013/36/EU i ne prikriju prekogranične poslovne aktivnosti kojima se krši teritorijalno područje primjene

⁵³ EBA/GL/2026/03

odobrenja za rad, na primjer ako je unutargrupno financiranje omogućeno podružnici iz treće zemlje s poslovnim nastanom u drugoj državi članici u zamjenu za (ukupni ili djelomični) udio ekonomskih rizika i povrata određene imovine.

12.1.5. Procjena vođenja poslovnih knjiga

520. Nadležna tijela trebaju procijeniti ima li podružnica iz treće zemlje odgovarajući okvir za upravljanje i evidentiranje imovine i obveza knjiženih ili nastalih u državi članici, uključujući izvanbilančne stavke. Nadležna tijela provjeriti uključuje li okvir podružnice iz treće zemlje registar u kojem se na odgovarajući način dokumentira sva imovina i obveze koje je podružnica knjižila ili kreirala u skladu s regulatornim tehničkim standardima u skladu s člankom 48.h stavkom 4. Direktive 2013/36/EU i politikom u skladu s člankom 48.h Direktive 2013/36/EU.
521. Nadležna tijela trebaju procijeniti jesu li aktivnosti koje provodi podružnica iz treće zemlje, njezina knjižena ili nastala imovina i obveze ili drugi zaštitni aranžmani navedeni u registru u skladu s politikom podružnice iz treće zemlje o aranžmanima evidentiranja i njezinom poslovnom strategijom.
522. Ako se podružnica iz treće zemlje uključi u aranžmane naizmjeničnog računovodstvenog evidentiranja, nadležna tijela trebala bi procijeniti upravlja li podružnica iz treće zemlje na odgovarajući način rizicima sustava naizmjeničnog računovodstvenog evidentiranja i računovodstvenog evidentiranja na daljinu, uključujući kreditni rizik druge ugovorne strane, rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju i rizik namire.
523. Nadležna tijela trebaju procijeniti upravlja li podružnica iz treće zemlje imovinom i obvezama autonomno. Trebaju razmotriti pokazuje li podružnica iz treće zemlje neovisnost u prihvaćanju novih aktivnosti, uključujući provedbom sklonosti preuzimanju rizika koju je dogovorilo rukovodstvo podružnice. Trebaju razmotriti ima li podružnica iz treće zemlje dostatne kontrole i izvješćivanje kako bi neovisno razumjela rizike stvarnih ili potencijalnih aktivnosti i postupila u skladu s njima. Trebaju uzeti u obzir otklanja li okvir podružnice iz treće zemlje adekvatno i bonitetne rizike evidentiranih aktivnosti u mjeri u kojoj utječu na profil rizika kapitala i likvidnosti podružnice, kao i rizike od pranja novca i financiranja terorizma.
524. Ako podružnica iz treće zemlje stvara imovinu i obveze za druge podružnice ili društva kćeri iste grupe, nadležna tijela trebaju procijeniti proizlaze li iz tih aranžmana posebni rizici, uključujući operativne ranjivosti i pravna ograničenja.

12.2. Sažetak nalaza, ocjena i nadzorne mjere

525. Nakon provedbe prethodno opisane procjene nadležna tijela trebaju steći cjelovitu predodžbu o ključnim rizicima podružnice iz treće zemlje. To bi se mišljenje trebalo odraziti u godišnjem sažetku ukupne procjene u okviru SREP-a i poduprijeti ocjenom održivosti utemeljenom na razmatranjima navedenima u tablici 21. Godišnji sažetak također bi trebao uključivati sve nalaze nadzornih tijela utvrđene tijekom prethodnih 12 mjeseci.

Tablica 21. Razmatranja nadzornih tijela za dodjelu ukupne ocjene na temelju SREP-a

Ocjena	Mišljenje nadzornih tijela	Razmatranja
1	Utvrđeni rizici predstavljaju nisku razinu rizika za održivost podružnice iz treće zemlje.	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovni model i strategija podružnice iz treće zemlje ne izazivaju zabrinutost. • Mehanizmi internog upravljanja i kontrola podružnice iz treće zemlje ne izazivaju zabrinutost. • Rizici podružnice iz treće zemlje nisu značajni ili su upravljanje rizicima i kontrole adekvatni za ublažavanje onih rizika koji su utvrđeni kao značajni. • Dotacijski kapital i likvidnosna pozicija podružnice iz treće zemlje ne izazivaju zabrinutost. • Sustavi za računovodstveno evidentiranje podružnice iz treće zemlje ne izazivaju zabrinutost.
2	Utvrđeni rizici predstavljaju umjereno nisku razinu rizika za održivost podružnice iz treće zemlje.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije podružnice iz treće zemlje. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu upravljanja podružnice iz treće zemlje ili kontrolnih mehanizama na razini podružnice iz treće zemlje. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u vezi sa značajnim rizicima podružnice iz treće zemlje te njihovim upravljanjem i kontrolom. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu dotacijskog kapitala i/ili likvidnosne pozicije podružnice iz treće zemlje. • Postoji niska do umjerena razina zabrinutosti u pogledu sustava za računovodstveno evidentiranje podružnice iz treće zemlje.
3	Utvrđeni rizici predstavljaju umjereno visoku razinu rizika za održivost podružnice iz treće zemlje.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije podružnice iz treće zemlje. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu upravljanja institucijom ili kontrolnih mehanizama na razini podružnice iz treće zemlje. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u vezi sa značajnim rizicima podružnice iz treće zemlje te njihovim upravljanjem i kontrolom. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu dotacijskog kapitala i/ili likvidnosne pozicije podružnice iz treće zemlje. • Postoji umjerena do visoka razina zabrinutosti u pogledu sustava za računovodstveno evidentiranje podružnice iz treće zemlje.
4	Utvrđeni rizici predstavljaju visok rizik za održivost podružnice iz treće zemlje.	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu poslovnog modela i strategije podružnice iz treće zemlje. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu upravljanja podružnice iz treće zemlje ili kontrolnih mehanizama na razini podružnice iz treće zemlje. • Postoji visoka razina zabrinutosti u vezi sa značajnim rizicima podružnice iz treće zemlje te njihovim upravljanjem i kontrolom. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu dotacijskog kapitala i/ili likvidnosne pozicije podružnice iz treće zemlje. • Postoji visoka razina zabrinutosti u pogledu sustava za računovodstveno evidentiranje podružnice iz treće zemlje.

526. Nadležna tijela mogu, na temelju ranjivosti i nedostataka utvrđenih procjenom elemenata SREP-a za podružnice iz trećih zemalja, odrediti nadzorne mjere kojima se od podružnice iz treće zemlje zahtijeva da:

- a. ima određen iznos dotacijskog kapitala koji premašuje minimalne zahtjeve utvrđene u članku 48.e Direktive 2013/36/EU;
- b. ograniči oblik instrumenata dopuštenih u skladu sa Smjernicama EBA-e o instrumentima koji su dostupni podružnicama iz trećih zemalja neograničeno i odmah su raspoloživi za pokriće rizika ili gubitaka u skladu s člankom 48.e stavkom 2. točkom (c) Direktive 2013/36/EU, instrumente iz određene nadležnosti ili instrumente nominirane u određenoj valuti;
- c. uvede dodatne operativne uvjete uz one u skladu sa Smjernicama EBA-e o instrumentima koji su dostupni podružnicama iz trećih zemalja neograničeno i odmah su raspoloživi za pokriće rizika ili gubitaka u skladu s člankom 48.e stavkom 2. točkom (c) Direktive 2013/36/EU;
- d. ispuni druge posebne zahtjeve za likvidnost uz zahtjeve utvrđene u članku 48.f Direktive 2013/36/EU;
- e. ojača upravljanje, upravljanje rizicima ili sustave za računovodstveno evidentiranje;
- f. ograniči ili suzi opseg njihova poslovanja ili aktivnosti koje provodi, kao i druge ugovorne strane s kojima te aktivnosti provodi;
- g. smanji rizik koji proizlazi iz njezinih aktivnosti, proizvoda i sustava, uključujući eksternalizirane aktivnosti, te prestane sudjelovati u takvim aktivnostima ili nuditi takve proizvode;
- h. ispuni dodatne zahtjeve za izvještavanje u skladu s člankom 48.k stavkom 3. ili poveća učestalost redovitog izvještavanja;
- i. javno objavljuje informacije;
- j. Ovisno o slučaju i uzimajući u obzir kriterije iz članka 48.i stavka 1. Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela mogu zahtijevati od podružnice iz treće zemlje da podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za rad kao društvo kći u skladu s glavom III. poglavljem 1. Direktive. To uključuje slučajeve u kojima nadležno tijelo procijeni da je podružnica iz treće zemlje od systemske važnosti ili da predstavlja značajan rizik za financijsku stabilnost u skladu s člankom 48.j Direktive 2013/36/EU.

527. Kad je riječ o podružnicama iz trećih zemalja od systemske važnosti, nadležna tijela mogu razmotriti i sljedeće:

- a) zahtijevanje od podružnice iz treće zemlje da strukturira svoju imovinu ili aktivnosti na način da se prestane smatrati sistemski važnom ili da prestane predstavljati prekomjeran rizik za financijsku stabilnost Unije ili države članice u kojoj ima poslovni nastan;
- b) uvođenje dodatnih bonitetnih zahtjeva za podružnicu iz treće zemlje, uključujući zahtjeve u pogledu upravljanja.

528. Nadležna tijela trebaju obavijestiti rukovodstvo podružnice iz treće zemlje o ishodima procjene u okviru SREP-a i obavijestiti je o svim mjerama koje podružnica iz treće zemlje mora poduzeti kako bi postupila u skladu s nadzornim mjerama koje su primijenjene na temelju nalaza. Nadležna tijela trebala bi priopćiti ishode procjene u okviru SREP-a, uključujući sve nadzorne mjere koje se primjenjuju, tijelu odgovornom za nadzor glavnog društva u skladu s administrativnim sporazumima ili drugim dogovorima sklopljenima u skladu s člankom 48.c stavkom 2. Direktive 2013/36/EU.

Prilog I. – Potkategorije kreditnog rizika

Tablica u nastavku prikazuje neisključiv popis potkategorija kreditnog rizika koje nadležna tijela trebaju uzeti u obzir kada je to primjenjivo.

Potkategorije kreditnog rizika	Pravna osnova / definicije	Područja za procjenu	Pravne osnove povezane s područjima za procjenu
Rizik kreditne koncentracije	<i>Rizik da će institucija ostvariti značajne kreditne gubitke koji proizlaze iz koncentracije izloženosti maloj grupi dužnika, nizu dužnika koji na sličan način ne ispunjavaju obveze ili usko povezanoj financijskoj imovini te iz koncentriranih mjera smanjenja kreditnog rizika</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Koncentracije prema jednoj osobi (uključujući klijenta ili grupu povezanih osoba, kako su definirani za velike izloženosti) • Sektorske koncentracije • Geografske koncentracije • Koncentracije proizvoda • Koncentracije izloženosti na temelju kolaterala i jamstava • Skriveni izvori koncentracije koja se može ostvariti u stresnim uvjetima, kada se razina korelacije kreditnog rizika može povećati u usporedbi s normalnim uvjetima 	<p>Uredba (EU) 575/2013: članci 129., 170., 171., 184., 207., 209., 395., 400. – 401.</p> <p>Direktiva 2013/36/EU: članci 81. i 98.</p>
Kreditni rizik druge ugovorne strane	<i>Rizik da druga ugovorna strana u transakciji mogla doći u status neispunjavanja obveza prije konačne namire novčanih tokova transakcije</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kvaliteta drugih ugovornih strana i relevantnih prilagodbi kreditnom vrednovanju te složenost transakcija • Povratni rizik koji nastaje kada je izloženost prema drugoj ugovornoj strani u negativnoj korelaciji s njezinom kreditnom kvalitetom • Izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane i riziku namire s aspekta trenutne tržišne vrijednosti i nominalnog iznosa u odnosu na ukupnu kreditnu izloženost i regulatorni kapital • Udio transakcija koje se obrađuju kroz infrastrukture financijskog tržišta koje omogućuju namiru po načelu plaćanja po isporuci • Udio transakcija prema središnjoj drugoj ugovornoj strani i učinkovitost mehanizama zaštite od gubitka za njih • Udio transakcija u odnosu na središnje druge ugovorne strane s poslovnim nastanom u trećim zemljama i učinkovitost mehanizama za zaštitu od gubitaka povezanih s njima i način na koji se smanjuje svaka prekomjerna izloženost središnjim drugim ugovornim stranama izvan EU-a 	<p>Uredba (EU) 575/2013: članci 181, 246, dio treći, glava II., poglavlje 6.</p> <p>Direktiva 2013/36/EU: Članak 79.</p>

Potkategorije kreditnog rizika	Pravna osnova / definicije	Područja za procjenu	Pravne osnove povezane s područjima za procjenu
		<ul style="list-style-type: none"> • Udio transakcija OTC izvedenicama čije poravnanje ne obavlja središnja druga ugovorna strana i učinkovitost mehanizama za zaštitu od gubitaka povezanih s njima • Postojanje, značaj, učinkovitost i provedivost sporazuma o netiranju 	
Rizik namire i isporuke	Rizik koji nastaje u slučaju transakcija s dužničkim instrumentima, vlasničkim instrumentima, stranim valutama i robom (isključujući repo transakcije i pozajmljivanje vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane) ostaje nenamiren nakon datuma dospijeća		Uredba (EU) 575/2013: članci 1. i 92., dio treći, glava V.
Rizik države	Rizik da će institucija pretrpjeti kreditne gubitke povezane s poslovanjem u određenoj zemlji zbog nepovoljnih okolnosti i/ili događaja, uključujući utjecaj geopolitičkih događaja u toj zemlji	<ul style="list-style-type: none"> • • Rizik od pogoršanja kvalitete izloženosti institucije u određenoj zemlji (uključujući kolektivni rizik dužnika – tj. neispunjavanje obveza od strane velike grupe dužnika), koji proizlazi iz prijetnji, događaja i eskalacije nepovoljnih događaja povezanih s ratovima, terorizmom i napetostima među državama i političkim akterima koji utječu na međunarodne odnose • • Stupanj koncentracije unutar svih vrsta izloženosti riziku države, uključujući izloženosti javnom dugu, razmjerno cjelokupnom kreditnom portfelju institucije (po dužniku i iznosu) • • Ekonomska snaga i stabilnost dužnikove države i njezini dosadašnji rezultati u pogledu pravodobnog izvršavanja plaćanja i nastanka ozbiljnih događaja neispunjavanja obveza • • Rizik drugih oblika intervencije države koji mogu značajno narušiti kreditnu sposobnost dužnika (npr. zamrzavanje depozita, izvlaštenje ili kazneno oporezivanje) 	

Potkategorije kreditnog rizika	Pravna osnova / definicije	Područja za procjenu	Pravne osnove povezane s područjima za procjenu
		<ul style="list-style-type: none"> • Rizik prijenosa koji je povezan s prekograničnim kreditiranjem u stranoj valuti za značajno prekogranično kreditiranje i izloženosti u stranoj valuti 	
Kreditni sekuritizacije	rizik Rizici koji proizlaze iz transakcija sekuritizacije u kojima su kreditne institucije ulagači, inicijatori ili sponzori, uključujući reputacijske rizike, kao što su oni koji proizlaze iz složenih struktura ili proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> • Primjerenost raspodjele sekuritizacijskih izloženosti u knjizi banke i knjizi trgovanja te usklađenost sa sekuritizacijskom strategijom institucije • Rejting i svojstva sekuritizacijskih tranši koje drži institucija, kao i vrsta, struktura i kvaliteta odnosne imovine • Usklađenost smanjenja kapitalnih zahtjeva s prijenosom stvarnog rizika za inicirane sekuritizacije • Postoji li jasna razlika između povučenih i nepovučenih iznosa za likvidnosne linije koje se pružaju sekuritizacijskom subjektu • Postoje li planovi postupanja u kriznim situacijama za subjekte koji izdaju komercijalne zapise osigurane imovinom, a kojima upravlja institucija, u slučaju da izdavanje određenog komercijalnog zapisa nije moguće zbog likvidnosnih uvjeta te utjecaj na sveukupnu izloženost institucije kreditnom riziku 	Uredba (EU) 575/2013: Članak 67., dio treći, glava II., poglavlje 5. Direktiva 2013/36/EU: članak 82.

Potkategorije kreditnog rizika	Pravna osnova / definicije	Područja za procjenu	Pravne osnove povezane s područjima za procjenu
Valutno inducirani kreditni rizik	Dodatni kreditni rizik koji proizlazi iz izloženosti kreditiranju nezaštićenih dužnika (fizičkih osoba i MSP-ova) u stranim valutama	<ul style="list-style-type: none"> Bilo koji nelinearni odnos između tržišnog rizika i kreditnog rizika pri čemu devizni tečajevi mogu imati nesrazmjeran utjecaj na kreditni rizik deviznog kreditnog portfelja institucije, kao što su značajno povećanje i iznosa preostalog duga i toka plaćanja za otplatu takvog duga te povećanje iznosa preostalog duga u usporedbi s vrijednošću kolateralne imovine denominirane u domaćoj valuti 	
Rizik vlasničkih instrumenata u knjizi banke	Rizik gubitka po financijskim instrumentima zbog promjena vlasničkih instrumenata objavljenih u knjizi pozicija kojima se ne trguje	<ul style="list-style-type: none"> Rizik od pada vrijednosti vlasničkih ulaganja institucije i osiguranje da je taj rizik na odgovarajući način obuhvaćen okvirom rizika institucije Prema potrebi, na rizik sudjelovanja u strateškim udjelima (bilo da se odnose na djelatnost osiguranja ili ne) 	Uredba (EU) 575/2013: Članak 133.
Rizik ulaganja u nekretnine	Rizik gubitka zbog promjena tržišne vrijednosti nekretnina u vlasništvu ili financijskih instrumenata povezanih s nekretninama	<ul style="list-style-type: none"> Rizik od pada vrijednosti ulaganja institucije u nekretnine Prema potrebi, vrijednost financijskih instrumenata povezanih s nekretninama (npr. fondovi za ulaganja u nekretnine) 	Za nekretnine u vlasništvu institucije: Uredba (EU) br. 575/2013 članak 134. stavak 1. – standardizirani pristup članak 156. – IRB
Razrjeđivački rizik	članak 4. stavak 53. CRR-a	<ul style="list-style-type: none"> Razrjeđivački rizik za sve kreditne portfelje za koje nije usvojen IRB pristup i za one čiji se razrjeđivački rizik smatra neznačajnim iz perspektive portfelja Način na koji se izloženosti koje nisu značajne unutar svakog portfelja ili kategorije izloženosti uzimaju u obzir u procjeni ukupnog razrjeđivačkog rizika institucije Prema potrebi, je li procjena rizika izloženosti razrjeđivačkom riziku u poslovanju stjecanja za trgovačke platne sustave (na primjer, u portfelju potencijalnih obveza za pozicije povrata zaduženja) primjerena i temelji li se na dosljednoj segmentaciji osnovnih pozicija u skladu s njihovim ključnim ugovornim značajkama, odnosno prirodom temeljnih prodajnih transakcija, vremenom obrađenih plaćanja i primjenom standardnih mehanizama za smanjenje rizika. 	

Potkategorije kreditnog rizika	Pravna osnova / definicije	Područja za procjenu	Pravne osnove povezane s područjima za procjenu
Rizik modela (za modele koje su odobrila regulatorna tijela)	članak 4. stavak 1. točka 52.b CRR-a	<ul style="list-style-type: none"> • Praćenje ispunjava li institucija i dalje minimalne zahtjeve i osiguranje da se ne podcijene povezani kapitalni zahtjevi. • Procjena se može temeljiti na spoznajama stečenima u okviru drugih nadzornih aktivnosti, uključujući one provedene u skladu s člankom 101. Direktive 2013/36/EU 	Direktiva 2013/36/EU: članak 3.

Prilog II. – Potkategorije tržišnog rizika

Tablica u nastavku prikazuje neisključiv popis potkategorija tržišnog rizika koje nadležna tijela trebaju uzeti u obzir kada je to primjenjivo.

Potkategorije tržišnog rizika (1. razina)	Pravna osnova / definicije ⁵⁴
Opći kamatni rizik (knjiga trgovanja)	<p>Rizik gubitaka koji proizlaze iz promjena tržišne vrijednosti dužničkih instrumenata zbog promjene razine kamatnih stopa neovisno o bilo kojim specifičnim značajkama tih pojedinačnih dužničkih instrumenata.</p> <p><u>Relevantne pravne osnove za tretman kapitala:</u></p> <p>> Prethodni pregled knjige trgovanja (FRTB) – interni modeli</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5. – članak 362.</p> <p>> Prije FRTB-a – standardizirani pristup / nakon FRTB-a – pojednostavljeni standardizirani pristup</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 2., odjeljak 2., pododjeljak 2. – članci od 339. do 340. (opći rizik dužničkih instrumenata)</p> <p>> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1a, odjeljak 2 – članci 325.d do 325.k (metoda temeljena na osjetljivosti, opći kamatni rizik)</p> <p>)> Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, , dio treći, glava IV., poglavlje 1b – članci od 325.az do 325.bp (komponenta očekivanog manjka / mjera rizika stresnog scenarija (SSRM))</p>

⁵⁴ U ovoj tablici vidjeti „Prethodni pregled knjige trgovanja (FRTB)” za definiciju i postupak koji se primjenjuju prije stupanja na snagu FRTB-a. Razdoblje nakon FRTB-a odnosi se na definicije i pristup koji se primjenjuju nakon stupanja FRTB-a na snagu.

Potkategorije
tržišnog rizika (1.
razina)

Pravna osnova / definicije⁵⁴

Rizik koji proizlazi iz promjena tržišne vrijednosti dužničkih financijskih instrumenata zbog fluktuacija njihove kreditne marže (vidjeti glavu 1. „Definicije”).

- Tretman kapitala diferenciran prema vrsti instrumenta/portfelja:

1) Rizik kreditne marže koji nije predmet sekuritizacije

2) Rizik kreditne marže sekuritizacija (izvan alternativnog korelacijskog portfelja namijenjenog trgovanju (ACTP))

3) Rizik kreditne marže sekuritizacijskih pozicija uključenih u ACTP

- Također obuhvaća rizik države (tj. rizik gubitaka zbog pada tržišnih vrijednosti izloženosti državnom dugu)

Relevantne pravne osnove za tretman kapitala

**Rizik kreditne marže
(knjiga trgovanja)**

> Prije FRTB-a – interni modeli

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5. Uredbe o kapitalnim zahtjevima – članak 362.

(Vrijednost adherentna riziku (VaR) – komponenta i dodatna komponenta ACTP-a („sveobuhvatna mjera rizika”) za pozicije u ACTP-u)

> Prije FRTB-a – standardizirani pristup / nakon FRTB-a – pojednostavljeni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 2., odjeljak 2., pododjeljak 1. – članci od 335. do 338. (specifični rizik dužničkih instrumenata)

> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1a, odjeljak 2. – članci od 325.d do 325.k (metoda temeljena na osjetljivosti, neseuritizacija rizika kreditne marže, sekuritizacija rizika kreditne marže – ne-ACTP, sekuritizacija rizika kreditne marže – ACTP)

> Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela

Uredba (EU) 575/2013, , dio treći, glava IV., poglavlje 1.b – članci od 325.az do 325.bp (komponenta očekivanog manjka/SSRM)

Potkategorije
tržišnog rizika (1.
razina)

Pravna osnova / definicije⁵⁴

Rizik promjene tržišne vrijednosti instrumenta zbog općeg kretanja tržišta vlasničkih instrumenata ili zbog čimbenika povezanih s izdavateljem instrumenta ili, u slučaju izvedenica, s izdavateljem odnosnog instrumenta.

Rizik vlasničkih
instrumenata
(knjiga trgovanja)

Relevantne pravne osnove za tretman kapitala

> Prije FRTB-a – interni modeli

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5. – članak 362. Uredbe o kapitalnim zahtjevima

> Prije FRTB-a – standardizirani pristup / nakon FRTB-a – pojednostavljeni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, treći dio, glava IV., poglavlje 2., odjeljak 3. – članci od 341. do 344. (opći rizik vlasničkih instrumenata + specifični rizik vlasničkih instrumenata)

> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.a, odjeljak 2. – članci od 325.d do 325.k (metoda koja se temelji na osjetljivosti, rizik vlasničkih instrumenata)

> Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela

Uredba (EU) 575/2013, , dio treći, glava IV., poglavlje 1.b – članci od 325.az do 325.bp (komponenta očekivanog manjka/SSRM)

Migracijski rizik

*Rizik gubitka po financijskim instrumentima zbog pogoršanja kreditne sposobnosti izdavatelja ili izdavatelja referentne imovine ili odnosne imovine. To isključuje rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza. **U okviru FRTB-a taj se rizik smatra dijelom rizika kreditne marže.***

Relevantne pravne osnove za tretman kapitala

> Prije FRTB-a – interni modeli

**Potkategorije
tržišnog rizika (1.
razina)**

Pravna osnova / definicije⁵⁴

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5., odjeljak 4. – članci od 372. do 376.

> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.a, odjeljak 2. – članci od 325.d do 325.k

> Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.b – članci od 325.az do 325.bp

Rizik gubitka po financijskim instrumentima zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza izdavatelja tih financijskih instrumenata ili izdavatelja referentne imovine ili odnosne imovine. Također obuhvaća rizik države, tj. rizik gubitaka zbog neispunjavanja obveza po izloženosti državnom dugu.

**Rizik nastanka
statusa
neispunjavanja
obveza
(knjiga trgovanja)**

Relevantne pravne osnove za tretman kapitala

> Prije FRTB-a – interni modeli

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5. – članci od 372. do 376. (Komponenta „dodatnog kapitalnog zahtjeva za rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza”)

> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.a, odjeljak 5. – članci od 325.v do 325.ad

> Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela

Uredba (EU) 575/2013, , dio treći, glava IV., poglavlje 1.b – članci od 325.az do 325.bp (kapitalni zahtjev za rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza)

Valutni rizik

Uredba (EU) 575/2013, članak 4. stavak 1. točka 142. – uključuje, među ostalim, rizik preračunavanja i strukturni valutni rizik

Potkategorije tržišnog rizika (1. razina)	Pravna osnova / definicije ⁵⁴
(knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje)	<p><u>Relevantne pravne osnove za tretman kapitala</u></p> <p>I) Izuzeće za strukturne valutne pozicije (S-FX pozicije)</p> <p>- Uredba (EU) br. 575/2013, članak 104.c</p> <p>- Smjernice o S-FX-u (EBA/GL/2020/09)</p> <p>II) Postupanje s pozicijama koje nisu S-FX pozicije</p> <p>> Prije FRTB-a – interni modeli</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5. – članci od 362. do 377.</p> <p>> Prije FRTB-a – standardizirani pristup / nakon FRTB-a – pojednostavljeni standardizirani pristup</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 3. – članci od 351. do 354.</p> <p>> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.a, odjeljak 2. – članci od 325.d do 325.k (metoda koja se temelji na osjetljivosti, kategorija rizika valutnog rizika)</p> <p>> Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, , dio treći, glava IV., poglavlje 1.b, članci od 325.az do 325.bp (komponenta očekivanog manjka/SSRM)</p>
Robni rizik	Uredba (EU) 575/2013, članak 4. stavak 1. točka 143.
(knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje)	<p><u>Relevantne pravne osnove za tretman kapitala</u></p> <p>> Prije FRTB-a – interni modeli</p> <p>Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 5. – članci od 362. do 377.</p>

**Potkategorije
tržišnog rizika (1.
razina)**

Pravna osnova / definicije⁵⁴

> *Prije FRTB-a – standardizirani pristup / nakon FRTB-a – pojednostavljeni standardizirani pristup*

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 4. – članci od 351. do 354.

> *Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup*

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.a, odjeljak 2. – članci od 325.d do 325.k (metoda koja se temelji na osjetljivosti, kategorija rizika robnog rizika)

> *Nakon FRTB-a – alternativni pristup internog modela*

Uredba (EU) 575/2013, , dio treći, glava IV., poglavlje 1.b – članci od 325.az do 325.bp (komponenta očekivanog manjka/SSRM)

**Rizik prilagodbe
kreditnom
vrednovanju
(knjige trgovanja i
knjige pozicija
kojima se ne trguje)**

Uredba (EU) 575/2013, članak 381.

**Rizik vrednovanja
(knjige trgovanja i
knjige pozicija
kojima se ne trguje)**

Rizik gubitaka zbog revizija ili prilagodbi računovodstvene vrijednosti imovine i obveza po fer vrijednosti (Uredba (EU) 575/2013, članak 105. i Uredba (EU) 2016/101)

**Potkategorije tržišnog rizika
(2. razina)**

- neizvjesnost tržišnih cijena
- troškovi zatvaranja pozicija
- rizici modela vrednovanja
- nerealizirani kreditni rasponi
- troškovi investiranja i financiranja

Pravna osnova / definicije

Regulatorni tehnički standardi za bonitetno vrednovanje (Uredba (EU) 2016/101)

Potkategorije
tržišnog rizika (1.
razina)

Pravna osnova / definicije⁵⁴

- koncentrirane pozicije
- budući administrativni troškovi
- ranije zatvaranje pozicija
- operativni rizici (vrednovanja)

Uredba (EU) 575/2013, članak 325.u i regulatorni tehnički standardi o faktoru uvećanja za rezidualni rizik (Uredba (EU) 2022/2328) – obuhvaća široke kategorije rizika koji proizlaze iz instrumenata s egzotičnim odnosnim rizikom i rezidualnim rizikom instrumenata koji nose druge rezidualne rizike

Rezidualni rizik

Relevantne pravne osnove za tretman kapitala

> Nakon FRTB-a – alternativni standardizirani pristup

Uredba (EU) 575/2013, dio treći, glava IV., poglavlje 1.a, odjeljak 4. – članak 325.u

**Tržišni rizik: Rizik
modela**

Uredba (EU) br. 575/2013, članak 4. stavak 1. točka 52.b)

**Tržišni rizik: Rizici
prema linearnosti**

- Delta rizik (rizik od promjene vrijednosti financijskog instrumenta zbog promjene vrijednosti faktora rizika (učinci prvog reda))
- Vega rizik (rizik koji proizlazi iz promjena volatilnosti odnosnog nelinearnog instrumenta)
- Rizik krivulje (uključujući gama-rizik) (rizici koji nisu obuhvaćeni delta i vega rizikom, uključujući rizik koji proizlazi iz sekundarnih učinaka promjena u temeljnoj imovini i iz drugih parametara opcija)

**Tržišni rizik: Tržišna
likvidnost i
koncentracijski rizik**

Rizik da će institucija pretrpjeti gubitke na tržištu ili u likvidnosti koji proizlaze iz koncentracije izloženosti ili jednom čimbeniku rizika ili više međusobno povezanih čimbenika rizika, ili iz instrumenata s duljim rokovima likvidnosti.

Potkategorije
tržišnog rizika (1.
razina)

Pravna osnova / definicije⁵⁴

**Tržišni rizik: Rizik
osnove**

Rizik od gubitaka zbog nesavršene korelacije u promjeni vrijednosti nominalnih instrumenata za prijeboj

Prilog III. – Potkategorije operativnog rizika

Tablica u nastavku prikazuje neisključiv popis potkategorija operativnog rizika koje nadležna tijela trebaju uzeti u obzir kada je to primjenjivo.

Potkategorije operativnog rizika (1. razina)	<i>Pravna osnova / definicije</i>	Potkategorije operativnog rizika (2. razina)	<i>Pravna osnova / definicije</i>
Pravni rizik	Članak 4. stavak 1. točka 52.a CRR-a		
Rizik modela	Članak 4. stavak 1. točka 52.b CRR-a		
Rizik informacijske i komunikacijske tehnologije	Članak 4. stavak 1. točka 52.c CRR-a	Rizik povezan s kontinuitetom i dostupnošću IKT-a	Rizik od nastanka nepovoljnih utjecaja na rad i dostupnost sustava IKT-a, podataka ili usluga, uključujući nemogućnost pravodobnog oporavka usluga institucije zbog kvara hardverskih ili softverskih komponenata IKT-a, manjkavosti upravljanja sustavom IKT-a te ostalih događaja.
		Sigurnosni rizik IKT-a (uključujući kibernetički rizik)	Rizik da neovlašteni pristup ili zlonamjerne ili namjerne radnje ugroze IKT sustave, podatke ili usluge, bez obzira na to potječu li iznutra ili izvana institucije (npr. kibernetički napadi).

Potkategorije operativnog rizika (1. razina)	<i>Pravna osnova / definicije</i>	Potkategorije operativnog rizika (2. razina)	<i>Pravna osnova / definicije</i>
		Rizik promjena IKT-a	<i>Rizik koji proizlazi iz nemogućnosti institucije da na pravodoban i kontroliran način upravlja promjenama u IKT sustavima ili IKT uslugama.</i>
		Rizik IKT-a povezan s cjelovitošću podataka	<i>Rizik da su podaci pohranjeni i obrađivani u IKT sustavima nepotpuni, netočni ili nedosljedni u različitim IKT sustavima, što narušava ispravnost ili kontinuitet usluga i aktivnosti institucije te potencijalno dovodi do operativnih, financijskih, pravnih ili reputacijskih posljedica.</i>
		IKT rizici trećih strana	<i>Rizik koji može nastati za instituciju u vezi s njezinom uporabom IKT usluga koje pružaju vanjski pružatelji IKT usluga ili njihovi podizvođači, uključujući ugovorne aranžmane o eksteralizaciji (outsourcing) (članak 3. stavak 18. Uredbe DORA), uključujući IKT rizik koncentracije (članak 3. stavak 29. Uredbe DORA) kod kritičnih i ne-kritičnih pružatelja IKT usluga trećih strana.</i>
Rizik treće strane (rizik koji nije IKT)	<i>Rizik koji se može pojaviti za financijsku instituciju u vezi s korištenjem funkcije koju pružaju pružatelji usluga trećih strana ili njihovi podizvođači, uključujući pružanje funkcije ili podršku funkciji, uključujući ugovorne aranžmane o eksteralizaciji (nadolazeće smjernice EBA-e o razboritom upravljanju rizikom trećih strana)</i>		

Potkategorije operativnog rizika (1. razina)	Pravna osnova / definicije	Potkategorije operativnog rizika (2. razina)	Pravna osnova / definicije
Kreditni rizik (događaji operativnog rizika povezani s kreditnim rizikom koji nisu uključeni u izloženost ponderiranu rizikom za kreditni rizik)	<i>članak 317. stavak 5. CRR-a</i>		
Tržišni rizik (operativni rizici povezani s tržišnim rizikom)	<i>članak 317. stavak 6. CRR-a</i>		

Prilog IV – potkategorije IRRBB-a

Tablica u nastavku prikazuje neisključiv popis potkategorija za IRRBB koje nadležna tijela trebaju uzeti u obzir kada je to primjenjivo.

Potkategorije IRRBB-a (1. razina)	Pravna osnova / definicije	Potkategorije IRRBB-a (2. razina)	Pravna osnova / definicije
Rizik jaza	EBA/GL/2022/14 (točka 7. „Definicije”)		
Rizik osnove	EBA/GL/2022/14 (točka 7. „Definicije”)		
Rizik opcije	EBA/GL/2022/14 (točka 7. „Definicije”)	Rizik automatske opcije	EBA/GL/2022/14 (točka 7. „Definicije”)
		Rizik opcije ponašanja	EBA/GL/2022/14 (točka 7. „Definicije”)

Prilog V. – Mjerenje rizika transfernih cijena

P2R za rizik određivanja transfernih cijena trebalo bi utvrditi zbrajanjem P2R-a koji odgovara riziku povezanom sa svakim mehanizmom za određivanje transfernih cijena koji se temelji na metodi transakcijske dobiti (TPM) kako je navedeno u točki 173. ovih smjernica. Ostale vrste mehanizma za određivanje transfernih cijena, koje na sličan način prenose materijalne gubitke na subjekt u EU-u, trebale bi se ocjenjivati na isti način. P2R koji odgovara mehanizmu za određivanje transfernih cijena koji pripada utvrđenoj metodi transakcijske dobiti treba se odrediti na sljedeći način:

- a) Institucija bi trebala utvrditi portfelj čija se dobit i gubici koriste kao osnova za određivanje iznosa koji će se dodijeliti instituciji u skladu s mehanizmom za određivanje transfernih cijena.
- b) Na temelju i. empirijskih dokaza i ii. ključnih pokazatelja uključenih u mehanizam za određivanje cijena kako je navedeno u stavku 174. točki (b) ovih smjernica, institucija bi trebala odrediti svoj marginalni doprinos „m” ključnim pokazateljima koji se upotrebljavaju za utvrđivanje dijela dobitaka i gubitaka koji se raspodjeljuje među subjektima koji sudjeluju u mehanizmu za određivanje transfernih cijena.
- c) Institucija bi trebala pribaviti kapitalne zahtjeve za tržišni rizik ($C_{MRPortfolio}$) koji se odnose na portfelj utvrđen u točki (a).
- d) P2R za mehanizam za određivanje transfernih cijena je $m \times C_{MRPortfolio}$. To može biti ograničeno maksimalnim gubitkom koji se može pripisati instituciji u skladu s mehanizmom za određivanje transfernih cijena.

Instituciji može dostaviti $C_{MRPortfolio}$ subjekt s kojim ima mehanizam za određivanje transfernih cijena s poslovnim nastanom izvan Europske unije. Taj subjekt može osigurati kapitalne zahtjeve na temelju pravila za tržišni rizik koja se primjenjuju u nadležnosti u kojoj je osnovan. Ako se te odredbe trećih zemalja temelje na okviru kapitala prvog stupa koji nije u skladu s okvirom kapitala tržišnog rizika prvog stupa koji se provodi u EU-u na temelju Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela trebala bi povećati zahtjev za faktor 1,5. Nadležna tijela mogu smanjiti ili povećati taj multiplikator kako bi odražavao značajnost razlika u pravilima o tržišnom riziku između EU-a i treće zemlje.

Nadležna tijela mogu utvrditi P2R mehanizma za određivanje transfernih cijena na vrijednost nižu od vrijednosti dobivene u skladu s prvim stavkom ovog Priloga kada su ispunjeni svi uvjeti navedeni u nastavku:

- a. u kontekstu tog mehanizma za određivanje transfernih cijena, procjenjuje se da institucija drži i upravlja većinom tržišnog rizika koji se odnosi na portfelj na kojem se temelji mehanizam za određivanje transfernih cijena;
- b. Sustav vođenja poslovnih knjiga podrazumijeva da institucija može pripisati gubitke iz knjige trgovanja drugim subjektima koji sudjeluju u mehanizmu za određivanje transfernih cijena;
- c. Institucija pruža dovoljno dokaza da, s obzirom na svoju ulogu glavnog doprinositelja mehanizmu za određivanje transfernih cijena u smislu točke (a), kapitalni zahtjevi za tržišni rizik koji se odnose na pozicije podložne mehanizmu za određivanje transfernih cijena već pokrivaju potencijalne gubitke proizašle iz mehanizma za određivanje transfernih cijena.